

Budsjett-innst. S. I

(2007-2008)

Budsjettinnstilling til Stortinget
frå finanskomiteen

St.meld. nr. 1 (2007-2008), St.prp. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-7 (2007-2008)

**Innstilling frå finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2008
og forslaget til statsbudsjett for 2008**

Budsjett-innst. S. I

(2007-2008)

Budsjettinnstilling til Stortinget
frå finanskomiteen

St.meld. nr. 1 (2007-2008), St.prp. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-7 (2007-2008)

**Innstilling frå finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2008
og forslaget til statsbudsjett for 2008**

INNHALD

1. Innleiing	9
2. Nasjonalbudsjettet for 2008	9
2.1 Hovedlinjer i den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi	9
2.1.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	9
2.1.1.1 Hovedtrekk	9
2.1.1.2 Hovedhensyn i budsjettpolitikken	10
2.1.1.3 Budsjettpolitikken i 2008	11
2.1.2 Merknader frå komiteen	11
2.2 Hovedtrekk i skatte- og avgiftsopplegget	28
2.2.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	28
2.2.2 Merknader frå komiteen	29
2.3 Kommuneopplegget for 2008	29
2.3.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	29
2.3.2 Merknader frå komiteen	30
2.4 Pengepolitikken	31
2.4.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	31
2.4.2 Merknader frå komiteen	31
2.5 Statens pensjonsfond	31
2.5.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	31
2.5.2 Merknader frå komiteen	32
2.6 Sysselsettings- og inntektspolitikken	33
2.6.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	33
2.6.2 Merknader frå komiteen	34
2.7 Tiltak for å bedre bruken av ressursane i samfunnet	38
2.7.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	38
2.7.2 Merknader frå komiteen	38
2.8 Arbeidet med bærekraftig utvikling	39
2.8.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)	39
2.8.2 Merknader frå komiteen	40
3. Statsbudsjettet for 2008	41
3.1 Hovedtrekk i forslaget til statsbudsjettet	41
3.1.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 (2007-2008) Gul bok	41
3.1.2 Merknader frå komiteen	43
3.2 Gjennomgang av forslaget til statsbudsjettet for 2008 etter den vedtekne inndelinga i rammeområde	46
3.2.1 Rammeområde 1 (Statsforvaltning)	46
3.2.1.1 Samandrag	46
3.2.1.2 Merknader frå komiteen	46
3.2.1.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	46
3.2.1.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	46
3.2.1.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	47
3.2.1.2.4 Merknader frå medlemene i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	47
3.2.1.2.5 Merknader frå medlemene i komiteen frå Venstre	47
3.2.1.3 Oppsummering av forslaga til rammesummar under rammeområde 1	48
3.2.2 Rammeområde 2 (Familie og forbruker), under familie- og kulturkomiteen	49

3.2.2.1	Samandrag	49
3.2.2.2	Merknader frå komiteen	49
3.2.2.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	49
3.2.2.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	49
3.2.2.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	50
3.2.2.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	51
3.2.2.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	52
3.2.2.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 2	53
3.2.3	Rammeområde 3 (Kultur), under familie- og kulturkomiteen	53
3.2.3.1	Samandrag	53
3.2.3.2	Merknader frå komiteen	54
3.2.3.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	54
3.2.3.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	54
3.2.3.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	54
3.2.3.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	55
3.2.3.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	56
3.2.3.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 3	58
3.2.4	Rammeområde 4 (Utenriks), under utenrikskomiteen	58
3.2.4.1	Samandrag	58
3.2.4.2	Merknader frå komiteen	59
3.2.4.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	59
3.2.4.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	59
3.2.4.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	60
3.2.4.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	60
3.2.4.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	61
3.2.4.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 4	62
3.2.5	Rammeområde 5 (Justis), under justiskomiteen	62
3.2.5.1	Samandrag	62
3.2.5.2	Merknader frå komiteen	63
3.2.5.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	63
3.2.5.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	63
3.2.5.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	64
3.2.5.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	65
3.2.5.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	66
3.2.5.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 5	67
3.2.6	Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig), under kommunal- og forvaltningskomiteen	67
3.2.6.1	Samandrag	67
3.2.6.2	Merknader frå komiteen	68
3.2.6.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	68
3.2.6.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	69
3.2.6.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	69
3.2.6.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	70
3.2.6.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	70
3.2.6.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar under rammeområde 6	72
3.2.7	Rammeområde 7 (Arbeid og sosial), under arbeids- og sosialkomiteen	72
3.2.7.1	Samandrag	72
3.2.7.2	Merknader frå komiteen	73
3.2.7.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	73
3.2.7.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	73
3.2.7.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	75
3.2.7.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	77
3.2.7.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	77
3.2.7.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 7	80

3.2.8	Rammeområde 8 (Forsvar), under forsvarskomiteen	80
3.2.8.1	Samandrag	80
3.2.8.2	Merknader frå komiteen	81
3.2.8.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	81
3.2.8.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	81
3.2.8.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	81
3.2.8.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	82
3.2.8.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	82
3.2.8.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 8	83
3.2.9	Rammeområde 9 (Næring), under næringskomiteen	83
3.2.9.1	Samandrag	83
3.2.9.2	Merknader frå komiteen	84
3.2.9.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	84
3.2.9.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	84
3.2.9.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	84
3.2.9.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	86
3.2.9.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	86
3.2.9.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 9	87
3.2.10	Rammeområde 10 (Fiskeri), under næringskomiteen	87
3.2.10.1	Samandrag	87
3.2.10.2	Merknader frå komiteen	88
3.2.10.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	88
3.2.10.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	88
3.2.10.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	88
3.2.10.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	89
3.2.10.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	89
3.2.10.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 10	89
3.2.11	Rammeområde 11 (Landbruk), under næringskomiteen	90
3.2.11.1	Samandrag	90
3.2.11.2	Merknader frå komiteen	90
3.2.11.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	90
3.2.11.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	90
3.2.11.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	91
3.2.11.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	91
3.2.11.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	92
3.2.11.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 11	93
3.2.12	Rammeområde 12 (Olje og energi), under energi- og miljøkomiteen	93
3.2.12.1	Samandrag	93
3.2.12.2	Merknader frå komiteen	94
3.2.12.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	94
3.2.12.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	94
3.2.12.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	94
3.2.12.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	95
3.2.12.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	95
3.2.12.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 12	96
3.2.13	Rammeområde 13 (Miljø), under energi- og miljøkomiteen	97
3.2.13.1	Samandrag	97
3.2.13.2	Merknader frå komiteen	97
3.2.13.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	97
3.2.13.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	97
3.2.13.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	98
3.2.13.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	99
3.2.13.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	99
3.2.13.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 13	101

3.2.14	Rammeområde 14 (Stortinget mv.), under kontroll- og konstitusjonskomiteen	102
3.2.14.1	Samandrag	102
3.2.14.2	Merknader frå komiteen	102
3.2.14.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	102
3.2.14.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	102
3.2.14.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	102
3.2.14.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	102
3.2.14.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	102
3.2.14.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 14	102
3.2.15	Rammeområde 15 (Helse), under helse- og omsorgskomiteen	103
3.2.15.1	Samandrag	103
3.2.15.2	Merknader frå komiteen	104
3.2.15.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	104
3.2.15.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	104
3.2.15.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	105
3.2.15.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	106
3.2.15.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	107
3.2.15.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 15	109
3.2.16	Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning), under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	109
3.2.16.1	Samandrag	109
3.2.16.2	Merknader frå komiteen	110
3.2.16.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	110
3.2.16.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	110
3.2.16.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	111
3.2.16.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	113
3.2.16.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	115
3.2.16.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 16	119
3.2.17	Rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon), under transport- og kommunikasjonskomiteen	119
3.2.17.1	Samandrag	119
3.2.17.2	Merknader frå komiteen	120
3.2.17.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	120
3.2.17.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	120
3.2.17.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	122
3.2.17.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	123
3.2.17.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	124
3.2.17.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 17	125
3.2.18	Rammeområde 18 (Rammetilskudd mv. til kommunesektoren), under finanskomiteen .	125
3.2.18.1	Samandrag	125
3.2.18.2	Merknader frå komiteen	125
3.2.18.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	125
3.2.18.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	125
3.2.18.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	125
3.2.18.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	126
3.2.18.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	127
3.2.18.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 18	127
3.2.19	Rammeområde 19 (Tilfeldige utgifter og inntekter), under finanskomiteen	127
3.2.19.1	Samandrag	127
3.2.19.2	Merknader frå komiteen	128
3.2.19.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	128
3.2.19.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	128
3.2.19.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	128
3.2.19.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	128

3.2.19.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	128
3.2.19.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 19	128
3.2.20	Rammeområde 20 (Eksportkreditt), under finanskomiteen	129
3.2.20.1	Samandrag	129
3.2.20.2	Merknader frå komiteen	129
3.2.20.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	129
3.2.20.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	129
3.2.20.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre	129
3.2.20.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 20	129
3.2.21	Rammeområde 21 (Finansadministrasjon), under finanskomiteen	129
3.2.21.1	Samandrag	129
3.2.21.2	Merknader frå komiteen	130
3.2.21.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	130
3.2.21.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	130
3.2.21.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	130
3.2.21.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	130
3.2.21.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	131
3.2.21.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 21	131
3.2.22	Rammeområde 22 (Skatter og avgifter), under finanskomiteen	131
3.2.22.1	Samandrag	131
3.2.22.2	Merknader frå komiteen	132
3.2.22.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	132
3.2.22.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	132
3.2.22.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	132
3.2.22.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	132
3.2.22.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	132
3.2.22.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 22	133
3.2.23	Rammeområde 23 (Utbytte), under finanskomiteen	133
3.2.23.1	Samandrag	133
3.2.23.2	Merknader frå komiteen	134
3.2.23.2.1	Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	134
3.2.23.2.2	Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet	134
3.2.23.2.3	Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre	134
3.2.23.2.4	Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti	134
3.2.23.2.5	Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre	134
3.2.23.3	Oppsummering av forslaga til rammesummar for rammeområde 23	134
3.3	Oversikt over forslaga til rammevedtak	134
4.	Bestillings- og tilsagnsfullmakter	135
4.1	Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)	135
4.2	Merknader frå komiteen	139
5.	Gjennomføringen av inneverande års budsjett	139
5.1	Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)	139
5.2	Merknader frå komiteen	140
6.	Økonomistyring i staten mv.	141
6.1	Økonomistyring i staten	141
6.1.1	Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)	141
6.1.2	Merknader frå komiteen	141
6.2	Budsjettering av investeringslån til de regionale helseforetakene	141
6.2.1	Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008) Gul bok	141
6.2.2	Merknader frå komiteen	142

7.	Flerårige budsjettkonsekvenser 2009-2011	142
7.1	Hovedprinsippet	142
7.1.1	Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008) Gul bok	142
7.1.2	Merknader frå komiteen	142
7.2	Tallmessig presentasjon	143
7.2.1	Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008) Gul bok	143
7.2.2	Merknader frå komiteen	144
7.3	Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningen	144
7.3.1	Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)	144
7.3.2	Merknader frå komiteen	145
8.	Andre merknader og tekstforslag framsatt under behandlinga i komiteen	146
8.1	Fengsel Indre Salten/Fauske	146
8.2	Utenlandsbudsjettet	146
8.3	Opprettelse av og utvidelse av fond	146
8.3.1	Fond for energi- og petroleumsforskning	146
8.3.2	Fondet for forskning og nyskaping	146
8.3.3	Infrastrukturfondet	147
8.4	Forslag om å øke grensen for oppgaveplikt fra kroner 2 000 til kroner 15 000	147
9.	Forslag frå mindretal	147
10.	Tilråding frå komiteen	153
Vedlegg	155

Budsjett-innst. S. I

(2007-2008)

Budsjettinnstilling til Stortinget frå finanskomiteen

St.meld. nr. 1 (2007-2008), St.prp. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-7 (2007-2008)

Innstilling frå finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2008 og forslaget til statsbudsjett for 2008

Til Stortinget

1. INNLEIING

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klunghland, Torgeir Micaelsen, leiaren Reidar Sandal og Eirin Kristin Sund, frå Framstegspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, frå Høgre, Svein Flåtten, Peter Skovholt Gitmark og Jan Tore Sanner, frå Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Ingunn Gjerstad, frå Kristeleg Folkeparti, Hans Olav Syversen, frå Senterpartiet, Hilde Grønhojd, og frå Venstre, Lars Sponheim, viser til at det i Stortingets forretningsorden § 19 m.a. står dette når det gjeld finanskomiteens oppgåver:

"Senest den 20. november skal finanskomiteen avgi innstilling (Budsjett-innst. S. I) om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndeling i rammeområder fastsatt av Stortinget i henhold til § 22 tredje ledd."

Når det gjeld inndeling av statsbudsjettet i rammeområde, viser komiteen til vedtak i Stortinget 18. oktober 2007, jf. Innst. S. nr. 2 (2007-2008) Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2008, jf. også avsnitt 3.2 nedanfor.

Komiteen viser til at det etter at St.prp. nr. 1 (2007-2008) blei lagt fram, er fremma i alt 7 tilleggs-

proposisjonar til denne. I møte i Stortinget 13. november 2007 blei forslaga under dei enkelte kapitla fordelt på rammeområde og sendt komiteen i samsvar med vedtak i Stortinget om fordeling til komiteane ved behandlinga av Innst. S. nr. 2 (2007-2008), jf. vedlegg 1.

Komiteen viser til brev av 5. november 2007 frå finansminister Kristin Halvorsen om trykkfeil i St.meld. nr. 1 (2007-2008) og brev av 31. oktober 2007 om trykkfeil i St.prp. nr. 1 (2007-2008). Brevna følgjer respektivt som vedlegg 2 og 3 til denne innstillinga.

2. NASJONALBUDSJETTET FOR 2008

2.1 Hovedlinjer i den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi

2.1.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

2.1.1.1 HOVEDTREKK

Regjeringen vil føre en politikk som bygger på rettferdighet og fellesskap. Med utgangspunkt i den nordiske modellen vil Regjeringen fornye og utvikle de offentlige velferdsordningene og bidra til et arbeidsliv der alle kan delta. Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet, innenfor rammer som sikrer at kommende generasjoners muligheter for å dekke sine behov ikke undergraves. En slik bærekraftig utvikling krever en ansvarlig politikk med vekt på natur- og miljøhensyn, en langsiktig forvaltning av nasjonalformuen, et opprettholdbart pensjonssystem og en sterk offentlig sektor.

Norsk økonomi har nå fire år bak seg med svært høy vekst, godt hjulpet av lave renter, kraftig oppgang i oljeinvesteringene og en gunstig internasjonal utvikling. Anslagene i denne meldingen bygger på at den økonomiske veksten hos Norges viktigste handelspartnere vil avta litt fra 2007 til 2008. Renteoppgangen gjennom de siste to årene og utflating i oljeinvesteringene tilsier at også oppgangen i norsk økonomi vil dempes neste år. Selv om uroen i internasjonale finansmarkeder har økt usikkerheten om den videre økono-

miske utviklingen, ligger det fortsatt an til at perioden 2004-2008 vil bli den sterkeste sammenhengende vekstperioden siden begynnelsen av 1970-tallet. Gjennom de to siste årene har sysselsettingen økt i rekordtempo, og arbeidsledigheten som nå nesten er kommet ned på det lave nivået fra midten av 1980-tallet, forventes å holde seg lav.

Betydelig tilstrømming av arbeidssøkere fra andre EØS-land har så langt bidratt til å dempe presset i arbeidsmarkedet, og lønns- og prisveksten har vært lavere enn i tidligere høykonjunkturer. Det er nå likevel klare tegn til kapasitetsproblemer i norsk økonomi, med rekordmange ledige stillinger og mangel på kvalifisert arbeidskraft i en rekke næringer. Samtidig er lønnsveksten på vei opp. I en slik situasjon må den økonomiske politikken bidra til at kostnadsnivået holder seg innenfor rammer som konkurranseutsatte bedrifter kan leve med over tid.

Sammenliknet med situasjonen under lavkonjunktur tidlig i dette tiåret er den økonomiske politikken lagt om i strammere retning. Som varslet våren 2005, har Norges Bank de siste årene gradvis økt styringsrenten mot et mer normalt nivå. Samtidig har bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet økt langsommere gjennom de siste tre årene enn i perioden 2001-2004. Dette er i overensstemmelse med handlingsregelen for bruken av petroleumsinntekter, som legger opp til at tempoet i innfasingen av disse inntektene i økonomien bør være mer moderat i en høykonjunktur enn i en lavkonjunktur.

Regjeringen følger handlingsregelen og legger i tråd med tidligere signaler opp til at bruken av petroleumsinntekter også i 2008 skal øke langsommere enn forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland. For å understøtte en fortsatt balansert utvikling i norsk økonomi foreslår Regjeringen et budsjett med et strukturelt, oljekorrigert underskudd på 76,8 mrd. kroner, 7 mrd. kroner under forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland. Bruken av petroleumsinntekter øker med 5,4 mrd. kroner fra 2007 til 2008. Målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge tilsvarer dette 1/4 prosentpoeng.

Innenfor denne rammen for bruk av petroleumsinntekter og et uendret skattenivå har Regjeringen i tråd med sitt politiske program prioritert en rekke tiltak for å styrke fellesskapsløsningene, redusere de sosiale forskjellene og legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Samtidig satser Regjeringen bredt på miljø- og energitiltak. I budsjettet fremmer Regjeringen en rekke forslag som vil styrke innsatsen innenfor helsesektoren. Helseforetakene får økte bevilgninger, både til behandling og til investeringer i nye sykehusanlegg. Psykiatriplanen fullføres, tiltakene mot rusmiddelmisbruk styrkes og Omsorgsplan 2015 følges opp med bl.a. forslag om et nytt investeringstilskudd til nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Regjeringen følger opp den sterke satsingen på barnehager med sikte på full barnehagedekning i løpet av 2008. Foreldrebetalingen for barnehageplass reduseres reelt, og foreldrefradraget for pass og stell av barn økes for foresatte med flere enn ett barn. Satsingen på felles-

skolen fortsetter med et høyt nivå på bevilgningene til oppfølging av Kunnskapsløftet. Videre fremmer Regjeringen flere forslag som vil styrke fordelingsprofilen i skatte- og avgiftssystemet. Regjeringen foreslår også et nytt skattesystem for rederinæringen på linje med de vilkårene sjøfarten har i EU.

2.1.1.2 HOVEDHENSYN I BUDSJETTPOLITIKKEN

Regjeringen legger handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken. Handlingsregelen er en plan for jevn og gradvis økning i bruken av oljeinntekter, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland, anslått til 4 pst. av fondskapitalen. Varierende innbetalinger fra oljevirk-somheten overføres i sin helhet til utenlandsdelen av Pensjonsfondet, mens uttaket over tid bestemmes av handlingsregelen. På denne måten skjermes statsbudsjettet og fastlandsøkonomien fra svingninger i oljeprisen.

En stabil utvikling i økonomien er vesentlig for å sikre lav arbeidsledighet og en god utnyttelse av våre samlede ressurser. Ved å legge til rette for en jevn og gradvis økning i bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet kan handlingsregelen bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Hensynet til stabilitet ivaretas også ved at det i perioder med svak økonomisk utvikling kan brukes noe mer enn 4 pst. av fondskapitalen for å stimulere den økonomiske virksomheten. Tilsvarende er det fornuftig å bruke mindre i tider med høy kapasitetsutnyttelse og presstendenser i økonomien. I dagens situasjon, der høye oljepriser gir rask oppgang i fondskapitalen og veksten i norsk økonomi er sterk, er det i tråd med handlingsregelen at bruken av petroleumsinntekter øker langsommere enn forventet fondsavkastning.

Allerede i dag bruker vi betydelige oljeinntekter til å finansiere offentlige utgifter. Handlingsregelen innebærer at bruken av oljeinntekter vil kunne øke framover. Budsjettpolitikken må likevel ikke bare balansere ønskene om å løse nye oppgaver i dag mot konjunktursituasjonen, men også mot behovet for at vi i framtiden skal kunne håndtere de forpliktelsene vi allerede har påtatt oss, uten å måtte redusere utgiftene til andre velferdsoppgaver. Noen år fram i tid vil aldringen av befolkningen gi en rask økning i utgiftene til pensjoner og etter hvert også til helse, pleie og omsorg. De oljeinntektene vi sparer i dag, gjør det lettere å møte disse utgiftene. En rask opptrapping av bruken av oljeinntekter for å styrke velferden nå, vil derimot redusere reservene og gjøre det enda mer krevende å videreføre kvalitet og omfang på velferdstjenestene når antall yrkesaktive etter hvert avtar i forhold til antall eldre. Dersom bruken av petroleumsinntekter holdes lavere enn forventet fondsavkastning, vil det bidra til å redusere behovet for vanskelige omdisponeringer når veksten i aldersrelaterte utgifter for alvor setter inn. Dermed styrkes også den langsiktige bærekraften i budsjettpolitikken.

Arbeidet med en pensjonsreform i tråd med Stortingets beslutning er også et sentralt skritt i retning av bærekraftige statsfinanser. Skal reformen av alderspen-

sjonssystemet virke etter hensikten, må også andre deler av pensjonssystemet utformes slik at incentivene til å stå i arbeid ivaretas. Høy yrkesdeltakelse er en forutsetning for å kunne møte behovene for innsats innen helse, pleie og omsorg knyttet til en aldrende befolkning.

2.1.1.3 BUDSJETTPOLITIKKEN I 2008

Gjennom konjunkturedgangen i 2002 og 2003 økte bruken av petroleumsinntekter raskt og lå i noen år betydelig over forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland. De siste årene har høye oljepriser bidratt til sterk vekst i fondskapitalen, og gjennom konjunkturoppgangen er bruken av petroleumsinntekter brakt ned under 4-prosentbanen. Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet for 2007 anslås nå til 68,5 mrd. kroner. Sammenliknet med tallene i Revidert nasjonalbudsjett 2007 er anslaget for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge økt med 2,8 mrd. kroner utover det som direkte kan føres tilbake til den sterke konjunkturoppgangen. Dette trekker isolert sett underskuddet ned. På den annen side er underskuddet isolert sett økt med 3,5 mrd. kroner som følge av ny regnskapsmessig føring av helseforetakenes lånefinansierte investeringer, jf. omtale i kapittel 3.2. Når en tar hensyn til disse forholdene, anslås det strukturelle underskuddet for 2007 0,7 mrd. kroner høyre nå enn i Revidert nasjonalbudsjett 2007. Målt i 2008-kroner anslås det strukturelle underskuddet for 2007 til 71,4 mrd. kroner.

Sammenliknet med tallene i Revidert nasjonalbudsjett 2007 er anslagene for kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland justert noe ned framover, som følge av svakere utvikling enn forventet i internasjonale finansmarkeder og en viss styrking av kronen. For 2008 anslås forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland nå til 83,8 mrd. kroner, 9,5 mrd. 2008-kroner over nivået for inneværende år. Dersom oljeprisen holder seg på et høyt nivå, slik det er lagt til grunn i denne meldingen, vil forventet fondsavkastning øke betydelig også i de nærmeste årene framover. Langsiktige budsjettframskrivninger viser likevel et stort udekket finansieringsbehov for offentlig forvaltning utover i dette århundret.

Regjeringen legger opp til å holde bruken av petroleumsinntekter på et nivå som understøtter en fortsatt balansert utvikling i norsk økonomi, i overensstemmelse med de rammene handlingsregelen setter. Norsk økonomi har vokst sterkt i fire år. Sysselsettingen er rekordhøy og arbeidsledigheten er kommet ned på et svært lavt nivå. Det er viktig at denne gode utviklingen ikke undergraves gjennom for høy lønnsvekst. Konjunktursituasjonen tilsier dermed at bruken av petroleumsinntekter øker langsommere enn forventet fondsavkastning i 2008. En slik utforming av budsjettet vil også bidra til å lette de langsiktige utfordringene for statens finanser. I tråd med dette foreslår Regjeringen et strukturelt, oljekorrigert underskudd for 2008 på 76,8 mrd. kroner, som er 7 mrd. kroner under forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland. Bruken av petroleumsinntekter øker med 5,4

mrd. kroner fra 2007 til 2008, tilsvarende 1/4 prosentpoeng målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge. Med en slik innretning av budsjettpolitikken ligger det an til at veksten i fastlandsøkonomien vil bevege seg i retning av trendvekst neste år, samtidig som arbeidsledigheten vil holde seg på om lag 2,5 pst. av arbeidstyrken.

Hovedtrekkene i budsjettoplegget for 2008 kan oppsummeres i følgende punkter:

- Et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 76,8 mrd. kroner. Dette innebærer at bruken av petroleumsinntekter ligger 7 mrd. kroner under 4-prosentbanen.
- Det strukturelle underskuddet anslås å øke reelt med 5,4 mrd. kroner fra 2007 til 2008. Regnet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge svarer dette til 1/4 prosentpoeng. Makroøkonomiske modellberegninger indikerer at budsjettpolitikken gir en stimulans til innenlandsk etterspørsel av om lag samme størrelsesorden.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter regnet i forhold til anslag på regnskap for 2007 på om lag 2 1/4 pst.
- Uendret skatte- og avgiftsnivå.
- Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet anslås til 36,4 mrd. kroner.
- Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås til om lag 302 mrd. kroner, som er litt lavere enn anslaget for inneværende år.
- Netto avsetning i Statens pensjonsfond - Utland, der overføringen til statsbudsjettet er trukket fra, anslås til vel 265 mrd. kroner. I tillegg kommer renter og utbytte på fondskapitalen, slik at det samlede overskuddet i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond kan anslås til om lag 344 mrd. kroner.
- Markedsverdien av Statens pensjonsfond - Utland ved utgangen av 2008 anslås til 2 467 mrd. kroner, mens kapitalen ved utgangen av inneværende år anslås til 2 094 mrd. kroner. Medregnet innlandsdelen anslås kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2008 til 2 594 mrd. kroner. Samtidig anslås verdien av allerede opparbeidede rettigheter til alderspensjon i folketrygden å øke med 327 mrd. kroner i løpet av 2008, til 4 511 mrd. kroner ved utgangen av året.
- Veksten i kommunesektorens samlede inntekter anslås til 6,2 mrd. kroner, tilsvarende 2,4 pst. regnet i forhold til inntektsnivået for 2007 slik dette ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2007. De frie inntektene øker med 1,5 mrd. kroner, tilsvarende 0,8 pst.

Det vises til nærmere omtale av budsjettpolitikken i kapittel 3 i meldingen.

2.1.2 Merknader fra komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Fleirtallet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, viser til at Regjeringa vil føre ein politikk som byggjer på rettferd og fellesskap. Med utgangspunkt i den nordiske modellen, vil regjeringspartia fornye og utvikle dei offentlege velferdsordningane og fremje eit arbeidsliv der alle kan delta. Fleirtalet vil leggje til rette for auka verdiskaping og utvikling i heile landet, innanfor rammer som sikrar at også kommande generasjonar får høve til å dekkje sine behov. Ei slik berekraftig utvikling krev ein ansvarleg politikk med vekt på natur- og miljøomsyn, ei langsiktig forvaltning av nasjonalformuen, eit robust pensjonssystem og ein sterk offentlig sektor.

Fleirtalet viser til at norsk økonomi no har fire år bak seg med svært høg vekst, godt hjulpet av låge renter, kraftig oppgang i oljeinvesteringane og ei gunstig internasjonal utvikling. Sjølv om uroa i internasjonale finansmarknader har gjort dei økonomiske utsiktene mindre sikre, ligg det framleis an til at perioden 2004-2008 vil bli den sterkaste samanhengande vekstperioden sidan byrjinga av 1970-talet. Gjennom de to siste åra har sysselsetjinga auka i rekordtempo, og arbeidsløysa som no nesten er kommen ned på det låge nivået frå midten av 1980-talet, er venta å halde seg låg.

Fleirtalet konstaterer at ei markant tilstrøyming av arbeidssøkjjarar frå andre EØS-land så langt har gjort sitt til å dempe presset i arbeidsmarknaden, og at løns- og prisveksten har vore lågare enn i tidlegare høgkonjunkturar. Fleirtalet vil likevel peike på at det no er klare teikn til kapasitetsproblem i norsk økonomi, med rekordmange ledige stillingar og mangel på kvalifisert arbeidskraft i ei rekkje næringer. Samtidig er lønsveksten på veg opp. I ein slik situasjon må den økonomiske politikken gjere sitt til at kostnadsnivået held seg innanfor rammer som det konkurranseutsette næringslivet kan leve med over tid.

Fleirtalet vil peike på at pengepolitikken skal gi økonomien eit nominelt ankerfeste gjennom låg og stabil inflasjon. Gjennom retningslinjene er fleksibel inflasjonsstyring etablert som rettesnor for pengepolitikken. Noregs Bank si rentesetjing skal rettast inn mot ein årsvekst i konsumprisane som over tid er nær 2,5 pst. På kort og mellomlang sikt skal omsynet til låg og stabil inflasjon vegast opp mot omsynet til stabilitet i produksjon og sysselsetjing. I utøvinga av pengepolitikken skal Noregs Bank vere framoverskodande og ta omsyn til makroøkonomiske anslag og vurderingar. Budsjett- og pengepolitikken må verke saman for å fremje målet om ei stabil utvikling i norsk økonomi.

Fleirtalet viser til at samanlikna med situasjonen under lågkonjunktura tidleg i dette tiåret, er den økonomiske politikken lagt om i strammare retning. Som varsla våren 2005 har Noregs Bank dei siste åra gradvis auka styringsrenta mot eit meir normalt nivå. Samtidig har bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet auka langsamare gjennom dei siste tre åra enn i perioden 2001-2004. Fleirtalet understrekar at dette er i samsvar med handlingsregelen for bruken av petroleumsinntekter, som legg opp til at tempoet i innfasinga av desse inntektene i økonomien bør vere meir moderat i ein høgkonjunktur enn i ein lågkonjunktur.

Fleirtalet er einig i at handlingsregelen blir lagt til grunn for budsjettpolitikken. I samsvar med tidlegare signal legg fleirtalet opp til at bruken av petroleumsinntekter også i 2008 skal auke langsamare enn forventa realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland. For å støtte ei framleis balansert utvikling i norsk økonomi, legg fleirtalet til grunn eit budsjett med eit strukturelt, oljekorrigert underskot på 76,8 mrd. kroner, 7 mrd. kroner under forventa realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland. Bruken av petroleumsinntekter aukar med 5,4 mrd. kroner frå 2007 til 2008. Målt som del av trend-BNP for Fastlands-Noreg tilsvarer dette 1/4 prosentpoeng.

Innanfor denne ramma for bruk av petroleumsinntekter og eit uendra skattenivå vil fleirtalet i samsvar med sitt politiske program prioritere ei rekkje tiltak for å styrkje fellesskapsløysingane, redusere dei sosiale forskjellane og leggje til rette for auka verdiskaping og utvikling i heile landet. Samtidig satsar fleirtalet breitt på miljø- og energitiltak. I innstillinga fremjar fleirtalet ei rekkje forslag som vil styrkje innsatsen innanfor helsesektoren. Helseføretaka får auka løyvingar, både til behandling og til investeringar i nye sjukehusanlegg. Psykiatriplanen blir fullført, tiltaka mot rusmiddelmissbruk blir styrkte og Omsorgsplan 2015 følgd opp med bl.a. forslag om eit nytt investeringstilskot til nye sjukeheimplassar og omsorgsbustader. Fleirtalet følgjer opp den sterke satsinga på barnehagar med sikte på full barnehagedekning i løpet av 2008. Foreldrebetalinga for barnehageplass blir redusert reelt, og foreldrefrådraget for pass og stell av barn blir auka for føresette med fleire enn eitt barn. Satsinga på fellesskulen held fram med eit høgt nivå på løyvingane til oppfølging av Kunnskapsløftet. Dessutan gjer fleirtalet framlegg om ei rekkje grep som vil styrkje fordelingsprofilen i skatte- og avgiftssystemet. Fleirtalet foreslår også eit nytt skattesystem for reiarlagsnæringa på linje med dei vilkåra sjøfarten har i EU. Fleirtalet vil nedanfor gå nærare gjennom dei enkelte prioriterte budsjettområda.

HELSE- OG OMSORGSFORMÅL

Eit godt helse- og omsorgstilbod er viktig for å sikre gode levekår og høve til livsutfalding for den enkelte. Fleirtalet si innstilling inneber ei vesentleg satsing på helse- og omsorgssektoren. Samla foreslår fleirtalet ein realvekst i løyvingane til helseføretaka med knapt 3,5 mrd. kroner samanlikna med saldert budsjett 2007. Dette legg til rette for ein generell vekst i pasientbehandlinga på 1,5 pst. frå 2007 til 2008 og gir samtidig helseføretaka større rom for å vedlikehalde bygningar og skaffe nytt utstyr. Det blir foreslått ein reell vekst i løyvingane til psykiatri på 940 mill. kroner for å fullføre opptrappingsplanen for psykisk helse i 2008. Politikken på rusfeltet skal redusere dei negative konsekvensane av rusmiddelmissbruk for enkeltpersonar og for samfunnet. Løyvinga til rusfeltet blir foreslått auka reelt med 125 mill. kroner i 2008. For å følgje opp Omsorgsplan 2015, foreslår fleirtalet eit nytt investeringstilskot til sjukeheimar og omsorgsbustader med heildøgn omsorgsteneste. Fleirtalet si målsetjing er

at det skal bli gitt investeringstilskot til 12 000 sjukeheimplassar og omsorgsbustader i perioden 2008-2015, med ei anslått samla ramme over statsbudsjettet på 6 mrd. kroner fram til 2015. Sidan den noverande regjeringa overtok, har det vore ein sterk vekst i talet på årsverk i pleie- og omsorgssektoren. Kommuneopplegget legg til rette for vekst også i 2008, og målet om 10 000 nye årsverk innan 2009 er godt innan rekkjevidde.

BARNEHAGAR

Regjeringspartia sitt mål er full barnehagedekning, med høg kvalitet og til låg pris. Fleirtalet foreslår i samsvar med dette ein reell auke i dei øyremerkte løyvingane til barnehagar under Kunnskapsdepartementet sitt budsjett på om lag 2,7 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Det blir med dette lagt til rette for utbygging av fleire nye barnehageplassar slik at full barnehagedekning blir nådd i løpet av 2008. Nominell vidareføring av maksimalprisen for foreldrebetalinga inneber at prisen reelt sett blir redusert med om lag 100 kroner pr. måned. Den økonomiske børa på foreldra blir òg redusert ved at tillegget i foreldrefrådraget for pass og stell av barn blir auka frå 5 000 kroner til 15 000 kroner for kvart barn utover det første.

NATUR-, ENERGI- OG MILJØSATSING

Fleirtalet foreslår ei brei satsing på miljø- og energitiltak. Dei samla miljøløyvingane i budsjettforslaget blir estimert til 24,6 mrd. kroner, som er ein auke på 2,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. I 2008 vil fleirtalet prioritere klima- og energiforskning, sektorvise klimahandlingsplanar, miljøretta bistand, CO₂-handtering på Kårstø og Mongstad, energiomlegging og energieffektivisering, fornybar energi, kjøp av klimakvoter og økologisk landbruk. Fleirtalet vil også peike på at fleire av dei foreslåtte endringane i avgiftssystemet, blant anna endringane i bilavgiftene, også gjer sitt til å fremje meir miljøvennleg atferd.

TILTAK MOT FATTIGDOM OG TILTAK FOR Å FÅ FLEIRE I ARBEID

Fleirtalet meiner at det viktigaste tiltaket mot fattigdom er å leggje til rette for at flest mogleg får jobb med ei inntekt dei kan leve av. Fleirtalet foreslår at det samla nivået for arbeidsmarknadstiltak blir halde oppe på om lag 40 000 tiltaksplassar i 2008. Sidan arbeidsløysa er sterkt redusert og talet på yrkeshemma òg viser ein tydeleg nedgang, vil dette styrkje innsatsen vesentleg overfor personar som har problem med å komme i arbeid. Tiltak for yrkeshemma, langtidsledige, ungdom og innvandrarakar skal prioriterast. Samtidig foreslår fleirtalet å løyve vel 250 mill. kroner til det nye kvalifiseringsprogrammet som denne hausten er etablert for personar med vesentleg nedsett arbeids- og inntektsevne. Fleirtalet foreslår også ei rekkje andre tiltak mot fattigdom, blant anna auka løyvingar til tiltak for barn og ungdom som er ramma av fattigdom og levekårsproblem, tiltak for dei tyngste rusmiddelmissbrukarane og midlar til å styrkje vaksne sin rett

til vidaregåande opplæring. Samla sett inneber framlegga til nye tiltak og styrking av eksisterande tiltak i 2008-budsjettet auka utgifter på til saman 366 mill. kroner. Også tiltak på andre politikkområde, som integrering av innvandrarakar og psykiatrisatsinga, kan sjåast i samanheng med det målretta arbeidet mot fattigdom.

KUNNSKAPSLØFTET - REFORMA I GRUNNOPPLÆRINGA

Betre kvalitet i skulen er eit prioritert område for regjeringspartia. I samsvar med dette foreslår fleirtalet å styrkje opplæringa i barneskulen med i alt 5 veketimar på 1.-4. trinn frå hausten 2008. Ordninga med gratis frukt og grønt, som er innført frå hausten 2007, blir vidareført, og utgiftene i 2008 utgjer om lag 200 mill. kroner. I 2008 blir ordninga med gratis læremiddel i vidaregåande opplæring utvida til også å omfatte vidaregåande trinn 3. Løyvingane til Kunnskapsløftet på om lag 1 mrd. kroner blir vidareført.

FORSKING OG UTVIKLING

Regjeringa foreslår å auke løyvingane til forskning og utvikling med om lag 1,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Det tilsvarer ein realvekst i FoU-løyvingane over statsbudsjettet på om lag 3 pst. I tillegg foreslår Regjeringa å auke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 6 mrd. kroner til 66 mrd. kroner. Dette blir anslått å ville auke fondet si avkastning i 2009 med om lag 300 mill. kroner.

INTERNASJONAL BISTAND

Fleirtalet sitt framlegg inneber at løyvingane til internasjonal bistand blir auka med vel 1,5 mrd. kroner frå saldert budsjett 2007. Bistandsløyvingane vil med det utgjere om lag 22,3 mrd. kroner i 2008, tilsvarande 0,98 pst. av bruttonasjonalinntekt (BNI), mot 0,97 pst. i saldert budsjett 2007. Fleirtalet prioriterer tiltak som fremjar fred og stabilitet, legg grunnlag for økonomisk utvikling, handterer utfordringar knytt til miljø, klima, migrasjon og helse, samt fremjar investering og handel.

TILTAK I NORDOMRÅDA

Nordområda er regjeringspartia sitt viktigaste strategiske satsingsområde. I 2008-budsjettet blir det foreslått auka løyvingar til blant anna prosjektsamarbeidet med Russland, forskning, miljø, petroleumskartlegging og urfolkstiltak. Satsinga i nord omfattar tiltak i dei tre nordnorske fylka, på Svalbard, i havområda og auka samarbeid med andre land i regionen. Den særskilte satsinga på nordområdetiltak aukar med nesten 200 mill. kroner frå saldert budsjett 2007.

INNVANDRING OG INKLUDERING

Fleirtalet foreslår ei vesentleg styrking av utlendingsforvaltninga og auka ressursar til tiltak for integrering av innvandrarakar. For å sikre god kvalitet i saksbehandlinga og redusere talet på ubehandla saker, foreslår fleirtalet å auke løyvingane til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Innføringa av eit elektronisk saksbehandlingssystem i utlendingsforvalt-

ninga, som starta i 2007 og blir vidareført med auka løyvingar i 2008, vil på sikt kunne gi vesentlege effektiviseringsgevinstar. Handlingsplanen for integrering og inkludering av innvandrarbefolkninga, som blei lagt fram hausten 2007, blir følgd opp med nye tiltak i 2008-budsjettet. Dei nye tiltaka omfattar blant anna styrking av opplæringa i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak og nye tiltak mot tvangsekteskap.

OPPFØLGING AV KULTURLØFTET

Kunst, kultur, idrett og frivillig arbeid er viktig for livskvalitet, fellesskap og utvikling. Fleirtalet foreslår ei auka løyving på vel 0,5 mrd. kroner frå saldert budsjett 2007 til oppfølging av Kulturløftet. Målet er at 1 pst. av statsbudsjettet skal gå til kulturformål innan 2014. Budsjettforslaget for 2008 er i rute i forhold til dette målet.

JUSTISSEKTOREN

I 2008-budsjettet foreslår fleirtalet tiltak for å styrkje kriminalomsorga, politiet, redningstenesta og kriminalitetsofra sine rettar. Løyvingane til kriminalomsorga blir auka for å vidareføre dei kapasitetsutvidingane som er blitt vedteke i inneverande år, og for å etablere ytterlegare nye plassar i 2008. Driftsløyvingane til politiet blir auka, og det blir lagt til rette for å utvide bruken av DNA-analyse i straffesaker. Beredskapen i redningstenesta skal betrast. Det blir foreslått om lag 160 mill. kroner til vedlikehald av eksisterande redningshelikopter, til prosessen for kjøp av nye redningshelikopter og til etablering av døgkontinuerleg tilstadesvakt med lege ved redningshelikopterbasane på Rygge og Ørland. I tillegg blir det etablert ein ny redningshelikopterbase i Florø driven av Forsvaret. Rettane og hjelpetilbodet til kriminalitetsoffer skal bli betre, blant anna gjennom endringar i valdsoffererstatningslova.

NÆRINGSUTVIKLING OG TILTAK I DISTRIKTA

Fleirtalet legg til rette for auka verdiskaping og utvikling i heile landet og prioriterer derfor tiltak til samferdselsformål, næringsutvikling og tiltak i distrikta. Løyvingane til infrastrukturen for veg og jernbane blir auka ytterlegare frå det høge nivået i 2007-budsjettet. Forslaget inneber at måltalet for både veg- og jernbaneløyvingar i Nasjonal transportplan blir meir enn oppfylt for to år av planperioden 2006-2009. Overoppyllinga i 2007 og 2008 inneber at om lag 200 mill. kroner av etterslepet frå 2006 er dekt. For å følgje opp planrammene i Nasjonal transportplan, blir det òg foreslått å auke utgiftene til fiskerihamner og farleier med 105 mill. kroner frå saldert budsjett 2007. Forslaget inneber at ein del av etterslepet frå 2006 og 2007 er dekt. Regjeringspartia lanserer ein eigen maritim strategi med forslag om auka løyvingar på til saman 100 mill. kroner over fleire departement sine budsjett. Det blir òg foreslått auka løyvingar til næringsutvikling, innovasjon og internasjonalisering i regi av Innovasjon Noreg. Dessutan blir det foreslått å etablere eit nytt statleg investeringsfond med ein kapital på 2,2 mrd.

kroner, der 0,5 mrd. kroner blir øyremerkt marint næringsliv. Fondet skal særleg investere i nye verksemdar som er i ein tidleg vekstfase. Fondet skal prioritere områda miljø, energi, reiseliv, marin og maritim sektor, med særleg vekt på klima- og miljøprosjekt. Jordbruksavtalen for 2008 gir ein vesentleg inntektsauke til jordbruket. Løyvingane til dei særskilte distrikts- og regionalpolitiske tiltaka på Kommunal- og regionaldepartementet sitt budsjett blir foreslått auka med 115 mill. kroner frå saldert budsjett 2007.

KOMMUNEOPPLEGGET

Fleirtalet viser til at kommunane og fylkeskommunane er ansvarlege for viktige velferdstenester som barnehagar, skule, barnevern, kommunehelsetenester, pleie- og omsorgstenester, kulturtilbod og tekniske tenester. Kommunesektoren skal levere kvalitativt gode tenester, tilpassa innbyggjarane sine behov, og ein berekraftig kommuneøkonomi er ein føresetnad for eit godt velferdstilbod i heile landet.

Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren er kraftig betra dei siste åra. Inntektsveksten i 2006 var rekordhøg, med ein reell vekst i kommunesektoren sine samla inntekter på 12,8 mrd. kroner, tilsvarande 5,6 pst. Den reelle veksten i kommunesektoren sine samla inntekter frå 2006 til 2007 blir no stipulert til 3,0 mrd. kroner eller 1,2 pst.

Fleirtalet sitt budsjettframlegg inneber ein reell vekst i kommunesektoren sine samla inntekter på om lag 6,2 mrd. kroner eller 2,4 pst. frå 2007 til 2008, rekna i forhold til kommunane sine inntekter i 2007 slik dei er omtalte i Revidert nasjonalbudsjett 2007. Fleirtalet foreslår blant anna auka løyvingar til barnehagesektoren og toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester, utvida timetal i grunnskulen, innfasing av eit nytt kvalifiseringsprogram i regi av NAV-kontora og fullføring av opptrappingsplanen for psykiatri.

Veksten i kommunesektoren sine frie inntekter blir rekna til 1,5 mrd. kroner eller 0,8 pst. i 2008, i forhold til inntektsanslaget for 2007 i Revidert nasjonalbudsjett 2007. I tillegg vil styrkinga av toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester frigjere knapt 0,5 milliard kroner av dei frie inntektene.

Rekna i forhold til anslag på rekneskap for 2007 der det blir teke omsyn til at skatteanslaget for 2007 er justert opp, inneber budsjettframlegget ein reell auke i dei samla inntektene på om lag 3,9 mrd. kroner frå 2007 til 2008, tilsvarande 1,5 pst. Framlegget til kommuneoppbygg inneber at den reelle inntektsveksten frå 2005 til 2008 samla sett kan bli estimert til 8,4 pst. Målt i 2008-prisar tilsvarer det 20,8 mrd. kroner, der 10,2 mrd. kroner er vekst i fire inntekter. Det ligg derfor godt til rette for framleis vidareutvikling av kommunesektoren sitt tenestetilbod.

ENDRINGAR I FORHOLD TIL FORSLAGET FRÅ REGJERINGA

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringa si

satsing mot fattigdom. Fleirtalet støttar Regjeringa si satsing for å få folk tilbake i arbeid, og meiner at dette er det mest grunnleggjande tiltaket for å avskaffe fattigdommen. Fleirtalet understrekar at bustadpolitikken og tiltak innanfor rusfeltet er andre sentrale delar av fattigdomssatsinga. Fleirtalet vil derfor foreslå nokre konkrete tiltak for å styrkje Regjeringa sin innsats mot fattigdom ytterlegare.

Som eit ledd i arbeidet med å betre og forenkle bustøtta foreslår fleirtalet at det blir vedteke ei avvikling av spesielt definerte krav til finansiering for privat leigde bustader for husstandar som tek imot ulike former for stønader, då dette er ei gruppe som i dag har låg inntekt og som på grunn av eit rigid regelverk fell utanfor bustøtteordninga. Dette grepet krev ei styrking på 22 mill. kroner, noko fleirtalet foreslår å løyve. Dessutan foreslår fleirtalet ein auke av kompetansetilskotet med 8 mill. kroner, for å styrkje arbeidet med å framskaffe bustader når innsette kjem ut frå fengselsopphald.

Fleirtalet viser òg til Regjeringa sin opptrappingsplan for rusfeltet. Planen inneheld ei rekkje tiltak for å betre oppfølginga av personar med rusmiddelproblem. Dette er ein viktig del av arbeidet med å nedkjempe fattigdom.

For ytterlegare å styrkje innsatsen på rusfeltet foreslår fleirtalet å auke tilskotet til kommunale rustiltak med 17 mill. kroner utover Regjeringa sitt framlegg. Den auka løyvinga skal forsterke tilbodet til menneske som har sona ferdig fengselsstraff, med særleg fokus på tiltak som kan føre personar tilbake i arbeid.

Fleirtalet foreslår å auke ramma med 8 mill. kroner til styrking av Stifinner'n, eit tiltak innanfor kriminalomsorga som bør utvidast og utviklast, i samsvar med rusmiddelstrategien til kriminalomsorga. Det gir rom for oppretting av 20 nye behandlingsslassar i Tyrilistiftelsen. Samarbeidet mellom Oslo fengsel og Tyrilistiftelsen rundt tilbodet til innsette om å starte ein behandlingsspross i fengsel for så å fullføre behandlinga i institusjon, er vellykka. Tal frå Oslo fengsel stadfestar nytten av eit godt soningsinnhald i form av behandling, skule, arbeidstrening, ulike program, behandling og systematisk arbeid med soningsavslutning. Styrking av kvaliteten på tilbodet vil føre til færre tilbakefall og nye fengselsopphald.

Fleirtalet understrekar at desse tiltaka til saman styrker satsinga mot fattigdom med 55 mill. kroner, der 25 mill. kroner går til tiltak innanfor rusfeltet.

Fleirtalet vil òg peike på kor viktig utdanning og miljø er for framtida. For å styrkje desse områda, foreslår fleirtalet å auke basisløyvingane til universitet, vitenskaplege høgskular og høgskular med 20 mill. kroner, auke støtta til Artsdatabanken med 7 mill. kroner og auke satsinga på jernbane med 13 mill. kroner. Fleirtalet foreslår dessutan å auke føringstilskotet, ei viktig og treffsikker ordning for små fiskemottak og kystfiskarar, med 4 mill. kroner og auke støtta til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk med 1 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at

samfunnet må bygge på et solid verdifundament, blant annet nedfelt gjennom vår kristne og humanistiske kulturarv. Et humant samfunn bygger på mennesker som viser medmenneskelighet, tar ansvar for hverandre, for miljøet og for de kommende generasjoner. Mennesket skal stå i sentrum for samfunnsbygging og samfunnets institusjoner. Det enkelte menneskets ukrenkelige verdi er et grunnleggende prinsipp for den politikk som skal utøves. Begreper som åndsfrihet og toleranse er retningsgivende.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på at Kristelig Folkeparti og Venstre har sin plassering i sentrum i norsk politikk. I praktisk politikk innebærer sentrumspolitikk bl.a.:

- satsing på små enheter og kulturelle og menneskelige verdier
- vern om familie og nærmiljø
- en familiepolitikk med vekt på valgfrihet og god omsorg
- satsing på frivillig virksomhet
- en aktiv distriktspolitikk som bidrar til levende og livskraftige bygder
- satsing på utdanning og kompetanse
- ansvar for miljøet, der forvaltertanken og ansvaret for fremtidige generasjoner er styrende
- balanse mellom offentlig og privat sektor
- rettferdig fordeling så vel nasjonalt som internasjonalt

Disse medlemmer viser til at et levende folkestyre er en forutsetning for et fungerende demokrati. Et reelt demokrati forutsetter også at personlig frihet og sosial rettferdighet ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiets budsjettforslag viser en alternativ måte å løse utfordringene Norge står overfor, innenfor den økonomiske politikken så vel som på andre samfunnsområder. Hovedfokus er behovet for en ny og bedre økonomisk politikk. Prioriteringer som foretas i dette budsjettet, må sees i den sammenheng.

Disse medlemmer mener at skillelinjen i norsk finanspolitisk debatt går mellom Fremskrittspartiet på den ene siden, som er opptatt av å stimulere tilbudssiden i økonomien og legge til rette for vekst i bruttonasjonalproduktet (BNP), og de øvrige partiene på den andre siden, som i all hovedsak er enige om rammene for den økonomiske politikken og som dermed foretar beskjedne endringer over statsbudsjettet fra år til år.

Disse medlemmer fremmer forslag om bevilgninger på viktige områder og skatte- og avgiftsopplegg over det ordinære statsbudsjettet, forslag til utenlandsbudsjett, strukturtiltak, lovendringsforslag samt forslag til endringer og omorganisering av offentlig virksomhet. Mange forslag har et langsiktig perspektiv og vil ikke nødvendigvis ha målbar virkning for kommende

budsjettår. De vil like fullt være av stor betydning for økonomiens virkemåte i tiden fremover.

Disse medlemmer mener økonomisk vekst først og fremst burde komme som et resultat av større skaperkraft i norsk næringsliv. En høyere vekstrate vil ha betydelige konsekvenser for den generelle velferdsutviklingen. Dette vil også gjøre Norge bedre rustet til å møte de økonomiske utfordringene den kommende eldrebølgen vil medføre.

Dette krever en økonomisk politikk som på kort og mellomlang sikt mobiliserer ressurser og øker effektiviteten, og som på lang sikt har ambisjoner om at Norge skal være ledende i produktivitet utviklingen internasjonalt. Samtidig er arbeidsmarkedet stramt, og man må legge til rette for en mer effektiv nyttiggjøring av arbeidskraften og legge til rette for økt tilgjengelig arbeidskraft. Studier har vist at det er store effektivitetstap i norsk økonomi som følge av politisk styrt ressursløsning. Dette vil disse medlemmer gjøre noe med.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet fikk i 2001 flertall for å innføre inflasjonsmål for pengepolitikken. Kommende års anslåtte prisstigning er så lav at det isolert sett ikke skulle tilsi de økninger av renten Norges Bank har foretatt. Disse medlemmer konstaterer imidlertid at det ikke er samsvar med renteforskriftens bestemmelser og den praksis som følges av Norges Bank, og mener regelverk og praksis bør være i tråd med hverandre. Disse medlemmer vil videre at instruksjonsretten til Regjeringen overfor Norges Bank tas bort.

Dagens budsjettssystem er i mange tilfeller det største hinderet for gjennomføringen av store og nødvendige

reformer. For å synliggjøre langsiktige effekter i den økonomiske politikken, er det derfor disse medlemmers mening at det er nødvendig å innføre mer grundig langtidsbudsjettering i Norge. Samtidig må man i større grad være opptatt av å skille mellom penger brukt til forbruk, penger som er investert, og penger brukt innenlands og utenlands. Dette påvirker økonomien på ulike måter.

FREMSKRITTPARTIETS ALTERNATIVE BUDSJETT FOR 2008

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet kutter i sitt alternative budsjett for 2008 kraftig i offentlig forbruk og byråkrati innenfor alle områder. Etter omprioriteringer til formål disse medlemmer synes er viktige, viser det alternative budsjettet nettokutt på 14,8 mrd. kroner. Bruttokutt er langt høyere.

Disse medlemmer vil ha kraftige reduksjoner i skatte- og avgiftssatsene, og reduserer det totale skatetrykket med 21,4 mrd. kroner. Dette gir en økt innenlands anvendelse av oljepenger med 7,4 mrd. kroner der investeringer er prioritert.

Disse medlemmer prioriterer skattelettelser som kommer folk flest til gode. Disse medlemmer ønsker gjennom budsjettet å fremme bedre rammevilkår for det private næringsliv, redusere subsidier til blant annet jordbruket, øke statlige realinvesteringer og effektivisere offentlig sektor. Disse medlemmer ønsker en smartere anvendelse av oljepengene, og et samfunn som fremmer arbeidsglede og skaperevne.

Tabellen nedenfor viser hovedtall og prioriteringer, samt overføring til Statens pensjonsfond - Utland (oljefondet) på hele 329 mrd. kroner.

Forslag til budsjett - hovedoversikt- FrP 2008	Endringer ifht. Regjeringen (mill. kr)	
	2008	2007
Reduserte offentlige utgifter/reduerte inntekter		
Redusert offentlig forbruk i budsjetttrammene (- er kutt i kostnader)	-14 810	-11 429
Reduserte offentlige inntekter	22 230	27 158
	<hr/>	<hr/>
	7 421	15 729
Utenlandsbudsjettet	7 495	7 099
Overføring til statens pensjonsfond regjeringen (oljefondet)	344 000	389 500
Overføring til statens pensjonsfond frp alt 2008 (oljefondet)	<hr/>	<hr/>
	329 084	366 672

Reduserte/økne offentlige utgifter	prosentkutt i ramme	2008	2007
Statsforvaltning Ramme 1	-1,9 %	-271	-26
Familie/forbruker Ramme 2	-0,6 %	-340	-116
Kultur Ramme 3	-16,7 %	-872	-786
Utenriks Ramme 4	-36,4 %	-9 679	-10 045
Justis Ramme 5	5,2 %	753	986
Kommunal/innvandring Ramme 6	-27,2 %	-2 663	-2 227
Arbeid/sosial/dagpenger Ramme 7	-0,3 %	-821	132
Forsvar Ramme 8	6,4 %	2 000	1 534

Reduserte/økte offentlige utgifter	prosentkutt i ramme	2008	2007
Næring Ramme 9	-2,6 %	-103	88
Fiskeri Ramme 10	-4,2 %	-25	-3
Landbruk Ramme 11	-47,4 %	-6 215	-5 817
Energi Ramme 12	-3,0 %	-889	-988
Miljø Ramme 13	0,4 %	11	-365
Kontroll Ramme 14	-1,0 %	-16	0
Helse Ramme 15	1,7 %	1 907	2 905
Kunnskap Ramme 16	2,1 %	808	857
Transport/kommunikasjon Ramme 17	8,9 %	2 190	2 740
Rammetilskudd kommuner Ramme 18	0,9 %	600	551
Finans Ramme 21	-5,1 %	-1 185	-848
Sum reduksjon offentlige utgifter	-2 %	-14 810	-11 429

Fremskrittspartiets skatteopplegg for 2008**2008**

Nulle Regjeringens skjerpelser			
Gå imot grunnlovsstridig skatteinnkreving av rederienes egenkapital		1 400	
Ikke fjerne aksjerabatten ved formuesverdsettelse av aksjer		400	
Ikke øke ligningsverdiene for bolig		260	
Ikke stramme inn 80 %-regelen		32	
Ikke skattlegge nattillegg utover dokumenterte losjiutgifter		80	
Ikke innføre skatt på utleie av egen bolig mindre enn halve inntektsåret		44	
Ikke innføre nye regler for fastsettelse av brutto leieverdi for fri kårbolig		16	
Ikke innføre skatt på fordelene av fri bolig for offentlige ansatte i utlandet		20	
Ikke øke kraftverksbeskatningen		280	
Ikke øke formuesskatten for nye kraftverk		25	
Ikke øke trygdeavgiften for næringsinntekt med 0,3 prosentpoeng		95	
Ikke innføre CO ₂ -avgift på innenriks luftfart med 10 øre/l		45	
Ikke øke satsen på avgift på fyringsolje til samme nivå som elavgift		500	
Ikke innføre lav sats for fyringsolje innen treforedling		18	
Ikke oppheve bruk av bagatellmessig støtte for næringsvirksomhet i tiltakssonen		3	
Ikke øke avgiften på snus med 10 %		30	
Ikke endre reglene for avgiftsfri oppbygging av skadet motorvogn		20	
Ikke øke årsavgiften på dieselbiler		0	
Ikke øke sektoravgifter bl.a. til Kredittilsynet.		13	
Pris- og kostnadsjustering av foreldrebetalingen		31	
			3 312
<i>Inntektsskatter</i>			
<i>Opprydning/forenkling</i>			
Fjerne fagforeningsfradraget		-980	
Ikke øke jordbruksfradraget		-26	
			-1 006
<i>Ytterligere lettelse</i>			
Personfradrag økes fra 38 850/77 700 til 40 000/80 000		750	
Minstefradrag økes fra 67 000 til 73 000 (samme sats)		2 676	
Minstefradraget for pensjonister settes til 65 000 kr/30 %		2 071	
Innslagspunkt for toppskatt trinn 1 kr 450 000		1 880	
Innslagspunkt for toppskatt trinn 2 kr 750 000		280	
Øke særfradraget for alder og uførhet fra 19 368 kr til 20 376 kr		80	
Gjeninnføre valgfri sjablongregel kr 9 180 for store sykdomsutgifter (diabetes)		140	
Skattefritak for personlig treningskort betalt av arbeidsgiver inntil 3000 kr		160	

Fremskrittspartiets skatteopplegg for 2008	2008
Sjømanns- og fiskerfradrag økes fra 80 000 kr til 160 000 kr	150
Utvidet fradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kr	15
Frikortgrensen økes til 70 000	450
Øke årlig innskuddsbeløp for BSU til 20 000 kr, sparebeløp 150 000 kr	90
Øke grensen for fritak for oppgaveplikt fra 2 000 kr til 15 000 kr	52
Ingen avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt (over 68 år), økt skatteinnt.	-92
Innføre skattefrie bruk av tjenestebolig i utlandet også for private	3
Svalbardskatt, beholde skattesatsen på selskap og kapital på 10 %	0
	8 705
<i>Kapitalskatter</i>	
Arveavgiften, innslagspunkt økes til 500 000 kr	80
Bunnfradrag i formuesskatten økes fra 220 000 til 450 000 kr (Regj. 350 000 kr)	585
	665
<i>Næringsbeskatning</i>	
Øke avskrivningssatsen for saldogruppe d) maskiner til 25 %	450
	450
<i>Avgifter</i>	
<i>Bil</i>	
Red av avgift på bensin inkl. mva fra 1. jan med 1 kr ift. Regjeringen	1 313
Red av avgift på diesel inkl. mva fra 1. jan med 1 kr ift. Regjeringen	2 007
Årsavgift på alle kjøretøygrupper reduseres med 300 kr ift. Regjeringens forslag	1 015
Vektårsavgift reduseres med 10 % i alle satser	40
Omregistreringsavgift reduseres med 10 %	205
Vrakpanten settes til 5 000 kr for alle biler (post under Miljøverndep.)	0
Engangsavgift reduseres med 10 %	1 300
	5 880
<i>Grensehandel</i>	
Fjerne sjokoladeavgiften fra 1. desember 2008	0
Alkoholavgifter, øl reduseres med 10 %, vin og brennevin reduseres med 10 %	841
Tobakksavgifter reduseres 10 %	430
	1 271
<i>Tollreduksjoner</i>	
Fjerne toll på varer fra U-land (OECD-listen)	550
	550
<i>Annet</i>	
Redusere elavgiften med 2 øre/kWh	860
Dokumentavgift reduseres med 10 % som et første steg	560
Redusere gebyr for for sent betalt årsavgift fra 250 kr til 50 kr	48
Diverse	100
	1 568
Sum skattelettelser Ramme 22	21 395
<i>Utbytte Ramme 23</i>	
<i>Mindre utbytte fra statens selskaper (provenytap):</i>	
Statkraft SF (85 %)	764
Avinor (50 %)	71
	835
Sum reduksjon offentlige inntekter	22 230

Plassering av oljepenger i fond (poster uten resultatvirkning)

Infrastrukturfond	60 000
Forskningsfondet, egenkapital	34 000
Fond for energi- og petroleumsforskning	10 000
Fond for fornybar energi	10 000
Argentum	2 500
Avvikle Samefolkets fond og Romanifolkets fond	-150
SUM	116 350

FREMSKRITTPARTIETS FINANSPOLITIKK

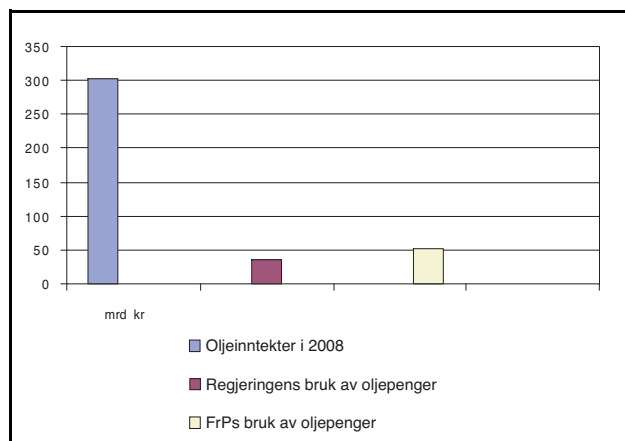
Våren 2001 ble den såkalte handlingsregelen for bruk av oljepenger vedtatt av Stortinget. Stortingsflertallet la vekt på at retningslinjer for bruk av oljeinntekter skulle være forholdsvis enkle og fungere som en rettesnor i det løpende budsjettarbeidet.

Disse medlemmer har hele tiden vært imot handlingsregelen, og mener alle vedtatte statsbudsjett etter innføring av retningslinjene er en erkjennelse av at regelen er uten reell betydning og at den derfor bør avvikles. Disse medlemmer mener at handlingsregelen må erstattes med retningslinjer for vekst i statens utgifter.

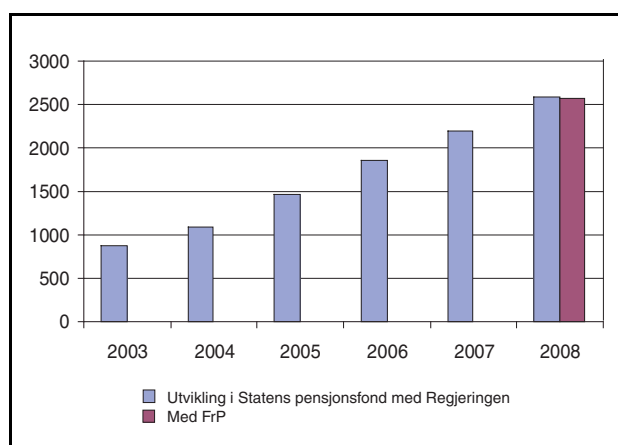
En av handlingsregelens største svakheter er at den ikke forholder seg til hvor, når eller hvordan oljeinntektene brukes, og at den ikke skiller mellom oljepenger brukt til skatte- og avgiftslettelser, offentlige realinvesteringer eller offentlig forbruk.

Statens pensjonsfond - Utland ventes å være på 2 467 mrd. kroner ved utgangen av 2008. Netto avsetning i Statens pensjonsfond - Utland, der overføringene til statsbudsjettet er trukket fra, anslås til om lag 265 mrd. kroner for 2008. Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond, der også renter og utbytte på kapitalen i fondet er medregnet, anslås til vel 344 mrd. kroner. Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2008 anslås til 2 594 mrd. kroner.

Figuren viser forskjellen på forventede oljeinntekter, Regjeringens bruk av oljepenger og Fremskrittspartiets omdisponering av oljepenger i 2008. Inkludert utenlandsbudsjettet på 7,5 mrd. kroner foreslår Fremskrittspartiet å anvende 14,9 mrd. kroner mer enn Regjeringen.

Hva er så utslaget for Statens pensjonsfond? Følgende figur illustrerer dette. Den mørkeste stolpen er størrelsen på fondet med Fremskrittspartiets alternative budsjett. Forskjellen er marginal.

Disse medlemmer mener at det også er verdt å merke seg at Regjeringen opererer med en urealistisk lav oljepris på 360 kroner pr. fat, mens oljeprisen nå ligger opp mot 500 kroner pr. fat. Overføringene til fondet for 2008 vil sannsynligvis bli langt høyere enn det som legges til grunn i Regjeringens budsjett dokumenter.

ET MER RETTFERDIG SKATTE- OG AVGIFTSSYSTEM

Disse medlemmer ønsker å innføre et enklere skatte- og avgiftssystem. Disse medlemmer mener at en reduksjon og forenkling av skatte- og avgiftssystemet bedre vil legge til rette for økt verdiskapning og trygge arbeidsplasser i Norge, noe som igjen vil være det beste grunnlaget for å sikre en god velferd. Disse medlemmer viser også til at Norge både har et høyt skattenivå og et svært høyt avgiftsnivå. Dette gjør at den totale skatte- og avgiftsbelastningen er blant de høyeste i verden.

Disse medlemmer vil påpeke at skattetrykket ikke kan beregnes ved ensidig å fokusere på skatt på lønn. Avgifter tar også en stor del av den enkeltes oppjente inntekt. Ser man avgiftene på varene og skatt på lønnen man kjøper varene for under ett (kjøpsmarginalskatten), finner man at skattetrykket for varer som røyk og alkohol kan komme oppi 90-92 pst., og 82-85 pst. på bensin.

Skattebetalerforeningen har gjort beregninger som viser at en gjennomsnittlig skattyter i et kalenderår må jobbe til 22. juli for å kunne betale årets skatter og avgifter. Dette betyr at en skattyter i Norge i snitt arbeider mer for staten enn for seg selv og sin familie. Disse medlemmer mener at et så høyt skatte- og avgiftstrykk ikke under noen omstendighet kan forsvares.

ØKT TILGANG PÅ ARBEIDSKRAFT

Disse medlemmer konstaterer at man på enkelte områder har knapphet på arbeidskraft. Da er det viktig å legge forholdene til rette gjennom statsbudsjettet for å frigjøre arbeidskraft innenlands, samtidig som man benytter tilgang på arbeidskraft fra andre europeiske land gjennom EØS-avtalen.

Disse medlemmer foreslår bl.a. økt pasientbehandling ved å øke ressurstilgangen for helseforetakene, ta i bruk ledig kapasitet ved private institusjoner, samt kjøpe behandlingsplasser i utlandet. Dette vil medføre at en rekke mennesker som venter på behandling og av den grunn går på sykelønn, raskere vil komme tilbake til arbeid. Videre ønsker disse medlemmer å redusere inntektsskatten, slik at tilbudet på arbeidskraft øker.

Disse medlemmer foretar samtidig fornuftige investeringer i infrastruktur som bidrar til økt effektivitet for næringslivet og frigjøring av arbeidskraft. Videre ønsker disse medlemmer endringer for uføretrygdene slik at de som har restarbeidsevne, i større grad får muligheten til å stille den til rådighet på arbeidsmarkedet.

STATISTISK SENTRALBYRÅS BEREKNINGER

Disse medlemmer viser til at politikere i andre partier og enkelte fremtredende økonomer i mediene har i flere år hevdet at dersom Fremskrittspartiets alternative statsbudsjetter hadde blitt vedtatt, så ville dette blant annet ført til større press i norsk økonomi, høyere inflasjon, noe som igjen ville ha ført til at Norges Bank ville ha satt opp renten. Bakgrunnen for disse påstandene var at Fremskrittspartiet ikke forholder seg til handlingsregelen for innfasing av petroleumsinntekter i norsk økonomi.

Til tross for disse medlemmers henvisninger til økonomisk teori og empiriske fakta, fortsatte ovennevnte ubegrunnede påstander å florere i mediene og i det politiske miljøet. På denne bakgrunn besluttet Fremskrittspartiet å oversende sitt alternative statsbudsjett for 2007 til Statistisk sentralbyrå (SSB), slik at byrået kunne benytte sine anerkjente økonomiske modeller for å beregne virkningene av budsjettet.

Disse medlemmer konstaterer at - ikke uventet - viste SSBs beregninger at påstandene fra våre politiske motstandere og deres allierte økonomer var ubegrunnet. SSB slo fast at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett isolert sett ville ha ført til 0,4 pst. nedgang i inflasjonen, noe som igjen ville gitt signaler til Norges Bank om å sette ned renten. Bakgrunnen for denne konklusjonen er først og fremst disse medlemmers villighet til å redusere det offentlige forbruket,

noe som ville ført flere folk over fra offentlig byråkrati og ut i verdiskapende virksomhet i privat sektor. Effekten av våre skatte- og avgiftslettelser vil gjøre folk mindre avhengig av offentlige overføringer, samtidig som tilbudet på arbeidskraft vil øke.

Disse medlemmer viderefører og styrker sitt økonomiske opplegg i alternativt budsjett for 2008. Dette innebærer enda større reduksjoner i det offentlige forbruket samtidig som skatte- og avgiftslettelser opprettholdes på tilsvarende nivå.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge opplever historisk gode tider med sterk vekst i skatteinntektene. En fremtidsrettet næringspolitikk og en ansvarlig økonomisk politikk med vekstskapende skattelettelser under sentrum-høyre-regjeringen la grunnlaget for den positive utviklingen. Vi har nå en unik mulighet til å bygge videre på et samfunn som skaper muligheter for alle - og vi har en forpliktelse til å investere slik at de gode tidene vedvarer.

MANGLENDE EVNE TIL Å PRIORITERE OG FORNYE

Disse medlemmer viser til at Regjeringen selv med rekordstore skatteinntekter ikke makter å prioritere de store oppgavene: Kunnskap og forskning nedprioriteres, helsekøene vokser og Forsvaret opplever reelle kutt i sine bevilgninger. Regjeringen nedprioriterer også tiltak mot fattigdom. Disse medlemmer mener at Regjeringen viser manglende vilje til å prioritere de store oppgavene, men også manglende evne til å få mer ut av ressursene. Skritt for skritt øker den rødgrønne regjeringen statens makt og omfang, samtidig som det blir mindre rom for frivillige organisasjoner og private aktører. Moderniseringen av offentlig sektor har stoppet opp, og Regjeringens allergi mot private alternativer gjør at folk får dårligere tilbud og mindre valgfrihet. Dette gjelder innenfor helsesektoren, eldreomsorgen, barnevern, skolen, samferdselssektoren og i forhold til pensjonssparing.

Mer enn 700 000 mennesker i arbeidsfør alder står i dag utenfor arbeidslivet. Samtidig har vi en svært lav registrert arbeidsledighet. Vi har videre en sterk mangel på arbeidskraft. Behovet for arbeidskraft overstiger andelen mennesker som er registrert som arbeidsledige. Et stadig større offentlig forbruk skal finansieres, samtidig som næringslivets forhold forverres på grunn av mangel på arbeidskraft. Tiltak for å få flere fra trygd til arbeid er viktig for å gi flere muligheten til å delta i arbeidslivet og leve et mer selvstendig liv, men det er også viktig fordi samfunnet trenger mer arbeidskraft for å løse flere oppgaver.

HOVEDPRIORITERINGER:

Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett for 2008 hvor det gjøres følgende hovedprioriteringer:

1. Høyre vil investere mer i kunnskap, forskning og infrastruktur, og føre en fremtidsrettet næringspolitikk som legger grunnlag for morgendagens velferd.

Økt forskningsinnsats	709 mill. kroner
Kunnskap og høyere utdanning	531 mill. kroner
Infrastruktur (veibygging og kollektivsatsing)	520 mill. kroner
Andre næringspolitiske prioriteringer	
Lavere formuesskatt på privat	560 mill. kroner
Øke avskrivingsatts for maskiner for investeringer med miljøeffekt	200 mill. kroner
NO _x , fiskebåt og cruise, fritak for avgift	120 mill. kroner
Ikke økt trygdeavgift for selvstendig næringsdrivende	95 mill. kroner
Forbedrede overgangsregler for rederiene	600 mill. kroner
Reiseliv	30 mill. kroner

2. Høyre vil gjøre mer for dem som trenger det mest, og følger opp løftene om mer kvalitet i omsorgen og økt satsing på rehabilitering. Høyre styrker politiet for å skape trygge lokalsamfunn.

Tiltak for å bekjempe fattigdom (416 mill. kroner)

Bedre bostøtten/boligtilskudd	90 mill. kroner
Gradert barnehagepris - lavinntektsfamilier	150 mill. kroner
Arbeidstrening	20 mill. kroner
Tiltak for rusmiddelavhengige	100 mill. kroner
Barne- og ungdomstiltak	56 mill. kroner
Pasientbehandling/rehabilitering	450 mill. kroner
Kunnskapsløft i omsorgssektoren	100 mill. kroner
Mer politi	163 mill. kroner

3. Høyre vil sikre at de gode tidene varer lenger ved å gjøre det mer lønnsomt å jobbe, spare og realisere gode ideer, og redusere bruken av penger fra pensjonsfondet. Samlet vil dette dempe presset på rente og kronekurs.

Øke minstefradraget med 2500 kr for lønnsinntekter	1140 mill. kroner
Direkte skattefradrag på 6000 kr i inntekt for alle mellom 62-67 år som jobber	275 mill. kroner
Fjerne avkortingen i pensjon for 68 og 69 åringer	213 mill. kroner
Premiering av sparing (livrente, IPA og BSU)	170 mill. kroner
Redusert bruk av penger fra pensjonsfondet om lag	1600 mill. kroner

ET MER ANSVARLIG BUDSJETT SOM ØKER VEKSTEVNEN I ØKONOMIEN

Disse medlemmer mener det er positivt at arbeidsledigheten fortsetter å gå nedover og at lønnsomheten i næringslivet er god. Utfordringen fremover

er økende mangel på arbeidskraft i store deler av Bedrifts-Norge og deler av offentlig sektor. Statistisk sentralbyrå spår nå en arbeidsledighet ned i 2 til 2,5 pst. og en lønnsvekst på 6 pst. i 2008. Det betyr at "kampen" om arbeidskraften øker og at lønnsveksten vil tilta med økt press på kronen og renten som resultat. Da taper bedriftene konkurranseevne i forhold til andre land og lønnskostnadene i offentlig virksomhet "spiser" av velferdstilbudet. Det hjelper lite å satse milliarder på helse hvis det ikke finnes nok mennesker til å gjøre jobben. I denne situasjonen vil et ekspansivt budsjett bidra til å øke presset i økonomien. Regjeringen erkjenner selv at budsjettene for 2007 og 2008 er ekspansive. Det betyr at Regjeringen overlater konjunkturstyringen til Norges Bank - og virkemiddelet vil i så fall være en enda høyere rente. Tiltak som stimulerer til arbeid og som øker tilbudet av arbeidskraft er det aller viktigste som nå kan gjøres for å dempe presset på renten og kronen.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sine alternative budsjetter for 2006, 2007 og 2008 har fremmet en serie forslag som ville ha bidratt til å øke vekstevnen i økonomien og dermed dempet presset på renten og kronekursen. Dette innbefatter strukturtiltak som ville ha økt konkurransen i markedet og tiltak som ville ha bidratt til å modernisere offentlig sektor, tiltak for å øke arbeidstilbudet og tiltak som ville ha stimulert til mer privat sparing. Høyre har også i den kraftige høykonjunkturen vi er inne i valgt å redusere bruken av pengene fra pensjonsfondet i forhold til Regjeringen. For 2008 reduserer Høyre bruken av pengene fra pensjonsfondet med om lag 1,6 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett konkret angir hvor innsparingene foretas. Disse medlemmer reduserer bl.a. overføringer til landbruket, reduserer veksten i offentlig administrasjon og overføringer og reduserer veksten i bistanden. Det fremmes en rekke forslag om økt effektivisering, og innenfor et totalt sett lavere skatte- og avgiftsnivå foreslås noen justeringer bl.a. i mva. for matvarer og redusert fagforeningsfradrag.

ØKT PREMIERING AV SPARING

For å dempe veksten i det private forbruket, og dermed presset på renten, vil disse medlemmer stimulere til økt privat sparing. Regjeringen går motsatt vei ved først å fjerne all skattestimulans knyttet til privat pensjonssparing, for så etter pensjonsforliket akseptere en ny, men svært begrenset ordning. Det er et kraftig angrep på småsparere og alle som tar ansvar for eget liv ved å spare til alderdommen. Det er også et galt signal i en tid hvor det private forbruket er økende og boligmarkedet stiger kraftig. Da bør man stimulere til sparing. Disse medlemmer vil gjeninnføre ordningen med individuell livrente, og utvide den nye private pensjonssparingen til 40 000 kroner i årlig sparebeløp og gjøre ordningen skattemessig gunstigere ved å innføre symmetri i beskatningen (det vil gjøre beskatningen ved uttak gunstigere ved at skatten settes til 28 pst., den samme satsen som brukes som skattefradrag ved innskudd).

For å stimulere spareviljen blant unge, og legge bedre til rette for deres adgang til boligmarkedet, foreslår disse medlemmer en betydelig økning av BSU-ordningen (boligsparing for ungdom). Det årlige sparebeløpet økes til 20 000 kroner og det maksimale sparebeløp dobles, fra 100 000 kroner til 200 000 kroner.

Formuesskatten virker også som en ekstra skatt på sparing. Disse medlemmer går mot Regjeringens forslag om økt skatt på aksjer og aksjefond. Opp mot 1,5 million nordmenn sparer på denne måten. Ikke minst gjennom eierskap i sine egne bedrifter. Regjeringens forslag er derfor både et anslag mot sparing, men også mot det private eierskap i særlig små og mellomstore bedrifter.

HELHETLIG STRATEGI FOR MER ARBEIDSKRAFT

I 2008 vil både bedriftene og helse- og omsorgssektoen oppleve en økende mangel på arbeidskraft. Det er et viktig prinsipp at det må lønne seg å jobbe. Det er uheldig at mange pensjonister og folk med lave inntekter nesten ikke får noe igjen for økt arbeidsinnsats. Disse medlemmer vil at langt flere skal få muligheten til å klare seg på egen inntekt. En mer inkluderende satsing på bl.a. eldre og innvandrere, kan utløse en stor reserve av arbeidskraft som bedriftene og samfunnet trenger. Aktivitet må lønne seg mer enn passivitet.

Kampen om arbeidskraften vil øke ytterligere fremover. Bedriftene vil konkurrere seg imellom, men det vil også bli økt konkurranse mellom privat og offentlig sektor. Konkurranse om arbeidskraften vil føre til økt lønnsvekst, som igjen vil kunne gi økende rente og sterkere kronekurs. Norske bedrifter vil da få dårligere konkurransevilkår enn andre land og Norge vil få mindre inntekter til velferd. Et høyt lønnsnivå vil ramme kommuneøkonomien og de offentlige velferdstjenestene hardt. Det vil bli vanskeligere for sykehjemmene, barnehagene, skolene og sykehusene å få tak i kompetansen de trenger for å gi gode tjenester til gamle og unge. Tiltak som øker tilbudet av kompetent arbeidskraft det aller viktigste for å sikre god vekst i økonomien og for å dempe presset på renten.

Disse medlemmer mener det er behov for en helhetlig strategi for å øke tilbudet av arbeidskraft og legger frem en helhetlig strategi med 31 forslag. Strategien omfatter tiltak som får flere fra trygd til arbeid, tiltak som gjør det mer lønnsomt å arbeide, en mer aktiv politikk for å tiltrekke mer utenlandsk arbeidskraft og modernisering av offentlig sektor for å frigjøre arbeidskraft.

ET KONSERVATIVT ANSVAR Å TENKE MILJØ

Disse medlemmer viser til at Høyre legger forvalteransvaret til grunn for sin politikk. Vi har et ansvar for at kommende generasjoner får et minst like godt utgangspunkt som vi selv har fått. Disse medlemmer tar derfor miljøutfordringene alvorlig, og vil prioritere tiltak som gir reell miljøforbedringer, og vil ha effektive og treffsikre miljøtiltak. Respekt for privat

eiendomsrett og bruk av markedet er nødvendig for en effektiv håndtering av miljøutfordringene.

Disse medlemmer viser til at Høyre styrker miljøinnsatsen vesentlig i forhold til Regjeringens forslag ved økt forskningsinnsats bl.a. knyttet til klimaforskning, økt støtte til fornybar energi, økt mineraloljeavgift, økt kollektivsatsing og bedre avskrivningsregler for maskiner med påvist miljøeffekt.

HØYRES FORSLAG ER:

Økt støtte til fornybar energi	100 mill. kroner
Økt klimaforskning	50 mill. kroner
Øke avskrivningssats for maskiner med 5 prosentpoeng for investeringer med påvist miljøeffekt eller økt energieffektivisering	200 mill. kroner
Jernbaneinvesteringer	170 mill. kroner
Kollektiv - belønningsordninger	40 mill. kroner
Reduksjon av engangsavgift for flexifuel biler	100 mill. kroner
Oljevernberedskap	25 mill. kroner
Økt mineraloljeavgift - utover Regjeringens forslag	100 mill. kroner
Bekjempelse av Gyro	2 mill. kroner
Frivillig skogvern - statlig bidrag	20 mill. kroner
Kalking og lokale fiskeformål	5 mill. kroner
Ingen skatteøkning for småkraftverk	
Fornybarfondet	10 mrd. kroner

ØKTE BEVILGNINGER TIL FORSVARET

Disse medlemmer viser til Regjeringens manglende vilje til å prioritere de nødvendige midler til Forsvaret, og manglende evne til å gjennomføre Stortingets forutsetninger for omleggingen av Forsvaret. Det foreslåtte budsjettkuttet, vil innebære at ubalansen mellom Forsvarets ressurser og oppgaver fortsetter å vokse. Resultatet er at moderniseringen av Forsvaret forsinkes - noe Regjeringen selv viser i St.prp. nr. 1. Høyre vil øke bevilgningene til forsvaret med 550 mill. kroner i 2008.

LAVERE SKATTER OG AVGIFTER

Målet for Høyres skattepolitikk er at det skal:

- Lønne seg å jobbe - derfor øker Høyre minstefradragene for vanlige lønnsinntekter
- Lønne seg å spare - derfor fremmer Høyre flere forslag som premierer sparing
- Lønne seg å investere - derfor senker Høyre skatten på investeringer i norske arbeidsplasser

Høyres alternative budsjett innebærer skatte- og avgiftsreduksjoner på om lag 3,4 mrd. kroner påløpt og ca. 2,4 mrd. bokført i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen straffer privat eierskap, og øker det statlige eierskapet. Igjen øker Regjeringen den særnorske skatten på privat eierskap i norske arbeidsplasser. Samtidig vil Regjeringen opprette et statlig fond for å bidra med kapital til næringslivet. Det er helt feil vei å gå når Regjeringen

straffer privat eierskap og stimulerer statlig eierskap. Høyres skattereduksjoner vil bedre betingelsene for eierskap gjennom å reversere økningen av verdiansettelsene på aksjer og aksjefond, etter at Regjeringen nå fullstendig har fjernet den såkalte "aksjerabatten". Videre vil Høyre stimulere norsk eierskap og næringsliv, og sikre arbeidsplasser gjennom bedre forslag til ny rederibeskatning, økt fiskerfradrag, ved å gå imot økt trygdeavgift for næringsinntekt, ved å øke avskrivningssatser for maskiner med forbedret miljøeffekt, ved å frita fiskeflåten og cruiseskip fra NO_x-avgift, ved å øke mulighetene for aksjekjøp i egen bedrift og ved å redusere tollsatser.

REDUKSJONER I ARVEAVGIFTEN

Disse medlemmer viser til at de høye bolig- og eiendomsprisene tvinger mange familier til å selge barndomshjem og fritidsbolig ved generasjonsskifte fordi arveavgiften blir for høy. Høyre foreslår derfor nå en ordning med betinget arveavgiftsfritak, slik at den som arver en boligeiendom eller en fritidsbolig og selv tar denne i bruk, slipper å betale arveavgift. Arveavgiften skal først komme til betaling dersom eiendommen selges. Disse medlemmer går inn for at reglene om arveavgift ved generasjonsskifte i familieeide bedrifter lettes ytterligere til betinget avgiftsfrihet ved arv og gave av næringsvirksomhet. Hovedvilkåret i forslaget er at arving eller mottaker må fortsette eierskapet i den familieeide bedrift i minst 10 år. Avgiften reduseres 10 pst. for hvert år.

MINDRE STAT OG MER ROM FOR PRIVATE ALTERNATIVER

Disse medlemmer viser til at Høyre vil spre makt og ansvar. Et samfunn med en god balanse mellom staten, markedet og det sivile samfunn skaper et bedre grunnlag for utvikling, og sikrer viktige verdier som frihet og mangfold. Disse medlemmer vil fremme konkurranse i markedet og uavhengighet for institusjoner i det sivile samfunn, og bekjempe konsentrasjon av makt - både statlig og privat. Under den rød-grønne regjeringen går utviklingen i feil retning. Skritt for skritt øker den rød-grønne regjeringen statens makt og omfang, samtidig som det blir mindre rom for frivillige organisasjoner og private aktører:

- Helse og barnevern
 - Helsekøene vokser og tilbudet innen rehabilitering og opptrening er svekket fordi den rød-grønne regjeringen nedprioriterer og kutter i det private tilbudet. Høyre mener private aktører ikke bare er et supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten, men også en viktig del av det totale pasienttilbudet. Høyre øker støtten til private institusjoner som tilbyr habilitering og rehabilitering, og behandling av rusmiddelavhengige.
 - Det blir lengre ventetid til laboratorietjenester fordi Regjeringen reduserer kjøp av private tjenester uten at RHF'ene selv har egen kapasitet til å dekke behovet. Høyre mener det er viktig

med private laboratorier, og mener vi fortsatt må kjøpe private tjenester.

- Barnevernet svekkes fordi den rød-grønne regjeringen nedprioriterer private tilbud. Høyre mener at private institusjoner og tiltak har mye å bidra med, og vil sikre disse aktører likebehandling i forhold til det offentlige barnevernet.
- Samferdsel
 - Utbyggingen av nye veier går saktere fordi den rød-grønne regjeringen har satt bom for nye OPS-prosjekter, og konkurranseutsettingen i jernbanesektoren har stoppet opp. Det svekker tilbudet til passasjerene. Høyre vil åpne for flere OPS-prosjekter, og økt konkurranse ved utbygging, drift og vedlikehold av jernbanens infrastruktur for å sikre mer midler til jernbaneinvesteringer.
- Eierskap i næringslivet
 - Det statlige eierskapet i næringslivet øker. Den rød-grønne regjeringen har økt statens eierskap i StatoilHydro og kjøpt seg inn i Aker Kværner. Skatten på privat kapital investert i norske arbeidsplasser har økt hvert eneste år under den rød-grønne regjeringen, samtidig opprettes et nytt statlig fond som skal investere i næringslivet. Høyre vil sikre konkurransen i markedet og redusere den særnorske formueskatten som svekker det private eierskapet.
- Pensjonsordninger
 - Vilkårene for sparing til egen pensjon har blitt vesentlig dårligere under den rød-grønne regjeringen. I utgangspunktet ville Regjeringen fjerne all premiering av privat pensjonssparing, noe som ville ha gjort Norge til eneste land i Europa uten skattestimulert privat pensjonssparing. Etter pensjonsforliket har Regjeringen akseptert gjeninnføring av et nytt, men svært begrenset tilbud. Høyre vil åpne for brede skattestimulerte spareordninger - primært rettet mot pensjonssparing og boligsparing for ungdom.
- Frivillige organisasjoner
 - De frivillige organisasjonene har blitt mer avhengig av støtte fra staten etter at mulighetene til å hente inntekter fra spill har blitt redusert. Høyre vil øke fradraget for gaver til frivillige organisasjoner, la "herreløs arv" gå til frivillige organisasjoner og øke grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner.
- Kirkens eiendommer
 - Forholdet mellom kirken og staten er fortsatt uavklart. Men den rød-grønne regjeringen har nå slått fast at Opplysningsvesenets fond (kirkens eiendommer) "tilhører staten". Høyre vil sikre kirkens selvstendighet og mener at det er naturlig at fondet tilbakeføres til kirken dersom kirkeordning endres. Fondet er fra gammelt av kirkelig eiendom som har vært gitt eller er ervervet av kirken, og ikke av staten eller samfunnet som helhet.

- Barnehager og skole
 - Situasjonen for private barnehager er forverret fordi den rød-grønne regjeringen ikke innfører reell likebehandling av kommunale og private barnehager samtidig som maksprisen svekker barnehagenes muligheter til egeninntekter. Dette kan gå utover mangfoldet og kvaliteten i barnehagene. Høyre vil ha reell likebehandling av private og kommunale barnehager.
 - Det blir mindre mangfold i Skole-Norge etter at den rød-grønne regjeringen har svekket mulighetene til å starte friskoler, og fjernet kapitaltilskuddet til skolene. Høyre vil åpne for et større mangfold i tilbudet, samtidig som det skal stilles klare krav til skolens kvalitet. Kapitaltilskuddet gjeninnføres.
- Konkurransen
 - Det blir mindre konkurranse mellom offentlige og private tjenesteleverandører fordi den rød-grønne regjeringen reverserte sentrum-Høyre-Regjeringens forslag om å innføre nøytral moms i staten. Høyre vil legge til rette for økt konkurranse mellom private og offentlige aktører gjennom like konkurransevilkår.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil bygge samfunnet på et solid verdifundament, slik det er nedfelt gjennom vår kristne og humanistiske kulturarv. Et humant samfunn bygger på mennesker som viser medmenneskelighet, tar ansvar for hverandre, for miljøet og for de kommende generasjoner. Mennesket skal stå i sentrum for samfunnsbygging og samfunnets institusjoner. Det enkelte menneskets ukrenkelige verdi er et grunnleggende prinsipp for den politikk som skal utøves.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2008. Dette er et budsjett som har en tydelig kristendemokratisk profil, hvor bekjempelse av fattigdom internasjonalt og nasjonalt, kampen for et bedre miljø, for omsorg og trygge oppvekstvilkår er løftet fram. I langt sterkere grad enn hva som er tilfelle i Regjeringens budsjettforslag, verdsettes verdien av frivillig engasjement i Kristelig Folkepartis budsjettforslag, og betydningen av å satse på kunnskap og levende og vekstkraftige bedrifter som fundamentet for vår velferd får klare konsekvenser for budsjettprioriteringene.

Dette medlem mener at det nå er på høy tid å realisere målet om at 1 pst. av landets verdiskapning, målt ved brutto nasjonalinntekt (BNI), skal bevilges til utviklingsbistand til verdens fattige. Dette medlem er positiv til at Regjeringen trapper opp bistanden med 0,01 pst. til 0,98 pst., men går samtidig inn for en raskere opptrapping. Dette medlem fremmer i dette budsjettet både forslag om å øke bistanden til 1 pst. av BNI, og om ytterligere fjerning av tollmurer som lavinntektsland møter på sin eksport til Norge.

Dette medlem konstaterer at Regjeringens innsats for å bekjempe fattigdom nasjonalt har vært større i ord enn i handling. Dette medlem støtter de fattigdomstiltak som Regjeringen foreslår, men vil øke inn-

satsen ytterligere. Derfor foreslår dette medlem flere offensive og målrettede tiltak mot fattigdom i dette budsjettet, slik som økt bostøtte, inntektsgraderte barnehagesatser, og sterkere innsats innenfor rusfeltet.

Dette medlem støtter den økte vektleggingen av grønne skatter som også Regjeringen foreslår, men vil forsterke skatteskiftet fra skatt på arbeid, sparing og frivillighet, til skatt på miljøskadelige utslipp. Et slikt skifte vil trygge miljøet, og stimulere til arbeidsinnsats og investeringer i verdiskapning. Dette medlem ønsker også en sterkere satsing på kollektivtrafikk og forskning på fornybar energi enn hva Regjeringen legger opp til.

Dette medlem etterlyser en forpliktende satsing på kvalitet og innhold i omsorgssektoren fra Regjeringens side. I dette budsjettet prioriterer dette medlem særlig rehabilitering og demensomsorg.

Dette medlem støtter satsingen på nok og gode barnehager til en rimelig pris. Men etter dette medlems syn er ikke dette tilstrekkelig i en god oppvekstpolitikk. Dagens regjering har tilsynelatende et begrenset engasjement for familier som velger andre praktiske ordninger for tilsyn enn det Regjeringen mener de bør velge. Dette medlem foreslår derfor å øke kontantstøtten og øke engangsstøtten ved adopsjon og fødsel. Regjeringen Bondevik II økte pappapermisjonen med to uker. Etter det har pappapermisjonen vært uendret. Det er på høy tid at den videre opptrappingen av fedrepermisjonen tar til, og at fedre får selvstendig opptjeningsrett. Dette medlem legger også inn penger til dette i sitt budsjettforslag. Dette medlem vil også styrke innsatsen overfor de barn og unge som har de aller vanskeligste oppvekstvilkårene i dag, og styrker derfor både barnevern og ettervern i sitt alternative budsjett.

Trygghet er et grunnleggende gode for befolkningen som det er en av statens kjerneoppgaver å sørge for. Dette medlem vil skjerpe kriminalitetsbekjempelsen i forhold til Regjeringens forslag gjennom en styrking av politiets driftsbudsjett.

Dette medlem mener at dersom man virkelig mener alvor med å legge til rette for frivillighet, må det få tydeligere konsekvenser for budsjettprioriteringene enn hva Regjeringen legger opp til. Både på skattesiden og gjennom konkrete bevilgningsforslag vil dette medlem styrke frivillig sektor i Norge.

Dette medlem erkjenner at kunnskap er den aller sikreste premissen for framtidig velferdsutvikling. Dette medlem ønsker derfor å styrke høgskole og universitetssektoren, og stimulere til økt forskning i bedriftenes egne regi gjennom sterkere skattestimulans. Dette medlem trygger også verdiskapningen gjennom å benytte økte inntekter fra miljøavgifter til å lette på andre og miljønøytrale avgifter som næringslivet møter.

Dette medlem mener at Regjeringen har kraftig oversolgt sin satsing overfor kommunesektoren. Regjeringen fortjener honnør for den satsingen i tidligere budsjettår som den faktisk har ansvar for gjennom bevilgningsforslag, men fortier at hovedårsaken til den gunstige utviklingen i kommuneøkonomien fram til

2007 er de gode tidene i økonomien. I 2008 melder store deler av Kommune-Norge at de økte inntektene knapt er nok til å dekke økte kostnader som følge av lønnsutvikling og demografiske endringer. Dette medlem viser til at dette medlem foreslår en styrking av kommunesektorens frie inntekter i sitt alternative budsjett.

Dette medlem legger fram et budsjettforslag med samme strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskudd som Regjeringen. Skatte- og avgiftsopplegget har om lag samme ramme som Regjeringens forslag, men innebærer et sterkere grønt skatteskifte og en sterkere differensiering mellom sunne og usunne produkter. Dette medlem mener at store netto skatte- og avgiftslettelser som ikke er saldert, er det samme som å tvinge framtidige generasjoner til å foreta innstramninger i velferdsordninger som vi selv ikke er i stand til å gjennomføre. En slik politikk vil være usolidarisk i et generasjonsperspektiv.

Komiteens medlem fra Venstre mener at det framlagte forslaget til statsbudsjett ikke inneholder noen klar politisk retning eller vilje til å løse nåtidens store utfordringer. Rekordhøye inntekter gir store muligheter til å satse på framtida. Derfor er det urovekkelige at Regjeringen nedprioriterer høyere utdanning og forskning. Heller ikke vår tids største utfordring - klima - prioriteres tilstrekkelig i Regjeringens budsjettforslag. Regjeringens forslag til statsbudsjett er uten en klar politisk kurs, der alle får litt, og miljø litt mer enn litt, som følge av svært gode tider og rekordstor skatteinngang i 2008. De rekordstore inntektsøkningene fra Fastlands-Norge gjør også at Regjeringen kan legge opp til et relativt stramt budsjett i forhold til handlingsregelen for pensjonsfondet, uten at dette merkes og bevilgningene i realiteten kan økes på samtlige departementers budsjett.

Dette medlem er svært skuffet over at Regjeringen ikke retter opp fjorårets kutt i basisbevilgningene til universitetene og høyskolene. Det satses ikke tilstrekkelig på forskerrekuttering, og det mangler fortsatt 9 mrd. kroner for at Forskningsfondet skal komme på samme nivå som regjeringen Bondevik II foreslo i sitt siste budsjett (2006). Hvileskjæret innen utdanning og forskning fortsetter. Satsingen på barnehageplasser, heldagsskole og frukt og grønt, går på bekostning av høyere utdanning og forskning. Regjeringens budsjettforslag inneholder heller ingen positive nyheter for dem som er opptatt av innovasjon og verdiskaping.

Dette medlem mener det er positive elementer i Regjeringens budsjettforslag innenfor miljøområdet. Den forsiktede økningene i grønne avgifter er bra, men ikke tilstrekkelig, og Regjeringens forslag til budsjett gir ikke det nødvendige løftet som skal til for å møte klima- og miljøutfordringene. Selv om Miljøverndepartementets budsjett øker, er dette bare en nødvendig oppretting av fjorårets kutt. Støtten til fornybar energiproduksjon er for svak, og dette medlem savner ordninger for investeringsstøtte til pilotprosjekt. Selv om Regjeringen bruker om lag det samme beløpet på CO₂-håndtering av gasskraft som i 2007, gis det ikke en

avklaring på om når og hvordan gasskraftverket på Kårstø skal renses. Regjeringen burde dessuten ha tatt større og mer omfattende grep, og vist en reell vilje til å gå fra rød til grønn beskatning.

Dette medlem er skuffet over at Regjeringen heller ikke denne gangen velger å gjøre hverdagen enklere for gründere og selvstendig næringsdrivende. Regjeringens såkalte forbedring av de sosiale ordningene for selvstendig næringsdrivende framstår som en ren bløff: Regjeringen later som om de bedrer de sosiale ordningene for de selvstendig næringsdrivende, ved å gi disse en rett til fødselspenger fra 1. juli 2008. Samtidig sendes regningen til de samme gjennom en økning av trygdeavgiften, og for 2008 er denne mye større enn utgiftsøkningen. Regjeringen tar inn 95 mill. kroner, mens de bare gir tilbake 60 mill. tilbake til de selvstendig næringsdrivende. Dette medlem viser til at Venstre har ved flere budsjettbehandlinger foreslått at selvstendig næringsdrivende gis rett til 100 pst. dekning av svangerskapspenger, omsorgspenger og sykepenger under svangerskap. Disse forslagene ble nedstemt av Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet. Det er skuffende fordi dette medlem mener bedre sosiale ordninger kan gi større trygghet og mer motivasjon for flere kvinner til å starte opp for seg selv.

Dette medlem er tilfreds med at Regjeringen fortsetter en tung satsning på global fattigdom, men samtidig er det grunn til å være skuffet over innsatsen på hjemmebane. Fattigdommen blir definitivt ikke avskaffet med dette budsjettet heller.

VENSTRES ALTERNATIVE BUDSJETT

Dette medlem viser til at Venstre omprioriterer om lag 12 mrd. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2008 fordelt med omtrent like store deler på skatte- og avgiftsopplegget og statsbudsjettets utgifts- og inntektsside.

Venstre har i sitt opplegg den samme budsjettbalansen som Regjeringen, men har et samlet opplegg som vil virke noe mindre ekspansivt på grunn av en netto skatte- og avgiftslette på om lag 750 mill. kroner. Venstre foreslår et samlet skatteskifte fra rød til grønn skatt i sitt opplegg på om lag 3 mrd. kroner.

Dette medlem vil stimulere til et sunnere kosthold/livsstil gjennom en om lag provenynøytral omlegging av mva-systemet kombinert med høyere tobakksavgifter. Konkret foreslår Venstre at det ikke blir moms på frukt og grønt (0-sats), mens det blir full mva-sats (25 pst.) på brus og sterkt sukkerholdig drikke og at den generelle matmomsen økes med ett prosentpoeng.

Venstres hovedprioriteringer i budsjettet er økt satsing på utdanning og forskning, på miljø- og klimatiltak og fattigdomsbekjempning. På alle disse områdene foreslår Venstre en påplussning på mer enn 1 mrd. kroner (på hvert område) ut over Regjeringens forslag.

EN SKOLE FOR KUNNSKAP OG LIKE MULIGHETER

Dette medlem vil styrke den offentlige skolen, særlig gjennom å gjenreise respekt for læreren og fagkunnskapen. Alle skal ha mulighet til å utnytte sine

evner og sin skaperkraft. Dette medlem vil styrke læreren og gi mer ansvar til den enkelte skole. Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Lærerne er bærebjelken i skolen, og dem som utdanner morgendagens innovatører og forskere. I vårt moderne samfunn er det et stadig økende behov for kontinuerlig å oppdatere seg i forhold til sitt eget fagfelt, og lærere som yrkesgruppe er intet unntak. Dette medlem vil derfor påpeke at det er nødvendig for lærere i grunn- og videregående skole å ha mulighet til systematisk å både fornye og komplettere sin fag- og yrkeskompetanse. Dette medlem foreslår derfor en økning i satsingen på skole, utdanning og forskning på vel 1,6 mrd. kroner ut over Regjeringens forslag, i tillegg til en utvidelse av forskningsfondet på 34 mrd. kroner. I dette inngår bl.a. satsing på kompetanseår og rekrutteringsplan for lærere. Utover dette foreslås det en omprioritering fra kommuner til fylkeskommuner på 500 mill. kroner for å styrke lærertilgangen til videregående skoler, samt å øke lånerammen for vedlikehold av skolebygg med 2 mrd. kroner. For å rette opp Regjeringens "hvileskjær" når det gjelder forskning og høyere utdanning foreslår dette medlem en økning i de samlede bevilgninger på om lag 1,2 mrd. kroner som det framgår av tabellen under.

Forskning/høyere utdanning

Forskning barnehager	10,0
Forskning ADHD	5,0
Forskning frivillighet	3,5
Forskning fornybar energi	200,0
Forskning allmennmedisin og alderspsykiatri	7,5
Kunststipendiater	2,5
175 flere stipendiater	56,0
100 flere post-docstillinger	50,0
Norges forskningsråd	100,0
Klimaforskning (CO ₂ -håndtering og fornybar energi)	107,0
Utstyrsetterslep	200,0
Instituttsektoren	40,0
Næringsrettet forskning	75,0
SkatteFUNN (ulønnet arbeidsinnsats mv.)	75,0
Basisbevilgninger universitet og høyskoler	288,0
Oppstartsbevilgninger odontologibygge UiB og patologibygge HiO	8,0
SUM:	1227,5

MER TIL DEM SOM TRENGER DET MEST

Dette medlem er av den oppfatning at velferds-samfunnet måles etter hvordan vi tar vare på de svakeste. I Norge er det ikke lenger viktigst å gi mer til alle, men å hjelpe enkeltmennesker som trenger det. Dette medlem foreslår derfor en økning på tiltak mot fattigdom på vel 1 mrd. kroner ut over Regjeringens forslag. Hovedsatsingene er rusomsorg, forsøk med borgerlønn, offentlig finansiert tannhelse og omsorgslønn for foreldre med funksjonshemmede barn og økt satsing på integrering, tiltak for bostedsløse og økt bostøtte.

Fattigdomsbekjempelse

Gratis barnehage for barn til deltakere introduksjonsprogram	5,4
Økt bostøtte	60,0
Diverse integreringstiltak	35,0
Borgerlønn	300,0
Tiltak for bostedsløse	15,0
Flere tiltaksplasser for yrkeshemmede	28,4
Økt stønad for enslige foreldre	15,0
Omsorgslønn til foreldre med funksjonshemmede barn	70,0
Styrket rusomsorg	240,0
Offentlig finansiert tannhelse for enkelt-grupper	170,0
Rehabilitering (halvparten av økt satsing på rehab)	100,0
SUM:	1.024,8

EN MODERNE MILJØNASJON

Dette medlem har som mål at Norge skal være en moderne miljønasjon. Klimaendringer og truslene mot de livsviktige økosystemene må tas på alvor. Venstre er et moderne, løsningsorientert, teknologioptimistisk og ansvarlig miljøparti. Dette medlem vil gi våre barn og barnebarn minst like gode muligheter til ren natur som vi har hatt.

Dette medlem vil peke på at konsentrasjonen av klimagasser i atmosfæren primært skyldes forbrenning av fossil energi som kull, olje og gass. Norge har store muligheter til å legge om energibruken og ta i bruk ny teknologi i energiforsyningen og industrien. Dette medlem mener at utfordringene innen energipolitikken må være å bruke energi mer effektivt og å ta i bruk klimavennlig teknologi. Som et ledd i en slik politikk synes dette medlem derfor Regjeringens forslag til bevilgning til videre arbeid med realiseringen av et CO₂-fangstanlegg på Kårstø, muligjgjøring av verdikjeder for CO₂ og nødvendige avklaringer knyttet til spørsmålet om et statlig engasjement er positivt. Det haster imidlertid med å ta de nødvendige beslutninger som skal sikre at gasskraftverket på Kårstø får renseanlegg innen 2009 slik det er lovet i Soria Moria-erklæringen.

Dette medlem legger betydelig vekt på behovet for miljøvennlig og effektiv bytransport med redusert bilavhengighet og økt satsing på kollektivtrafikk. Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene skal stimulere til bedre helse, miljø og framkommelighet i storbyområdene, ved å dempe veksten i transportbehovet og øke antall kollektivreiser på bekostning av reiser med personbil.

Dette medlem foreslår derfor en kraftig økning i miljø- og klimatiltak på samlet 1,75 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Bl.a. foreslår dette medlem økt satsing på klima- og miljøforskning, økt satsing på kollektivtransport og jernbane, styrket oljevernberedskap, diverse tiltak for ny fornybar energi og alternativt

drivstoff og et eget tilskudd til foregangskommuner innenfor klimaområdet.

Miljø- og klimatiltak

Økte tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	30,0
Økt oljevernberedskap	100,0
Investeringsstøtte til pilotanlegg for fornybar energi	100,0
Tilskudd til energisparing i husholdningene	50,0
Forskning/utvikling av nye fornybare energikilder	200,0
Grunnstøtte til miljøorganisasjoner	2,0
Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	7,0
Tiltak for å bevare villaks	10,0
Økt skogvern	20,0
Tilskudd til friluftstiltak	15,0
Div. kulturminnevern-tiltak	19,0
Styrking av SFT	19,0
Opprydningstiltak i fjorder, vann og vassdrag	15,0
Tilskudd til klimakommuner	200,0
NAROM og artsdatabanken	4,2
Klimaforskning (CO ₂ -håndtering mv)	100,0
Utvikling av hydrogen og biodrivstoff	20,0
Incentivordning, kollektivtransport	160,0
Økt jernbanesatsing	670,0
Planleggingsmidler, bybaner	20,0
SUM:	1761,2

I tillegg kommer en omfattende dreining av skattesystemet i en mer miljøvennlig retning hvor dette medlem foreslår et skifte fra rød til grønn beskatning på om lag 3 mrd. kroner.

Dette medlem foreslår også å styrke kulturminnefondet med 200 mill. kroner. En slik økning ville gitt 10 mill. kroner i økt innsats for å styrke kulturminnevernet i 2009 gitt en fondsavkastning på 5 pst.

ØVRIGE TILTAK

Dette medlem foreslår bl.a. bedre sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende som ikke finansieres med økt trygdeavgift, økt pappapermisjon med en uke, en økt kultursatsing på om lag 145 mill. kroner, 500 flere kvoteflyktninger, flere sivile stillinger i politiet og økt opptak til Politihøgskolen, reduksjon i Brønnøysundgebyrene med 10 pst. og økt satsing på reiseliv.

Dette medlem foreslår videre en del endringer for å redusere antallet AFP-pensjonister og for å få flere til å stå lenger i arbeid i tråd med hovedintensjonene i pensjonsforliket. Dette medlem foreslår derfor et eget skattefradrag på 3 000 kroner for arbeidstakere mellom 62-67 år, kombinert med full trygdeavgift for AFP-pensjonister. Samlet mener dette medlem at disse tiltakene (en kombinasjon mellom gulrot og pisk) vil gi 2 000 færre AFP-pensjonister årlig. Dette medlem foreslår i tillegg å fjerne trygdeavkortning

for 68- og 69-åringer som vil fortsette å arbeide, og ikke bare 67-åringer slik Regjeringen foreslår.

ET ENKLERE OG MER MILJØVENNLIG SKATTE- OG AVGIFTSSYSTEM

Dette medlem viser til regjeringen Bondevik IIs skattereform som gir flatere og enklere skatt gjennom en kraftig tilnærming av skattesatsene for arbeid og kapital og fjerning av den kompliserte og urettferdige delingsmodellen. Dermed har vi blant annet sikret skatteregler som belønner investeringer i bedrifter framfor utbytte til eget forbruk. Dette medlems mål for skattesystemet er et enklere, mer effektivt og miljøvennlig skattesystem, som er internasjonalt konkurranseedyktig.

Dette medlem er skuffet over at Regjeringen ikke har benyttet denne anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning. Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring og at Regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret tilsier en langt mer offensiv omlegging enn Regjeringens forsiktede endring av enkelte avgifter. Dette medlem vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig adferd og mindre skatt på arbeid, og foreslår i Venstres alternative budsjett en slik omlegging innenfor en ramme på vel 3 mrd. kroner. Dette medlem foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 3 mrd. kroner slik at dette medlem i sitt alternativ foreslår endringer i Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg innenfor en ramme på vel 6 mrd. kroner, med en netto skatte- og avgiftslette på 754,8 mill. kroner. Bl.a. foreslås det både å justere innslagspunktet i toppskatten og økning i minstefradrag. Det foreslås økt bunnfradrag i formuesskatten, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivingssatser for næringslivet, styrking av SkatteFUNN-ordningen og rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende. Det foreslås videre endringer i arveavgiften som medfører utsatt arveavgift ved arv av familieeiendommer og fritak for arveavgift ved generasjonsskifte i bedrifter. På den annen side foreslås det en rekke økninger i avgifter som stimulerer til en mer helse- og miljøvennlig adferd i tillegg til at enkelte sær-goder knyttet til spesielle grupper av arbeidstakere fjernes.

Skatte- og avgiftsopplegget

Ikke støtte til fjerning av aksjerabatt og økt ligningsverdi av bolig	-825,0
Hevet innslagspunkt i formuesskatten	-970,0
<i>Endringer i formuesskatten (skattelette)</i>	<i>-1.795,0</i>
Heve minstefradraget i lønns- og pensjonsinntekter	-1.040,0
Heve innslagspunktet i toppskatten	
trinn 1 til 433.000,-	-700,0
Skattefradrag for 62-67 åringer (3.000,-)	-130,0
Øke fribeløpet ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift	-32,0

Skatte- og avgiftsopplegget	
Heve fradragsgrensen for gaver til frivillige org til 15000,-	-15,0
Skattefritak for arbeidsgiverbetalte behandlingsutgifter	-20,0
Økt sparebeløp i BSU-ordningen	-90,0
Heve frikortgrensen med 2.400,- til 42.000,-	-30,0
Heve beløpsgrensen i individuell pensjonsspareordning til 40.000,-	0,0
Halvere fradraget for fagforeningskontingent	470,0
Skattlegge deler av kjøregodtgjørelsen i staten	340,0
Endringer i foreldrefradraget (20.000,- for første barn, 15.000,- for påfølgende barn)	30,0
Ikke skattefritak for arbeidsgiverbetalt barnehageplass	11,0
Full trygdeavgift for AFP-pensjonister	190,0
Økt skatteinngang som følge av færre AFP-pensjonister	180,0
<i>Endringer i person- og pensjonistbeskatningen (lette)</i>	<i>-836,0</i>
Heve avskrivingsattsene for maskiner mv.	-225,0
Økt avsetningsmulighet til miljøtiltak for rederiene	-200,0
Ikke økt trygdeavgift for selvstendig næringsdrivende	-95,0
Heve fiskerfradraget til 150.000,-	-60,0
Halv arbeidsgiveravgift for nye lærlinger fra 1.7.	-40,0
Rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende	0,0
Økte beløpsgrenser i SkatteFUNN-ordningen	0,0
Beholde dagens grense for grunnrenteskatt for småkraftverk	0,0
Endre Skogfondordningen til 2006-regler	50,0
Heve jordbruksfradraget med 5 pst., men ikke kompensasjon for økt grunnavgift for fyringsolje	19,6
<i>Endringer i næringsbeskatningen (skattelette)</i>	<i>-550,4</i>
Unnta frukt og grønt for mva. (0-sats)	-1.300,0
Matmomsen heves med 1 prosentpoeng (til 15 pst.)	500,0
Full mva for brus og sukkerholdige drikkevarer (25 pst.)	470,0
Ingen mva på div. knyttet til el-bil	-6,4
Økt tobakksavgift	268,0
Gjennomgående sukkeravgift i stedet for sjokoladeavgiften	0,0
<i>Endringer i mva, tobakks- og sukkeravgiftene</i>	<i>-68,4</i>
Økte CO ₂ -avgifter	1.385,0
Økte CO ₂ -avgifter på petroleumsaktiviteten	1.030,0
Økt el-avgift 0,5 øre mv.	270,0

Skatte- og avgiftsopplegget	
Økte avgifter på drikkevareemballasje	105,0
Ikke mineroljeavgiftsfritak for bruk som har kvotplikt	80,0
Innføre NO _x -avgift på maskiner	50,0
Heve støttebeløpet for kjøp av E85-biler	-40,0
<i>Endringer i miljøavgiftene (avgiftsskjerpelser)</i>	<i>2880,0</i>
Utsatt arveavgift ved arv av familieeiendommer	-290,0
Fritak for arveavgift ved generasjonsskifte i bedrifter	-55,0
Økt grense for tollfri import (500,-)	-40,0
Endringer i arveavgift og toll	-385,0
SUM:	-754,8

2.2 Hovedtrekk i skatte- og avgiftsopplegget

2.2.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

Regjeringens mål for skatte- og avgiftspolitikken er å sikre inntekter til fellesskapet, bidra til rettferdig fordeling og et bedre miljø, fremme sysselsettingen i hele landet og bedre økonomiens virkemåte. Ved å bringe samlede skatter og avgifter tilbake til 2004-nivå har Regjeringen skapt rom for å styrke velferdsordningene og fellesgodene. Samtidig er fordelingsprofilen i skattesystemet bedret som følge av innføring av utbytte-skatten, økt minstebradrag og gjennom en mer rettferdig og økt formuesskatt.

Hovedhensynene i skatte- og avgiftspolitikken videreføres i Regjeringens forslag til endringer i skatter og avgifter for 2008:

- Samlede skatter og avgifter opprettholdes på 2004-nivå.
- Fordelingsprofilen i skattesystemet styrkes ytterligere. Regjeringen forbedrer fordelingsprofilen i formuesskatten ved å utvide grunnlagene og øke bunnfradraget.
- Systemendringene i skattereformen bevares, bl.a. ved at forskjellene i skattesatser mellom arbeidsinntekter og eierinntekter ikke økes. Det sikrer stabilitet og forutsigbarhet i skattesystemet, som er viktig for at det skal være attraktivt å investere og drive næringsvirksomhet i Norge.
- Skatte- og avgiftssystemet skal fremme miljøvennlig atferd. Det legges vekt på miljø- og energiavgifter.
- Overprisede gebyrer reduseres slik at gebyrene i større grad gjenspeiler faktiske kostnader.

Regjeringen fremmer flere forslag som vil styrke fordelingsprofilen i skatte- og avgiftssystemet. Blant annet fjernes dagens rabatt på 15 pst. ved formuesverdssettelse av aksjer, grunnfondsbevis og andeler i aksjefond. For å motvirke at den relativt sterke prisveksten på boliger igjen øker skjevhetene i formuesskatten, økes ligningsverdiene av bolig, fritidsbolig og annen

fast eiendom utenom landbrukseiendom og kraftverk med 10 pst. Provenyet benyttes til å øke bunnfradraget i formuesskatten fra 220 000 til 350 000 kroner. Det betyr at ytterligere 180 000 personer, herunder mange pensjonister, vil slippe formuesskatt. I tillegg vil Regjeringen stramme inn den såkalte 80-prosentregelen som begrenser formuesskatten for dem med forholdsvis høy skattepliktig formue og lav alminnelig inntekt.

Dagens rederiskatteordning innebærer at nye investeringer i skipsfart i stor utstrekning foretas i utenlandsregistrerte selskaper i stedet for i Norge. Regjeringen foreslår en ordning hvor selskapene fritas for selskapskatt, på linje med ordninger i EU-land. Dette vil gjøre det attraktivt å investere i norsk skipsfart. Ved overgang til nye skatteregler for næringen legges det samtidig opp til at to tredeler av rederiselskapenes opparbeidede skatteforpliktelse gradvis innbetales. Den resterende tredelen av skatteforpliktelsen videreføres i det enkelte selskap som en avsetning til fond for miljøtiltak mv. Innkrevingen av skatteforpliktelser fra rederiene vil ha gode fordelingsvirkninger, og provenyet gir rom for å styrke velferdsordningene.

Mens innstrammingene er innrettet slik at de med høye inntekter og formuer får økt skatt, foreslår Regjeringen skattelettelser for brede grupper. I tillegg til å øke bunnfradraget i formuesskatten foreslår Regjeringen å øke foreldrefradraget og fradraget for fagforeningskontingent.

Gjennom Klimameldingen har Regjeringen lagt opp til en ambisiøs klimapolitikk, med kvotekjøp i utlandet og tiltak som reduserer klimagassutslippene hjemme. Regjeringen legger vekt på å benytte sektorovergripende, kostnadseffektive virkemidler som kvoter og avgifter. I Klimameldingen ble det varslet at Regjeringen vil øke miljø- og klimaavgifter mot tilsvarende reduksjoner av andre skatter og avgifter. I tråd med dette foreslår Regjeringen å øke CO₂-avgiften for innenriks luftfart, øke grunnavgiften på fyringsolje til nivå med elavgiften, miljødifferensiere årsavgiften, øke dieselavgiften, og midlertidig øke vrakpanten for eldre dieselkjøretøy. Endringene i bilavgiftene vil samlet bidra til å redusere lokale helse- og miljøskadelige utslipp fra bilparken.

Regjeringen foreslår endringer i gebyrer og sektoravgifter tilsvarende en netto lettelse på 254 mill. kroner i 2008. Passgebyret settes ned til kostnadsdekkende nivå, og gebyrene for registrering i Brønnøysundregistrene reduseres med 50 mill. kroner. Regjeringen vil fortsette å redusere overprisede gebyrer i kommende budsjetter.

I tillegg foreslår Regjeringen bl.a. følgende:

- Skattereglene for vannkraftproduksjon endres med sikte på å stimulere til samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer, samt å sikre fellesskapet en rimelig del av avkastningen fra kraftverk med høy lønnsomhet.
- Det innføres en skattefavisert pensjonsordning fra 2008 med et maksimalt årlig fradragbeløp på

15 000 kroner, i tråd med pensjonsforliket i Stortinget.

- Beløpsgrensene som gir fritak for betaling av arbeidsgiveravgift for frivillige organisasjoner, økes.
- Jordbruksfradraget økes, og fradraget for skiferproduksjon økes til samme nivå som jordbruksfradraget.
- Det innføres plikt for arbeidstaker til å dokumentere faktiske losjiutgifter på tjenestereiser i utlandet, og nattillegg utover de dokumenterte utgiftene skattlegges.
- Det innføres et årlig avgiftsfritt beløp for arveavgiftspliktige gaver tilsvarende et halvt grunnbeløp i folketrygden. Fribeløpet skal erstatte arveavgiftslovens avgiftsfrihet for såkalte leilighetsgaver, som er gaver som gis til fødselsdager, jul, bryllup mv.
- Trygdeavgiften for næringsinntekt utenom primærnæringene økes med 0,3 prosentpoeng til 11,0 pst. Samtidig bedres foreldrerettighetene for selvstendig næringsdrivende.
- Avgiften på snus og skråtobakk økes med 10 pst. utover normal prisjustering.
- Næringsmessig utleie av fritidseiendom blir merverdiavgiftspliktig med en sats på 8 pst. Siden utleiende får mulighet til å trekke fra inngående moms innebærer forslaget et provenyutap for staten.

Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg er nærmere omtalt i kapittel 4 i meldingen, i St.prp. nr. 1 (2007-2008) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Ot.prp. nr. 1 (2007-2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 - lovendringer.

2.2.2 Merknader frå komiteen

Komiteen viser til dei respektive merknader om skatte- og avgiftsopplegget i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008) og i Innst. O. nr. 1 (2007-2008).

2.3 Kommuneopplegget for 2008

2.3.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

Kommunene og fylkeskommunene er ansvarlige for viktige velferdstjenester som barnehager, skole, barnevern, kommunehelsetjenester, pleie- og omsorgstjenester, kulturtilbud og tekniske tjenester. Kommunesektoren skal levere kvalitativt gode tjenester, tilpasset innbyggernes behov, og en bærekraftig kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet.

Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren er kraftig forbedret de siste årene. Inntektsveksten i 2006 var rekordhøy, med en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på hele 12,8 mrd. kroner, tilsvarende 5,6 pst. Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter fra 2006 til 2007 anslås nå til 3,0 mrd. kroner eller 1,2 pst.

Regjeringens budsjettforslag innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 6,2 mrd. kroner eller 2,4 pst. fra 2007 til 2008, regnet i forhold til kommunenes inntekter i 2007 slik de er anslått

i Revidert nasjonalbudsjett 2007. Regjeringen foreslår bl.a. økte bevilgninger til barnehagesektoren og toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester, utvidet timetall i grunnskolen, innfasing av et nytt kvalifiseringsprogram i regi av NAV-kontorene og fullføring av opptrappingsplanen for psykiatri.

Veksten i kommunesektorens frie inntekter anslås til 1,5 mrd. kroner eller 0,8 pst. i 2008, regnet i forhold til inntektsanslaget for 2007 i Revidert nasjonalbudsjett 2007. I tillegg vil styrkingen av toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester frigjøre knapt 0,5 mrd. kroner av de frie inntektene.

Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2007, der det tas hensyn til at skatteanslaget for 2007 er justert opp, innebærer budsjettforslaget en reell økning i de samlede inntektene på om lag 3,9 mrd. kroner fra 2007 til 2008, tilsvarende 1,5 pst. De frie inntektene anslås å avta med 0,8 mrd. kroner reelt (tilsvarende 0,4 pst.), regnet i forhold til anslag på regnskap for 2007. Forslaget til kommuneopplegg innebærer at den reelle inntektsveksten fra 2005 til 2008 samlet sett kan anslås til 8,4 pst. Målt i 2008-priser tilsvarer det 20,8 mrd. kroner, hvorav 10,2 mrd. kroner er vekst i fire inntekter. Det ligger derfor godt til rette for fortsatt videreutvikling av kommunesektorens tjenestetilbud.

Kommuneøkonomien er nærmere omtalt i avsnitt 3.3 i meldingen.

2.3.2 Merknader fra komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener dagens modell for finansieringen av kommunesektoren er lite hensiktsmessig. Disse medlemmer ønsker at staten skal ta over det finansielle ansvaret for grunnleggende velferdstilbud som skole, eldre og pleie, og har gjentatte ganger fremmet forslag om dette i Stortinget. Dette vil sikre at innbyggerne får de tjenester de har krav på, uavhengig av hvilken kommune de bor i. Disse medlemmer ser imidlertid at dette tar mer enn ett budsjettår å gjennomføre, og disse medlemmer må derfor ta utgangspunkt i et finansieringssystem som disse medlemmer er uenig i, og som verken sikrer likeverdige tilbud, tilstrekkelig omfang og kvalitet på tjenestene, eller nødvendig økonomisk forutsigbarhet.

Disse medlemmer øker kommunenes økonomiske handlingsrom i 2008 med 1,4 mrd. kroner i forhold til Regjeringens opplegg. Fremskrittspartiet øremerker 1 mrd. kroner ekstra til eldreomsorg, 400 mill. kroner til grunnskolen, og 200 mill. kroner til videregående skole. I tillegg setter disse medlemmer av 160 mill. kroner mer til å dekke kommunenes kostnader knyttet til ressurskrevende tjenester. Det er imidlertid viktig for disse medlemmer å understreke at øremerking ikke er noen optimal løsning, men det beste vi kan få til frem til vi har mulighet til å innføre differensiert stykkpris av grunnleggende velferdstjenester.

Disse medlemmer er glade for at Regjeringen nå etter press fra Fremskrittspartiet har innført en

modell som i praksis er en slags stykkprismodell for ressurskrevende tjenester, med innslagspunkt på 800 000 kroner og en kompensasjonsgrad på 85 pst. Disse medlemmer ønsker på sikt å senke innslagspunktet i denne finansieringsordningen til 400 000 kroner pr. bruker, og endre ordningen slik at den enkelte kommunes utgifter utover innslagspunktet legges til grunn for den statlige kompensasjonen. Dette gjøres trinnvis over en periode på flere år. I første omgang øker disse medlemmer kompensasjonsgraden fra 85 pst. til 90 pst. utover innslagspunktet, og dette innebærer at den totale bevilgningen blir på 2,9 mrd. kroner i 2008.

Disse medlemmer viser til disse medlemmers merknader i Innst. S. nr. 231 (2006-2007) (Kommuneøkonomiproposisjonen) der det ble påpekt at Regjeringen svekket kommunenes incentiver til vekst i statsbudsjettet for 2007 gjennom at kommunalt skattøre ble redusert fra 13,3 pst. til 12,25 pst., fylkeskommunalt skattøre redusert fra 2,9 pst. til 2,7 pst., og fellestskatten økt med 1,25 pst. slik at skatt på alminnelig inntekt fortsatt var 28 pst. Disse medlemmer ønsker at kommunene skal få beholde mer av kommuneskatten selv istedenfor å bli mer avhengig av statlige overføringer gjennom rammetilskuddet.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen reduserte satsen for selskapsskatten fra 4,25 pst. i 2006 til 3,5 pst. i 2007. Det innebærer at Regjeringen inndro 1,3 mrd. kroner som er den samlede tilleggsgevinsten for de næringsflinke kommunene i 2007. Disse medlemmer viser til Finansdepartementets svar på spørsmål nr. 246 fra finanskomiteen/Fremskrittspartiets fraksjon av 10. oktober 2007, der det kommer frem at en økning i satsen for kommunal selskapsskatt fra 3,5 pst. til 4,25 pst. tilsvarer 1 152 mill. kroner for 2008. Disse medlemmer ønsker at Regjeringen i statsbudsjettet for 2009 lar kommunene få beholde mer av selskapsskatten, og vil fremme forslag i tråd med dette.

Disse medlemmer viser til at Sørheim-utvalget foreslår en ordning med vekstkompensasjon til kommuner med høy vekst, og mener dette er et positivt tiltak som kan kompensere for noe av skjevheten i dagens system. Disse medlemmer ser også at utvalget foreslår enkelte endringer disse medlemmer ikke er enige i, og vil komme tilbake til dette når Stortinget får saken til behandling.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at det er bevilget en betydelig økning til kommunene og fylkeskommunene det siste året. utfordringen er nå først og fremst at de økte bevilgningene faktisk kommer borgerne til gode og ikke blir spist opp av lønnsoppgjør og økt kommunalt byråkrati. Disse medlemmer har imidlertid stor tro på at landets lokalpolitikere er i stand til å prioritere det beste for de borgerne de er valgt til å representere.

Disse medlemmer vil imidlertid samtidig understreke at det fortsatt er et betydelig effektiviseringspotensial innenfor kommunal sektor. 1 pst. effektivisering innenfor kommunal sektor vil frigjøre så mye

som 2,8 mrd. kroner, hvilket tilsier at det fortsatt er et stort uutnyttet potensial her.

Disse medlemmer understreker også den økonomiske politikens generelle betydning for kommuneøkonomien. Vi ser at også kommunen nå nyter godt av den nærings- og skattepolitikk som har vært ført de siste årene, først og fremst under den forrige regjering, med stadige oppjusterte anslag av skatteinntektene. Samtidig er kommunen, på samme måte som borgerne, sårbare for renteøkninger. Det er derfor en utfordring for Regjeringen å balansere hensynet til kommuneøkonomien opp mot hensynet til en generell ansvarlig økonomisk politikk. Dette hensynet synes det ikke som om Regjeringen er seg bevisst. Norsk økonomi er nå på kokepunktet, og Norges Bank har varslet en hyppigere økning av rentenivået enn det som var tilfellet under den forrige Regjeringen. Disse medlemmer er på denne bakgrunn svært skeptisk til å bruke nye inntektsanslag til utelukkende å øke offentlig sektors utgifter. Disse medlemmer frykter den effekt dette vil ha på rentenivå og kronekurs. Bare for kommunesektoren innebærer 1 pst. renteøkning økte kostnader på anslagsvis 800 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre registrerer at lærerdeknningen i grunnskole og videregående skole ikke er økt de siste 2 årene. Til sammenlikning har veksten i årsverk innen helse og omsorg økt med 5 pst. de siste to årene. Videregående opplæring står for 2/3 av bruken av fylkeskommunens frie inntekter. Helt fram til 2005-2006 hadde videregående opplæring i fylkeskommunene en nedgang i lærerårsverk samtidig som en hadde en kraftig elevtallsvekst. Selv om det var en viss bedring i 2006 vil underfinansieringen av fylkeskommunen i 2007 slik Regjeringen legger opp til i 2008 etter all sannsynlighet medføre at utviklingen i retning svekket lærertetthet i videregående opplæring, videreføres. Dette medlem vil derfor omdisponere 500 mill. kroner fra kommunene og til fylkeskommunene for å styrke den videregående skolen, og viser i den forbindelse til sine merknader og forslag under pkt. 3.2.18.2.5.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008).

2.4 Pengepolitikken

2.4.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

Pengepolitikken skal gi økonomien et nominelt ankerfeste gjennom lav og stabil inflasjon. Gjennom retningslinjene er fleksibel inflasjonsstyring etablert som rettesnor for pengepolitikken. Norges Banks rentesetting skal rettes inn mot en årsvekst i konsumprisen som over tid er nær 2 1/2 pst. På kort og mellomlang sikt skal hensynet til lav og stabil inflasjon veies opp mot hensynet til stabilitet i produksjon og sysselsetting. I utøvelsen av pengepolitikken skal Norges Bank være framoverskuende og ta tilbørlig hensyn til usikkerheten knyttet til makroøkonomiske anslag og vurderinger. Budsjett- og pengepolitikken må virke

sammen for å bidra til målet om en stabil utvikling i norsk økonomi.

Det er nå svært god vekst i norsk økonomi, og arbeidsmarkedet strammes til. Sammenliknet med det historisk lave nivået i første halvår 2005 er styringsrenten hevet med i alt 3 1/4 prosentpoeng til 5 pst. I Pengepolitisk rapport 2/07 antyder Norges Bank en styringsrente på 5 1/4 pst. ved utgangen av 2007 og på 5 3/4 pst. ved utgangen av 2008. Norges Banks pengepolitiske strategi innebærer at økningen i styringsrenten vil skje gradvis, slik at virkningen av renteendringene og annen ny informasjon om den økonomiske utviklingen kan vurderes. Ved rentemøtet 26. september uttalte Norges Bank at styringsrenten kan bli satt opp mindre enn banken så for seg i juni hvis virkningene av den internasjonale uroen og den sterke kronen blir betydelige.

Det vises til avsnitt 3.4 i meldingen for nærmere omtale av pengepolitikken.

2.4.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til disse medlemmers merknader som beskriver Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, punkt 2.1.2.

2.5 Statens pensjonsfond

2.5.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

Statens pensjonsfond skal understøtte statlig sparing for finansiering av folketrygdens pensjonsutgifter og underbygge langsiktige hensyn ved anvendelse av statens petroleumsinntekter. Pensjonsfondet består av to deler, Statens pensjonsfond - Norge (tidligere Folketrygdfondet) og Statens pensjonsfond - Utland (tidligere Statens petroleumsfond). Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond - Utland. Hvert år overføres det et beløp fra fondet til statsbudsjettet som skal dekke det oljekorrigerte underskuddet, slik det anslås i nysaldert budsjett.

I lov om Statens pensjonsfond har Stortinget gitt Finansdepartementet i oppgave å forvalte fondet. Departementet fastsetter pensjonsfondets overordnede investeringsstrategi, prinsippene for etikk og eierskapsutøvelse og følger opp den operative forvaltningen. Departementet skal også sørge for at fondet forvaltes med sikte på å oppnå høyest mulig avkastning innenfor moderat risiko. Forvaltningen må legge til rette for at også framtidige generasjoner kan få mest mulig nytte av oppspart kapital. Samtidig har staten som investor et medansvar for hvordan selskapene som fondet er investert i, opptrer. Regjeringen legger derfor vekt på at eierskapet i disse selskapene også utøves med sikte på å fremme god og ansvarlig oppførelse med respekt for menneskerettigheter og miljø.

I tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 24 (2006-2007) Om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2006, har Finansdepartementet besluttet å øke

aksjeandelen i Statens pensjonsfond - Utland fra 40 pst. til 60 pst. Videre har departementet besluttet å inkludere segmentet for små børsnoterte selskaper i fondets referanseportefølje for aksjeinvesteringer. Departementet har startet arbeidet med å endre fondets sammensetning i tråd med disse vedtakene.

Finansdepartementet har mottatt tilrådninger fra Norges Bank, Strategirådet og andre eksterne rådgivere om investering av en andel av Statens pensjonsfond - Utland i eiendom. Tilrådingene som er mottatt, peker entydig i retning av slike investeringer. Eventuelle investeringer vil i stor grad skje i unoterte og mindre likvide markeder. Det reiser utfordringer blant annet knyttet til målingen av avkastning og risiko. Departementet ser behov for å arbeide videre med spørsmål knyttet til den operative gjennomføringen av slike investeringer, herunder utformingen av et hensiktsmessig forvaltningsmandat og bruk av ulike instrumenter og selskapsstrukturer. En vil komme tilbake til Stortinget med denne saken i forbindelse med den årlige stortingsmeldingen om forvaltningen av Statens pensjonsfond våren 2008.

På grunnlag av Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 49 (2006-2007) Om lov om Folketrygdfondet, vil Folketrygdfondet fra 1. januar 2008 etableres som et særlovselskap. Hovedprinsippene i dagens organisering av Folketrygdfondet videreføres i den nye loven, og det legges ikke opp til endringer i Folketrygdfondets virksomhet eller i forvaltningen av Statens pensjonsfond - Norge. Det nye rammeverket vil synliggjøre skillet mellom formuesmassen Statens pensjonsfond - Norge og Folketrygdfondet som forvalter av denne formuesmassen.

Det vises til en nærmere omtale av Statens pensjonsfond i kapittel 5 i meldingen.

2.5.2 *Merknader frå komiteen*

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond - Utland og av Statens pensjonsfond - Norge. Oppbyggingen av kapital i Statens pensjonsfond - Utland er for en vesentlig del omgjøring av olje- og gassressurser i Nordsjøen til finansielle fordringer i utlandet. Innbetalingene varierer blant annet i takt med svingninger i oljeprisen. Midlene i fondet kan bare anvendes til en beløpsmessig overføring til statsbudsjettet etter vedtak i Stortinget. Overføringen dekker det "oljekorrigerte budsjettunderskuddet". Avsetningen av fondsmidler inngår i en helhetlig budsjettprosess og synliggjør statens bruk av petroleumsinntekter. Fondsoppbyggingen gjenspeiler dermed faktiske overskudd på statsbudsjettet. Retningslinjene for budsjettpolitikken (handlingsregelen) innebærer at det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet over tid skal svare til forventet realavkastning av kapitalen i utenlandsdelen av Statens pensjonsfond (anslått til +/-4 pst.).

Disse medlemmer konstaterer at opprettelsen av Statens pensjonsfond i realiteten kun var en navne-

form, og at kapitalen som er bundet opp i fondet ikke er øremerket dagens eller fremtidens pensjoner. Disse medlemmer er prinsipielt tilhenger av et pensjonsfond. Forutsetningen er imidlertid at et pensjonsfond styres av et reglement som sikrer at fondets midler øremerkes dagens og fremtidens pensjoner. Disse medlemmer støtter derfor ikke dagens struktur eller uavklarte formål i Statens pensjonsfond.

Den totale verdien av Statens pensjonsfond vil iht. Regjeringens anslag være på 2 594 mrd. kroner ved utgangen av 2008, hvorav 127 mrd. kroner utgjør Statens pensjonsfond - Norge. Økningen fra 2007 er beregnet å være på 380 mrd. kroner. Regjeringens egne beregninger viser at Statens pensjonsfond vil kunne vokse til 3 000 mrd. kroner innen utgangen av 2009, og at fondet i 2030 vil kunne passere 10 000 mrd. kroner. Pr. innbygger vil dette da utgjøre ca. 2 mill. kroner.

Statens pensjonsfond ble opprettet ved lov 21. desember 2005 som en overbygging over det som tidligere var Statens petroleumsfond og Folketrygdfondet. Argumentene som de øvrige partiene benyttet for en slik etablering, er at Statens pensjonsfond skal understøtte statlig sparing for finansiering av folketrygdens pensjonsutgifter og å underbygge langsiktige hensyn ved anvendelse av statens petroleumsinntekter.

Disse medlemmer deler Regjeringens betraktninger om at kapitalen i Statens pensjonsfond kun kan benyttes én gang, mens realavkastningen kan brukes hvert år uten at formuesverdien reduseres. Et slikt resonnement betyr derimot ikke at en slik bruk av petroleumsinntektene nødvendigvis er den mest samfunnsøkonomiske. Disse medlemmer har derfor ved flere anledninger understreket at investeringer i realkapital i form av nasjonal infrastruktur, i svært mange tilfeller vil gi en langt høyere avkastning på sikt enn passivt eierskap i utenlandske bedrifter. Investeringer i eksempelvis samferdselsprosjekter og forskning og teknologiutvikling innenfor petroleumsnæringen vil kunne danne grunnlag for økt økonomisk vekst, og samtidig sikre oss et bedre grunnlag for alternative næringsveier den dagen olje- og gassforekomstene er ferdig utnyttet.

Stortinget vedtok i juni 2007 at Statens pensjonsfond - Utland kan øke andelen av aksjer i fondet fra 40 pst. til 60 pst., og at investeringen i obligasjoner kan reduseres tilsvarende. Disse medlemmer gikk imot denne endringen.

Disse medlemmer fremhevet i den forbindelse at Regjeringens risikoanalyse var mangelfull, og at den historiske fremstillingen av aksjemarkedet gir et lite korrekt bilde av risikoen fondet faktisk blir utsatt for. At Regjeringen hevder å investere i et 100-årsperspektiv endrer ikke dette bildet. Disse medlemmer understreket at de historiske analyser om børsmarkedenes robusthet, som Regjeringen viser til, naturlig nok er trukket ut ifra de av verdens børser som faktisk har overlevd i 100 år. Da gjenstår det svært få børser, og tendensen er å bruke verdens finanssentrum, New York, som eksempel. Disse medlemmer understreker at dersom man gjør en bredere analyse av ekstreme hendelser og effekten av disse i andre land, så

vil konklusjonen bli svært annerledes. En majoritet av verdens land har i løpet av siste 100-årsperiode opplevd politiske, sosiale og økonomiske omveltninger som ville ha gjort at samtlige aksjeinvesteringer ville ha gått tapt.

Med bakgrunn i Statens pensjonsfonds omfattende globale investeringsportefølje, anser disse medlemmer at fondet vil ha få muligheter til hurtig å kunne selge seg ut av markeder som står i fare for å bli rammet av indre eller ytre omveltninger. I de tilfeller hvor det "blir trangt i døra" for å komme seg ut av spesifikke selskaper eller markeder, vil pensjonsfondets politiske styringsstruktur hindre raske og nødvendige beslutninger. Disse medlemmer mener også at Regjeringens risikoanalyse i for stor grad vektlegger de historiske erfaringene som dramatiske hendelser har hatt på utviklingen på verdens børser, og mener Regjeringen undervurderer de potensielle konsekvensene av fremtidige dramatiske hendelser. Spredning av masseødeleggelsesvåpen til land som styres av religiøse ekstremister, gjør at fremtidige historiske hendelser kan ha langt større konsekvenser på verdens finansmarkeder enn hva historisk erfaring gir grunnlag for.

Disse medlemmer stiller seg også tvilende til hvorvidt økt avkastning, for derigjennom å kunne bevilge mer til velferd og samtidig forholde seg til handlingsregelen, er Regjeringens eneste motiv til å øke aksjeandelen i Statens pensjonsfond - Utland. Ikke minst fortoner dette argumentet seg meningsløst i og med at Regjeringen allerede i fjorårets reviderte budsjett valgte å bruke mindre penger enn det handlingsregelen tilsier.

Disse medlemmer ønsker imidlertid å følge rådet fra Norges Bank og åpne for at Statens pensjonsfond - Utland bruker 10 pst. av kapitalen til direkte eierskap i eiendom. Investeringer i eiendom vil bidra til spredning av risiko, og gjøre fondet mer robust for fremtidige svingninger i finansmarkedene. Dette gikk Regjeringen imot. Disse medlemmer registrerer imidlertid til vår tilfredshet at Regjeringen gjennom årets statsbudsjett nå har endret oppfatning, og at Regjeringen varsler at den nå vil se på de operative behovene ved slike investeringer.

I dag settes forvaltningen av Statens pensjonsfond - Utland bort til utenlandske forvaltningsselskap. Disse medlemmer mener dette er en lite fornuftig måte å forvalte fellesskapets verdier på. Disse medlemmer fremmet derfor i juni 2007 forslag om at Regjeringen utreder mulighetene for å etablere et norsk kapitalforvaltermiljø med bakgrunn i investeringene som foretas gjennom Statens pensjonsfond - Utland.

Bakgrunnen for forslaget er at kapital i dag er et av Norges komparative fortrinn, og at vi bør utnytte vår nye ressurs til også å bygge opp et ledende kapitalforvaltermiljø. Disse medlemmer påpekte at dette kan gjøres ved at det stilles krav til utenlandske forvalterselskap om at selskap etablerer virksomhet i Norge eller at eksisterende virksomhet utvides. Dette samtidig som selskapene forplikter seg til å skolere norske forvaltere. Dersom en slik strategi iverksettes, vil Norge kunne utvikles til å bli Nordens finanssentrum.

Konsekvensen av ovennevnte strategi vil være at også relaterte næringer vil finne det interessant å etablere seg i Norge.

Frihandel og markedsøkonomi har gjennom tidene hjulpet hundrevis av millioner av mennesker ut av fattigdom. Rigid politisk styring har uten unntak ført til det motsatte. Disse medlemmer har derfor ved gjentatte anledninger uttrykt bekymring for hvordan Regjeringen forsøker å temme markedskreftene gjennom til stadighet å øke omfanget av Statens pensjonsfonds etiske retningslinjer. Rigid og selektiv praktisering av etiske retningslinjer vil ikke være til hjelp for verdens fattige, men tvert imot bidra til mindre vekst og velstand i de landenes som berøres.

Disse medlemmer mener at Regjeringens politikk er i realiteten en form for "etikk-imperialisme", hvor blant annet bedrifter i land som må ta sine beslutninger i lys av sitt globale ansvar, blir pålagt å følge Norges subjektive og selektive syn på etikk. Videre er det betenkelig at bedrifter i land som er på et langt lavere utviklingsnivå enn Norge ikke får nye godt av våre investeringer fordi de ikke tilfredsstillende de etiske standarder Norges regjering setter. Norske bedrifter ville aldri akseptert å bli påtvunget andre lands selektive etikk for sin virksomhet, og Regjeringen burde derfor heller benytte sin innflytelse til påvirke de institusjonene som har til oppgave å overvåke internasjonal handel.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til den meget viktige rolle forvaltningen av Statens pensjonsfond - Utland har for å sikre fremtidens velferd og spesielt pensjonsforpliktelsene til de neste generasjoner. Disse medlemmer ser at flere statsråder i dagens regjering har gitt signaler om at forvaltningen av fondet bør underlegges mer direkte politisk styring. Disse medlemmer mener en slik utvikling er uheldig og vil advare mot dette. Norges Bank har vist god forvaltning av Statens pensjonsfond - Utland, frem til i dag med hensyn til avveining mellom avkastning og risiko. Disse medlemmer ser at andre hensyn enn langsiktig avkastning vil gi overhengende fare for subjektiv overstyring av finanskompetansen i Norges Bank. De etiske retningslinjer for fondet er ment å hindre investeringer i enkelt-selskap av andre hensyn enn langsiktig avkastning. Et forenklet anslag på utviklingen i verdien av Statens pensjonsfond - Utland med en årlig avkastning på 0,5 prosentpoeng under dagens forventning på 4 pst., vil kunne utgjøre ca. 500 mrd. kroner i tapt avkastning i 2030.

2.6 Sysselsettings- og inntektspolitikken

2.6.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Et overordnet mål for Regjeringen er å legge til rette for et inkluderende arbeidsliv der alle kan delta. I dagens økonomiske situasjon, med et svært stramt arbeidsmarked, må den økonomiske politikken rettes mot å øke arbeidsstyrken. Samtidig må det sikres et høyt arbeidskraftpotensial på lengre sikt, fordi aldringen av befolk-

ningen trekker i retning av redusert vekst i arbeidsstyrken. Om lag 1/5 av befolkningen i yrkesaktiv alder er nå på ulike helserelaterte trygdeordninger eller tidligpensjoneringsordninger. Det er en betydelig utfordring å redusere tilstrømmingen til disse ordningene. Sysselsettingspolitikken må derfor bidra til å få flere i arbeid, legge til rette for at folk raskere kan bli uavhengige av midlertidige trygdeytelser og hindre utstøting fra arbeidslivet.

I arbeidsmarkedspolitikken vil Regjeringen legge til rette for aktiv jobbsøking og raskere formidling til arbeid. NAV skal sørge for god informasjon, rådgiving og tett oppfølging av den enkelte arbeidssøker. Selv om ledigheten er redusert betydelig, er det fortsatt grupper med svake yrkeskvalifikasjoner som trenger ekstra bistand for å komme i arbeid. Regjeringen ønsker en særlig innsats overfor disse og foreslår at nivået på 11 800 tiltaksplasser for ordinære arbeidssøkere videreføres til 2008. Prioriterte grupper vil være ungdom, langtidsledige og innvandrere. Tiltakene må individtilpasses slik at den enkelte kan få en varig, ordinær tilknytning til arbeidslivet.

Den høye etterspørselen etter arbeidskraft må utnyttes slik at også personer i randsonen av arbeidsmarkedet får prøve seg i yrkeslivet. Regjeringen foreslår å øke antall tiltaksplasser for yrkeshemmede arbeidssøkere med 200 plasser til 28 200 plasser i 2008. I lys av at det i det siste året har vært en markert nedgang i antall registrerte yrkeshemmede innebærer dette en klar styrking av den arbeidsrettede innsatsen overfor disse. Innenfor det samlede omfanget av arbeidsmarkedstiltak på om lag 40 000 plasser i 2008 vil det være rom for å sette i gang nye avklarings- og oppfølgings tiltak, etablere det nye kvalifiseringsprogrammet og utvide forsøksordningen med tidsbestemt lønnstilskudd.

Regjeringen foreslår å innføre en tiltaksgaranti for langtidsledige. Denne garantien skal sikre at arbeidssøkere som har vært helt ledige i mer enn to år og ventestønadsmottakere som har vært helt ledige i mer enn 6 måneder, får tilbud om tiltak. Regjeringen foreslår å avvikle ventestøndsordningen for nye tilfeller fra 1. januar 2008 og for personer som allerede mottar ventestønad fra 1. juli 2008. Siden ordningen mangler en øvre varighetsgrense, gir den svake incentiver til å søke arbeid, og bidrar dermed til å uthule dagpengeperiodens øvre grense på to år. Det stramme arbeidsmarkedet gir nå personer under atføring gode muligheter for å komme i jobb. Regjeringen foreslår derfor å redusere varighetsgrensen for å motta stønad etter endt atføring fra 6 til 3 måneder. Regjeringen foreslår videre å redusere perioden for å kunne motta dagpenger under permittering med 4 uker til 30 uker fra og med 1. januar 2008. Regjeringen har tidligere gjeninnført ferietillegget for arbeidsledige og redusert antall ventedager før en kan motta dagpenger fra fem til fire dager. Det foreslås nå å redusere antall ventedager til tre dager fra 1. januar 2008.

Regjeringen vil satse for å få eldre til å stå i arbeid. Personer mellom 67 og 70 år får i dag avkortet alderspensjonen med 40 pst. av arbeidsinntekt utover 2G.

Regjeringen vil foreslå å oppheve avkortingsregelen for 67-åringer fra og med 1. januar 2008.

Sammen med de fleste andre EØS-land innførte Norge i 2004 overgangsordninger for åtte av de ti nye medlemslandene. Reglene innebærer at borgere fra de nye EØS-landene må ha arbeidstillatelse før de kan begynne å arbeide, og det må foreligge tilbud om heltidsjobb med tilsvarende lønns- og arbeidsvilkår som for norske arbeidstakere. Regjeringen vil drøfte overgangsordningene med partene i arbeidslivet.

Det inntektspolitiske samarbeidet har bidratt til at Norge i de siste 30 årene har hatt lavere arbeidsledighet enn de fleste andre OECD-landene. I likhet med de øvrige nordiske landene har Norge et omfattende sosialt sikkerhetsnett, høy organisasjonsgrad og en forholdsvis koordinert lønnsdannelse. Det sosiale sikkerhetsnettet gir økonomisk trygghet for arbeidstakere og legger dermed et grunnlag for fleksibilitet og omstillingsevne i norsk økonomi.

En koordinert lønnsdannelse der tariffområdene i konkurranseutsatt sektor forhandler først, har som siktemål at lønnsutviklingen holdes innenfor rammer som konkurranseutsatt virksomhet kan leve med over tid. Etter hvert har kostnadsnivået likevel blitt klart høyere i norsk industri enn hos våre handelspartnere. Anslagene i denne meldingen innebærer at kostnadsgapet i forhold til handelspartnerne vil fortsette å øke både i år og neste år. Hensynet til en balansert utvikling i norsk økonomi må være retningsgivende for gjennomføringen av inntektsoppgjørene både i 2008 og de påfølgende årene. Regjeringen understreker at gjennomføringen av inntektsoppgjørene er partenes eget ansvar.

Sysselsettingspolitikken og det inntektspolitiske samarbeidet er omtalt i avsnittene 3.5 og 3.6 i meldingen.

2.6.2 Merknader fra komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til disse medlemmers merknader som beskriver Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, punkt 2.1.2.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at veksten i norsk økonomi er sterk, og at arbeidsledigheten er lav. Samtidig er lønnsvekst, inflasjon og renter på vei oppover. Det betyr at tiltak som sikrer økt arbeidstilbud og bedre utnyttelse av arbeidskraftressursene blir svært viktig. Det er positivt at arbeidsledigheten fortsetter å gå ned og at lønnsomheten i næringslivet er god. Grunnlaget ble lagt i forrige periode ved at regjeringen Bondevik II førte en næringsvennlig og ansvarlig økonomisk politikk med satsing på forskning og vekstfremmende skattelettelser. I 2008 vil Høyre lansere løsninger som gjør at de gode tidene kan vare lenger.

Disse medlemmer peker på at hovedutfordringen i 2007 og 2008 er økende mangel på arbeidskraft i store deler av Bedrifts-Norge og deler av offentlig sektor. SSB spår nå en arbeidsledighet på 2-2,5 pst. og en

lønnsvekst på ca. 6 pst. i 2008. Mangelen på arbeidskraft og svakere konkurransevne vil etter hvert bremse veksten i økonomien.

Kampen om arbeidskraften vil øke ytterligere fremover. Bedriftene vil konkurrere seg imellom, men det vil også bli økt konkurranse mellom privat og offentlig sektor. Konkurranse om arbeidskraften vil føre til økt lønnsvekst, som igjen vil kunne gi økende rente og sterkere kronekurs. Norske bedrifter vil da få dårligere konkurransevilkår enn andre land og Norge vil få mindre inntekter til velferd. Et høyt lønnsnivå vil ramme kommuneøkonomien og de offentlige velferdstjenestene hardt. Disse medlemmer mener at det vil bli vanskeligere for sykehjemmene, barnehagene, skolene og sykehusene å få tak i kompetansen de trenger for å gi gode tjenester til gamle og unge. For å sikre god vekst i økonomien, og for å dempe presset på renten, er det nødvendig å øke tilbudet av kompetent arbeidskraft.

HELHETLIG STRATEGI FOR MER ARBEIDSKRAFT

Disse medlemmer mener at det er behov for en helhetlig strategi for å øke tilbudet av arbeidskraft. Denne strategien må omfatte tiltak som får flere fra trygd til arbeid, tiltak som gjør det mer lønnsomt å arbeide, en mer aktiv politikk for å tiltrekke mer utenlandsk arbeidskraft og modernisering av offentlig sektor for å frigjøre arbeidskraft.

DET SKAL LØNNE SEG Å JOBBE

Disse medlemmer vil foreslå en rekke med tiltak som kan øke tilgangen på arbeidskraft. Vi må få flere fra trygd til arbeid - det er i dag rundt 700 000 i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidsmarkedet. Noen vil ikke kunne komme tilbake til arbeid, men mange både ønsker og kan komme helt eller delvis tilbake til arbeid dersom det legges bedre til rette for dette. Disse medlemmer vil derfor prioritere tiltak som skal gi mennesker en ny sjanse til arbeid. Det må bli mer lønnsomt å arbeide for eksempel ved å senke skatten betydelig gjennom høyere minstefradrag på alle lønnsinntekter. Analyser gjort av SSB og internasjonale studier viser at folk med lave og middels inntekter velger å jobbe mer når de får beholde mer av egen inntekt. Videre vil disse medlemmer fjerne avkortingen i pensjon for personer mellom 68 og 70 år som er en utvidelse av Regjeringens forslag. Da blir arbeid mer lønnsomt enn pensjon eller trygd for mange potensielle arbeidstakere. I tillegg får samfunnet beholde en betydelig kompetanse som eldre arbeidstakere besitter. Disse medlemmer tror på skatteincentiver for å øke arbeidstilbudet. Derfor foreslår disse medlemmer å gi et direkte skattefradrag på 6 000 kroner i inntekt for personer mellom 62 og 67 år som velger å jobbe. På den annen side øker vi trygdeavgiften fra 3 til 5,4 pst. for alle AFP-pensjonister. Det tilsvarer en gjennomsnittlig skatteskjerpelse på ca. 2 500 kroner. Disse medlemmer mener at dagens ordning med AFP er for gunstig satt opp mot samfunnets mål om at det skal lønne seg å jobbe. Kombinasjonen av våre tiltak vil bidra til at minst 2 500 personer

eller rundt 5 pst. færre er innenfor AFP-ordningen i 2008. En ECON-rapport fra 2007 har tilsvarende konklusjoner og skriver bl.a. følgende:

"Det er betydelige samfunnsøkonomiske gevinster å hente dersom det lykkes å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i jobb enn det som er tilfellet i dag. Samfunnet kan spare inntil 3,7 mrd. kroner i året hvis antallet nye tidligpensjonister over tid kan bli kuttet med 10 pst."

Disse medlemmer mener det er helt galt å vente med slike tiltak til Pensjonsreformen trer i kraft i 2010. I praksis betyr dette at minst 2 årskull med kompetent arbeidskraft dyttes ut av arbeidslivet når samfunnet trenger de mest.

MODERNISERING AV OFFENTLIG SEKTOR

Disse medlemmer vil få ny fart på moderniseringen av offentlig sektor slik at det blant annet kan frigjøres mer arbeidskraft til tjenester innen helse- og omsorgssektoren. I vårt alternative budsjett har vi blant annet foreslått utvidelse av OPS-ordningen for veiutbygging, bedre samordning av innkjøp i helseforetakene og en mulighet til å premiere kommuner som slår seg sammen med infrastrukturtiltak og annet. Disse medlemmer tror videre at bedre styring og organisering kombinert med mer konkurranse i deler av offentlig sektor vil frigjøre ressurser til gode formål som kommer borgere til nytte.

TILTAK SOM KAN SIKRE NØDVENDIG ARBEIDSINNVRANDRING

Disse medlemmer vil peke på at Norge er avhengig av å tiltrekke oss kompetanse fra andre land.

I 2006 og 2007 bidro arbeidstakere fra andre land med helt nødvendig arbeidskraft i bl.a. bygge- og verftsneringene og innen flere servicebransjer. Uten denne ekstra tilgjengelige arbeidskraften ville veksten i norsk økonomi stanset opp og renten økt enda mer. De fleste av de som jobber i disse næringene kommer fra EU landene.

Disse medlemmer foreslår å oppheve overgangsreglene som gjelder for arbeidstakere fra de nye EU-landene, inkludert for arbeidstakere fra de siste EU-nykommerne Bulgaria og Romania. I tillegg er det behov for flere tiltak som mer målrettet vil tiltrekke spesiell kompetanse til Norge som næringslivet og spesielt helsesektoren trenger fremover.

Det er ingen selvfølge at den kompetente arbeidskraften søker seg til Norge. Vi betaler relativt lave lønninger for akademikere, spesialister og forskere. Det er viktig å markedsføre Norge for utenlandsk arbeidskraft. Disse medlemmer mener det bør vurderes et bredt omfang av virkemidler for å øke innvandring av kvalifisert arbeidskraft, både fra EU-land, men også fra resten av verden. I dag er det slik at Norge taper denne konkurransen i forhold til land som Canada og Storbritannia, til tross for at Norge årlig kåres til verdens beste land å bo i. I Norge har vi en spesialistkvote for å kunne rekruttere kompetanse fra ikke-EU-land. Denne kvoten er på 5 000 personer og utnyttes ikke fullt ut, men det følger av at kravene til å falle innenfor ordningen er for

byråkratiske. Norge er i ferd med å tape den internasjonale konkurransen om kvalifisert arbeidskraft. Dette er urovekkende, særlig i en tid hvor behovet for arbeidskraft i Norge er stort.

En viktig forutsetning for rekruttering av arbeidskraft i utlandet er å overkomme språkbarrierene. Disse medlemmer vil foreslå at det settes i gang flere norskkurs i utlandet. Etter vår vurdering er dette en enkel endring som vil gjøre rekruttering av arbeidskraft lettere. Disse medlemmer vil innføre en mulighet for utenlandske studenter til å kunne arbeide i Norge rett etter endte studier. For at denne arbeidskraften skal være relevant for bedriftene, bør mulig arbeidsperiode være opptil fem år. En slik kompetanse og erfaring vil også være verdifullt for hjemlandet etter endt periode.

Disse medlemmer mener at bedrifter bør kunne forhåndsgodkjennes slik at faglærte/spesialister kan påbegynne arbeidet sitt der, mens UDI saksbehandler søknaden. Det bør innføres et "fast track"-system for forhåndsgodkjente bedrifter.

I dagens forskrift er det regulert hvem som kvalifiseres som spesialist for å falle innenfor ordningen. Disse medlemmer mener at det i større grad bør overlates til arbeidsgiverne/bedriften selv å bedømme hvorvidt en arbeidstaker har den rette kompetansen. Det vil fjerne byråkrati og frigjøre ressurser til behandling av mer kompliserte saker.

Disse medlemmer vil fremheve at saksbehandlingstiden og byråkratiet som møter mennesker som vil jobbe i Norge og bedriftene som trenger arbeidskraft er uholdbart. Fra bedrifter meldes det om saksbehandlingstider på opptil 4-5 måneder for arbeidstakerer fra ikke-EU-land. Dette er en klar ulempe for norske bedrifter som er avhengig av utenlandsk kompetanse. Arbeidstillatelse som faglært/spesialist kan gis i opptil tre år, men ikke lenger enn arbeidsforholdets varighet. Fornøyelse er en svært byråkratisk prosess, som tar mye tid og gir lange perioder med uavklart situasjon og stress for de det gjelder. Disse medlemmer mener at denne kontrollvirksomheten må kunne forenkles, spesielt for de bedriftene som forhåndsgodkjennes.

Disse medlemmer vil vise til at mange av de som får jobb i Norge vil ønske å ha familien med seg. Saksbehandlingstiden for familiesaker er lang. Bedrifter som rekrutterer fra utlandet melder at dette gir økte vanskeligheter ved rekruttering. Å være borte fra familien i flere år i strekk, er belastende for dem det gjelder.

Stadig flere norske bedrifter benytter seg av og har behov for utenlandsk arbeidskraft. Dette gjelder bedrifter som er lokalisert her i Norge, men også i norske bedrifters virksomheter i utlandet. Behovet er ofte stort for at ansatte skal reise mellom Norge og landet hvor arbeidstakeren kommer fra eller det landet virksomheten er lokalisert. Reisevirksomheten kan være begrunnet i opplæring, oppdrag og møter. Gjeldende visumregler gjør dette vanskelig. Disse medlemmer ønsker at det lages visum med lang varighet, som gir rett til ubegrenset inn- og utreise fra Norge for denne gruppen. Dette må skje innen rammen for våre Schengenforpliktelser. Slike regler vil skape en bedre

fleksibilitet for norske bedrifter som er avhengig av spesialister og arbeidstakere fra utenfor EU/EØS området.

Høyres forslag til helhetlig strategi for å øke tilbudet av arbeidskraft:

DET SKAL LØNNE SEG Å ARBEIDE

1. Lavere skatt på vanlige lønnsinntekter. 2 500 kroner i økt minstefradrag vil gjøre det mer lønnsomt å arbeide - f.eks. ved å gå fra deltid til heltid.
2. Et ekstra jobbfradrag for eldre arbeidstakere som velger å arbeide fremfor å gå av med AFP-pensjon. For alle mellom 62 og 67 år senker Høyre skatten med 6 000 kroner dersom de arbeider fremfor å pensjonere seg.
3. Litt mindre gunstig å gå av med AFP som 62-åring ved at trygdeavgiften økes fra 3 til 5,4 pst.
4. Fjerne avkorting i pensjon for alle fra 67 til 70 år som velger å arbeide. Det betyr at de får beholde alderspensjonen ved siden av arbeidsinntekt.

FRA TRYGD TIL ARBEID

1. Innføre en tax-credit-ordning som skal sikre at det alltid lønner seg å være i heldagsjobb fremfor å være trygdet. For en trygdemottager med flere barn kan overgang til arbeid føre til nedgang i levestandard. I en periode bør en som går fra trygd til arbeid kunne beholde barnetillegget. Kombinert med lavere skatt på lave og middels inntekter vil incentivene for arbeid øke.
2. Tiltak for å redusere sykefraværet. Innføre en kontroll av sykemeldte etter 6 måneder som foretas av andre enn fastlegen, f.eks. en trygdelege eller spesialist for å vurdere om vedkommende kan komme tilbake i arbeid i egen eller en annen virksomhet.
3. Støtte til tiltak på arbeidsplassen for å unngå langtids sykemelding og uføretrygding.
4. Green-card ordning for arbeidssøkere med særskilte behov for tilrettelegging på arbeidsplassen.
5. 1 000 flere tiltaksplasser for yrkeshemmede.
6. Større mulighet til å bruke attføringsmidler tidligere i sykmeldingsperioden.
7. Mulighet til å gå ned til 20 pst. uføreggrad for å kombinere arbeid med trygd.
8. Økt satsing på rehabilitering og opptreningsinstitusjoner.
9. Innføre skattefritak for fordelene av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.
10. Tilby gratis barnehagetilbud til personer under Introduksjonsordningen. Dette vil sikre at flere innvandrere lettere kan komme i jobb.
11. Arbeidstrening; Stimulere til lavterskeltilbud som "Grønn omsorg/Inn på tunet" for personer med psykiske utfordringer og rusmisbrukere.
12. "Snu i døra" - tiltak for å gi unge sosialhjelpsmottakere arbeidstrening.
13. Bedre tilbud til voksne som mangler basiskompetanse.
14. Seniortiltak for realfagslærere og i politiet.
15. Avvikle ventelønsordningen for nye tilfeller.

ØKT ARBEIDSINNVANDRING

1. Aktiv rekruttering av kompetent arbeidskraft utenfor EØS-området og språkkurs arrangert i hjemlandet.
2. Snarest mulig å fjerne overgangsreglene i forhold til arbeidstakere fra EØS-land. Styrke Arbeidstilsynet for å sikre en god oppfølging av handlingsplanen mot sosial dumping.
3. Innføre et "fast track"-system hvor bedrifter forhåndsgodkjennes og kan rekruttere utenlandsk faglært/spesialister og gi dem mulighet til å påbegynne arbeidet sitt, mens UDI saksbehandler søknaden.
4. Endre reglene for arbeidstillatelse som faglært/spesialist slik at kravene til kompetanse i større grad bestemmes av arbeidsgiverne.
5. Forenkle prosedyrene for forlengelse/fornyelse av arbeidstillatelser
6. Vurdere forenkling/endring av regelverket for arbeidsinnvandrere fra ikke-EU-land som ønsker å ha ektefelle/barn med til Norge
7. Åpne for nabolandvisum for russiske statsborgere.
8. Styrke samordningen mellom UDI, politiet, utestasjonene og likningsmyndighetene for å gjøre saksbehandlingen mer brukervennlig, og sikre en respons- og behandlingsgaranti.
9. Utrede muligheten for visum med lang varighet, for arbeidstakere ansatt i bedrifter som er lokalisert både i Norge og i utlandet. Visumet må gi rett til ubegrenset inn- og utreise fra Norge. Dette må skje innenfor rammen av våre Schengenforpliktelser.

MODERNISERE OFFENTLIG SEKTOR

1. Redusere veksten i offentlig administrasjon og gi ny fart på moderniseringen av offentlig sektor slik at det blant annet kan frigjøres mer arbeidskraft til tjenester innen helse- og omsorgssektoren.
2. Utvide OPS-ordningen for veiutbygging, bedre samordning av innkjøp i helseforetakene, stimulere til kommuner til å slå seg sammen, innføre nøytral moms i staten og modernisere bygge- og eiendomsforvaltningen
3. Satse mer på It-løsninger i offentlig sektor for å redusere behovet for byråkrati både hos det offentlige og hos bedriftene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre er redd at Regjeringen undervurderer behovet for arbeidskraft i fremtiden. Mange bransjer og sektorer har allerede i dag problemer med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft. Signalene Regjeringen har sendt ut etter regjeringsskiftet høsten 2005 går alle i feil retning: Det blir vanskeligere med midlertidige ansettelser og overtidsjobbing, AFP-ordningen som gjør at det lønner seg å gå tidlig i pensjon videreføres i et uklart omfang, overgangsordningene for arbeidsinnvandring for nye EØS-borgere videreføres og private høyskoler som utdanner arbeidstakere det er stor etterspørsel etter - bl.a. innenfor omsorgssektoren - mister støtte og står i fare for å nedlegges. Disse medlemmer ønsker å

gå i motsatt retning gjennom å åpne for økt arbeidsinnvandring til Norge, oppheve eksisterende overgangsordninger, gå imot nye ordninger for nye EU-land og å gi næringslivet bedre rammevilkår bl.a. gjennom de endringene i arbeidsmiljøloven som den forrige regjering foreslo.

Disse medlemmer mener at arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Et av Norges konkurransefortrinn er "rimelig" arbeidskraft med høy utdanning. Dette må vi utnytte, og derfor må vi legge til rette for at flesteparten av de nye bedriftene som etableres må være innenfor kompetansebasert høyteknologi - gjerne innenfor miljøteknologi.

Disse medlemmer frykter imidlertid at den ekspansive økonomiske politikken - særlig innenfor offentlig sektor - som Regjeringen nå legger opp til, vil medføre svært kostbare lønnsoppgjøre og dermed ytterligere press på rente- og kronekurs.

Komiteens medlem fra Venstre viser videre til Fellesforbundets årsmøte i oktober i år som vedtok å "videreføre det faglig politiske samarbeidet med Arbeiderpartiet" og "gi støtte til det rød/grønne regjeringalternativet". Det er sikkert hyggelig for Arbeiderpartiet og Regjeringen, men det er åpenbart at Fellesforbundet forventer noe tilbake for en slik støtte - og ikke bare økt fagforeningsfradrag som Regjeringen stadig vekk prioriterer. Dette medlem mener at pengene absolutt kunne og burde vært brukt bedre og annerledes - for eksempel i den interne krigen mellom Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet om hvem som egentlig er for å bekjempe fattigdom. På det samme landsmøtet vedtok Fellesforbundet en rekke uttalelser som det skal bli interessant å følge Regjeringens håndtering av. Spesielt i en situasjon der de fleste bransjer i både offentlig og privat strategi sliter med å få tak i kvalifisert arbeidskraft, vil Fellesforbundet gjøre det enda vanskeligere:

- Fellesforbundet stiller krav til en minst like god AFP-avtale hvor det bl.a. skal kompenseres for eventuelle framtidige levealderjusteringer og at de spesielle skattefordeler som AFP-pensjonister har i dag skal inngå som en del av statens samlede bidrag til AFP også i fremtiden, noe som begge deler må sees på som grunnleggende brutt på intensjonene i pensjonsforliket.
- Fellesforbundet krever at Regjeringen må bruke retten til å reservere seg mot EUs tjenstedirektiv.
- og Fellesforbundet er imot arbeidsinnvandring som strategi for å løse arbeidskraftutfordringer i Norge - ja, de hevder sågar at det er "umoralsk om vi i rike Norge skulle ta i bruk en arbeidsmarkedspolitikk som bygger på at vi skal hente arbeidstakere fra andre land for å løse våre utfordringer"

Dette medlem frykter at Fellesforbundets krav bidrar til å forverre arbeidskraftsituasjonen i Norge ytterligere og frykter at Regjeringen velger å imøtekomme enkelte av disse for å vedlikeholde det faglig-

politiske samarbeidet mellom Arbeiderpartiet og Fellesforbundet.

Dette medlem er glad for at de nåværende regjeringspartier og Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har samlet seg om en felles pensjonsreform som skal være bærekraftig og stå seg over tid. Et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende at vi lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer, dersom vi skal løse den store arbeidskraftsituasjonen vi står overfor. Dagens AFP-ordning undergraver på sett og vis disse målsetningene, og det er avgjørende at en framtidig AFP-ordning bygger på pensjonsreformens hovedelementer, slik statsministeren ved en rekke anledninger har forsikret Stortinget om. Desto mer overraskende er det at regjeringpartiet Sosialistisk Venstreparti har gått ut med uforbeholden støtte til Fellesforbundets krav til en ny AFP-ordning. Dette medlem mener at det må være en målsetting å redusere antall nye AFP-pensjonister. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative budsjett en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62-67 år slik at det anslagsvis vil bli 2 000 færre AFP-pensjonister årlig.

Dette medlem foreslår videre at det allerede nå tas nødvendige skritt for å bidra til at de som ønsker det, kan arbeide lenger uten å bli straffet økonomisk. Dette medlem støtter derfor Regjeringens forslag om å fjerne trygdeavkortningen for arbeidsinntekt for personer som er 67 år, men ser ingen god grunn til at dette ikke også skal gjelde for de som er 68 og 69 år.

Dette medlem viser for øvrig til merknader som beskriver Venstres alternative statsbudsjett, pkt. 2.1.2 og merknader knyttet til tiltak for å få flere eldre til å stå lenger i arbeid, pkt. 3.2.7.2.5 i denne innstilling.

2.7 Tiltak for å bedre bruken av ressursane i samfunnet

2.7.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

Full sysselsetting og god vekst i økonomien krever at våre ressurser tas i bruk fullt ut og anvendes best mulig. Både NAV-reformen og pensjonsreformen har som siktemål å få flere personer til å stå i arbeid. I tillegg til å sikre at flest mulig får delta i arbeidslivet må det legges til rette for at det skapes nye arbeidsplasser med høy produktivitet og god lønnsomhet. Evne til å utvikle nye produkter, til å få innpass på nye markeder og til å ta i bruk ny teknologi og nye organisasjonsformer er avgjørende for at ressursene skal bli brukt der de kaster mest av seg. For å sikre høy avkastning og høye inntekter til fellesskapet, må naturressurser som olje, gass og vannkraft utnyttes mest mulig effektivt innenfor rammene for en forsvarlig forvaltning. Regjeringen legger særlig vekt på:

- En effektiv offentlig sektor. Regjeringen vil i høst legge fram sin strategi for fornying av offentlig sektor. Fornyingsstrategien omfatter velferds- og forvaltningstjenester rettet mot innbyggerne, en handlingsplan for IKT for næringslivet og forenk-

lingstiltak som kan bidra til økt verdiskaping. Regjeringen vil skape en mer åpen og tilgjengelig forvaltning og mer og bedre velferd innenfor gitte budsjetttrammer - særlig for de som trenger det mest. En god og effektiv offentlig forvaltning er også en viktig premisse for økonomisk vekst.

- Effektiv ressursbruk gjennom virksom konkurranse i den delen av økonomien som er egnet for markedsbaserte løsninger. Konkurranseloven er myndighetenes viktigste virkemiddel for å hindre konkurransebegrensende avtaler mellom foretak eller at et dominerende foretak misbruker sin markedsrett. I noen produktmarkeder er det nødvendig med særskilt regulering utover konkurranseloven for å sikre effektiv ressursbruk eller for å ivareta ulike samfunnshensyn, bl.a. knyttet til utnytting av naturressurser og tilgang til nettverksbaserte tjenester (kraftnett, elektronisk kommunikasjon, jernbane mv.).
- Økt produktivitet legger grunnlag for økonomisk vekst og økt velferd. Innovasjon favner over flere av de prosessene som bidrar til produktivitetsvekst, bl.a. introduksjon av ny teknologi, anvendelse av forskningsresultater og endringer i organiseringen av næringsliv og offentlig sektor. Regjeringen vil i 2008 legge fram en stortingsmelding om innovasjonspolitikken.

Tiltak for å bedre bruken av samfunnets ressurser i produktmarkedene og i offentlig sektor er nærmere omtalt i kapittel 6 i meldingen.

2.7.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er svært skuffet over Regjeringens strategi for fornying av offentlig sektor. Disse medlemmer viser til at Regjeringen ikke har vært i stand til å tallfeste eller konkretisere sine målsettinger, og isteden bruker nesten 30 sider på formuleringer som at "offentlig sektor skal gå foran", "Norge skal være et foregangsland" og at det "i sterkere grad legges til rette for" ulike ting. Disse medlemmer vil videre påpeke at Regjeringen i 2008 vil bruke 20 mill. kroner på forsøk med redusert arbeidstid i Fornyingsdepartementet, og mener at dette sier en god del om Regjeringens manglende satsning på modernisering av offentlig sektor. Disse medlemmer vil videre vise til at vinge-klipping av Konkurransetilsynet er den eneste saken fornyingsministeren har markert seg på i det offentlige rom, og at det derfor fremstår som noe paradoksalt at Regjeringen her trekker frem konkurranseloven.

Disse medlemmer ønsker å etablere en ny forvaltningsstruktur med bare to folkevalgte nivåer - stat og kommune. Etter at helseregionene kom i 1999, har ikke fylkene hatt noen oppgaver som kan rettferdiggjøre dette mellomnivået, og det har derfor vært stor debatt om fylkenes fremtid. Fylkeskommunenes styrke etter 2002 har vært som eier og driver av videregående opplæring, og det er etter disse medlemmers

mening ikke en oppgave som er tilstrekkelig til å opprettholde et direkte folkevalgt mellomnivå. Disse medlemmer viser til at nedleggelsen av et helt forvaltningsnivå vil føre til betydelige besparelser.

Disse medlemmer mener at dagens ordning hvor kommunale vedtak gang på gang overprøves av byråkrater hos fylkesmannen, på sikt må erstattes av en forvaltningsdomstol som kun vurderer lovligheten av kommunens vedtak, og at fylkesmannens innsigelsesrett og skjønn på kort sikt bør begrenses til legalitetskontroll. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet gjentatte ganger har fremmet forslag om å etablere forvaltningsdomstoler i Norge, bl.a. i Dokument nr. 8:90 (2003-2004) og Dokument nr. 8:58 (2005-2006). Det kommer stadig signaler om at fylkesmennene i økende grad overprøver det kommunale skjønnet, selv om kommunens fortolkning er i samsvar med gjeldende nasjonale retningslinjer og er fundamentert på lokalpolitisk skjønnsanvendelse. Det er dermed slik at ansatte hos fylkesmennene opptrer som politiske aktører uten at de er folkevalgte i enkelte saker. Dette er uakseptabelt i et demokratisk land. Disse medlemmer viser til at når fylkesmannens rolle begrenses til legalitetskontroll i påvente av opprettelsen av en forvaltningsdomstol, betyr dette at behovet for arbeidskraft og andre ressurser vil bli betydelig redusert.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at moderniseringsarbeidet i statlig sektor mer eller mindre har stoppet opp under den sittende regjeringen. Dette fører til unødvendig sløsing med statens ressurser og til at arbeidskraften blir brukt feil. Disse medlemmer har fremmet en rekke forslag for å forbedre dette arbeidet. Vårt alternative opplegg ville derfor ikke bare hatt en positiv effekt i 2008, men Disse medlemmer fremmer en rekke forslag som ville ha gitt en nødvendig utvikling i de kommende årene. Disse medlemmer mener at i den økonomiske situasjonen landet er i og situasjonen på arbeidsmarkedet tilsier at nasjonen nå har en historisk mulighet til å gjennomføre helt nødvendige omstillinger og moderniseringer i offentlig sektor. Disse medlemmer viser til at flere av våre forslag vil ha stor betydning og effekt over lang tid. I den sammenheng vil disse medlemmer trekke frem forslaget om å starte arbeidet med å forberede en avvikling av fylkeskommunene, innføre en belønningsordning på 150 mill. kroner til kommuner som ønsker å slå seg sammen, rasjonalisere de regionale helseforetakene og overføre makt og ressurser til sykehusene lokalt, forslag om bedre bygge- og eiendomsforvaltning i staten, forslag om å lette arbeidsinnvandringen, samt forslag om nøytral moms i staten og gjenopptaking av arbeidet med regjeringen Bondevik IIs plan for modernisering av offentlig sektor.

2.8 Arbeidet med bærekraftig utvikling

2.8.1 Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008)

Vedvarende fattigdom i mange utviklingsland og økende press på jordens økosystemer er de største

utfordringene for en bærekraftig utvikling. De rikeste delene av jordens befolkning belaster miljøet og ressursene så sterkt at andre ikke har rom for velstandsvekst uten at miljøets terskelverdier overskrides. Klimaendringer, overbeskatning av naturressurser og tap av biologisk mangfold er synlige tegn på belastningen på miljøet. Miljø- og fattigdomsutfordringene krever endringer i produksjons- og forbruksmønstre, slik at miljøbelastningen fra økonomisk aktivitet reduseres. I 1987 beskrev Verdenskommisjonen for miljø og utvikling (Brundtland-kommisjonen) en bærekraftig utvikling som følger: "En bærekraftig utvikling skal ivareta den nåværende generasjons behov uten å ødelegge mulighetene til kommende generasjoner til å tilfredsstille sine behov."

I meldingen legger Regjeringen fram en oppdatert nasjonal strategi for bærekraftig utvikling. Strategien analyserer utfordringer i arbeidet for en slik utvikling, gir en samlet oversikt over Regjeringens prinsipper og mål på området og tar opp rollen ulike aktører kan ha i dette arbeidet.

I tillegg til de temaområdene som så langt er blitt vektlagt i arbeidet med bærekraftig utvikling, løfter Regjeringen fram betydningen av den nordiske modellen. Den nordiske modellen legger til rette for lav arbeidsledighet og små inntektsforskjeller og gir samfunnet omstillingsevne i møte med nye utfordringer, også de som er knyttet til miljø og globalisering.

Norske institusjoner og organisasjoner har bidratt til prosessen med å oppdatere bærekraftstrategien, sist gjennom en offentlig høring av utkast til strategi sommeren 2007. Norske organisasjoner rettet bl.a. oppmerksomhet mot klimapolitikk, biologisk mangfold, internasjonal fattigdom og det offentliges egen rolle i arbeidet med bærekraftig utvikling. Regjeringen har også fått synspunkter fra en gruppe med eksperter fra Sverige og Uganda som i kontakt med svenske myndigheter ble etablert for å evaluere arbeidet og gi råd til norske myndigheter. Mange av innspillene fra evalueringsgruppen og norske organisasjoner følges opp i strategien.

Klimaspørsmålet og fattigdomsbekjempelse står sentralt i arbeidet framover. Regjeringen vil bidra til at det inngås en ambisiøs internasjonal klimaavtale. Med støtte i kvotesystemet og bruk av miljøavgifter vil Regjeringen overoppfylle Norges forpliktelser under Kyotoavtalen. I tråd med dette foreslår Regjeringen at det bevilges 500 mill. kroner til kjøp av klimakvoter i 2008 og i tillegg gis en fullmakt om kjøp av kvoter ut over dette for inntil 3,6 mrd. kroner. Prosjektene for CO₂-håndtering på Kårstø og Mongstad, som foreslås støttet med 935 mill. kroner i budsjettet for 2008, er også et viktig skritt i bærekraftig retning.

Regjeringens budsjettforslag bringer bevilgningene til utviklingsbistand opp i 0,98 pst. av Norges brutto nasjonalinntekt, samtidig som det foreslår bedre handelsvilkår for fattige land ved at 14 nye land får samme tollfrie adgang til det norske markedet som de minst utviklede landene (MUL). Regjeringen er opptatt av at offentlig sektor må gå foran i arbeidet for en bærekraftig utvikling og har utviklet en handlingsplan for miljø

og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Et nytt direktorat under Fornyings og administrasjonsdepartementet vil som en av sine oppgaver følge opp denne handlingsplanen. Regjeringen vil også nedsette et ekspertutvalg som skal utrede nærmere hvordan hensynet til bærekraftig utvikling kan ivaretas i offentlige beslutningsprosesser.

I Norge er det et tett og godt samarbeid mellom myndighetene og organisasjonene. Samarbeidet vil bli videreutviklet gjennom en ny møteplass der det legges særlig vekt på aktørens rolle og ansvar i oppfølging av bærekraftsstrategien.

Norges strategi for bærekraftig utvikling presenteres i kapittel 7 i meldingen.

2.8.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en fri og åpen verdenshandel med frie, åpne økonomier hvor grunnleggende menneskerettigheter blir respektert, er en av de viktigste forklaringene på teknologiske fremskritt og fattigdomsreduksjon.

Disse medlemmer viser til rapporten "Global Inequality Fades as the Global Economy Grows" av professor Xavier Sala-i-Martin ved Columbia University, som fremholder at fattigdomsraten målt ved mindre enn 1 USD pr. dag, falt fra 15,4 pst. av verdens befolkning i 1970 til 5,7 pst. av verdens befolkning i 2000. Dette viser at globaliseringsmotstanderne tar feil, at globaliseringen ikke er et null-sum spill og at det blir stadig mindre inntektsforskjeller i verden.

Disse medlemmer uttrykker bekymring overfor Regjeringens vektlegging av bistand som et utviklingspolitisk virkemiddel. Disse medlemmer mener president Aboulaye Wade i Senegal har rett når han uttaler at han har "aldri sett et land utvikle seg selv gjennom bistand eller kreditt". Disse medlemmer viser til rapporten RealAid2 utgitt av organisasjonen ActionAid International i juli 2006 som betegner halvparten av bistandsmidlene som blir gitt som såkalt "fantombistand" - bistand som forsvinner og aldri når de fattige. Disse medlemmer viser til en studie i regi av professor Peter Boone ved London School of Economics som har sett på bistand til 97 land over en 20-årsperiode uten å kunne finne noe samsvar mellom bistand og fattigdomsbekjempelse. Disse medlemmer vil i så måte også understreke konklusjonene i artikkelen "Aid Dependence and the Quality of Governance: Cross-country Empirical Tests" av verdensbankforskeren Stephen Knack, som slår fast at bistand tenderer til å forringe kvaliteten på et lands styresett når dette måles som byråkrati, korrupsjon og rettssikkerhet.

Disse medlemmer mener at en bærekraftig utviklingspolitikk må bygge på prinsippet om at utviklingslandene i fremtiden skal kunne klare seg uten bistand. Disse medlemmer viser til forsker Ivar Gaasland ved Samfunns- og næringslivsforskning som påpeker at en familie på 4 personer kan spare 6 400

kroner i året dersom Norge fjerner all toll på importert mat. Disse medlemmer viser samtidig til en redegjørelse for FNs Generalforsamling 30. oktober 2006 av Gary Clyde Hufbauer fra Peterson Institute for International Economics, som fremhever at 400 millioner mennesker i Afrika, Asia og Latin-Amerika vil hindres i å løftes ut av fattigdommen dersom Doha-runden ikke lykkes. Disse medlemmer mener dette bekrefter at frihandel er en "vinn-vinn"-situasjon både for norske forbrukere og borgere i utviklingslandene.

Disse medlemmer viser til konseptet virtuelt vann som refererer til det volum vann som behøves for å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Disse medlemmer vil i så måte peke på artikkelen "Beyond the Watershed: Avoiding the Dangers of Hydrocentricity and Informing Water Policy" av professor Tony Allan ved School of Oriental and African Studies, om hvordan handel med virtuelt vann i form av landbruksprodukter har avhjulpet vann- og matkriser og bidratt til bærekraftig utvikling i flere land i Midtøsten og Nord-Afrika.

Disse medlemmer understreker at et av de viktigste momentene for å få utviklingsland ut av fattigdommen på, er økt energitilgang. 1,6 milliard mennesker er i dag uten tilgang på elektrisitet i hjemmene sine. Antagelig vil verdens energibehov dobles de neste tiårene. Dette viser viktigheten av å se det økte energibehovet i sammenheng med klimautfordringen. Disse medlemmer vil advare mot et ensidig fokus på energiparetiltak for å innfri klimamål, særlig sett i sammenheng med fattigdomsbekjempelse.

Disse medlemmer ser positivt på kvotekjøp som mekanisme for å innfri Kyotoforpliktelsene. Spesielt er såkalte CDM-prosjekter viktige som bidrag til miljøtiltak og økt energiproduksjon i fattige land og dermed til økt levestandard.

Disse medlemmer er positive til arbeidet mot en ny internasjonal klimaavtale, men vil understreke viktigheten av at denne blant annet må legge stor vekt på teknologiutvikling, for å sikre en bærekraftig utvikling når det gjelder energiproduksjon. Det er også viktig å sikre at en pålegger flere land utslippsrestriksjoner, slik at man unngår at industrien kan flytte sin virksomhet til land utenfor "kyoto-systemet" mens verdens CO₂-utslipp opprettholdes.

Disse medlemmer viser til artikkelen "Why Greens Should Love Trade" i det anerkjente tidsskriftet The Economist som fremholder at frihandel bidrar til at jordens ressurser anvendes så effektivt som mulig ettersom varer og tjenester produseres der hvor forutsetningene er best, og bidrar til mindre kostnader og skade på miljøet.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2008, hvor det foreslås fullt tollfritak på alle varer fra utviklingsland.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre tar orienteringen til etterretning, men viser til at det var den forrige regjering som først fremmet en nasjonal strategi for en

bærekraftig utvikling og som startet prosessen med å lage en oppdatert strategi jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006). Disse medlemmer viser også til at det var den forrige regjering som gav dette arbeidet høy prioritet ved å legge ledelsen og ansvaret for strategien til finansministeren, og at strategien ble utviklet i nært samarbeid med en rekke interesseorganisasjoner.

Disse medlemmer er av den oppfatning at de viktigste skrittene mot en mer bærekraftig utvikling står og faller med om Stortinget denne sesjonen klarer å bli enige om en mer omfattende og forpliktende klimamelding enn den Regjeringen har lagt fram. Disse medlemmer er derfor glad for at saksordføreren fra Sosialistisk Venstreparti gjennom mediene hilser velkommen kravene fra Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti til forbedringer i Regjeringens opplegg. Denne innrømmelsen fra saksordføreren viser imidlertid med all tydelighet at det Regjeringen har lagt fram, ikke på langt nær er godt nok.

Komiteens medlem fra Venstre viser for øvrig til merknader som beskriver Venstres alternative statsbudsjett, bl.a. miljøsatsing med om lag 1,75 mrd. kroner ut over Regjeringens forslag, under punkt 2.1.2 og under rammeområdene 12, 13 og 17 i denne innstilling.

3. STATSBUJSJETTET FOR 2008

3.1 Hovedtrekk i forslaget til statsbudsjettet

3.1.1 *Samandrag frå St.meld. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 (2007-2008) Gul bok*

Regjeringens politikk bygger på rettferdighet og fellesskap. De offentlige velferdsordningene skal fornyes og utvikles, og Regjeringen vil bidra til et arbeidsliv der alle kan delta. Det offentliges ansvar og rolle innen de sentrale velferdsoppgavene som helse, omsorg og utdanning skal styrkes. Med en sterk og bærekraftig økonomisk utvikling skal miljøoppgavene løses og de økonomiske forskjellene reduseres. Disse formålene følges aktivt opp i budsjettforslaget for 2008.

HELSE- OG OMSORGSFORMÅL

Et godt helse- og omsorgstilbud er viktig for å sikre den enkeltes levkår og muligheter til livsutfoldelse. Regjeringens budsjettforslag innebærer en betydelig satsing på helse- og omsorgssektoren. Samlet foreslår Regjeringen en realvekst i bevilgningene til helseforetakene med knapt 3,5 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2007. Dette legger til rette for en generell vekst i pasientbehandlingen på 1 1/2 pst. fra 2007 til 2008 og gir samtidig helseforetakene større rom for å vedlikeholde og gjenanskaffe bygninger og utstyr. Det foreslås en reell vekst i bevilgningene til psykiatri på 940 mill. kroner for å fullføre opptrappingsplanen for psykisk helse i 2008. Politikken på rusfeltet skal redusere de negative konsekvensene av rusmiddelmissbruk for enkeltpersoner og for samfunnet. Bevilgningen til rusfeltet foreslås økt reelt med 100 mill. kroner i 2008. For å følge opp Omsorgsplan 2015 foreslår Regjeringen et nytt investeringstilskudd til sykehjem

og omsorgsboliger med heldøgns omsorgstjeneste. Regjeringens målsetting er at det skal gis investerings-tilskudd til 12 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i perioden 2008-2015, med en anslått samlet ramme over statsbudsjettet på 6 mrd. kroner fram til 2015. Siden Regjeringen overtok har det vært en sterk vekst i antall årsverk i pleie- og omsorgssektoren. Kommuneopplegget legger til rette for fortsatt vekst i 2008, og målsettingen om 10 000 nye årsverk innen 2009 er godt innen rekkevidde.

BARNEHAGER

Regjeringens mål er full barnehagedekning, med høy kvalitet og til lav pris. I budsjettet for 2008 foreslås det i tråd med dette en reell økning i de øremerkede bevilgningene til barnehager under Kunnskapsdepartementets budsjett på om lag 2,7 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Det legges med dette til rette for utbygging av flere nye barnehageplasser slik at full barnehagedekning nås i løpet av 2008. Nominell vide-reføring av maksimalprisen for foreldrebetalingen innebærer at prisen reelt sett reduseres med om lag 100 kroner pr. måned. Foreldrenes økonomiske belastning reduseres også ved at tillegget i foreldrefradraget for pass og stell av barn økes fra 5 000 kroner til 15 000 kroner for hvert barn ut over det første.

NATUR-, ENERGI- OG MILJØSATSING

I statsbudsjettet for 2008 foreslår Regjeringen en bred satsing på miljø- og energiltak. Regjeringens miljøsatsing er synlig på de fleste departementers budsjetter. De samlede miljøbevilgningene i budsjettforslaget anslås til 24,6 mrd. kroner, som er en økning på 2,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. I 2008 vil Regjeringen prioritere klima- og energiforskning, sektorvise klimahandlingsplaner, miljørettet bistand, CO₂-håndtering på Kårstø og Mongstad, energiomlegging og energieffektivisering, fornybar energi, kjøp av klimakvoter og økologisk landbruk. I tillegg bidrar flere av de foreslåtte endringene i avgiftssystemet, herunder endringene i bilavgiftene til å fremme en mer miljøvennlig atferd.

TILTAK MOT FATTIGDOM OG FOR Å FÅ FLERE I ARBEID

Det viktigste tiltaket mot fattigdom er å legge til rette for at flest mulig får jobb med en inntekt de kan leve av. Det samlede nivået for arbeidsmarkedstiltak opprettholdes på om lag 40 000 tiltaksplasser i 2008. Siden ledigheten er vesentlig redusert og antall yrkeshemmede også viser en tydelig nedgang, gir dette rom for en markert styrking av innsatsen overfor personer som har problemer med å komme i arbeid. Tiltak for yrkeshemmede, langtidsledige, ungdom og innvandrere skal prioriteres. Samtidig foreslås det å bevilge vel 250 mill. kroner til det nye kvalifiseringsprogrammet for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne som etableres høsten 2007. Regjeringen foreslår også en rekke andre tiltak mot fattigdom, herunder økte bevilgninger til tiltak for barn og ungdom som er rammet av fattigdom og levkårsproblemer, tiltak for de tyngste rusmiddelmissbrukerne og midler til å

styrke voksnes rett til videregående opplæring. Samlet sett innebærer Regjeringens forslag til nye tiltak og styrking av eksisterende tiltak i 2008-budsjettet økte utgifter på til sammen 336 mill. kroner. Også tiltak på andre politikkområder, som integrering av innvandrere og psykiatriseringen, kan ses i sammenheng med det målrettede arbeidet mot fattigdom.

KUNNSKAPSLØFTET - REFORMEN I GRUNNOPPLÆRINGEN

Bedre kvalitet i skolen er et prioritert område for Regjeringen. I tråd med dette foreslås det å styrke undervisningen i barneskolen med i alt 5 uketimer på 1.-4. trinn fra høsten 2008. Ordningen med gratis frukt og grønt, som innføres fra høsten 2007, videreføres, og utgiftene i 2008 utgjør om lag 0,2 mrd. kroner. I 2008 utvides ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring til også å omfatte videregående trinn 3. Bevilgningene til Kunnskapsløftet på om lag 1 mrd. kroner, videreføres.

FORSKNING OG UTVIKLING

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til forskning og utvikling med om lag 1,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Det tilsvarer en realvekst i FoU-bevilgningene over statsbudsjettet på om lag 3 prosent. I tillegg foreslår Regjeringen å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 6 mrd. kroner til 66 mrd. kroner. Dette anslås å øke fondets avkastning i 2009 med om lag 300 mill. kroner.

INTERNASJONAL BISTAND

Regjeringens forslag innebærer at bevilgningene til internasjonal bistand økes med vel 1,5 mrd. kroner fra saldert budsjett 2007. Bistandsbevilgningene vil med det utgjøre om lag 22,3 mrd. kroner i 2008, tilsvarende 0,98 pst. av anslått brutto nasjonalinntekt (BNI), mot 0,97 pst. i saldert budsjett 2007. Regjeringen prioriterer tiltak som fremmer fred og stabilitet, legger grunnlag for økonomisk utvikling, håndterer utfordringer knyttet til miljø, klima, migrasjon og helse, samt fremmer investering og handel.

TILTAK I NORDOMRÅDENE

Nordområdene er Regjeringens viktigste strategiske satsingsområde. I 2008-budsjettet foreslås det økte bevilgninger til blant annet prosjektsamarbeidet med Russland, forskning, miljø, petroleumskartlegging og urfolkstiltak. Satsingen i nord omfatter tiltak i de tre nordnorske fylkene, på Svalbard, i havområdene og økt samarbeid med andre land i regionen. Den særskilte satsingen på nordområdetiltak øker med nesten 200 mill. kroner fra saldert budsjett 2007.

INNVANDRING OG INKLUDERING

Regjeringen foreslår en betydelig styrking av utlendingsforvaltningen og økte ressurser til tiltak for integrering av innvandrere. For å sikre god kvalitet i saksbehandlingen og redusere antall ubehandlede saker foreslår Regjeringen å øke bevilgningene til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Inn-

føringen av et elektronisk saksbehandlingssystem i utlendingsforvaltningen, som ble påbegynt i 2007 og videreføres med økte bevilgninger i 2008, vil på sikt kunne gi betydelige effektiviseringsgevinster. Handlingsplanen for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, som ble lagt fram høsten 2007, følges opp med nye tiltak i 2008-budsjettet. De nye tiltakene omfatter bl.a. styrking av opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og nye tiltak mot tvangsekteskap.

OPPFØLGING AV KULTURLØFTET

Kunst, kultur, idrett og frivillighet er viktig for menneskers livskvalitet, fellesskap og utvikling. Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på vel 0,5 mrd. kroner fra saldert budsjett 2007 til oppfølging av Kulturløftet. Målet er at 1 pst. av statsbudsjettet skal gå til kulturformål innen 2014. Budsjettforslaget for 2008 er i rute for å nå dette målet.

JUSTISSEKTOREN

I 2008-budsjettet foreslår Regjeringen tiltak for å styrke kriminalomsorgen, politiet, redningstjenesten og kriminalofres rettigheter. Bevilgningene til kriminalomsorgen økes for å videreføre de kapasitetsutvidelsene som er blitt vedtatt i inneværende år, og for å etablere ytterligere nye plasser i 2008. Driftsbevilgningene til politiet økes, og det legges til rette for å utvide bruken av DNA-analyse i straffesaker. Beredskapen i redningstjenesten skal bedres. Det foreslås om lag 160 mill. kroner til vedlikehold av eksisterende redningshelikoptre, til anskaffelsesprosessen for nye redningshelikoptre og til etablering av døgnkontinuering tilstedevakt med lege ved redningshelikopterbasene ved Rygge og Ørland. I tillegg etableres det en ny redningshelikopterbase i Florø drevet av Forsvaret. Rettighetene og hjelpetilbudet til kriminalitetsofre skal bli bedre, bl.a. gjennom endringer i voldsoffererstatningsloven.

NÆRINGSUTVIKLING OG TILTAK I DISTRIKTENE

Regjeringen legger til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet og prioriterer derfor tiltak til samferdselsformål, næringsutvikling og tiltak i distriktene. Bevilgningene til infrastrukturen for vei og jernbane økes ytterligere fra det høye nivået i 2007-budsjettet. Forslaget innebærer at måltallet for både vei- og jernbanebevilgninger i Nasjonal transportplan mer enn oppfylles for to år av planperioden 2006-2009. Overoppyllingen i 2007 og 2008 innebærer at om lag 200 mill. kroner av etterslepet fra 2006 er dekket. For å følge opp planrammene i Nasjonal transportplan foreslås det også å øke utgiftene til fiskerihavner og farleder med 105 mill. kroner fra saldert budsjett 2007. Forslaget innebærer at en del av etterslepet fra 2006 og 2007 er dekket. Regjeringen lanserer en egen maritim strategi med forslag om økte bevilgninger på til sammen 100 mill. kroner over flere departementers budsjetter. Det foreslås også økte bevilgninger til næringsutvikling, innovasjon og internasjonalisering i regi av Innovasjon Norge. Videre foreslås det å etablere

et nytt statlig investeringsfond med en kapital på 2,2 mrd. kroner, hvorav 0,5 mrd. kroner forbeholdes marint næringsliv. Fondet skal særlig investere i nye bedrifter som er i en tidlig vekstfase. Fondet skal prioritere områdene miljø, energi, reiseliv, marin og maritim sektor, med særlig vekt på klima- og miljøprosjekter. Jordbruksavtalen for 2008 gir en betydelig inntektsøkning til jordbruket. Bevilgningene til de særskilte distrikts- og regionalpolitiske tiltakene på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett foreslås økt med 115 mill. kroner fra saldert budsjett 2007.

Regjeringens hovedprioriteringer på utgiftssiden er nærmere omtalt i Gul bok.

3.1.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteen viser til avsnitt 2.1 og 2.2 over når det gjeld det finanspolitiske opplegget for 2007. Komiteen viser vidare til at Stortinget vedtok fordelinga av statsbudsjettet på rammeområde 18. oktober 2007, jf. Innst. S. nr. 2 (2007-2008).

Komiteen viser til at det er fremma i alt 7 tilleggsproposisjonar til St.prp. nr. 1 (2007-2008) etter at denne blei lagt fram. I møte i Stortinget 13. november 2007 blei forslaga under dei enkelte kapitla vedtekne fordelt på rammeområde og sendt komiteen i samsvar med vedtak i Stortinget om fordeling til komiteane ved behandlinga av Innst. S. nr. 2 (2007-2008), jf. vedlegg 1.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre bygger den økonomiske politikken på målene om arbeid til alle, en rettferdig fordeling og en bærekraftig utvikling. Disse medlemmer understreker imidlertid at et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene. Den økonomiske politikken må derfor legge vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet i både offentlig og privat sektor. Dette synes det som om Regjeringen helt har glemt. Det faktum at en satsing på norsk næringsliv må være en hovedpilar i den økonomiske politikken er helt borte i Regjeringens analyser av den økonomiske politikken. Dette føyer seg inn i et større bilde av en regjering som er lite opp-tatt av næringslivet og som i løpet av sin virketid har fremmet en rekke direkte næringsfiendtlige forslag - spesielt overfor de små bedriftene og selvstendig næringsdrivende.

Disse medlemmer viser til at veksten i økonomien nå er stor, at sysselsettingsveksten er rekordhøy

og at arbeidsledigheten stuper. Dette skal flere ha æren for, ikke minst den forrige regjeringens bevisste økonomiske politikk. Denne politikken er den rette for å bringe landet videre, og for disse medlemmer er det viktig å legge vekt på gode rammevilkår for norsk næringsliv gjennom videreføring og gjennomføring av skattereformen, satsing på innovasjon og forskning, en god skole og utdanningspolitikk og en aktiv miljøpolitikk hvor næringsutvikling og miljøvennlig atferd gjensidig er avhengig av hverandre og blir et konkurransefortrinn for Norge.

Disse medlemmer viser til at sjelden har grunnlaget for å gjennomføre viktige og riktige endringer av norsk politikk vært bedre enn nå. Gjennom den forrige regjeringens møysommelige og langsiktige arbeid er ressursene nå på plass til å gjennomføre en ny og framtidig politikk dersom viljen er til stede. Det ser vi dessverre få eller ingen spor av i forslaget til statsbudsjett for 2008. Den aktive næringspolitikken er helt glemt, det samme er satsing på framtiden - på skole og utdanning og forskning og på en ny giv i miljøpolitikken.

Av hensynet til gode offentlige velferdsordninger på lengre sikt er det også viktig at pensjonsreformen gjennomføres på en god måte og i tråd med intensjonene i pensjonsforliket våren 2007, også når det gjelder en framtidig tidligpensjonsordning til erstatning for dagens AFP.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett innebærer i korte trekk kraftige reduksjoner i skatter og avgifter, styrking av kjerneområdene, samferdsel, helse, justis og forsvar og reduksjon av offentlige utgifter til ikke-prioriterte områder.

Disse medlemmer har foreslått store bruttokutt over statsbudsjettet. Etter noe omfordeling resulterer dette i et nettokutt på 14,8 mrd. kroner.

Disse medlemmer foreslår en overføring til Statens pensjonsfond - Utland på 329 mrd. kroner. Dette er 14,9 mrd. kroner lavere enn i Regjeringens opplegg, og i beløpet inngår 7,5 mrd. kroner som er ført på et utenlandsbudsjett som vi forutsetter ikke har innvirkning på norsk innenlandsøkonomi.

Disse medlemmer anser investeringer i realkapital og skatte- og avgiftsreduksjoner som viktige bidrag til bedret vekst i BNP på kort og lang sikt. Samlet sett øker disse medlemmer investeringer i real- og finanskapital, og vi gir skatte- og avgiftslettelser på til sammen 21,4 mrd. kroner.

Komité	Nr.	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	FrP
Kommunal- og forvaltningskomiteen	1 Statsforvaltning	13 952 774 000	13 681 174 000 (-271 600 000)
Familie- og kulturkomiteen	2 Familie og forbruker	54 538 922 000	54 198 515 000 (-340 407 000)
	3 Kultur	5 205 531 000	4 333 123 000 (-872 408 000)

Komité	Nr.	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	FrP
Utenrikskomiteen	4 Utenriks	26 611 649 000	16 932 594 250 (-9 679 054 750)
Justiskomiteen	5 Justis	14 405 132 000	15 158 132 000 (+753 000 000)
Kommunal- og forvaltnings- komiteen	6 Innvandring, regional utvik- ling og bolig	9 783 718 000	7 120 438 000 (-2 663 280 000)
Arbeids- og sosialkomiteen	7 Arbeid og sosial	244 505 528 000	243 684 828 000 (-820 700 000)
Forsvarskomiteen	8 Forsvar	31 125 762 000	33 125 762 000 (+2 000 000 000)
Næringskomiteen	9 Næring	3 935 099 000	3 832 599 000 (-102 500 000)
	10 Fiskeri	588 446 000	563 776 000 (-24 670 000)
	11 Landbruk	13 115 099 000	6 900 229 000 (-6 214 870 000)
Energi- og miljøkomiteen	12 Olje og energi	-99 146 402 000	-100 035 802 000 (-889 400 000)
	13 Miljø	3 055 313 000	3 066 493 000 (+11 180 000)
Kontroll- og konstitusjons- komiteen	14 Konstitusjonelle institusjoner	1 480 217 000	1 464 717 000 (-15 500 000)
Helse- og omsorgskomiteen	15 Helse	114 471 608 000	116 378 658 000 (+1 907 050 000)
Kirke-, utdannings- og forsknings- komiteen	16 Kirke, utdanning og forsk- ning	37 684 582 000	38 492 825 700 (+808 243 700)
Transport- og kommunikasjons- komiteen	17 Transport og kommunikasjon	24 651 621 000	26 841 461 000 (+2 189 840 000)
Finanskomiteen	18 Rammetilskudd mv. til kom- munesektoren	64 847 369 000	65 447 369 000 (+600 000 000)
	19 Tilfeldige utgifter og inntek- ter	10 830 024 000	10 830 024 000 (0)
	20 Eksportkreditt	-503 900 000	-503 900 000 (0)
	21 Finansadministrasjon mv.	23 030 133 000	21 844 713 000 (-1 185 420 000)
	22 Skatter og avgifter	-833 699 673 000	-812 304 673 000 (+21 395 000 000)
	23 Utbytte	-29 823 552 000	-28 988 552 000 (+835 000 000)
	Sum f�r lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens Petroleumsfond	-265 355 000 000	-257 935 496 050 (+7 419 503 950)
	Statens Pensjonsfond - Utland	265 355 000 000	257 935 496 050 (-7 419 503 950)
	Lånetransaksjoner mv.	0	0 (0)

For komiteens medlem fra Venstre er det viktig å satse på en fremtidsrettet næringspolitikk, småbedrifter, miljøvennlig samferdsel, skole, utdanning og forskning og en målrettet politikk som hjelper dem som trenger det mest. Dette medlem viser i så måte til sine respektive merknader og forslag under de ulike rammeområder hvor det samlet foretas omprioriteringer for om lag 12 mrd. kroner med om lag like deler på

skatte- og avgiftsopplegget og endringer av budsjettets utgifts- og inntektsside.

Dette medlem mener at det er avgjørende at store deler av den økonomiske veksten brukes på å videreutvikle det norske velferdssamfunnet. I en global verden med store muligheter, men også krevende konkurranse, er det viktig at noe av den økonomiske veksten også brukes på å styrke rammevilkårene for norsk næringsliv, slik

at konkurransevnen til norske bedrifter og arbeidsplasser sikres. Sterke og konkurransedyktige norske bedrifter og arbeidsplasser er en forutsetning for å opprettholde og

styrke offentlig og privat velferd på sikt. Satsing på en god skole, FoU og innovasjon er også grunnleggende for å sikre konkurransevnen og velferden på sikt.

Komité	Nr.	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	Venstres alternative budsjett (2008)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	1 Statsforvaltning	13 952 774 000	13 530 774 000 (-422 000 000)
Familie- og kulturkomiteen	2 Familie og forbruker	54 538 922 000	54 280 322 000 (-258 600 000)
	3 Kultur	5 205 531 000	5 319 331 000 (+113 800 000)
Utenrikskomiteen	4 Utenriks	26 611 649 000	26 577 649 000 (-34 000 000)
Justiskomiteen	5 Justis	14 405 132 000	14 483 432 000 (+78 300 000)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 783 718 000	9 856 518 000 (+72 800 000)
Arbeids- og sosialkomiteen	7 Arbeid og sosial	244 505 528 000	244 252 528 000 (-253 000 000)
Forsvarskomiteen	8 Forsvar	31 125 762 000	30 904 562 000 (-221 200 000)
Næringskomiteen	9 Næring	3 935 099 000	2 621 099 000 (-1 314 000 000)
	10 Fiskeri	588 446 000	538 446 000 (-50 000 000)
	11 Landbruk	13 115 099 000	13 105 099 000 (-10 000 000)
Energi- og miljøkomiteen	12 Olje og energi	-99 146 402 000	-98 964 402 000 (+182 000 000)
	13 Miljø	3 055 313 000	3 372 313 000 (+317 000 000)
Kontroll- og konstitusjonskomiteen	14 Konstitusjonelle institusjoner	1 480 217 000	1 430 217 000 (-50 000 000)
Helse- og omsorgskomiteen	15 Helse	114 471 608 000	114 751 108 000 (+279 500 000)
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	16 Kirke, utdanning og forskning	37 684 582 000	39 059 082 000 (+1 374 500 000)
Transport- og kommunikasjonskomiteen	17 Transport og kommunikasjon	24 651 621 000	25 771 621 000 (+1 120 000 000)
Finanskomiteen	18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	64 847 369 000	64 126 769 000 (-720 600 000)
	19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 830 024 000	10 373 224 000 (-456 800 000)
	20 Eksportkreditt	-503 900 000	-503 900 000 (0)
	21 Finansadministrasjon mv.	23 030 133 000	22 780 133 000 (-250 000 000)
	22 Skatter og avgifter	-833 699 673 000	-832 944 873 000 (+754 800 000)
	23 Utbytte	-29 823 552 000	-30 076 052 000 (-252 500 000)
	Sum f�r lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-265 355 000 000	-265 355 000 000 (0)
	Lånetransaksjoner mv.	0	0 (0)

3.2 Gjennomgang av forslaget til statsbudsjettet for 2008 etter den vedtekne inndeling i rammeområde

3.2.1 Rammeområde 1 (Statsforvaltning)

3.2.1.1 SAMANDRAG

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)	
20 Statsministerens kontor	71 350
21 Statsrådet	128 644
24 Regjeringsadvokaten	59 800
1500 Fornyings- og administrasjonsdepartementet	277 099
1503 Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte	115 348
1510 Fylkesmannsembetene	1 113 506
1521 Direktoratet for forvaltning og IKT	112 943
1522 Departementenes Servicesenter	436 247
1523 Tilskudd til kompetanseutvikling	20 000
1530 Tilskudd til de politiske partier	323 003
1541 Pensjoner av statskassen	23 800
1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse	9 443 000
1543 Arbeidsgiveravgift til folketrygden	852 000
1546 Yrkesskadeforsikring	85 000
1547 Gruppelivsforsikring	84 000
1570 Datatilsynet	25 443
1571 Personvernemnda	1 600
1580 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	1 561 616
1581 Eiendommer til kongelige formål	59 457
1582 Utvikling av Fornebuområdet	44 500
2445 Statsbygg	1 094 404
2470 Statens Pensjonskasse	31 465
Sum utgifter rammeområde 1	15 964 225
Inntekter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)	
3024 Regjeringsadvokaten	7 300
4510 Fylkesmannsembetene	15 361
4521 Direktoratet for forvaltning og IKT	5 022
4522 Departementenes Servicesenter	135 584
4546 Yrkesskadeforsikring	116 000
4547 Gruppelivsforsikring	43 000
4581 Eiendommer til kongelige formål	125
5445 Statsbygg	900 000
5470 Statens Pensjonskasse	17 059
5607 Renter av boliglånsordningen for statsansatte	772 000
Sum inntekter rammeområde 1	2 011 451
Sum netto rammeområde 1	13 952 774

3.2.1.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.1.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.1.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 1 settes til kr 13 681 174 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 271 600 000.

Disse medlemmer viser til disse medlemmers merknader i punkt 3.2.6 hvor alle saker under kommunal- og forvaltningskomiteens ansvarsområde

er kommentert samlet, og til disse medlemmers merknader i punkt 2.7.2 vedrørende fornyelse av offentlig sektor.

3.2.1.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 13 036 074 000 på rammeområde 1, som er kr 916 700 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag. Disse medlemmer vil begrense fylkesmannens oppgaver. Disse medlemmer vil at fylkesmennene skal konsentrere sin virksomhet om lovlighetskontroll, tilsyn og beredskapsarbeid. Det er bygget opp 6 nasjonale statlige tilsyn og direktorat som ivaretar de fleste av fylkesmennes tradisjonelle rådgivings- og rettleidningsoppgaver ovenfor lokale myndigheter. Det er i dag er for mye dobbeltarbeid mellom statlige direktorat, fylkesmannsembetene, fylkeskommunene og kommunene. En kombinasjon av reduksjon av oppgaver og bedre utnyttelse av ressursene gir grunnlag for å redusere bevilgningene.

3.2.1.2.4 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti finner grunnlag for å redusere bevilgningen til investeringer i nye statlige bygg i regi av Statsbygg med 50 mill. kroner, samt å utsette byggeprosjektet utviding av Regjeringskvartalet og Regjeringens representasjonsanlegg med reduksjon i bevilgningen på 75 mill. kroner. Dette medlem foreslår å redusere tilskuddet til Statens pensjonskasse med 61 mill. kroner som følge av lavere AFP-tilbøyelighet med Kristelig Folkepartis alternative skatte- og avgiftsopplegg.

Dette medlem fremmer forslag om å sette sum netto rammeområde til 13 776,77 mill. kroner, som er en reduksjon med 176 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.1.2.5 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 13 530 774 000 under rammeområde 1, som er 422,0 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at det offentlige er helt avhengig av verdiskapingen i det private næringsliv. Like klart er det at næringslivet er avhengig av en vel fungerende offentlig sektor. For eksempel er gode skoler nødvendig for at norske bedrifter skal kunne hevde seg i kunnskapsindustrien, og et godt barnehagetilbud er viktig for deltagelsen i yrkeslivet. For dette medlem er det likevel et mål at veksten i det offentliges utgifter må være lavere enn veksten i samfunnet for øvrig.

Det ytes stor innstats fra ansatte i offentlig sektor, men systemene må reformeres for å bedre tjenestene for borgerne.

Dette medlem mener at det er en klar forskjell mellom privatisering og konkurranseutsetting. Privatisering innebærer å overlate hele ansvaret for å levere en tjeneste til private. Dette medlem ser i liten grad privatisering som et egnet virkemiddel for bedre offentlige tjenester. Konkurranseutsetting innebærer i motsetning til privatisering at det offentlige fortsatt har et klart ansvar for at borgerne får de gode tjenestene de har krav på. Det vil være konkurranse om hvem som leverer tjenestene, enten det er frivillige organisasjoner, private eller det offentlige. Erfaring med konkurranseutsetting viser at det kan gi bedre og mer varierte tjenester for innbyggerne.

Dette medlem vil at private og offentlige tjenesteytere likebehandles i avgiftssystemet ved leveranser av varer og tjenester for alle offentlige virksomheter, også helseforetakene og viser i den forbindelse til forslag om momsøytrale innkjøp i staten.

Dette medlem viser til at offentlig forvaltning som stor kunde og bestiller kan bidra til konkurranse som skjerper og utvikler norske tjenester, produsenter og leverandører. Det offentlige bør føre en åpen anbudspolitik med likebehandling av tilbydere. Det bør også stilles krav til at alle produkter som det offentlige kjøper er de beste på markedet når det gjelder miljøegenskaper.

Dette medlem vil legge til rette for omfattende bruk av elektronisk handel, også innenfor det offentlige. I løpet av neste stortingsperiode bør minst halvparten av alle offentlige innkjøp gjøres elektronisk, og ressursene frigjøres til å yte bedre tjenester i stat, fylker og kommuner.

Dette medlem viser til at det bevilges betydelige summer til ulike ordinære byggeprosjekter og investeringer under Statsbyggs portefølje. Det er derfor grunn til å tro at en mindre bevilgning på posten i 2008 bare vil medføre enkelte mindre forsinkelser på ulike prosjekter, jf. tidligere slike faseforsinkelser i forbindelse med bevilgninger over ulike budsjett. Dette framgår også av svarene fra Finansdepartementet til dette medlem i forbindelse med forarbeidet til Stortingets behandling av forslaget til statsbudsjett for 2008. Dette medlem foreslår derfor at det bevilges 50 mill. kroner mindre enn det Regjeringen legger opp til. Dette medlem viser også til at eiendomsmarkedet nå er inne i en litt ustabil periode etter mange års oppgang. Det kan derfor være mange årsaker til at det vil være fornuftig å avvente nye investeringer noe. Dette medlem foreslår derfor at fullmakten til kjøp av eiendom gjennom Statsbygg reduseres med 50 mill. kroner. Samtidig stiller dette medlem seg noe uforstående til at det ikke budsjetteres med noe salg av statlig eiendom i 2008, mens det samtidig foreslås å gi fullmakter gjennom romertallsvedtak på salg inntil 500 mill. kroner. Dette medlem mener derfor det er realistisk å budsjettere med et samlet salg av statlig eiendom på 150 mill. kroner. Dette er forsiktig anslag gitt at det i saldert budsjett 2007 legges opp til et salg på om lag 450 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at tilgang på arbeidskraft nå er blitt en hovedutfordring for både

bedrifter og offentlig sektor i Norge. Derfor trenger vi et mer fleksibelt arbeidsliv. Industrialderens regulering av arbeidsmarkedet er ikke alltid i tråd med kunnskapsøkonomiens krav til fleksibilitet. Arbeidsmiljøloven skal sikre arbeidstagere et godt vern mot yrkesskader og utnytting. Samtidig må loven tilpasses det nye arbeidslivets behov for fleksibilitet og individuelle løsninger. Dette medlem ønsker en arbeidslovgivning som balanserer bedriftenes behov for raske omstillinger med arbeidstagerens behov for forutsigbarhet og trygghet. Det bør i større grad åpnes for at arbeidstagere etter avtale med arbeidsgiver kan arbeide mer i deler av året, mot at dette kan tas ut som lenger ferie andre deler av året. Adgangen til timekontoordninger og gjennomsnittsberegning av arbeidstid bør utvides. Disse løsningene er langt mer målrettet og fremtidsrettet enn Regjeringens bruk av 20 mill. kroner til forsøk med 6 timers arbeidsdag, noe dette medlem ikke støtter.

Dette medlem er glad for at de nåværende regjeringspartier og Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har samlet seg om en felles pensjonsreform som skal være bærekraftig og stå seg over tid. Et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende at vi lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer, dersom vi skal løse den store arbeidskraftsituasjonen vi står overfor. Dagens AFP-ordning undergraver på sett og vis disse målsettingene, og det er avgjørende at en framtidig AFP-ordning bygger på pensjonsreformens hovedelementer, slik statsministeren ved en rekke anledninger har forsikret Stortinget om. Desto mer overraskende er det at regjeringspartiet Sosialistisk Venstreparti har gått ut med uforbeholden støtte til Fellesforbundets krav til en ny AFP-ordning. Dette medlem mener at det må være en målsetting å redusere antall nye AFP-pensjonister. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative budsjett en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62-67 år slik at det

anslagsvis vil bli 2000 færre AFP-pensjonister årlig noe som vil gi et redusert statlig bidrag på 122 mill. kroner. Det vises for øvrig til merknader og forslag i Innst. O. nr. 1 (2007-2008) om skatte- og avgiftsopplegget 2008.

Dette medlem viser videre til at bygg for Odontologisk fakultet ved Universitetet i Bergen er det høyest prioriterte bygget på listen over byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren som ikke har fått startbevilgning. Det er gjennomført ekstern kvalitets-sikring av byggeprosjektet. Dette medlem mener det er svært viktig å fortsette den økte utbyggingstakten i sektoren, og foreslår derfor en startbevilgning på 5 mill. kroner til bygg for Odontologisk fakultet ved Universitetet i Bergen, som står fremst på prioriteringslisten. Det samme gjelder for Patologibygget ved Høgskolen i Oslo som dette medlem foreslår at det settes av en startbevilgning på 3 mill. kroner til.

Dette medlem mener at et sterkt personvern er avgjørende både for den enkeltes frihet og for demokratiet. Vernet om den private sfæren er en forutsetning for et fritt samfunn. Friheten forutsetter at hvert menneske vernes mot utilbørlig registrering, overvåking og inngripen i privatlivet. Dette medlem understreker Datatilsynets viktige rolle i en tid der personvernet blir utfordret på stadig flere områder og i stadig økende omfang.

Dette medlem peker på at en pris- og lønnsjustering av årets tildelinger til Datatilsynet reelt sett innebærer en nedgang i forhold til saldert budsjett for 2007. Dette medlem mener dette er et helt feil signal og viser til at den informasjons-teknologiske utviklingen holder et tempo og har et omfang som innebærer økt arbeidsbyrde for Datatilsynet. Dette medlem mener det er behov for å styrke de institusjoner som ivaretar personvernet i det norske samfunnet og vil peke på at Datatilsynet ikke har noen inntjening. I første omgang foreslår derfor dette medlem å styrke Datatilsynet med 2 mill. kroner.

3.2.1.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR UNDER RAMMEOMRÅDE 1

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	13 952 774 000	13 952 774 000	13 681 174 000	13 036 074 000	13 776 774 000	13 530 774 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7.....		0	-271 600 000	-916 700 000	-176 000 000	-422 000 000

3.2.2 Rammeområde 2 (Familie og forbruker), under familie- og kulturkomiteen**3.2.2.1 SAMANDRAG**

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 5 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)	
231 Barnehager	21 584 258
800 Barne- og likestillingsdepartementet	105 556
830 Foreldreveiledning	3 726
840 Krisetiltak	252 145
841 Samlivsbrudd og konfliktløsning	31 970
842 Familievern	288 498
843 Likestillings- og diskrimineringsnemnda ..	2 123
844 Kontantstøtte	1 614 500
845 Barnetrygd	14 400 000
846 Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid mv.	60 026
849 Likestillings- og diskrimineringsombudet	30 343
850 Barneombudet	9 801
852 Adopsjonsstøtte	26 456
854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet	510 300
855 Statlig forvaltning av barnevernet	4 315 525
856 Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige personer	58 142
857 Barne- og ungdomstiltak	190 300
858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	173 385
859 EUs ungdomsprogram	6 139
860 Forbrukerrådet	91 654
862 Positiv miljømerking	4 341
865 Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid	23 348
866 Statens institutt for forbruksforskning	25 010
867 Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet	7 057
868 Forbrukerombudet	18 497
2530 Foreldrepenger	11 610 000
Sum utgifter rammeområde 2	55 443 100
Inntekter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)	
3854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet	13 743
3855 Statlig forvaltning av barnevernet	888 080
3858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	433
3859 EUs ungdomsprogram	1 922
Sum inntekter rammeområde 2	904 178
Sum netto rammeområde 2	54 538 922

3.2.2.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN**3.2.2.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet**

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Fleirtalet er tilfreds med at Regjeringa no skal etablere fleire omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkjjarar. Fleirtalet er òg nøgd med at ansvaret

for gruppa einslege, mindreårige asylsøkjjarar over 15 år skal bli overført til barnevernet frå utlendingsstyresmaktene, og at det i budsjettet for 2008 er sett av 5 mill. kroner for å starte arbeidet med overføringa. Fleirtalet føreset at ansvaret for gruppa einslege, mindreårige asylsøkjjarar over 15 år blir overført til barnevernet i 2009, så snart det er praktisk mogleg.

3.2.2.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative

statsbudsjett foreslår at ramme 2 settes til kr 54 198 515 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 340 407 000.

Disse medlemmer ønsker å pris- og kostnadsjustere barnetrygden og foreslår en opptrapping tilsvarende halv oppjustering. I denne sammenheng vil disse medlemmer vise til at kontantstøtten gjennom evaluering har vist at den har vært vellykket og gitt resultater for de familiene som har gjort seg nytte av ordningen.

Utgiftene til det statlige barnevernet øker stadig. Fra 2005 og til budsjett for 2008, er utgiftene økt med nesten 1 mrd. kroner. Dette skyldes i hovedsak en økning i antall barn under barnevernets omsorg, som igjen kommer som en følge av at barnevernet i for liten grad gir preventiv hjelp og støtte til familiene, noe som igjen fører til at barnevernet må overta omsorgen. Vridningen mot omsorgsovertagelse kommer til tross for at Regjeringen ved flere anledninger har uttalt at man skal satse på tiltak i hjemmet. I tillegg har Regjeringen valgt å redusere tiltak i hjemmet og bruk av private barnevernstjenester, for å kanalisere brukerne over i statlige tilbud. Det blir dyrere når statlige tilbud har høyere kostnader enn private, samtidig som private tilbud er like gode eller bedre enn de statlige.

I den grad det er en reell økning av antall barn med hjelpebehov, vil disse medlemmer understreke at et fritt og uavhengig barnevernstilsyn vil være enda mer nødvendig og påkrevd. Nettopp fordi så mange barn har bruk for denne tjenesten, mener disse medlemmer at det tilsynet som fylkesmannen gjør, umulig vil kunne nå ut til alle barna.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om etablering av et statlig barnevernstilsyn."

3.2.2.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 54 024 922 000 på rammeområde 2, noe som er kr 514 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener at familien er samfunnets viktigste fellesskap og arena for trygghet, tilhørighet og utvikling. Disse medlemmer mener at familien skaper en trygg ramme om barns oppvekst. Disse medlemmer vil derfor sikre familiens mulighet til selvstendighet og valgfrihet i oppdragelsen og i omsorgen.

Disse medlemmer vil påpeke at familieøkonomien påvirkes av finanspolitikken. Det er derfor viktig at den økonomiske politikken ikke bidrar til økt rentepress. Økte avgifter og et høyt skattenivå vil også i stor grad ramme husholdningen. Disse medlemmer vil derfor tilrettelegge for en finanspolitikk hvor noe av den økonomiske veksten brukes på avgiftslettelser og skattelettelser. Videre vil disse medlemmer sørge for at det lønner seg å spare.

Disse medlemmer viser til den brede enigheten som har vært gjennom mange år om å sikre full barnehagedekning. Det er gledelig at dette målet snart er nådd. Det er likevel urovekkende at kvaliteten i barnehagene ikke er blitt ivaretatt i tilstrekkelig grad. Førskolelæremangelen er stor og tilrettelegging for særskilte grupper barn ser ut til å ha blitt prioritert bort for å nå målet om full barnehagedekning i løpet av 2007. Disse medlemmer vil derfor styrke innsatsen i barnehagene i forhold til barn med funksjonshemninger og barn med annet morsmål og/eller språklige utviklingsproblemer. Den massive utbyggingen har skjedd i en tid med høye byggekostnader, og dette må vi anta gjenspeiles i overskridelsene i barnehageforliket på 10 mrd. kroner. Det er også grunn til å anta at fokus på massiv utbygging har bidratt til at rehabilitering og renovering av eksisterende barnehager ikke har blitt prioritert. Disse medlemmer mener at det er viktigere å oppnå full barnehagedekning og god kvalitet i tilbudet, enn en lavest mulig makspris for alle. Disse medlemmer foreslår derfor å øke maksprisen med 200 kroner, hvorav ca. 100 kroner vil være en realøkning utover prisvekst. Den vil likevel være om lag 220 kroner lavere enn i 2005. Disse medlemmer foreslår også at alle kommuner skal ha en lavere makspris for familier med lav inntekt og foreslår å bevilge penger til dette over kommunaldepartementets budsjett.

Disse medlemmer ser at det er behov for forskning på barn i barnehage og barn med annen barneomsorg i de første leveårene. Fortsatt satsing på kontantstøtte må sees i lys av foreldres rett og frihet til å velge omsorg for sine barn og hva som er til det beste for barnet.

Disse medlemmer mener et godt barnevern er et barnevern med stort mangfold av tiltak og tilbud, med høy kvalitet og med god ressursutnyttelse. Disse medlemmer ser et sterkt behov for å sikre at all kompetanse innen barnevernssektoren kommer ulike barn og ungdom med ulike utfordringer til gode. Disse medlemmer ser at private institusjoner og tiltak har mye å bidra med i så måte og vil sikre disse aktører likebehandling i forhold til det offentlige barnevernet. Det er også viktig at ulike fagmiljøer med ulike tilnærminger til barnevernsfeltet får utvikle seg. Disse medlemmer vil derfor at det igangsettes forskning på flere metodiske tilnærminger enn de områder som det i dag kanaliseres forskningsmidler til. Det bevilges 10 mill. kroner til slik forskning. Disse medlemmer vil bedre rammevilkårene for fosterfamiliene og øker bevilgningen til dette formål. For en rekke ungdom i barnevernstiltak kan arbeidstrening være en viktig del av oppholdet for å få kompetanse som bidrar til å forberede til livet som voksen. Disse medlemmer vil etablere en tilskuddordning hvor det kan tildeles midler til de tiltak som har et samarbeid med lokalt næringsliv i forhold til plassering og oppfølging av ungdom i tiltak.

Disse medlemmer finner at det er en overrepresentasjon av barnerike familier som rammes av fattigdom. Det er derfor behov for en differensiering av bar-

nettrygden i forhold til familier med mange barn. Disse medlemmer foreslår å øke barnetrygden for familier med fire barn eller flere med 2 000 kroner pr. år. I fattige familier er det viktig å styrke mulighetene for deltakelse i gode aktiviteter på fritiden. Det vil bli bevilget 10 mill. kroner til en tilskuddsordning hvor barn og unge i særlig utsatte familier kan få dekket utgifter til kontingent ved deltakelse i fritidsaktiviteter i de frivillige organisasjonene. Disse medlemmer ser at det er knyttet store utfordringer til barn og unge i større bysamfunn. Disse medlemmer vil opprettholde et sterkt fokus på denne gruppen og styrker arbeidet på dette området ved å øke bevilgningen med 10 mill. kroner. Disse medlemmer ser at midlene særlig brukes i forhold til tiltak som virker rus- og kriminalitetsforebyggende.

3.2.2.2.4 *Merknader frå medleimen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremmer forslag om å sette nettorammen på rammeområde 2 til 54 920,4 mill. kroner, noe som er 381,5 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at mange barn har behov for hjelp fra det offentlige for å få en trygg oppvekst. Dette medlem viser til at i alt 40 400 barn og unge mottok tiltak fra barnevernet i 2006. Det er en økning på 4,2 pst. Dette medlem foreslår derfor 50 mill. kroner for å styrke det statlige barnevernet, og ytterligere 10 mill. kroner til ettervern av unge mellom 18 og 23 år med tiltak fra barnevernet. Dette medlem foreslår ytterligere 10 mill. kroner til tiltak for utsatte barn og til oppfølging av barn i fosterhjem. I tillegg ønsker dette medlem å rette opp Regjeringens forslag til kutt samt ytterligere styrke ordningen med storbymidler som går til vanskeligstilte barn og unge med en økt bevilgning på 7 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem viser til at et flertall i Stortinget forutsatte at overføringene av ansvaret for de enslige mindreårige asylsøkerne skulle påbegynnes ved at det statlige barnevernet skulle overta ansvaret for de enslige mindreårige asylsøkere under 15 år fra 1. oktober 2007. Dette medlem har merket seg at overføringen har blitt utsatt til 1. desember 2007. Dette medlem viser til kostnadsberegninger fra Finansdepartementet som viser at de enslige mindreårige asylsøkerne vil få betydelig større ressurser ved en overføring fra utlendingsmyndighetene til barnevernet, jf. svar på spørsmål nr. 69 fra finanskomiteen/Kristelig Folkepartis fraksjon av 5. okt 2007. Dette medlem mener det ikke foreligger dokumentasjon fra Regjeringen på at omsorgsansvaret for de enslige mindreårige asylsøkerne over 15 år ikke kan overføres til barnevernet før i 2009. Dette medlem mener Regjeringen bør komme med en sak til Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008 som innebærer at ansvaret for de enslige mindreårige asylsøkere over 15 år overføres fra utlendingsmyndighetene til barnevernet fra 1. september 2008. Dette medlem vil understreke at omsorgssituasjonen for de enslige mindreårige asylsøkerne over 15 år må følges nøye i påvente av

at ansvaret for denne gruppen overføres til barnevernet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett der vi foreslår å styrke det statlige barnevernet med 50 mill. kroner.

Dette medlem vil understreke at trygghet og tid er viktig for barns oppvekstvilkår. Derfor ønsker dette medlem å styrke familien som barnas viktigste fellesskap. Dette medlem vil også gi foreldre en reell mulighet til å velge arbeid i eller utenfor hjemmet mens barna er små. Dette medlem viser til Regjeringens kutt i kontantstøtten som videreføres i budsjettforslaget for 2008. Dette medlem foreslår å tilbakeføre kontantstøtten til 2005-nivå fra 1. oktober 2008, noe som betyr at full kontantstøtte vil utgjøre 3 657 kroner. pr. måned. Dette medlem foreslår også å øke engangsstøtten til 1 G fra 1. oktober 2008, for å gi foreldre som ikke har opptjent rettigheter til foreldrepenger bedre mulighet til å bruke tid sammen med barnet den første tiden. Dette medlem viser til at det er høye kostnader ved å adoptere barn fra utlandet, og at tilskuddet til foreldre som adopterer barn fra utlandet er ment å bidra til å motvirke en skjev sosial fordeling av adopsjon knyttet til foreldrenes økonomi. Dette medlem foreslår å øke adopsjonsstøtten med 10 000 kroner fra 1. januar 2008.

Dette medlem viser til at likestilling forutsetter at kvinner og menn har like rettigheter og muligheter til å delta i og påvirke samfunnsutviklingen. Likestilling forutsetter også at både kvinner og menn deltar i omsorgsarbeidet i hjemmet. Dette medlem mener det er viktig for hele familien at alle fedre får mulighet til å ta en del av foreldrepermisjonen. Dette medlem foreslår derfor at alle fedre skal få rett til fedrekvoten uavhengig av mors yrkesdeltakelse før fødsel, og at fedrekvoten økes med en uke til syv uker f.o.m. 1. juli 2008.

Dette medlem viser til at et forpliktende foreldreskap og et godt samarbeid mellom foreldrene også etter samlivsbrudd er avgjørende barns oppvekst. Dette medlem foreslår derfor å styrke familievernet med 10 mill. kroner, noe som både vil gi rom for økt klientbehandling samt midler til kompetanseheving. Dette medlem støtter ikke forslaget om å innlemme tilskuddet til samlivskursene "Godt samliv" i kommunenes rammeoverføringer. Dette medlem mener det er viktig at disse midlene øremerkes for å opprettholde og videreutvikle et likeverdig tilbud om samlivskurs i hele landet. Dette medlem foreslår samtidig å styrke de lokale samlivskursene med 1 mill. kroner.

Dette medlem mener at de private barnehagene skal ha hoveddelen av æren for at vi nærmer oss målet om en barnehageplass til alle som ønsker det. Dette medlem synes ikke det er rettferdig at de private og kommunale barnehagene forskjellsbehandles. Dette medlem foreslår derfor å fortsette opptrappingen mot likeverdig behandling av de private og kommunale barnehagene, og vil sikre at de private barnehagene minimum får et tilskudd på minimum 86 pst. av det tilsvarende kommunale barnehager får i offentlig støtte. Dette medlem ønsker også å sørge for at kvaliteten i barnehagene ikke blir glemt mens vi arbeider for å nå

det tverrpolitiske målet om full barnehagedekning. Derfor foreslår dette medlem 10 mill. kroner til kompetanseutvikling i barnehagene og rekruttering av førskolelærere. I tillegg vil dette medlem sikre barnehageplass til alle som ønsker det, uavhengig av økonomi. Derfor foreslår dette medlem 25 mill. kroner øremerket til inntektsgraderte satser for foreldrebetaling i barnehagene.

Dette medlem mener en aktiv forbrukerpolitikk skal ivareta forbrukernes rettigheter, interesser og sikkerhet, og mener forbrukerne har rett til beskyttelse mot urimelig adferd fra både offentlige og private leverandører av varer og tjenester. Samtidig er det avgjørende at forbrukerne får veiledning om hvordan de kan handle på en etisk forsvarlig måte. Derfor foreslår dette medlem å bevilge 1,5 mill. kroner til drift av nettsiden etiskforbruk.no.

3.2.2.2.5 *Merknader frå medleimen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 54 280 322 000 under rammeområde 2, noe som er 258,6 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Venstres familiepolitikk tar utgangspunkt i at den enkelte familie skal ha stor frihet til å finne de løsningene som passer dem best. For dette medlem er respekt for ulike valg viktig. Familiekonstellasjonene har endret seg de siste tiårene, og dette medlem mener det er viktig at staten sørger for trygge rammer uansett hvilken familieform den enkelte velger.

Dette medlem viser til at flere barnehager sliter med å rekruttere personell og med å opprettholde en forsvarlig kvalitet på tilbudet. Dette medlem er enig i at det må være moderate priser for oppholdsbetaling i barnehager, men mener at plass til alle og god kvalitet må prioriteres foran lavere pris. Dette medlem foreslår derfor at oppholdsbetalingen i barnehager justeres i tråd med den generelle økonomiske veksten. Dette medlem viser til at Regjeringen prisjusterte oppholdsbetalingen i inneværende års budsjett. En slik justering av oppholdsbetalingen vil føre til at statens inntekter øker med 410 mill. kroner. Dette medlem ønsker å benytte dette beløpet til blant annet å foreta et nødvendig løft for forskning og høyere utdanning, til kompetanseutvikling og rekruttering av personell i barnehager, og til barnehageforskning. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjett foreslår 30 mill. kroner til kompetanseutvikling i barnehager, 10 mill. kroner til rekruttering og 10 mill. kroner til barnehageforskning.

Dette medlem mener det ikke er en menneskerett å få egne barn, men at barn har rett til å ha foreldre. Dette medlem mener foreldre som velger å ta seg av barn som allerede er satt til verden, må få like gode økonomiske vilkår som biologiske foreldre og at adoptivforeldre bør få samme permisjonsrettigheter som biologiske foreldre. Det skal ikke være en økonomisk byrde å adoptere. Dette medlem foreslår at adopsjonsstøtten opptrappes til 1 G.

Dette medlem viser til at barnevernstjenesten i kommuner med samisk befolkning ofte har problemer med å rekruttere ansatte med samisk språk- og/eller kulturkompetanse. Dette medlem viser til at samiske familier ofte er store og har omfattende nettverk. Dette medlem har derfor tro på at familieråd kan være en viktig metode å benytte i arbeidet med samiske familier i barnevernet. Metoden innebærer at personer i nettverket omkring familien (storfamilien og andre som er viktige for barnet) drøfter og planlegger hva de kan gjøre for å bedre livssituasjonen til barnet. Dette medlem foreslår å bevilge 2 mill. kroner til utviklingsprosjekter for å øke bruken av familieråd med samiske familier i barnevernet.

Dette medlem mener det er viktig at trygdesystemet kontinuerlig tilpasses virkeligheten. Slik det nåværende systemet er utformet er fedrekvoten avhengig av at barnets mor har vært yrkesaktiv i minst halv stilling i opptjeningstiden. Dette medlem mener far bør gis selvstendig rett til foreldrepenge, inkludert fedrekvoten, og foreslår å innføre en rett til foreldrepenge for fedre med barn født etter 1. juli 2008 som omfattes av slike tilfeller. Dette medlem foreslår å bevilge 10 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem mener det er viktig at fedre får tilbrakt like mye tid sammen med nyfødte barn som mødrene, og foreslår derfor å øke fedrekvoten med en uke for fedre med barn født etter 1. juli 2008. På sikt ønsker dette medlem at den delen av stønadsperioden som er forbeholdt far (fedrekvoten) skal være på samme nivå som den delen av perioden som er forbeholdt mor (mødrekvoten). Det er et mål for Venstre med reell likebehandling av mor og far i regelverket om foreldrepenge.

Dette medlem mener det må gjøres mer for å forbedre vilkårene for enslige mindreårige asylsøkere i Norge. Disse barna er i en spesielt sårbar situasjon og de har krav på en god omsorg. Dette medlem viser til at ansvaret for enslige mindreårige under 15 år overføres til barnevernet fra 1. desember 2007. Det er foreløpig uklart for dette medlem om barnevernet har den rette kompetansen til å håndtere de utfordringene et slikt ansvar medfører og om barnevernet får tilført tilstrekkelig med ressurser for å utøve ansvaret på en tilstrekkelig god måte. Dette medlem er fornøyd med at Regjeringen lover å stille strenge krav til kvaliteten ved omsorgssenteret for enslige mindreårige, og at senteret skal ha tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å utrede og ivareta de mindreåriges behov for omsorg, oppfølging, hjelp og støtte. Dette medlem er bekymret over at Regjeringen ikke prioriterer enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år. Dette medlem stiller seg undrende til om Regjeringens satsing på 5 mill. kroner til forberedelser av overføringen av ansvaret innebærer en tilstrekkelig satsing for å sikre denne gruppens behov for omsorg og trygghet.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008, legge fram en egen sak

om forbedring av vilkårene for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, herunder hvilke krav en overføring av ansvaret for disse til barnevernet stiller til kompetansen og hvilke ressurser som må tilføres barnevernet for å utøve ansvaret på en tilstrekkelig god måte."

Dette medlem ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som legger til rette for gründere og selvstendig næringsdrivende. Dette medlem mener det er viktig å legge til rette for at selvstendig næringsdrivende kan kombinere yrkesaktivitet med omsorg for barn. Selvstendig næringsdrivende bør på denne bakgrunn sikres trygderettigheter på linje med andre arbeidstakere. Dette medlem er derfor glad for at Regjeringen foreslår å gi selvstendig næringsdrivende rett til svangerskapsenger og foreldrepenger fra folketrygden med 100 pst. dekning (inntil 6 G) med virkning fra 1. juli 2008. Dette medlem stiller seg imidlertid uforstående til at en styrking av selvstendig næringsdrivendes rettigheter skal finansieres ved å innføre økt trygdeavgift for den samme gruppen. For 2008 medfører disse endringene en netto besparelse for staten på 35 mill. kroner, hvilket ikke akkurat kan sies å være en

styrking av de selvstendig næringsdrivendes totale økonomiske situasjon.

Dette medlem mener at selvstendig næringsdrivende også bør likestilles med andre arbeidstakere når det gjelder sosiale trygderettigheter som sykepenger under svangerskap, omsorgspenger og pleie- og opplæringspenger. Dette medlem mener at dagens trygdeordninger for denne gruppen ikke legger til rette for en kombinasjon av småbarnsomsorg og yrkesaktivitet. Dette medlem viser til at jordbrukere og fiskere gjennom ulike avtaler har fått velferdsordninger som gir disse grupper utvidede rettigheter i forbindelse med svangerskap og fødsel. Hovedbegrunnelsen for disse særavtalene er å sikre rekruttering til disse næringer. En annen begrunnelse er at det er i næringenes interesse å sikre rekruttering av kvinner.

Dette medlem mener det er viktig med styrket rekruttering også i andre næringer, ikke bare i primærnæringen. En likestilling av disse rettighetene vil legge bedre til rette for at flere kvinner vil ha mulighet til å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre. Dette medlem foreslår derfor at det bevilges samlet 77,5 mill. kroner ekstra til dette formålet.

3.2.2.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 2

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	54 538 922 000	54 538 922 000	54 198 515 000	54 024 922 000	54 920 422 000	54 280 322 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7		0	-340 407 000	-514 000 000	381 500 000	-258 600 000

3.2.3 Rammeområde 3 (Kultur), under familie- og kulturkomiteen

3.2.3.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 6 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)		
300	Kultur- og kirkedepartementet	110 496
305	Lotteri- og stiftelsestilsynet	57 931
315	Frivillighetsformål	312 827
320	Allmenne kulturformål	501 937
321	Kunstnerformål	336 240
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	343 309
323	Musikkformål	708 913
324	Scenekunstformål	1 225 385
325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	114 757
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	633 260
328	Museums- og andre kulturvernformål	746 707
329	Arkivformål	240 833
334	Film- og medieformål	558 708
335	Pressesøtte	298 136
336	Informasjonsberedskap - kringkasting	1 500
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	36 312
Sum utgifter rammeområde 3		6 227 251

St.prp. nr. 1 med
Tillegg nr. 6
(2007-2008)

Kap. Formål

Inntekter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)

3300	Kultur- og kirkedepartementet	60
3305	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	879 424
3320	Allmenne kulturformål	94
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	217
3323	Musikkformål	31 038
3324	Scenekunstformål	16 000
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	26 600
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	7 650
3328	Museums- og andre kulturvernformål	18 524
3329	Arkivformål	8 333
3334	Film- og medieformål	33 780
Sum inntekter rammeområde 3		1 021 720
Sum netto rammeområde 3		5 205 531

3.2.3.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.3.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.3.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 3 settes til kr 4 333 123 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på kr 872 408 000.

Disse medlemmer ønsker ikke et sterkt subsidiert kulturliv, eller at en liten elite skal forvalte fellesskapets kulturmidler kun til glede for egen snever krets. Regjeringens betydelige økning av bruk av skattebetalernes penger fører ikke til at det blir kultur som folk flest ønsker. Folk skal i størst mulig grad selv skal ha råderett over kulturmidlene. Disse medlemmer mener dette vil sikre at kulturen blir deltagende, engasjerende og treffer flest mulig.

Disse medlemmer mener folk gjennom sine valg som forbrukere skal bestemme hva som er gode kulturaktiviteter. Dette er ikke det offentliges oppgave. Disse medlemmer foreslår derfor betydelige kutt innenfor kultur, men legger opp til en forsvarlig nedtrapping.

Disse medlemmer har også erkjent at man må sikre vår kulturarv for etterleken. Dette betyr at pengene det offentlige skal bruke på kulturtiltak, i første rekke bør sikre at viktige historiske og tradisjonsrike elementer innen kultursektoren ikke går tapt, og at det

kommer flest mulig til gode. Derfor foreslår vi ikke kutt i bevilgninger til kulturarven.

Disse medlemmer vektlegger i sin kulturpolitikk tiltak som aktiviserer barn og unge, og de frivillige lag og organisasjoner som fanger opp breddeaktiviteter som f.eks. idrett og musikk.

3.2.3.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 5 086 531 000 på rammeområde 3, noe som er kr 119 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer ønsker en offensiv kulturpolitikk der målet er å sikre mangfold og vekstkraft. Høyre bygger sin kulturpolitikk på at kultur har en egenverdi for den enkelte av oss, og at et levende og selvstendig kulturliv er en forutsetning for et skapende samfunn og høy livskvalitet for innbyggerne. Disse medlemmer legger stor vekt på ivaretagelse og tilgjengeliggjøring av kulturarven. Disse medlemmer vil derfor styrke sentrale områder innenfor kulturbudsjettet med et samlet beløp på 30 mill. kroner. Beløpet vil bli anvendt innenfor områder som nevnt nedenfor.

Disse medlemmer vil presisere betydningen av at kulturlivet finansieres fra et mangfold av kilder. Dette vil ha direkte betydning for det mangfoldet som vil vokse frem, i tillegg til at det vil minske kulturlivets avhengighet av staten. I denne sammenheng vil disse medlemmer bidra til bedre å legge til rette for et tettere samarbeid mellom kultur og næring, blant annet gjennom en styrking av virksomheten innenfor organisasjonen "Forum for Kultur og Næringsliv". Det langsiktige målet er her å bidra til at Norge får en godt utbygget kultur og næringslivsorganisasjon.

Disse medlemmer vil styrke de instanser som ivaretar den norske kulturarven. Dette betyr en styrking av museumsfeltet, samt organisasjonene innenfor folkemusikk, folkedans, og håndverk. Disse medlemmer mener det nå er maktpåliggende å komme i gang med ivaretagelsen av de mange arkivene som finnes rundt om i landet, og vil derfor foreslå ekstra bevilgninger til dette. Disse medlemmer ønsker også en styrking av vår klassiske kulturarv. Disse medlemmer mener det er viktig å støtte opp om jubileer og markeringer for sentrale skikkelser i norsk åndsliv og vil særlig henlede oppmerksomheten på de forestående evnementer for Wergeland, Hamsun og Bjørnson.

Disse medlemmer satser på å styrke virksomheten i det frie feltet. Dette betyr en styrking av de frie gruppene innenfor teater og dans samt de frie musikkenseblene. Disse medlemmer ser også festivalene og støtteordningen for lokale konserttiltak som viktige i denne sammenheng.

Disse medlemmer ser at det flerkulturelle samfunn fører til at nye miljøer innen kulturområdet gror frem. Disse medlemmer mener at andre kulturelle uttrykk bidrar til et spennende mangfold, og det er derfor avsatt midler direkte til det arbeidet som gjøres i disse miljøene. Disse medlemmer vil særlig legge vekt på betydningen av å bygge på de initiativer som springer ut fra innvandrergruppene selv slik at det gis rom for å arbeide frem egne uttrykk ut fra egne premiser.

Disse medlemmer ser at det frivillige arbeidet rundt omkring i kommunene og i de frivillige organisasjonene er av stor betydning så vel for demokratiet og maktfordelingen i samfunnet, som for den enkelte av oss. Disse medlemmer vil gjennom sin politikk sikre at sektoren gis gode rammevilkår både hva angår muligheten til selv å sikre sitt økonomiske grunnlag, men også hva angår å drive mer rasjonelt og uten overflødig kontroll og byråkrati. Utfordringen er å sikre frivillig sektor sin uavhengighet fra statlig styring og finansiering.

Disse medlemmer mener det finnes altfor mange særnorske avgifter. Avgiften på video/dvd er et godt eksempel. Denne er foreslått til 3,50 kroner pr. enhet for 2008. Disse medlemmer mener at denne avgiften er urimelig for bransjen. Avgiften ble lagt om i 1998 og da var det en forutsetning at avgiften skulle være stabil, men innbetalingen har blitt over tredoblet siden omleggingen. Inntektene fra denne avgiften brukes hovedsakelig til kinoformål og ikke video/dvd formål, og avgiften kommer på toppen av vanlig moms.

Disse medlemmer mener avgiften fører til en vanskelig konkurransesituasjon for den norske video/dvd-bransjen og økt ulovlig nedlasting av filmer og vil derfor primært fjerne hele avgiften. Subsidiært bør den reduseres til et 1998-nivå.

3.2.3.2.4 *Merknader frå medleimen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener kunst og kultur har en egenverdi og er viktig for den enkeltes livskvalitet. Dette medlem

vil ha et kulturliv som gir nye impulser og stimulerer til kreativitet og nyskaping, og mener den offentlige kulturinnsatsen skal bidra til et mangfoldig tilbud som er tilgjengelig over hele landet. Dette medlem vil føre en kulturpolitikk som styrker våre kulturelle røtter, samtidig som vi stimulerer til nye kulturelle impulser. Dette medlem mener kulturpolitikken må bidra til å styrke både det profesjonelle og det frivillige kulturlivet. Dette medlem viser til at det er en sterk sammenheng mellom det frivillige kulturlivet og det profesjonelle kunst- og kulturlivet. Dette medlem viser til at deltakelse i frivillig kulturliv er av stor verdi både for den enkelte og for samfunnet. Dette medlem mener den offentlige kulturpolitikken må bidra til økt kvalitet, vekst og utvikling på alle nivå i norsk kulturliv.

Dette medlem viser til den sterke sammenhengen vi har mellom kirke og kultur i Norge, og at det i mange kommuner er et nært samarbeid mellom frivillige organisasjoner, lokale kulturarbeidere og kirken. Dette medlem viser til betydningen av å stimulere til økt samarbeid mellom kommuner, lokale lag og kirken. I flere hundre år har kirken vært en viktig forvalter av vår felles kulturarv, og det blir utviklet stadig nye uttrykk, ikke minst innen kirkemusikken.

Dette medlem vil gi et løft for kirkens kulturarbeid og viser til kirkens eget initiativ om å etablere et kulturnettverk med regionale kultursentra. Dette medlem foreslår å bevilge 4,5 mill. kroner til dette arbeidet.

Dette medlem vil understreke at frivillige organisasjoner og lag gjør en stor samfunnsinnsats og betyr mye for livskvaliteten til mange mennesker. Dette medlem vil også peke på at frivillige organisasjoner og lag er svært viktige for rekrutteringen til det profesjonelle kulturlivet. Dette medlem ønsker å styrke frivillig sektor, og foreslår å bevilge ytterligere 2,5 mill. kroner til barn og unges kulturaktiviteter på lokalt nivå og 1 mill. kroner til lokalt korarbeid. Dette medlem viser til frivillige organisasjoners arbeid for å ta i bruk nye muligheter i det digitale bakkenettet, og foreslår å bevilge 2 mill. kroner til Frikanalen utover Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative skatte- og avgiftsopplegg der grensen for lønnsplikt for frivillige organisasjoner foreslås økt til kr 5 000, grensen for skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner foreslås økt til kr 18 000, og beløpsgrensen for fritak av arbeidsgiveravgift for frivillige organisasjoner foreslås økt til henholdsvis kr 50 000 og kr 500 000.

Dette medlem vil styrke arkiv, bibliotek og museum og foreslår en økning til sektoren på 5,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningen til Utenriksdepartementets kultursatsinger med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser til at da Stortinget vedtok å innføre automatmonopol, ble det samtidig vedtatt at frivillige organisasjoner skulle få 933 mill. kroner fra

Norsk Tippings fond som kompensasjon for bortfall av gevinstautomater. Dette medlem registrerer at Regjeringen bruker mye av fondspengene til ombygging av gevinstautomatene. Dette medlem foreslår at hele dette fondet fordeles til frivillige lag og organisasjoner i 2008, uavhengig av om organisasjonene har hatt inntekter fra gevinstautomater eller ikke.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fordele alle pengene i Norsk Tippings fond til frivillige lag og organisasjoner i 2008."

Dette medlem viser til at det som følge av momsreformen i 2001 ble vedtatt en momskompensasjonsordning for frivillige organisasjoner. Dette medlem merker seg at bevilgningsnivået for 2007 fører til en prosentvis avkorting for alle kvalifiserte søkere. Organisasjonene får derfor ikke kompensert for innbetalt tjenestemoms i 2006, slik de har krav på. Dette gir uforutsigbarhet og er uheldig for organisasjoner som har belaget seg på full kompensasjon. Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for ekstra bevilgninger i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2008 slik at frivillige organisasjoners utgifter til tjenestemoms i 2006 kompenseres fullt ut. Det forutsettes at det i tilbakebetaling av innbetalt tjenestemoms tas høyde for påløpte renter i perioden."

Dette medlem viser til at enkelte nye tjenester er avgiftsbelagt etter 1. juli 2001. Dette dreier seg i hovedsak om overnattingstjenester og innenlands reiser. Enkelte frivillige organisasjoner innbetaler tjenestemoms de derfor med dagens beregning ikke får tilbakebetalt. Alle tjenester som er avgiftsbelagt etter 1. juli 2007 må derfor også tas inn i ordningen, slik at alle frivillige organisasjoner behandles etter de samme prinsippene. Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen kompensere for frivillige organisasjoners utgifter til merverdiavgift på alle tjenester som er avgiftsbelagt fra og med 1. juli 2001."

Dette medlem foreslår at nettorammen på ramme 3 settes til 5 221,5 mill. kroner, som er en økning med 16 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.3.2.5 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 5 319 331 000 under rammeområde 3, noe som er 113,8 mill. kr mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke betydningen av en sterk og velfungerende kulturliv. Kunst og kultur er selve grunnlaget for vår utvikling som mennesker og som samfunn. Venstre vil ha en kulturpolitikk som iva-

retar det særegne i norsk kultur samtidig som vi tar opp i oss at vi gradvis får et mer flerkulturelt samfunn. En slik kulturpolitikk kan bare utvikles i et nært samspill mellom politiske myndigheter, kunstnere og andre kulturarbeidere og borgerne. Derfor må kulturpolitikken være åpen, preget av demokratiske prosesser og basert på respekt for alle kulturytringer.

Dette medlem vil ytterligere understreke viktigheten av å ivareta vår kulturarv. Kulturminner - både i immateriell og materiell form - er sporene av våre forfedres liv og virke som fortsatt kan sees og oppleves i dagens samfunn. Vi har en forpliktelse til å bringe kunnskapen om vår fortid videre. Staten er en stor eier av kulturminner, og har et spesielt ansvar for å ta vare på disse. Museumssektoren er svært viktig i denne sammenheng. Dette medlem merker seg i denne forbindelse at Regjeringen nok en gang ikke følger opp Museumsreformen tilstrekkelig i sitt budsjettforslag, og foreslår derfor å øke bevilgningen til ABM-sektoren med ytterligere 20 mill. kroner for å bedre kunne følge opp denne reformen og styrke museene.

Dette medlem viser i denne forbindelse for øvrig til dette medlems forslag under rammeområde 13 om å bevilge 4 mill. kroner til forberedelse av kulturminneåret 2009, forsterke satsingen på kulturminnevern med 15 mill. kroner samt tilføre Norsk kulturminnefond 200 mill. kroner.

Dette medlem vil videre fremheve betydningen av å holde folkemusikken og dansen i hevd. Det er viktig at miljøer som holder dans som tradert kulturuttrykk i hevd gis økonomisk rom for aktivitet, og dette medlem foreslår derfor å bevilge 1 mill. kroner til organisasjonenes arbeid på feltet. Dette medlem foreslår også 2 mill. kroner til en utvidelse av prosjektet Bygda Dansar til flere fylker. Videre vil dette medlem påpeke at det pr. i dag finnes store ressurser i form av arkivmateriale, særlig i forhold til folkemusikk. Mye av dette står i fare for å bli ødelagt på grunn av alder og annet, og det er derfor nødvendig å sette fart i digitaliseringsprosessen. Dette medlem foreslår derfor å styrke arbeidet ved Rådet for folkemusikk og folkedans sitt senter med 0,5 mill. kroner til konserverings- og sikringsarbeid knyttet til senterets arkiv. Tilsvarende foreslår dette medlem å styrke arbeidet ved regionale arkiv knyttet til feltet med 1,5 mill. kroner.

Etter dette medlems mening er det av stor betydning å ha et velfungerende bibliotektilbud. Bibliotekene er en viktig kilde for leseglede for både barn, ungdom og voksen. Bibliotekene har en nøkkelrolle i både å formidle litteratur og annen kunst og samtidig være et opplevelsessenter og samlingspunkt for kunnskap og informasjon. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å forsterke biblioteksatsingen med 25 mill. kroner. Summen skal blant annet fordeles på følgende tiltak: Styrking av flerkulturelle bibliotek, Biblioteksvar, Norsk Digitalt Bibliotek, investeringsprogram for biblioteklokaler og kompetanseutvikling for ansatte.

Dette medlem ønsker også å utvide innkjøpsordningen for litteratur, og da særlig med tanke på skolebibliotekene. Dette medlem ønsker på generelt

grunnlag å styrke skolebibliotekene, fordi et velutstyrt og bemannet skolebibliotek er en ideell arena for differensiert undervisning, og for å lære seg å lære. Dette forutsetter at skolebibliotekene har et godt bokutvalg. Av de totalt 1 550 eksemplarene i innkjøpsordningen for skjønnlitteratur blir pr. i dag 1 000 eksemplarer fordelt til folkebibliotekene og 550 til skolebibliotekene i grunnskolen. Det eksisterer ca. 3 600 barne- og ungdomsskoler. Av disse har enkelte bibliotek en fellesløsning med folkebiblioteket. Dersom ordningen skal utvides til å omfatte alle skolebibliotekene, vil det da måtte kjøpes inn ca. 3 000 flere eksemplarer pr. tittel enn i dag. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med om lag 47 mill. kroner pr. år for å kunne dekke alle skolebibliotek i grunnskolen.

Tilsvarende ønsker dette medlem å øke bevilgningen til innkjøpsordningen for sakprosa. Innkjøpsordning for sakprosa ble opprettet i 2005 og skal sikre utgivelser av ny norsk sakprosa og gi et godt tilbud til lånerne i folkebibliotekene. Ordningen er sjangerorientert og omfatter først og fremst essays, biografier, reiseskildringer og dokumentarlitteratur. Dette medlem ønsker å styrke denne ordningen med 3 mill. kroner.

Dette medlem mener det er viktig å ha gode stipendordninger for kunstnere, for på denne måten å legge til rette for at kunstnere kan konsentrere seg fullt og helt om sitt virke, særlig i etableringsfasen. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 10 mill. kroner til 50 nye arbeidsstipend. Dette medlem ønsker også å bevilge 5 mill. kroner til fri scenekunst for å styrke de frie gruppene.

Dette medlem mener det er svært viktig å øke kunnskapen rundt om frivillighetens rolle og betydning i samfunnet. Det er således et behov for styrket forskning knyttet til frivillighet. Dette medlem har merket seg at det i budsjettproposisjonen for Kultur- og kirkedepartementet er avsatt en relativt beskjeden oppstartsbevilgning knyttet til et slikt forskningsprogram, og foreslår i tråd med Venstres øvrige satsing på forskning og kunnskap å øke bevilgningen til dette programmet med 3,5 mill. kroner. Dette medlem legger til grunn at dette bare er igangsettingen av et mer omfattende program.

Etter dette medlems mening er det viktig å opprettholde både antall distriktsbokhandlere, samt bredtildbudet i bokhandlere i distriktene. Dette medlem merker seg at Regjeringen etter initiativ fra Venstre har opprettet en ordning med bokhandlerstøtte i distriktene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Dette medlem er fornøyd med dette, men vil styrke ordningen med ytterligere 2 mill. kroner.

Dette medlem vil påpeke viktigheten av at man i et flerkulturelt samfunn har respekt for kulturelle og språklige minoriteter, og at alle må ha muligheten til å kunne ta vare på sine språk som en viktig del av sin identitet. Videre er det viktig at forholdene legges til rette for at ulike minoriteter får uttrykt sine kulturer, og samtidig får ta del i den tradisjonelt norske. Dette medlem vil derfor styrke de flerkulturelle institusjonene med 6 mill. kroner ut over Regjeringens forslag.

Dette vil blant annet komme Center for Afrikansk Kulturformidling, Du Store Verden!, Mela - Stiftelsen Horisont og Nordic Black Theater til gode. Dette medlem ønsker også å styrke bevilgningen til den flerkulturelle avisen Utrop med 1 mill. kroner.

Venstre ønsker et kraftig og forpliktende nasjonalt kulturloft. Dette medlem merker seg at Regjeringen følger opp sin uttalte satsing på kulturfeltet, men vil i tillegg til ovenstående øke støtten til følgende tiltak ut over Regjeringens forslag:

- Driftstilskudd til Samien Sijte: 0,2 mill. kroner
- Videreføring av byggeprosessen ved Agder naturmuseum og botaniske hage: 2 mill. kroner
- Sikre fremdrift i prosjekteringsfase for nybygg ved Varanger museum - Vadsø museum/Ruija Kvenmuseum 0,5 mill. kroner
- Styrke musikkarbeid blant barn og unge i Norsk ungdomssymfoniorkester: 0,3 mill. kroner.
- Sikre Oslo Camerata driftstilskudd og fast plass på statsbudsjettet: 0,8 mill. kroner.
- Styrke forberedelses-arbeidet til Hauge/Tveittjubileet: 0,2 mill. kroner.
- Forberedelse til markering av Bjørnson-året 2010: 1,5 mill. kroner.
- Styrking av arbeid relatert til Den kulturelle skolesekken gjennom Norsk Scenekunstbruk: 1,5 mill. kroner.
- Videreutvikling og drift av KIK-databasen v/ Kunstnernes Informasjonskontor: 0,3 mill. kroner.
- Styrke bevilgningen til Stavanger symfoniorkester: 1 mill. kroner.
- Oppstartsbevilgning til nasjonalt dokumentasjons-senter for performance ved Kunstbanken - Hedmark Kunstsenter: 1,5 mill. kroner.
- Kompensere for lavt tilskudd i forhold til publikumstall ved Haugesund teater: 1,5 mill. kroner.
- Øke bevilgningen til klubbstøtteordningen for å bidra til mer grasrotaktivitet i norsk rock: 1 mill. kroner.

Dette medlem viser for øvrig til Regjeringens gjentatte argumentasjon om at kommunesektoren har blitt tilført økte midler i løpet av de to siste budsjettperiodene, og mener på denne bakgrunn at det er noe underlig å bevilge 10 mill. kroner til Den kulturelle spaserstokken over Kultur- og kirkedepartementets budsjett - all den tid den såkalte styrkede kommuneøkonomien bør være tilstrekkelig for å finansiere målrettede kulturtiltak for eldre. Dette medlem ønsker på denne bakgrunn å fjerne denne bevilgningen, noe som for øvrig må sees i sammenheng med dette medlems forslag om å bevilge 5 mill. kroner til kulturtiltak rettet mot eldre i regi av frivillige organisasjoner, herunder Norsk Pensjonistforbund.

Dette medlem støtter ordningen med produksjonstilskudd til aviser. Det er viktig for å opprettholde et mangfold i presse-Norge. Dette medlem ønsker imidlertid å innføre et maksimaltak i pressestøtten på 30 mill. kroner pr. avis. Et slikt maksimaltak vil ramme ca. tre-fire aviser som i dag mottar et uforholdsmessig

stort produksjonstilskudd, blant annet sett i forhold til antall abonnenter, men vil ikke føre til mindre mangfold i Presse-Norge. Midlene som frigjøres ved dette grepet benyttes i sin helhet til å styrke kulturfeltet utover Regjeringens forslag, og innebærer dermed en økt satsing på kultur.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endring i forskriftene for produksjonstilskudd for aviser slik at det blir satt et maksimaltak på kr 30 000 000 for hvor mye en enkeltavis kan motta i produksjonstilskudd."

3.2.3.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 3

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	5 205 531 000	5 205 531 000	4 333 123 000	5 086 531 000	5 221 531 000	5 319 331 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7.....		0	-872 408 000	-119 000 000	16 000 000	113 800 000

3.2.4 Rammeområde 4 (Utenriks), under utenrikskomiteen

3.2.4.1 SAMANDRAG

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 4 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)	
100 Utenriksdepartementet	1 539 751
103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	17 522
104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	9 232
115 Kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål	82 328
116 Deltaking i internasjonale organisasjoner	2 648 281
118 Nordområdetiltak mv.	300 318
140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	881 434
141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	166 920
150 Bistand til Afrika	2 743 500
151 Bistand til Asia	808 600
152 Bistand til Midtøsten	245 000
153 Bistand til Latin-Amerika	261 500
160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 677 000
161 Næringsutvikling	452 750
162 Overgangsbistand (gap)	724 000
163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	2 588 434
164 Fred, forsoning og demokrati	1 830 250
165 Forskning, kompetanseheving og evaluering	667 000
166 Tilskudd til ymse tiltak	329 116
167 Flykntingiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	408 276
168 Kvinner og likestilling	235 000
169 Globale helse og vaksineinitiativ	1 560 041
170 FN-organisasjoner mv.	4 069 420
171 Multilaterale finansinstitusjoner	2 000 800
172 Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak	300 000
480 Svalbardbudsjettet	143 487
Sum utgifter rammeområde 4	26 689 960

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 4 (2007-2008)
-------------	---

Inntekter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)

3100 Utenriksdepartementet	78 311
Sum inntekter rammeområde 4	78 311
Sum netto rammeområde 4	26 611 649

3.2.4.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.4.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Fleirtalet understrekar at det er eit sentralt skattepolitisk prinsipp at all arbeidsinntekt blir skatta likt, uavhengig av om fordelten blir ytt i form av pengar eller som naturalyting. Fleirtalet legg til grunn, slik det er signalisert i proposisjonen, at Finansdepartementet i forskriftene vil fastsetje skjermingsordningar for arbeidstakarar som må bu i område med særleg høgt leigenivå og at det ikkje vil bli fastsett fordel i tilfelle av overnatting i felt eller anna enkel innkvartering som ikkje har preg av eigen bustad.

Fleirtalet har merka seg den uroa som er formidla frå enkelte departement over konsekvensane denne saka har for deira utsende tilsette. Fleirtalet har òg merka seg at Regjeringa har signalisert vilje til å imøtekome krav om nødvendige budsjetttiltak for å kompensere meirkostnader. Fleirtalet ber om at Regjeringa kjem tilbake til Stortinget, seinast i samband med Revidert nasjonalbudsjett for 2008, med ei sak om slik budsjettmessig kompensasjon for departement som blir vesentleg påverka av saka. Fleirtalet legg til grunn at denne kompensasjonen skal dekkje ikkje bare statlege arbeidsgivarar sine direkte meirkostnader i form av auka arbeidsgivaravgift med vidare, men òg budsjettkostnadene ved å yte full kompensasjon til dei tilsette for skattebøra. Fleirtalet meiner at innføringa av denne skattlegginga, fram til og med inntektsåret 2010, bare bør skje for tilsette som blir sende ut til tenestestad i utlandet, eller som får ny tenestestad i utlandet, etter at dei nye reglane er iverksette. Dette vil lette handteringa av dei moglege kompensasjonskrava som vil kunne utløysast av denne skatteendringa. Fleirtalet foreslår derfor at ei slik gradvis innføring blir lagt til grunn for innføringa av nye skattereglar. Frå og med inntektsåret 2011 vil dei nye reglane gjelde sjølv om den tilsette vart send til tenestestad i utlandet før 2008.

3.2.4.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative

statsbudsjett foreslår at ramme 4 settes til kr 16 932 594 250, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 9 679 054 750.

Disse medlemmer mener norsk utenrikspolitikk skal ta utgangspunkt i samspillet mellom Norges strategiske og økonomiske interesser, respekt for de grunnleggende menneskerettigheter og ivaretagelse av norske borgeres interesser, sikkerhet og trygghet innenlands så vel som utenlands. En av de viktigste pilarene i utenrikspolitikken er forpliktende internasjonalt samarbeid - som tar sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel, og respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

En utenrikstjeneste som ivaretar norske interesser

Det er nødvendig å innrette norsk utenrikspolitikk slik at den til enhver tid tjener norske interesser. Derfor er det også viktig at de norske utenriksstasjonene får de ressurser som trengs for å ivareta norske borgeres interesser ved uforutsette hendelser, og at de lokaliseres på grunnlag av vurderinger basert på norske borgeres behov, og norske strategiske og økonomiske interesser.

Økt fokus på nordområdene

Nordområdene er viktig for Norge både av økonomiske, politiske og strategiske årsaker. Disse medlemmer vil derfor arbeide for en betydelig mer aktiv politikk i forhold til nordområdene - gjennom økt norsk tilstedeværelse i nord i alle ledd, økt samarbeid og samhandling med Russland og fremtidsrettet utnyttelse av områdets naturressurser. Disse medlemmer vil styrke bevilgningene til nordområdetiltak med 50 mill. kroner, hvorav 12 mill. kroner øremerkes bekjemping av tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland.

En bærekraftig utviklingspolitikk

Disse medlemmers utviklingspolitikk tar sikte på å løfte mennesker ut av fattigdom og å skape grunnlag for vekst og utvikling gjennom blant annet å bygge ned toll- og handelsbarrierer, sletting av illegitim statsgjeld, sikring av eiendomsrettigheter for det brede lag av befolkningen, satsning på helse og utdanning, kanalisering av bistand gjennom frivillige organisasjoner og globale fond, forsterket nød- og katastrofehjelp, økt satsning på bruk av mikrokreditt og bistand til strukturelle tiltak som fremmer demokrati, rettsstat og markedsøkonomi. Alle tiltak som støttes skal bli gjenstand for grundig evaluering, resultatmåling og regnskapskontroll.

Ekstrem fattigdom og mangel på vekst og utvikling kjennetegner dessverre situasjonen for millioner av mennesker i verden i dag. De minst utviklede landene (MUL-land) er preget av en negativ spiral hvor bistand utgjør den vesentligste inntektskilden til landet, samtidig som det internasjonale finansmarked og private næringsliv vegrer seg for å investere i markeder med høy risiko. Disse medlemmer ber Regjeringen om å utrede ulike aspekter rundt etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i disse landene.

Fundamentet i en bærekraftig utviklingspolitikk må bygge på prinsippet om at U-landene i fremtiden skal klare seg uten bistand. Fremskrittspartiet mener at frihandel er en "vinn-vinn" situasjon både for U-landene og for norske borgere. Av den grunn foreslår Fremskrittspartiet å fjerne toll på varer fra alle utviklingsland (DAC-listen), jf. Fremskrittspartiets forslag til vedtak om tollavgifter i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008).

Behov for FN-reform

Disse medlemmer mener det er viktig for Norge å foreta en mer kritisk vurdering av den rollen FN spiller og de oppgaver FN er satt til å ivareta - FN må både bli mer relevant, mer effektiv og mer fokusert. Fremskrittspartiet ser med bekymring på utviklingen i FNs Menneskerettighetsråd, og vil følge denne nøye.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede behovet og muligheten for etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i MUL-land. Fondsforvaltningen settes ut til den eller de som er best egnet. Fondet bør kunne investere i eksisterende bedrifter samt delta i etableringen av nye bedrifter. Det søkes å finne mekanismer for å inkludere norske bedrifter i prosjekter der dette er naturlig."

3.2.4.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 26 044 649 000 på rammeområde 4, som er kr 567 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer vil øke utviklingsbistanden med nær 1 mrd. kroner i forhold til statsbudsjettet for inneværende år. Det er en reduksjon på 558 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Samtidig foreslår disse medlemmer å fjerne toll for u-land som eksporterer varer til Norge slik at de får et bedre grunnlag for å utvikle sin økonomi. Uten å styrke de fattige landenes mulighet til å delta i den globale økonomien vil vi ikke kunne nå FNs tusenårsmål. Fattigdomsreduksjon og utviklingseffekt må fortsatt være retningsgivende for bistanden. Det må stilles krav til en positiv utvikling mot demokrati og respekt for menneskerettighetene i samarbeidslandene. Klimaendringene rammer de fattigste landene hardest. Disse medlemmer mener mer av bistanden må innrettes mot å støtte

utviklingslandenes arbeid for å tilpasse seg klimaendringene. Disse medlemmer vil videreføre sitt krav om bedre kontroll og evaluering av bistanden.

Disse medlemmer mener utviklingsmålene må integreres sterkere i utenriks-, forsvars- og handelspolitikken. Afrika forblir en hovedprioritet for u-hjelpen, men innsatsen å for bekjempe konflikt og å skape utvikling må koordineres bedre, både i Afrika og andre steder. Afghanistan må fortsatt ha en høy utviklingspolitisk prioritet for å bidra til NATOs innsats for sikkerhet og stabilitet i landet.

Internasjonal handel har løftet flere hundre millioner mennesker ut av fattigdom, men dette har bare vært mulig gjennom god markedsadgang til i-landene. De minst utviklede landene har i dag tollfritak for eksport til Norge. Det er fortsatt usikkert hvorvidt WTO-forhandlingene vil bli gjenopptatt og gi de resterende utviklingslandene bedre adgang til de globale markedene. Disse medlemmer vil inkludere alle lavinntektsland i ordningen for tollfritak. Også India, Pakistan, Nigeria og Vietnam innrømmes dermed tollfrihet.

Utviklingen i nordområdene og den økte interessen for Arktis krever en styrket nordområdestrategi. Disse medlemmer vil styrke norsk utenrikspolitisk forskning knyttet til nordområdene med særlig vekt på Russland og på globale klima og energiforhold. Styrket forskningssamarbeid med arktiske land kan også bli et viktig utenrikspolitisk virkemiddel. Disse medlemmer vil opprette et forskningsfond i regi av Arktisk Råd. Disse medlemmer vil trappe opp støtten til organisasjoner og samarbeidstiltak med det sivile samfunn i Russland.

3.2.4.2.4 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2008 innfrir målet om 1 pst. av brutto nasjonalinntekt (BNI) til bistanden, styrker innsatsen for fattigdomsreduksjon i pakt med FNs tusenårsmål og legger fram nye forslag for å øke u-landenes handel.

Dette medlem går imot Regjeringens forslag om å legge ned det norske generalkonsulatet i Minneapolis. Dette medlem vil beholde det for å videreføre viktig nettverksbygging innen næringslivssamarbeid, forskning og utdanningssamarbeid mellom Norge og det store kjerneområdet for norsk innvandring til Amerika.

Det er historisk når Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke utviklingsbistanden til 1 pst. av forventet brutto nasjonalinntekt. De fem store bistandsorganisasjonene har rettet skarp kritikk mot Regjeringen for at den i sitt budsjettforslag for 2008 ikke oppfylte Regjeringens eget mål, men nå gjør altså Kristelig Folkeparti det. Konkret foreslås en påplussing på 458 mill. kroner på bistandsrammen.

De som vinner mest på Kristelig Folkepartis rammeøkning, er fattige land i Afrika som får flere hundre millioner mer - dels i stat-til-stat-bistand og dels gjennom frivillige organisasjoner. De frivillige organisasjonene får over 200 mill. kroner mer, hovedsakelig til

langsiktig utviklingssamarbeid. Bistanden via internasjonale utviklingsorganisasjoner vil Kristelig Folkeparti øke med over 100 mill. kroner. Dessuten vil Kristelig Folkeparti gjennom omdisponeringer øke bistanden til Afghanistan mer enn Regjeringen legger opp til.

Dette medlem viser videre til at i Kristelig Folkepartis budsjettalternativ økes innsatsen betydelig for å nå FN's tusenårsmål for utdanning og helse, ikke minst for barn og kvinner. Grunnskole for alle og styrket kvalitet gjennom økt lærerutdanning står sentralt i skolesatsingen, sammen med undervisningstilbud for barn i konfliktområder. Om lag halvparten av Kristelig Folkepartis rammeøkning går til skole og helse.

Dessuten styrker Kristelig Folkeparti innsatsen for landbruksutvikling og den miljørettede bistanden. Bevaring av regnskog, biologisk mangfold og vann foreslås styrket med sikte på en bedre oppfølging av Regjeringens handlingsplan for miljørettet bistand.

Dette medlem er tilfreds med at Kristelig Folkeparti i budsjettforslaget har fått gjennomslag for fjerning og reduksjon av toll for en rekke utviklingsland, men foreslår at Regjeringen neste år tar større skritt for å bedre lavinntektslands adgang til det norske markedet. Etter dette medlems syn er det landets inntektsnivå, ikke befolkningstall, som bør avgjøre preferansebehandlingen, og foreslår derfor å legge inn 70 mill. kroner til å innvilge full tollfrihet til fire befolkningsrike land med om lag samme gjennomsnittlige inntektsnivå som de landene som Regjeringen har foreslått fullt tollfritak for.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem at nettorammen for rammeområde 4 settes til 27 067,1 mill. kroner, som er 455,5 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.4.2.5 *Merknader frå medleimen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 26 577 649 000 under rammeområde 4, noe som er 34 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil i tillegg omdisponere om lag 91 mill. kroner innfor de samme rammer, og vil bl.a. understreke betydningen av å opprettholde en høy kvalitet på bistanden. Dette er viktig med hensyn til fremme effektivitet og for å kunne sikre en politisk oppslutning om relativt høye bevilgninger til bistand også i fremtiden. Det foreslås derfor en økt bevilgning på 25 mill. kroner til Norad. Denne skal øremerkes uavhengig kvalitetssikring og evaluering. Dette anses som vitalt for å kunne lære av feil og mangler knyttet til igangsatte eller avsluttende bistandsprosjekt. Denne lærdommen bør på en systematisk måte inngå i beslutningsgrunnlaget for fremtidig bistand. Generelt mener dette medlem at bevilgningene til kvalitetssikring og evaluering av bistanden bør øke i takt med veksten til bistandsbudsjettet.

Dette medlem viser til arbeidet som de politiske partiene på Stortinget nedlegger gjennom Norsk senter

for demokratistøtte (NDS) for å fremme demokrati og forståelse for demokratiske prosesser i søsterpartier i den tredje verden. Dette vurderes som et viktig praktisk og jordnært arbeid for å fremme demokrati, og foreslås gitt en økt bevilgning på 3 mill. kroner. NDS ble i 2006 omorganisert for å gi de politiske partiene større innflytelse, men også ansvar forbudet med bruken av disse pengene. Dette medlem vurderer det som positivt.

Dette medlem viser til Regjeringens økte satsing på 480 mill. kroner til klima- og miljøtiltak i utviklingsland. Av dette er 400 mill. kroner tenkt å gå til ulike klimatiltak, mens 80 mill. kroner skal gå til å følge opp andre miljøtiltak i tråd med Regjeringens "Handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid". Sistnevnte innebærer en nedprioritering, noe dette medlem ikke ønsker. Dette medlem foreslår derfor at det bevilges ytterligere 30 mill. kroner til oppfølging av denne handlingsplanen. Da miljørettet utviklingssamarbeid ikke har noe eget kapittel i budsjettet, foreslås opprettet et nytt kapittel for "Miljørettet utviklingssamarbeid". Det foreslås at alle bevilgninger som går til dette formål samles her, da det vil bidra til bedre synliggjøring av den totale satsingen på dette området. I dag er satsingen fordelt utover en rekke kapitler, noe som gir dårlig oversikt.

Dette medlem viser til innsatsen som norske NGO-er nedlegger, både som operatør av konkrete prosjekter, som pådrivere og som "vaktbikkjer". NGO-ene har dessuten en kompetanse og et kontaktnett i samarbeidsland som er av stor betydning. Videre har ikke økningen i bevilgningen til sivilt samfunn økt i takt med økningen i bistandsbudsjettene i senere år. Dette medlem foreslår derfor 25 mill. kroner ekstra til det sivile samfunn.

Dette medlem viser til den utilstrekkelige kontakten mellom den vestlige verden og muslimske land. Dette medlem er opptatt av å styrke denne kontakten - mellom enkeltmennesker, frivillige organisasjoner, politiske partier, næringsliv mv. Det foreslås derfor opprettet et eget utvekslings- og samarbeidsprogram mellom muslimske land og norske frivillige organisasjoner, herunder spesielt barne- og ungdomsorganisasjoner, og politiske partier. Tilsvarende program for østeuropeiske land etter murens fall og for Balkan etter krigen kan brukes som modell. Dette medlem foreslår at det bevilges 3 mill. kroner til et slikt program.

Dette medlem viser til betydningen av økt handel for å fremme utvikling og bekjempe fattigdom. Erfaring viser at det ofte ikke er nok å bygge ned tollmurer for å få i gang økt import fra utviklingsland. Dette medlem vil derfor øke bevilgningen med 5 mill. kroner til tiltak for å fremme utviklingslands handelskompetanse og eksport.

Dette medlem viser videre til forslag framsatt under rammeområde 20 om å øke GIEKs u-landsordning fra 2,1 mrd. kroner til 3 mrd. kroner for å gi norske bedrifter økte muligheter til å investere i fattige land.

Dette medlem viser til Regjeringens økte satsing på Latin-Amerika som langt på vei er ideologisk begrunnet. Denne satsingen bidrar til å svekke fattigdomsorienteringen i bistanden da de fleste landene i

regionen er mellominntektsland. Videre bidrar den til en ytterligere geografisk spredning av bistanden, noe som kan gå på bekostning av effektivitet.

Dette medlem viser til den relativt store økningen som Regjeringen foreslår gitt til Verdensbanken og regionale banker og fond. Dette medlem foreslår reduksjoner i disse økningene som ikke er større enn at økningen blir på størrelse med eller større enn den generelle økningen i bistandsbudsjettet.

Dette medlem mener at hvert land og folk, representert ved sine folkevalgte organer, skal så langt mulig bestemme sine egne utviklingsmål og strategier. Dette medlem vil at Norge skal unngå å bruke sin makt som viktig donor og samarbeidspartner til å presse egne ideer om god utviklingspolitikk på fattige

land. Norsk støtte skal ikke gjøres avhengig av bestemte politiske veivalg utover krav om nulltoleranse for korrupsjon, demokratiske institusjoner og prosesser, likestilling og respekt for menneskerettigheter, og at utviklingsstrategiene ikke skal gå på bekostning av minoriteters interesser eller på andre måter begrense andres frihet. Dette medlem vil at Norge skal styrke de folkevalgte organers myndighet til å bestemme utviklingsstrategier, og vil unngå at bistandssamarbeid og andre relasjoner til fattige land undergraver folkevalgte myndigheter og parlamenter. Støtte til og samarbeid med frivillig sektor må ikke føre til et ubalansert forhold der sivilsamfunnsaktører får en viktigere posisjon enn folkevalgte organer.

3.2.4.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 4

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	26 611 649 000	26 611 649 000	16 932 594 250	26 044 649 000	27 067 149 000	26 577 649 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7			0 -9 679 054 750	-567 000 000	455 500 000	-34 000 000

3.2.5 Rammeområde 5 (Justis), under justiskomiteen

3.2.5.1 SAMANDRAG

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)	
61 Høyesterett	61 509
400 Justisdepartementet	251 146
410 Tingrettene og lagmannsrettene	1 373 983
411 Domstoladministrasjonen	61 878
412 Tinglysingsprosjektet	170 489
413 Jordskifterettene	163 431
414 Forliksråd og andre domsutgifter	145 464
430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	2 502 574
432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	191 831
440 Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	7 612 667
441 Oslo politidistrikt	1 479 731
442 Politihøgskolen	288 027
445 Den høyere påtalemyndighet	113 202
446 Den militære påtalemyndighet	5 120
448 Grensekommisjonen	4 977
450 Sivile vernepliktige	95 746
452 Sentral krisehåndtering	10 056
455 Redningstjenesten	692 172
460 Spesialenheten for politisaker	28 401
466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.	670 100
467 Norsk Lovtidend	3 737
468 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	12 725
470 Fri rettshjelp	607 408
471 Statens erstatningsansvar	141 255

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 (2007-2008)
472	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre	168 155
473	Justissekretariatene	25 252
474	Konfliktråd	42 032
475	Bobehandling	54 143
Sum utgifter rammeområde 5		16 977 211

Inntekter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)

3400	Justisdepartementet	78
3410	Rettsgebyr	128 903
3412	Tinglysningsprosjektet	1 114 835
3413	Jordskifterettene	19 708
3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	67 105
3432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	1 470
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	1 126 507
3441	Oslo politidistrikt	25 373
3442	Politihøgskolen	20 789
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter	44 123
3455	Redningstjenesten	18 945
3470	Fri rettshjelp	3 000
3473	Justissekretariatene	200
3474	Konfliktråd	1 043
Sum inntekter rammeområde 5		2 572 079
Sum netto rammeområde 5		14 405 132

3.2.5.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.5.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.5.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 5 settes til kr 15 158 132 000, som er en økning i forhold til Regjeringen på kr 753 000 000.

Disse medlemmer mener at Regjeringens budsjettforslag vil ikke bedre tryggheten for folk flest. Det gis i budsjettforslaget ikke rom for høyere aktivitet innen justissektoren. Disse medlemmer mener det er uakseptabelt at politiet ikke har ressurser til å rykke ut ved hendelser.

Flere polititjenestemenn

Norge er i dag i bunnsjiktet når det gjelder politidekning i Norden. I følgende oversikt over politidekning i forhold til folketall som viser antall innbyggere pr. politibetjent, kommer Norge dårligst ut:

Danmark	Sverige	Norge
509	511	592

Med et langstrakt land med mange tettsteder, bør Norge ha som ambisjon å ha best politidekning i Norden. Skal vi komme opp på nabolandenes nivå, trenger vi om lag 1 900 flere politifolk.

Disse medlemmer vil øke politiets driftsbudsjett med til sammen 400 mill. kroner neste år. Dette sikrer at flere politifolk blir ansatt og muliggjør at eldre erfarne politifolk gis tilstrekkelig tilbud til å stå lenger i tjeneste. I tillegg er det nødvendig å bruke langt flere sivilt ansatte i politiet, slik at politiutdannet personell kommer ut i operativ tjeneste.

Politiet har også et enormt etterslep på investering i moderne utstyr og hjelpemidler. Dette gjelder ikke minst bilparken. Disse medlemmer vil derfor opprette et nasjonalt investeringsbudsjett for politiet på 500 mill. kroner fordelt over 2 år, og et for Oslo-politiet på 60 mill. kroner fordelt over samme periode.

Soningskøer

Disse medlemmer støtter ikke de virkemidlene Regjeringen bruker for å redusere soningskøene. Regjeringen har bare flyttet problemet fra innsiden av murene til utsiden av murene ved økt bruk av prøveløslatelser, ekstraordinære rabatter og samfunnsstraff.

Dette strider mot den alminnelige rettsoppfatningen og fratrar domstolen rollen som straffeutmåler.

Disse medlemmer mener det er behov for flere lukkede soningsplasser og foreslår derfor forsering av et nytt fengsel i Halden, og øker bevilgningen for dette fengselsbygget med 50 mill. kroner. I tillegg ønsker disse medlemmer å igangsette prosjektet med lukkede plasser i Indre Salten, og foreslår 10 mill. kroner til dette.

Disse medlemmer foreslår 120 mill. kroner til å øke kriminalomsorgens driftsmidler i tråd med økt bruk av lukkede plasser, og legge til rette for bruk av nedlagte forsvarsanlegg og utvidelser i allerede eksisterende fengsler.

Disse medlemmer er sterkt uenig i bruken av hjemmesoning som erstatning for fengsel, og mener fotlenker kun skal brukes som et kontrollverktøy av personer som er ute på prøve.

Domstolene

Domstolene er samfunnets viktigste organ for å fastslå innbyggernes rettigheter og plikter. En effektiv straffesakskjede fordrer at man har domstoler som har kapasitet til å ta unna saksmengden innen rimelig tid. Lang ventetid på en rettsavgjørelse er dårlig samfunnsøkonomi og er negativt for dem som avventer en straffedom. I tillegg trenger vi domstoler og domslokaler som er tilpasset funksjonshemmede og som er moderne og hensiktsmessige. Disse medlemmer vil derfor styrke domstolene og rettapparatet med til sammen over 30 mill. kroner.

Offeromsorg

For disse medlemmer er det viktig å ha omsorg for de som blir ofre for kriminalitet. Disse medlemmer viser til at man flere ganger har fremmet forslag om å opprette et offer- og pårørendeombud. Disse medlemmer vil også i år bevilge 2 mill. kroner for å opprette et ombud for kriminalitetsofre og deres pårørende.

Redningstjeneste

Disse medlemmer er videre opptatt av å ha en effektiv og god redningstjeneste. Dette er spesielt viktig for Kyst-Norge. Vi ønsker fortsatt å ha en næring som er knyttet til havet. Det er viktig å gi mennesker som har havet som arbeidsplass en god trygghet. Disse medlemmer ønsker også redningstjeneste som har et godt internasjonalt samarbeid. Disse medlemmer øker derfor bevilgningen til redningstjenesten med 5 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding om å sikre et bedre samarbeid og en klarere ansvarsfordeling mellom strafferettspleien og psykiatri, barnevern, samt utdanningssektoren i løpet av 2008."

"Stortinget ber Regjeringen utrede og igangsette prosjekt med å leie soningsplasser i gjerningspersonens

oppnæringsland, eller i andre land med ledig soningskapasitet."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag som tillater private å forestå fengselsdrift. Slik privat fengselsdrift skal gjelde for kortere dommer hvor forholdene ikke er ekstraordinære."

"Stortinget ber Regjeringen innføre avgiftsfritak på tjenestekjøretøy for politiet fra og med 1. januar 2009."

"Stortinget ber Regjeringen igangsette forsøk med elektrosjokkpistoler i politiet."

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for økt kompetanse i kommunal sektor for å bekjempe korrupsjon og økonomisk kriminalitet."

"Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for et nytt lokale for spesialenhetene og alternativ plassering av et moderne og fremtidsrettet treningssenter for politioperative disipliner i Oslo."

"Stortinget ber Regjeringen avvikle bruken av fremskutt prøveløslatelse. Det igangsettes ikke nye tiltak med soningsrabatter."

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008 fremlegge en beskrivelse og vurdering av kommunale omsorgstiltak ved prøveløslatelse av psykisk utviklingshemmede som er idømt særreaksjoner eller varetektssurrogat."

3.2.5.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 14 591 132 000 på rammeområde 5, som er kr 186 000 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener trygghet i hverdagen er en forutsetning for god livskvalitet. Folk skal og må ha tillit til at politiet griper kontant inn når kriminalitet begås. I dag opplever mange at politiet ikke kan rykke ut når de rapporterer om hendelser. Disse medlemmer mener det er uakseptabelt. Regjeringens forslag til politibudsjett innebærer en realnedgang for 2008. I en situasjon hvor mangelen på politifolk rundt omkring i landet er prekær, er det svært alvorlig at Regjeringen ikke er villig til å sette inn tiltak for å avhjelpe situasjonen. Disse medlemmer vil styrke politiets evne til å forebygge og avdekke alvorlig kriminalitet, og foreslår derfor å bevilge 163 mill. kroner ut over Regjeringens forslag. Det er viktig at en del av midlene benyttes til strakstiltak, som å ansette flere sivile i etaten for å frigjøre politifaglig kapasitet til operativ tjeneste. Disse medlemmer vil styrke politiet i Kirkenes spesielt slik at utvidet åpningstid på den norsk-russiske grensen på Storskog kan ivaretas uten at dette rammer den ordinære polititjenesten i distriktet. 40 mill. kroner

skal gå til Oslo Politidistrikt som har særlige utfordringer knyttet til gjengkriminalitet.

Disse medlemmer peker på at det i dag pensjoneres mange politifolk når de er 57 år gamle. Flere vil trolig kunne stimuleres til å stå lenger i jobb dersom de tilbys fordeler i form av ekstra ferie, høyere lønn eller mindre belastende vaktordninger. Seniorene i politiet sitter på verdifull erfaring og kunnskaper som politiet vil kunne ha glede av lenger dersom man er villig til å satse aktivt på denne gruppen. Disse medlemmer vil derfor øremerke 5 mill. kroner til konkrete tiltak som fører til at flere politifolk velger å stå i tjeneste ut over vanlig pensjonsalder.

Disse medlemmer viser til hensynet til samfunnets sikkerhet som tilsier at det behov for flere soningsplasser, herunder varetektskapasitet, både åpne og lukkede plasser. Disse medlemmer vil ha økt fokus på innholdet i soningen. Vellykket rehabilitering innebærer at den domfelte må sikres tett oppfølging og hjelp, både under soningen og den første tiden etter løslatelsen. Slik kan vi på sikt også redusere antall arbeidsuføre.

Disse medlemmer er uenige i Regjeringens prioritering, der det settes av nærmere 40 mill. kroner til et forsøksprosjekt med elektronisk soning i hjemmet. Disse medlemmer mener dette vil være et tilbud som først og fremst vil komme de mest ressurssterke domfelte til gode. Disse medlemmer mener forsøket bør begrenses til å omfatte de yngste lovbrøtterne, og bevilger 9,4 mill. kroner til dette. Disse medlemmer vil i tillegg prioritere å styrke kriminalomsorgen med 15 mill. kroner for å sikre bedre oppfølging for de som trenger det aller mest. Midlene skal gå til tiltak som bidrar til rehabilitering og tilbakeføring av straffedømte.

Disse medlemmer vil også fremheve den betydelige innsatsen private og frivillige organisasjoner gjør for å hjelpe straffedømte tilbake til samfunnet og den bistand de gir til familier i en vanskelig livssituasjon. Disse medlemmer vil styrke bevilgningene til de frivillige organisasjonene innenfor sektoren med 15 mill. kroner.

SLT - SAMARBEID

Disse medlemmer vil styrke barns rettslige stilting. Barn og unge er en særlig viktig gruppe, der målet er å holde de yngste unna kriminalitet og fange opp og snu dem som er i ferd med å innlede en kriminell løpebane. Samfunnets reaksjon må være rask og tydelig. Mange kommuner har med suksess adoptert SLT-modellen og etablert et forpliktende samarbeid med politiet og andre aktører i lokalmiljøet. Disse medlemmer vil bidra til økt tverrfaglig samhandling mellom ulike etater og hjelpetjenester for barn og tydeliggjøring av ansvaret for oppfølging av barn og familier i krise. SLT-samarbeidet representerer kanskje noe av det beste forebyggende arbeidet for barn og unge i risikozonen. Disse medlemmer foreslår å bevilge 5 mill. kroner for å stimulere samarbeidsprosjekter på kommunenivå og til å spre kunnskap om gode erfaringer og prosjekter rundt om i landet. Disse medlem-

mer vil også fremheve det viktige arbeidet som gjøres i Konfliktrådene, spesielt i relasjon til barn og ungdom. Disse medlemmer ønsker økt bruk av konfliktråd, også overfor lovbrøttere under den kriminelle lavalder, og bevilger derfor 2 mill. kroner ekstra til konfliktrådene på neste års budsjett.

Barnehus er et målrettet tiltak som skal samlokalisere ulike tjenester for barn som har vært utsatt for vold og overgrep. Det ser nå omsider ut til at det første Barnehuset vil åpne i Bergen denne høsten, men det har etter disse medlemmers mening tatt altfor lang tid å få dette på plass. Disse medlemmer vil gjøre ordningen med Barnehus til et landsdekkende tilbud, og er glad for at Regjeringen vil utvide dette til å dekke større deler av landet. Samtidig er det uholdbart med en situasjon der ett Barnehus, lokalisert på Hamar, skal dekke hele det sentrale østlandsområdet. Disse medlemmer bevilger derfor ytterligere 5 mill. til dette tiltaket til etablering av et sjette Barnehus, som skal lokaliseres i Oslo-området. Disse medlemmer bevilger i tillegg 1 mill. kroner til Stine Sofie-stiftelsens arbeid for å styrke barns rettssikkerhet.

IDENTIFISERING AV OFRE FOR INTERNETTERELATERTE OVERGREP

Barn verden over utsettes hver dag for grufulle overgrep, der dokumentasjon på disse blir spredt gjennom Internett. Svært få av disse barna blir identifisert slik at de kan hjelpes ut av misbruket, selv om overgriperne og de som sprer materialet i mange tilfeller får sin straff. Identifiseringsarbeidet av disse barna er svært vanskelig, og krever tett internasjonalt politisamarbeid. Disse medlemmer er kjent med at gruppen som jobber med Internett-relaterte overgrep og menneskehandel på Kripos er godt rustet for identifiseringsarbeidet. Disse medlemmer vil derfor øremerke 5 mill. kroner til dette.

3.2.5.2.4 Merknader frå medlemmen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 14 488,1 mill. kroner på rammeområde 5, som er en økning på 83 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Dette medlem ser på trygghet i hverdagen som en grunnleggende forutsetning for god livskvalitet. Derfor er det viktig at politiets ressurser gir rom for både å forebygge og bekjempe kriminalitet, samt å opprettholde befolkningens tillit til politietaten. Det er særlig viktig med økt innsats mot organisert kriminalitet, menneskehandel samt vold og seksuelle overgrep mot barn. I tillegg er det viktig å unngå at politiet blir nødt til å foreta prioriteringer som går på folks rettsfølelse løs, som f.eks. gjentatte henleggelse i saker med kjent gjerningsmann. For å styrke politiets innsats på disse områdene, foreslår dette medlem å øke bevilgningen til politietaten med 78 mill. kroner.

Norge har dårligst politibemanning i Skandinavia. Dette medlem mener det er behov for en mer offensiv politikk for å styrke rekrutteringen, sørge for at

nyutdannede kommer ut i jobb, få inn flere sivile i avlastende roller og få senioren til å stå lengre i arbeid. Dette medlem vil særlig understreke behovet for å legge til rette for en aktiv seniorpolitikk i politiet ved å gi den enkelte politimester bedre virkemidler for å holde på de mest erfarne medarbeiderne i noen år til.

Kriminalomsorgen skal hjelpe de innsatte til et kriminalitetsfritt liv etter endt soning. Dette medlem vil understreke betydningen av det arbeid frivillige organisasjoner gjør for å hjelpe innsatte og tidligere innsatte. Dette medlem ønsker å styrke disse organisasjonenes arbeid med 5 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem vil framheve viktigheten av å styrke oppfølgingen av barn som har vært utsatt for seksuelle overgrep eller vold. Planene om å gjøre ordningen med Barnas Hus landsdekkende, er positive. Dette medlem ser det imidlertid som en stor mangel at det i Regjeringens opplegg for 2008 ikke er lagt opp til etablering av et slikt tilbud i det folkerike Oslo/Akershus området.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere et Barnas Hus i Oslo/Akershus-området i løpet av 2008."

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for nye lokaler for Politihøgskolen i sammenheng med operativt treningssenter på Østlandet."

3.2.5.2.5 *Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 14 483 432 000 under rammeområde 5, som er 78,3 mill. kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener justispolitikkenes kjerneområde er å videreutvikle en liberal rettsstat som ivaretar både frihet og trygghet. Dette medlem mener staten har en grunnleggende oppgave i å håndheve lov og orden og gi borgerne trygghet for liv og eiendom. Den enkelte skal føle trygghet for at lovbrudd vil bli etterforsket og påtalt.

Dette medlem viser til at politiet må ha en bemanning som står i forhold til de oppgavene de skal utføre. Dette medlem er bekymret for at Regjeringen ikke har fremmet en langsiktig bemanningsplan for politiet der man samlet vurderer behovet for personell i et lengre tidsperspektiv. Dette medlem viser til at politiet har en rekke kjerneoppgaver knyttet til trygghetsskapende arbeid, opprettholdelse av ro og orden og kriminalitetsbekjempelse. Sammenlignet med Sverige og Danmark har norsk politi flere roller utover kjerneoppgavene. Politiet i Norge har for eksempel oppgaver innen sivil rettspleie, utlendingsforvaltning samt redningstjeneste og annen krisehåndtering. Slike oppgaver gir politiet en lokal forankring og innebærer at norsk politi er tilgjengelig. Men det medfører også at

politiets ressurser presses. Etter dette medlems syn er det behov for økt satsing på politiet, særlig for å styrke utetjenesten og arbeidet mot organisert - herunder økonomisk - kriminalitet. Utetjenesten har en aktiv rolle i lokalmiljøet som det er viktig å styrke.

Dette medlem mener det er viktig å planlegge langsiktig for å møte disse utfordringene og foreslår at Politihøgskolen øker opptaket til ca. 550 elever pr. år. Etter 10 år vil dette gi en økning på ca. 2 100 politifolk. Dette medlem ønsker derfor å øke Politihøgskolens bevilgning med 9,1 mill. kroner. Dette medlem har merket seg departementets svar om at dette vil kunne påkrevne kostnader for leie av lokaler. Dette medlem forutsetter at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget på egnet måte om hvordan slike lokaler kan sikres.

Dette medlem viser videre til at sivile innen politiet kan overta flere oppgaver for å frigjøre politistillinger som for eksempel: Transport av fanger, arrestforvarere, forsterkede kontortjenester og sivile spesialister i støttefunksjoner. Det er samtidig nødvendig å øke antall politijurister. På denne bakgrunn foreslår dette medlem at politiet øker rekrutteringen av sivile stillinger og politijurister med ca. 90 personer i året. Det foreslås at det bevilges 54 mill. kroner til politiet utover det som er foreslått i Regjeringens budsjett. Dette medlem viser til at en slik økning vil gi ca. 900 nye stillinger etter 10 år. Dette medlem ønsker at minst 1/4 av disse stillingene besettes i Oslo-området, og viser til at Oslo som storby har særlige utfordringer når det gjelder den organiserte kriminaliteten. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn at det av disse 54 mill. kroner bevilges 13,5 mill. kroner til Oslo-politiet mer enn det Regjeringen legger opp til for å frigjøre stillinger i arbeidet mot økonomisk kriminalitet, gjengkriminalitet og for å styrke politiets gateinnsats. Dette medlem vil peke på at den foreslåtte økningen av opptaket på Politihøgskolen og økte sivile stillinger vil føre til at politiet tilføres 3 000 nye stillinger over en tiårsperiode. Når det gjelder den generelle driftssituasjonen i politiet forutsetter dette medlem at Regjeringen gjennomgår denne og kommer tilbake med nødvendige tiltak i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2008.

Dette medlem mener det ikke er noen generell opplagt sammenheng mellom strengere straffer og mindre kriminalitet. Straff skal virke preventivt og hindre gjentakelse. Straffen skal vise at samfunnet ikke aksepterer adferd som bryter demokratisk vedtatte lover og regler. Etter dette medlems syn bør straffen bidra til å føre lovbryster tilbake til samfunnet som en lovlydig borger. Dette medlem mener vellykket rehabilitering forutsetter kontakt med mennesker.

Dette medlem er glad for at Regjeringen forsøker ulike tiltak for å redusere soningskøen, men mener hjemmesoning med elektronisk kontroll bryter med viktige prinsipielle sider ved straffesystemet. Dette medlem mener muligheten for hjemmesoning kan skape en klassejustis og viser til at mange i Norge ikke engang har et hjem. Å sette noen i hjemmesoning gjør

også at de rundt den dømte blir delaktige i straffen på en uheldig måte. Dette medlem vil også understreke at en elektronisk lenke aldri kan erstatte forpliktende menneskelige relasjoner som er helt avgjørende for en vellykket rehabilitering. For dette medlem er det et viktig prinsipp at lovbrysteren skal gjøre opp straffen sin med samfunnet. Dette medlem ønsker derfor å kutte 40 mill. kroner i bevilgningene til igangsetting av et landsdekkende forsøksprosjekt med straffegjennomføring med elektronisk kontroll. I stedet mener dette medlem at det må satses på friomsorg og andre rehabiliterende tiltak. Dette medlem mener muligheten for åpne soningsmuligheter, promilleprogrammer og samfunnsstraff burde bygges ut mer, og foreslår å bevilge 20 mill. kroner ekstra til kriminalomsorgen til dette formålet. Videre mener dette medlem at Alternativ til Vold (ATV) bør utvides ytterligere og foreslår å bevilge 2 mill. kroner utover Regjeringens budsjettforslag til denne stiftelsen.

Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjett har prioritert en startbevilgning på 5 mill. kroner til nytt rettsbygg i Gulating Lagmannsrett. Dette medlem viser til at rettsbygningen er i svært dårlig forfatning og at manglende rettssaler har ført til at straffesaker har blitt avholdt i provisoriske lokaler i flere år. Denne situasjonen ivaretar verken sikkerheten for ansatte eller den verdighet som tiltalte, fornærmede og vitner har krav på.

Dette medlem vil peke på at det mangler lukkede fengselsplasser og celler til forvaringsdømte. Dette

medlem har tidligere påpekt at et nytt fengsel i Indre Salten ville avhjulpet denne mangelen. For at byggingen av et permanent fengsel på Fauske skal kunne komme i gang så fort som mulig forutsetter dette medlem at Regjeringen snarest kommer tilbake til Stortinget med en konkret fremdriftsplan for prosjektet, særlig med hensyn til klargjøring av tomtealternativ. Dette medlem viser til forslag under pkt. 8.1 nedenfor.

Dette medlem mener gebyrer for offentlige tjenester ikke skal være fordekte, generelle avgifter, men gå til å dekke kostnaden for tjenester. Dette medlem mener høye gebyrer først og fremst bør brukes til å avgiftsbelegge det man vil ha mindre av. Dette medlem mener det gir et galt signal med høye gebyrer for å få behandlet søknad om statsborgerskap, familieinnvandring, arbeids-, bosettings- og utdanningstillatelser. Dette medlem mener vi trenger flere som søker om statsborgerskap, ikke færre. Videre viser dette medlem til at vi har mangel på arbeidskraft og at lave gebyrer kan være ett av mange tiltak som gjør Norge noe mer attraktivt for utenlandske arbeidstakere. På denne bakgrunn mener dette medlem gebyrene for å få behandlet søknad om statsborgerskap, familieinnvandring, arbeids-, bosettings- og utdanningstillatelser bør senkes med 25 pst. Venstre har derfor i sitt alternative budsjettforslag foreslått å bevilge 28,2 mill. kroner til dette formålet.

3.2.5.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 5

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	14 405 132 000	14 405 132 000	15 158 132 000	14 591 132 000	14 488 132 000	14 483 432 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7.....		0	753 000 000	186 000 000	83 000 000	78 300 000

3.2.6 *Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig), under kommunal- og forvaltningskomiteen*

3.2.6.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)		
500	Kommunal- og regionaldepartementet	154 660
502	Valgutgifter	3 900
551	Regional utvikling og nyskaping	1 962 729
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	395 500
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling	16 000
580	Bostøtte	2 415 400
581	Bolig- og bomiljøtiltak	754 000
582	Rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg	902 500
585	Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus	5 730
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	1 857 600

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
587	Statens bygningstekniske etat	49 700
650	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	144 600
651	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	4 336 600
652	Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene	5 300
670	Nasjonale minoriteter	10 200
680	Sametinget	196 100
681	Tilskudd til samiske formål	7 100
682	Galdu - Kompetansesenter for urfolks rettigheter	3 325
684	Internasjonalt fag- og formidlingssenter for reindrift	3 575
690	Utlendingsdirektoratet	1 295 400
691	Utlendingsnemnda	127 338
2412	Den norske stats husbank	321 350
2426	SIVA SF	35 000
Sum utgifter rammeområde 6		15 003 607

Inntekter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)

3585	Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus	240
3587	Statens bygningstekniske etat	15 800
3651	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	103 830
3670	Nasjonale minoriteter	3 700
3680	Sametinget	4 650
3690	Utlendingsdirektoratet	270 117
5312	Den norske stats husbank	18 787
5316	Kommunalbanken AS	5 800
5326	SIVA SF	5 800
5606	Finnmarkseiendommen	165
5613	Renter fra SIVA SF	33 000
5615	Renter fra Den norske stats husbank	4 758 000
Sum inntekter rammeområde 6		5 219 889
Sum netto rammeområde 6		9 783 718

3.2.6.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.6.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, merker seg at Regjeringa vil komme tilbake til Stortinget med ein større gjennomgang av bustøtteordninga, ikkje minst for å betre støtta for grupper som i dag fell utanfor ordninga. Fleirtalet meiner at bustøtta er eit fundament i den sosiale bustadpolitikken og såleis viktig i nedkjempinga av fattigdom. I noverande regelverk for bustøtte er det for nokre grupper stilt krav til finansiering, funksjon og areal for bustaden. Dette kan framstå urimeleg for dei som er fattige og fell utanfor ordninga. Fleirtalet foreslår derfor at det som eit ledd i å betre og forenkle bustøtta, med verknad frå 1. januar 2008, blir vedtatt ei avvikling av kravet til finansiering for privat leigde bustader for husstandar som mottar attførings- eller rehabiliteringspengar, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsavgrensa uførepensjon,

eller personar som har sosialstønad som einaste inntekt. Fleirtalet viser til at dette er ei gruppe som i dag har låg inntekt og som på grunn av eit rigid regelverk fell utanfor bustøtta. Kommunal- og regionaldepartementet har talfesta dette til 22 mill. kroner, og fleirtalet vil derfor styrkje dette området med 22 mill. kroner.

Fleirtalet viser vidare til at det i dag blir gitt tilskot til prosjekt som blant anna støttar opp under målet om at ingen skal måtte vere i mellombelse løysingar ved lauslating frå fengselsopphald. I dag blir det gitt tilskot til prosjekt der føremålet er å utvikle gode samarbeidsformer og avtalar mellom kriminalomsorg og kommune. Fleirtalet vil derfor styrkje dette arbeidet med 8 mill. kroner. Denne tilleggsøyvinga skal brukast til auka innsats for å framskaffe bustader (pilotprosjekt).

Fleirtalet sluttar seg elles til opplegget frå Regjeringa.

Fleirtalet foreslår at ramma blir sett til kr 9 813 718 000, som er ein auke på kr 30 000 000 i forhold til Regjeringa sitt forslag.

3.2.6.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 6 settes til kr 7 120 438 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 2 663 280 000.

Disse medlemmer mener dagens modell for finansieringen av kommunesektoren er lite hensiktsmessig. Disse medlemmer ønsker at staten skal ta over det finansielle ansvaret for grunnleggende velferdstilbud som skole, eldre og pleie, og har gjentatte ganger fremmet forslag om dette i Stortinget. Dette vil sikre at innbyggerne får de tjenester de har krav på, uavhengig av hvilken kommune de bor i. Disse medlemmer ser imidlertid at dette tar mer enn et budsjettår å gjennomføre, og vi må derfor ta utgangspunkt i et finansieringssystem som vi er uenig i, og som verken sikrer likeverdige tilbud, tilstrekkelig omfang og kvalitet på tjenestene eller nødvendig økonomisk forutsigbarhet.

Én ekstra øremerket milliard til eldreomsorg

Disse medlemmer øker kommunenes økonomiske handlingsrom i 2008 med 1,4 mrd. kroner i forhold til Regjeringens opplegg. Disse medlemmer øremerker 1 mrd. kroner ekstra til eldreomsorg, 400 mill. kroner til grunnskolen og 200 mill. kroner til videregående skole. Det er imidlertid viktig å understreke at øremerking ikke er noen optimal løsning, men det beste vi kan få til frem til vi har mulighet til å innføre differensiert stykkpris av grunnleggende velferdstjenester.

Ressurskrevende tjenester

Disse medlemmer er glade for at Regjeringen nå etter press fra både kommunesektoren og Fremskrittspartiet har innført en modell som i praksis er en slags stykkprismodell med innslagspunkt på kr 800 000 og en dekningsgrad på 85 pst. for ressurskrevende tjenester. Disse medlemmer ønsker på sikt å endre innslagspunktet i denne finansieringsordningen til kr 400 000 pr. bruker, og endre ordningen slik at den enkelte kommunes utgifter utover innslagspunktet legges til grunn for den statlige kompensasjonen. Dette gjøres trinnvis over en periode på flere år. I første omgang økes kompensasjonsgraden til 90 pst., og disse medlemmer fremmer i tillegg verbalforslag om å senke innslagspunktet.

Innvandring

Disse medlemmer ønsker å føre en streng og rettferdig innvandrings- og integreringspolitikk slik Danmark og Nederland har ført de siste årene. Hvis Fremskrittspartiets forslag på dette området hadde fått flertall i Stortinget, hadde Norge fått en rask og varig nedgang i antall årlige innvandrere som i løpet av kort tid ville ha redusert innvandringsforvaltningens ressursbehov betraktelig. Nedgangen i ressursbehovet innenfor integreringsområdet ville ikke ha sunket like raskt, men også der ville man ha sett en viss nedgang

allerede første året. På denne bakgrunn kutter disse medlemmer i bevilgningene på utlendingsfeltet. Unntakene er bevilgningen til lukkede mottak og hjemsendelse.

Sametinget

Disse medlemmer er prinsipielt imot at samene skal ha sitt eget folkevalgte organ, og mener derfor at Sametinget bør nedlegges. Det er vår grunnleggende oppfatning at alle innbyggere i Norge uansett etnisk, kulturell eller religiøs tilhørighet skal behandles likeverdig med hensyn til rettigheter og plikter i det norske samfunn. Praktisering av prinsippet om full likeverdighet i samfunnet kan vanskelig forenes med at utvalgte grupper i Norge ytes særbehandling fra staten.

Datatilsynet

Datatilsynet står overfor en formidabel jobb fremover, blant annet knyttet til spørsmål om datalagring. Disse medlemmer er derfor uenig med Regjeringens opplegg som innebærer en reell nedgang i midler til Datatilsynet i 2008, og bevilger derfor 1 mill. kroner ekstra.

Konkurransetsetting og effektivisering

Disse medlemmer mener at det ligger et stort og utnyttet potensial for innsparinger i offentlig sektor gjennom effektivisering og konkurranseutsetting, og har flere ganger fremmet forslag om en generell ordning med momskompensasjon for kommunene. En slik ordning ble faktisk innført fra 1. januar 2004, og var ment å gi private og kommunale tjenestetilbydere like rammevilkår. Dette skulle gjøre det lettere for kommunene å konkurransetsette egnede tjenesteområder, men ordningens innretning har dessverre vist seg å være utilskrekkelig. EFTAs overvåkningsorgan ESA har dessuten kommet til at dagens kompensasjonsordning er i strid med statsstøttereguleringen. Disse medlemmer har derfor fremmet forslag Dokument nr. 8:84 (2006-2007) om at kommunale virksomheter etter hvert skal omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket som gjelder for private virksomheter.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen senke innslagspunktet i finansieringsordningen for ressurskrevende tjenester fra kr 800 000 til kr 600 000 i statsbudsjettet for 2009, samtidig som den enkelte kommunes utgifter utover innslagspunktet legges til grunn for den statlige kompensasjonen. På sikt senkes innslagspunktet til kr 400 000 pr. bruker."

"Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2009 legge til grunn at satsen for den kommunale andelen av selskapskatten tilbakeføres til 4,25 pst."

3.2.6.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 9 588 218 000 på rammeområde 6, som er

kr 195 500 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener det er behov for sterkere fokus på integrering, og særlig i den første fasen knyttet til språkopplæring og arbeid. I den forbindelse mener disse medlemmer at det er særlig viktig å ha fokus på kvinner og barn. Høyre vil fremme en rekke nye tiltak for å forsterke introduksjonsarbeidet, og vil i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 prioritere å gi deltakere på introduksjonskurs med barn i barnehagealder tilbud om gratis plass fra og med høsten 2008, utvide tilbudet om språkkartlegging av alle 4-åringene til å gjelde hele landet og utvide retten til norskopplæring til gjelde 500 timer.

Disse medlemmer mener at det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne omfatter hele familien. Et viktig virkemiddel for å nå dette er å tilby gratis barnehagetilbud til denne gruppen under forutsetning av at både mor og far deltar i ordningen (eller er i arbeid/utdanning). Dette vil styrke introduksjonsarbeidet ovenfor kvinner og barn. Disse medlemmene foreslår derfor å øke bevilgningen til integreringstilskudd med kroner 30,3 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at det er viktig at vi fanger opp alle barn som har språkproblemer på et tidlig tidspunkt. I dag er det prøveordninger i 11 av de 12 kommunene med høyest innvandringsbefolkning, pluss Tromsø, med å prøve ut kartleggingsverktøyet Språk 4. Dette innebærer både en språkkartlegging og veiledning av foreldrene om hvordan de kan skape gode utviklingsmuligheter for barnets språk. Ordningen er ikke spesiell for personer med innvandrerbakgrunn, men omfatter alle barn. Disse medlemmer ønsker at ordningen blir landsomfattende og at ordningen utvikles i takt med kunnskapen enn får fra evalueringen i de kommunene som ordningen allerede er innført.

Disse medlemmer viser til at det er kommunene som har hovedansvaret for introduksjonsarbeidet. Regjeringen Stoltenberg II reduserte imidlertid kommunenes mulighet til å selv utvikle lokale gode løsninger i dette arbeidet ved å kutte i tilskuddsordningen for lokale introduksjonstiltak.

3.2.6.2.4 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er svært viktig med et sterkt og målrettet fokus på integrering av innvandrerbefolkningen. Dette medlem vil spesielt fremme de frivillige organisasjonene som viktige medspillere i dette arbeidet. Disse organisasjonene sitter på en unik kompetanse og nettverk som det offentlige må benytte seg av. Dette medlem foreslår at bevilgningen til tilskuddsordningen til drift av landsdekkende organisasjoner på innvandrerfeltet økes med 5 mill. kroner.

Dette medlem er svært skuffet over Regjeringens manglende innsats for en sosial boligpolitikk. Egen bolig er et av de viktigste velferdsgodene i samfunnet. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til bostøtte med 90 mill. kroner slik at de mest vanskelig-

stilte i boligmarkedet som i dag faller utenfor bostøtteordningen, kan inkluderes i ordningen.

Dette medlem vil understreke at spørsmålet om eierskapet til Opplysningsvesenets fond skal vurderes i forbindelse med en avgjørelse av forholdet mellom stat og kirke. Dette medlem viser til at mange kirker lider under år uten oppussing. Dette medlem vil advare mot å bruke kirkens egne midler, som Opplysningsvesenets fond, for å rette opp i manglende offentlig prioritering av kirkebygg. Dette medlem viser til at Regjeringen ikke viderefører rentekompensasjonsordningen for kirkebygg til tross for at kirkene har et stort behov for oppussing. Dette medlem foreslår å videreføre ordningen med 500 mill. kroner. Dette medlem mener også det er behov for å videreføre ordningen med rentekompensasjonsordningen til skoleanlegg, og foreslår derfor å øke denne investeringsrammen med 1 mrd. kroner

Dette medlem foreslår at nettorammen for rammeområde 6 settes til 10 021,5 mill. kroner, som er en økning på 237,8 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.6.2.5 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 9 856 518 000 under rammeområde 6, noe som er 72,8 mill. kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at en målrettet satsing på tiltak i distriktene for å skape entusiasme og engasjement for lokal utvikling er viktig. Dette må skje på grunnlag av lokale initiativ og interesser. Fylkeskommunene har ansvaret for å bistå kommuner og småsamfunn med de riktige tiltakene. Det finnes etter hvert et stort antall prosjekter å vise til i lokal mobilisering og stedsutvikling. Noen, slik som i (Lucky) Næroset i Hedmark, har sågar greid å mobilisere og skape utvikling i hovedsak uten offentlig støtte.

Dette medlem vil derfor kutte i Regjeringens satsing på småsamfunn med 45 mill. kroner da dette allerede er en del av statens satsing gjennom fylkeskommunene.

Dette medlem vil innenfor satsingen på såkalte småsamfunn prioritere å opprettholde den målrettede MERKUR-satsingen, tilskudd til distriktbokhandlere og 35 mill. kroner i ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter i distriktpolitiske virkeområder (NYVekst).

Dette medlem vil videre prioritere satsingen på bygdebyggere, i et samarbeid med NHO. Tiltak som kan støtte opp under gründere og skape ringvirkninger av deres pågangsmot og kunnskaper er viktig.

Dette medlem ser ikke behovet for å opprette et eget kompetansesenter for distriktutvikling og foreslår derfor å kutte derfor 16 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til at ordningen med rentekompensasjon for skoleanlegg ble opprettet av regjeringen Bondevik II i 2002. I Soria Moria-erklæringen

sa Regjeringen at de vil videreføre og styrke denne utlånsordningen for skolebygg. I budsjettforslaget for 2008 sier imidlertid Regjeringen at pengene som er avsatt er brukt opp allerede i 2007, og viser til at kommunesektoren er blitt betydelig styrket de siste årene. Dette medlem viser til at ordningen har vært svært populær og at mange elever og kommuner har hatt glede av ordningen. Fortsatt står mange kommuner og fylkeskommuner foran store investeringer i nybygg og ombygginger. Ikke minst gjelder dette fylkeskommunene, som opplever stor vekst i elevtallet i videregående skole og en stadig utvikling og tilpasning av yrkesfagutdanningen. Dette medlem viser til forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008).

Dette medlem registrerer at lærerdekingen i grunnskole og videregående skole ikke er økt de siste to årene. Til sammenlikning har veksten i årsverk innen helse og omsorg økt med 5 pst. de siste to årene. Dette viser at skolen blir nedprioritert i kampen om knappe ressurser og at det er behov for insentiver for å sikre lokale investeringer i skolen. Dette medlem frykter at bortfall av rentekompensasjonsordningen vil føre til en ytterligere nedprioritering av skolesektoren, i form av at færre nye skoler blir bygd og færre skoler blir rehabilitert. For mange elever vil dette svekke retten til et godt læringsmiljø, som Stortinget lovfestet i 2003.

Venstre viderefører derfor ordningen med rentekompensasjon for skoleanlegg i sitt alternative budsjett for 2008 ved å øke investeringsrammen fra 15 til 17 mrd. kroner og foreslå å bevilge 57 mill. kroner ekstra i rentekompensasjon. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjettforslag ytterligere omdisponerer 500 mill. kroner fra kommunene og til fylkeskommunene for å styrke den videregående skolen. Dette medlem viser også til at Venstre i sitt alternative budsjett for 2008 innfører en ordning med behovsprøvd stipend for læremidler i den videregående skolen på til sammen 74,7 mill. kroner, som erstatning for Regjeringens opplegg med gratis/lån av læremidler i videregående skole. Dette vil være en langt mer målrettet ordning som treffer dem som trenger det. I Venstres opplegg vil elever i videregående skole kunne motta inntil 600 kroner pr. måned i stipend til læremidler. Sammen med en innføring av kompetanseår for lærere på 100 mill. kroner, 175 mill. kroner på rekruttering av lærere samt flere andre tiltak inneholder Venstres alternative budsjett forslag en betydelig satsing på skolen sammenliknet med Regjeringens forslag.

Dette medlem vil arbeide for at Norge ivaretar både juridiske og moralske forpliktelser overfor mennesker på flukt. Dette medlem viser til at en kvoteflyktning er et menneske som har flyktet fra sitt hjemland og som er anerkjent som flyktning av FN's Høykommissær for flyktninger (UNHCR). FN's høykommissær for flyktninger har tidligere meldt om et stort behov for å bosette kvoteflyktninger og FN har oppfordret rike land til å ta imot flere flyktninger.

Dette medlem mener Norge har en moralsk plikt overfor mennesker som er forfulgt på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet eller tilhørighet til en sosial gruppe. Dette medlem mener Norge er i stand til å

ta inn flere overføringsflyktninger fra UNHCR enn det Regjeringen legger opp til og foreslår å øke kvoten fra 1 200 til 1 700. Dette medlem foreslår derfor at det netto bevilges 26,8 mill. kroner mer til kvoteflyktninger enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem ønsker en aktiv integreringspolitikk og viser til at gode norsk- og samfunnskunnskaper er viktig for å kunne integreres i det norske samfunnet. Dette medlem viser til at mange kommuner har vanskeligheter med å gjennomføre en norskopplæring med forsvarlig kvalitet og tilstrekkelig omfang. Dette medlem mener derfor at det er nødvendig å styrke rammen for skjønnskudd, og foreslår på denne bakgrunn at posten økes med 15 mill. kroner i forhold til Regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem mener at integreringsarbeid må ses i sammenheng med frivillighetspolitikken. Integreringspolitikken må etter dette medlems syn i større grad basere seg på privat initiativ og frivillighet. Dette medlem viser til at Norge har et godt offentlig tilbud til nyankomne flyktninger, men at også andre innvandrere trenger å lære seg norsk bedre og få bedre kjennskap til det norske samfunnet. Dette medlem mener frivillige organisasjoner kan bidra i dette arbeidet i enda større grad enn de gjør i dag. Dette medlem viser til at flere organisasjoner har svært gode tilbud rettet mot innvandrere som skaper kontakt og bygger broer over kulturforskjeller. På denne bakgrunn foreslår Venstre i sitt alternative budsjett å bevilge 10 mill. kroner mer enn Regjeringen til frivillige organisasjoner som jobber med integrering.

Dette medlem registrerer at enkelte kommuner har spesielle utfordringer med å integrere flyktninger. Dette medlem er positiv til Regjeringens handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, men mener at det er viktig at man, i samarbeid med Oslo kommune, de berørte bydeler og frivillige organisasjoner setter av en betydelig sum frie midler som kan brukes til viktige lokale tiltak. Dette medlem mener at det er et behov for å prioritere bydelen Søndre Nordstrand i Oslo utover det Regjeringen foreslår i handlingsplanen. Bydel Søndre Nordstrand er den bydelen i Oslo som har høyeste andel minoritetsspråklige, over 40 pst., der hovedvekten kommer fra ikke-vestlige land.

Dette medlem registrerer at også Drammen kommune har spesielle utfordringer knyttet til integrering av flyktninger. Dette medlem øker derfor posten til kommunale innvandreriltak med 15 mill. kroner i sitt alternative budsjett i forhold til det som følger av Regjeringens forslag. Hensikten er å fremme byutvikling, styrke nærmiljøet og god integrering i bydel Søndre Nordstrand i Oslo og i Drammen kommune.

Dette medlem er lite imponert over Regjeringens satsing på å begrense fattigdommen i Norge. Det som i følge finansministeren kunne gjøres "med et pennestrøk" før valget i 2005 er tydeligvis mye mer komplisert enn som så, eller så har de svært dårlige penner i Finansdepartementet om dagen. I sitt alternative budsjett foreslår Venstre en samlet satsing på fattigdom

fordelt på flere ulike rammeområder på om lag 1 mrd. kroner ut over Regjeringens forslag.

Dette medlem ønsker å prioritere mer til de som trenger det mest. Alle skal ha rett til egen bolig. Det store flertallet i befolkningen vil være i stand til å skaffe seg bolig selv, men en del vanskeligstilte har problemer med å bo og å komme seg inn på boligmarkedet. Barnvern barn på vei ut av institusjon har problemer med å skaffe seg bolig, og det samme har rusmisbrukere. Særlig for de som har hatt problemer i en tidlig fase av livet vil det være avgjørende å ha en egen bolig under mest mulig stabile forhold. Mange rusmisbrukere har etter opphold på avrusningsinstitusjon eller soning problemer med å skaffe seg bolig i rusfrie mil-

jøer. Uten fast adresse er det svært vanskelig å skaffe seg arbeid og komme seg videre i livet. For å bli rehabilitert og komme seg ut av ulike typer rusmisbruk er derfor egen bolig av stor betydning. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag, og mange står i kø for å få bolig. Kommunene har få utleieboliger og det bygges i svært liten grad sosialboliger, til tross for disse behovene har flere kommuner valgt å selge unna sosialboliger.

Det er på dette grunnlag behov for å prioritere flere midler til bostøtte og boliger for vanskeligstilte. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 60 mill. kroner til økt bostøtte for vanskeligstilte.

3.2.6.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR UNDER RAMMEOMRÅDE 6

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	9 783 718 000	9 813 718 000	7 120 438 000	9 588 218 000	10 021 518 000	9 856 518 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7.....		30 000 000	-2 663 280 000	-195 500 000	237 800 000	72 800 000

3.2.7 Rammeområde 7 (Arbeid og sosial), under arbeids- og sosialkomiteen

3.2.7.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 5 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)		
600	Arbeids- og inkluderingsdepartementet	209 164
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	373 552
604	NAV-reform og pensjonsreform	1 615 200
605	Arbeids- og velferdsetaten	8 279 700
606	Trygderetten	56 400
621	Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet	465 501
634	Arbeidsmarkedstiltak	5 242 100
635	Ventelønn	260 000
640	Arbeidstilsynet	360 800
642	Petroleumstilsynet	175 600
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt	85 500
646	Pionerdykkere i Nordsjøen	59 400
648	Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	17 900
660	Krigspensjon	745 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn	658 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP)	1 090 000
667	Supplerende stønad til personer over 67 år	275 000
847	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	187 099
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	40 000
2541	Dagpenger	4 781 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	430 000
2620	Stønad til enslig mor eller far	3 943 500
2650	Sykepenger	30 383 762
2652	Medisinsk rehabilitering mv.	8 258 000
2653	Ytelser til yrkesrettet attføring	11 529 000
2655	Uførhet	54 900 000

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 5 (2007-2008)
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	8 343 000
2670	Alderdom	101 101 000
2680	Etterlatte	2 435 000
2686	Gravferdsstønad	130 000
2690	Diverse utgifter	270 000
Sum utgifter rammeområde 7		246 700 178
Inntekter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)		
3605	Arbeids- og velferdsetaten	140 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak	1 000
3635	Ventelønn	86 700
3640	Arbeidstilsynet	23 900
3642	Petroleumstilsynet	71 850
5701	Diverse inntekter	1 728 500
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	115 000
5705	Refusjon av dagpenger	27 700
Sum inntekter rammeområde 7		2 194 650
Sum netto rammeområde 7		244 505 528

3.2.7.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.7.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.7.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 7 settes til kr 243 684 828 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 820 700 000.

Disse medlemmer mener Regjeringens fattigdomssatsing har vist seg svært mangelfull, også i forslaget til statsbudsjett for 2008. Regjeringen har ikke tatt i bruk de virkemidler som ville kunne løse problemene for mange fattige i Norge. Disse medlemmer legger i sitt alternative forslag til statsbudsjett også frem flere forslag som vil redusere arbeidsledigheten, samt øke produktiviteten og effektiviteten i arbeidslivet.

Flere i jobb

Viktige tiltak for å redusere antall fattige i Norge er reduksjoner i skatter og avgifter. Det må være lønnsomt å ta i bruk sin arbeidsevne enten denne er begrenset eller fullt tilstede. Det må stilles krav om at de som har en restarbeidsevne skal utnytte denne, men det må også finnes hjelpe- og støttetiltak som kan medvirke,

og legge til rette for, en overgang fra en passiv tilværelse som trygdemottager til en mer aktiv livssituasjon. Disse medlemmer foreslår derfor 120 mill. kroner til tiltak for å begrense antall mennesker som havner på uføretrygd.

Mange funksjonshemmede, som er avhengige av trygdeytelser, ønsker en mulighet til å delta i arbeidslivet og skaffe seg sosiale kontakter. I mange andre land, både i Europa og USA, er det stort fokus på funksjonshemmedes muligheter til å være aktive samfunnsborgere. I Norge har mulighetene til å kvalifisere og aktivisere denne gruppen vært dårlig utnyttet. Lønnstilskudd, tilrettelegging av arbeidsplassen, assistenter, transportmuligheter og andre tilpasninger må tas i bruk. Det er også viktig at de som ikke har mulighet til å vende tilbake til arbeidslivet, som er avhengig av trygdeytelser til livsopphold, får rettigheter til ytelser som det er mulig å leve nøkternt av i Norge.

Gjennom at flere folk får arbeid og at de usosiale avgiftene reduseres vil færre bli fattige, og flere komme seg ut av fattigdommen. Hvis staten reduserer de byrder staten selv pålegger de som har minst, og som forsterker problemene, ville en oppnå mye.

Bedret hverdag for pensjonister - minstepensjonen økes til 2 G

Disse medlemmer anser at grunnbeløpet, og dermed pensjonsytelsene, ved de aller fleste trygdeoppgjør siden 1967 har vært underregulert. Grunnbeløpet skal etter disse medlemmers mening reguleres på linje med lønnsutviklingen for yrkesaktive og vi har foreslått at store deler av etterslepet skal innhentes slik at pensjonistene ikke sakker ytterligere akterut i kjøpe-

kraftutviklingen. Derfor foreslår disse medlemmer at minstepensjonen økes til 2 G.

Giftte/samboende pensjonister er nå nærmere en likestilling med enslige pensjonister etter at disse medlemmer gjennom budsjettforliket høsten 2002 om budsjett for 2003 fikk gjennomslag for en større likestilling. Disse medlemmer har alltid ment at de som har opparbeidet seg en pensjonsrettighet gjennom et langt liv, ikke skal få redusert sin grunnpensjon men motta sin opparbeidede og rettmessige pensjon uansett sivil status.

Pensjonister som velger å stå i arbeid ut over pensjonsalderen skal ikke få sin pensjon redusert i forhold til inntekten. Disse medlemmer foreslår derfor at også 68- og 69-åringer skal kunne tjene penger uten å få pensjonen avkortet.

Raskere tilbake til arbeidslivet ved sykdom

Disse medlemmer mener at dagens lange ventetid for behandling er kostbar og helt unødvendig. Kjøp av helsetjenester er en effektiv måte å redusere utgiftene og ventetidene på. Disse medlemmer vil derfor øke bevilgningen til kjøp av helsetjenester og tilbakeføre ansvaret for ordningen til NAV. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn foreslå å redusere utgiftene til medisinsk rehabilitering.

Hjelp tilbake til arbeidslivet

I løpet av de siste årene har antall personer som mottar uføreytelser økt sterkt. Fra 2002 til 2006 økte antallet med 35 494 personer, en økning på over 12 pst. Utgiftene økte med ca. 3 mrd. kroner fra 2005 til 2006 og er anslått til å øke med ca. 4 mrd. kroner fra 2007 til 2008. Mer enn 350 000 personer ventes å være mottakere av uføreytelser i 2008.

Svært mange av dem som er mottagere av ytelse fra trygden har en restarbeidsevne, stor eller liten, som de ikke får utnytte til tross for at mange av dem ønsker å være yrkesaktive. I 2006 var NAV-kontorene i kontakt med litt over 8 000 uførepensjonister for å drøfte muligheten for å komme tilbake til arbeid eller øke arbeidsinnsatsen, ifølge St.prp. nr. 1 (2007-2008). Nesten 5 000 av disse ønsket å komme tilbake i arbeid mens bare 2 700 kom tilbake i arbeid på heltid, deltid eller trappet opp innsatsen.

Disse medlemmer mener det må settes inn en større innsats for å hjelpe så mange som mulig tilbake til en aktiv tilværelse. Deltakelse i arbeidslivet, med den sosiale ramme som følger med arbeidssituasjonen, er en svært viktig del av livskvaliteten for de aller fleste og bidrar til en mer verdig og tilfredsstillende tilværelse i tillegg til muligheten for en bedre økonomisk situasjon. Det er ikke tilfredsstillende at bare 2 700 av de 5 000 som ga uttrykk for at de ønsket å være i arbeid fikk muligheten til det.

Det må være et mål å få flere til å delta i ordningen med uførepensjon som lønnsstilskudd og å prøve seg i arbeidslivet med hvilende pensjonsrett. I St.prp. nr. 1 (2007-2008) står det følgende om forsøket med lønnsstilskudd: "Den største utfordringen har vært å rekruttere deltakere til forsøket." Det må etter disse med-

lemmers mening være en plikt for de stønadsmottakere som har en restarbeidsevne å delta i tiltak og aktiviseringsforsøk som presenteres for dem gjennom individuell plan. Slik plan bør foreligge for alle som kan forventes å ha en restarbeidsevne, stor eller liten.

Etter disse medlemmers mening må det også ytes en større innsats for å forhindre nyrekruttering til uførhet. Uføreytelser skal kun tilståes på bakgrunn av medisinske kriterier basert på objektive funn. Sosiale kriterier, arbeidsmarkedsvariasjoner, økonomiske forhold eller lignende må ikke være grunnlag for uføreytelser. I et land med gode sykelønnsordninger og en aktiv arbeidsmiljølov, som sannsynligvis er blant de beste i verden, burde det være grunnlag for en stor, yrkesaktiv befolkning. Gjennom en helsepolitikk som ikke fører til lange ventetider, manglende rehabiliteringstiltak og som innebærer rask oppfølging, mener Fremskrittspartiet det er mulig å begrense tilgangen på uføre og legge til rette for raskere tilbakevending til arbeidslivet. Det siste året er et stort antall rehabiliteringsplasser gått tapt fordi de regionale helseforetakene (RHF) har unnlatt å inngå avtaler med private tilbydere. Full utnyttelse av den samlede kapasiteten i Helse-Norge ville ha gitt bedre forebygging også mot uførhet, slik disse medlemmer ser det.

Når sykdom og uførhet, hel eller delvis, oppstår er det maktpåliggende å komme i gang med tiltak, behandling, rehabilitering eller trening så raskt som mulig for å forhindre at tilstanden utvikler seg negativt over tid. Det må derfor være et krav at NAV utarbeider individuell plan som følges opp og utvikles ved behov. Det må også være en plikt for stønadsmottageren å følge opp de tiltak som settes i verk.

Kontakten mellom NAV og mottagere av uføreytelser må styrkes slik at NAV følger brukerens situasjon og brukeren får den informasjon og støtte han/hun har behov for. Det bør derfor innføres en plikt til samtale/møte mellom bruker og NAV med jevne mellomrom, kanskje minst en gang i året, for å kartlegge situasjonen. I dag er kontakten minimal etter at ytelsen er tilstått og NAV har liten oversikt over brukerens situasjon og utvikling. Ifølge St.prp. nr. 1 (2007-2008) har 22,7 pst. av uførepensjonistene med 100 pst. uførepensjon arbeidsinntekt i tillegg til pensjonen. Overfor denne gruppen bør det settes i gang tiltak for å vurdere om arbeidsinnsatsen kan utvides. Alle som mottar uføreytelser, også de med 100 pst. uførepensjon, bør etterprøves minst hvert 4. år for en vurdering av en eventuell endring i situasjonen som kan styrkes eller forbedres ved hjelpetiltak eller annen innsats fra NAV.

Etter disse medlemmers mening er det gode muligheter til å begrense omfanget av uførepensjonister/mottagere av uføreytelser. Det er en uholdbar situasjon at en så stor del av befolkningen i yrkesaktiv alder er registrert som uføre, særlig i en situasjon der det er stort behov for arbeidskraften.

Det er viktig at de som opplever sykdom og uførhet har et trygt og forutsigbart tilbud fra det offentlige som kan dekke basale behov, gi verdighet og en økonomisk trygg hverdag som gir mulighet til å klare seg selv og

ta seg av sine nærmeste. Skal det være mulig å gi et tilstrekkelig og verdig tilbud til dem som ikke har noen mulighet til å klare seg selv, må de som har mulighet til å bidra med egen innsats forventes å gjøre det.

Gravferdsstøtte

Den generelle gravferdsstøtten ble fjernet fra 1. januar 2003. Disse medlemmer ønsker at alle pårørende uansett økonomisk evne skal få gjennomføre en verdig begravelse for sine nærmeste. Gravferdsstønadens beløp ligger langt under de faktiske kostnader for en begravelse og derfor bør den behovsprøvde gravferdsstøtten økes til 25 000 kroner, og innrettes på en slik måte at det i tillegg innføres et bunnfradrag på 50 000 kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at uførepensjon/tidsbegrenset uførestønad tildeles utelukkende på medisinske kriterier."

"Stortinget ber Regjeringen innføre en ordning der alle som mottar uføreytelser, både permanente og midlertidige, etterprøves minst hvert 4. år."

"Stortinget ber Regjeringen innføre krav til mottakere av uføreytelser om deltakelse i tiltak, arbeidstrening eller opplæring basert på individuell plan i samarbeid med NAV."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at NAV innfører individuell plan for alle mottakere av uføreytelser som har en mulig restarbeidsevne."

3.2.7.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 244 316 228 000 på rammeområde 7, som er kr 189 300 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer registrerer at Regjeringens har nedjustert sine ambisjoner når det gjelder kampen mot fattigdom. Der hvor Soria Moria-erklæringen fastslo at den rød-grønne regjeringen skal utrydde fattigdom, har årets statsbudsjett valgt å moderere både forventinger og innsats. Regjeringen fremholder i sitt budsjett det nye Kvalifiseringsprogrammet som det viktigste tiltak i fattigdomsbekjempelsen. Disse medlemmer deler Regjeringens syn på at arbeidslinjen er den mest sentrale veien ut av en fattigdomssituasjon og at tiltak for å hjelpe mennesker ut i arbeid i så henseende kan være å karakterisere som et fattigdoms-tiltak. I denne sammenheng viser disse medlemmer således til Høyres alternative budsjett, hvor det foreslås en styrking av arbeidsmarkedstiltakene som er rettet mot yrkeshemmede. Det må dog fastslås at Regjeringens målrettede innsats mot fattigdom er redusert i dette budsjettet. Ser en bort i fra de påplussinger som skjer i Kvalifiseringsprogrammet står en tilbake med en samlet innsats som er den laveste i dette århun-

dre. Høyre styrker fattigdomssatsingen med 416 mill. kroner.

Noe av det som er mest utfordrende når det gjelder fattigdomsbekjempelse, er å være målrettet. I den norske tradisjonen med universalisme i alle sammenhenger har dessverre utviklingen av velferden ført til at mange ikke har fått være med på velstandsutviklingen og at et stort antall nordmenn lever i fattigdom. Dette er et nederlag for det som i mange sammenhenger karakteriseres som verdens beste land å bo i. For å bekjempe dagens klasseskille er det viktig å gjøre det mulig for flere av de som står utenfor arbeidsmarkedet å komme helt eller delvis tilbake i jobb. Det er i tillegg slik at mange av de som ikke er i arbeid kanskje heller ikke har mulighet til å være i arbeid. Når en skal målrette fattigdomssatsningen er det derfor viktig å vinkle prioriteringene over for den gruppen av vanskeligstilte som i dag ikke er arbeid og som kanskje heller ikke vil komme i arbeid. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett, som i langt større grad enn Regjeringens forslag legger opp til å bedre levekårene for denne gruppen.

Barn og unge er særlig utsatt når de lever i fattigdom. Sosiale forskjeller har en tendens til å gjenta seg i generasjoner, og disse medlemmer ser det derfor som riktig å styrke innsatsen over for fattige barn og unge, slik at disse ikke skal falle fra i utviklingen, men ha samme muligheter som barn av mer velstående foreldre. Særlig viktig er det å forhindre at fattige barn og unge rekrutteres til miljøer som er preget av rus og kriminalitet. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett hvor det legges inn en styrking av tiltak overfor barn og unge på til sammen 20 mill. kroner.

Disse medlemmer er overrasket over at regjeringen Stoltenberg II i et budsjett der det har vært rom for vekst på nesten alle områder, ikke har ønsket å prioritere en ytterligere styrking av bostøtteordningen. Bostøtten er et av de mest målrettede virkemidlene for å sikre at husstander med svak økonomi skal kunne skaffe seg en passende og nøktern bolig. Regjeringen Bondevik II gjennomførte hver år betydelige forbedringer i ordningen, og disse medlemmer mener at dette arbeidet må fortsette. Derfor vil disse medlemmer foreslå en konkret opptrappingsplan for bostøtten. Den starter med å fjerne det såkalte finansieringskravet for hustander med mottakere av attførings- eller rehabiliteringspenger, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsbegrenset uførepensjon, eller person som har sosial stønad som eneste inntekt fra og med 1. januar 2008. Finansieringskravet innebærer at disse personene er ekskludert for å få bostøtte til privat eide boliger. Dermed møter de en ekstra offentlig skapt barriere i et ellers allerede tøft boligmarked. Neste steget er å fjerne funksjonskravet til boligene for samme gruppe fra og med 1. juli 2008. Dette innebærer at denne gruppen heller ikke kan leie/eie leiligheter som ikke har separat stue/oppholdsrom, kjøkken, bad og soverom. For enslige i denne gruppen som bor i de større byene er dette et urimelig krav. Dette kravet er også til hinder for kommunene til å etablere fleksible kollektive botilbud til denne grup-

pen. Videre vil disse medlemmer foreslå at finansieringskravet, arealkravet og funksjonskravet fjernes for de andre gruppene i forbindelse med statsbudsjettet for 2009. Unntaket er funksjonskravet for husstander med mer enn en voksen og ett barn. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fjerne finansieringskravet for boliger i bostøtteordningen for husstander med mottaker av attførings- eller rehabiliteringspenger, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsbegrenset uførepensjon, eller person som har sosial stønad som eneste inntekt fra og med 1. januar 2008."

"Stortinget ber Regjeringen fjerne funksjonskravet for boliger i bostøtteordningen for husstander med mottaker av attførings- eller rehabiliteringspenger, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsbegrenset uførepensjon, eller person som har sosial stønad som eneste inntekt fra og med 1. juli 2008."

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 avvike funksjonskravet, arealkravet og finansieringskravet i bostøtteordningen for alle grupper med unntak av funksjonskravet for husstander med barn under 18 år (barnefamilier)."

Disse medlemmer viser til at Regjeringen avslutter strategien "På vei til egen bolig" som ble igangsatt av regjeringen Bondevik II. Disse medlemmer mener at det er nødvendig å evaluere måloppnåelsen med strategien, men mener det er feil å avslutte dette arbeidet nå før evalueringen er ferdig. Derfor foreslår disse medlemmer å øke bevilgningene til å nå målsettingen i "På vei til egen bolig" med 15 mill. kroner og foreslår at strategien videreføres til etter evalueringen er gjennomført. Pengene skal brukes på å nå målsettingen knyttet til redusert bruk av hospits. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen forsterke og videreføre strategien "På veg til egen bolig" frem til etter at evalueringen er gjennomført og ny strategi etablert."

I familier med sterkt presset økonomi er det behov for å sikre at barna likevel gis anledning til å delta i fritidsaktiviteter i nærmiljøet. Disse medlemmer vil i den anledning bevilge 10 mill. kroner ekstra til kommunene øremerket det formål å sikre at de minst bemedlede gis tilbud om fritidsaktiviteter gjennom et samarbeid mellom kommune og frivillige organisasjoner.

Disse medlemmer viser til at Høyre fremmer flere forslag for å bekjempe fattigdom og årsaker til fattigdom. Blant Høyres viktigste forslag er:

Bedre bostøtten	75 mill kroner
Boligtilskudd til etablering	15 mill kroner
Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	10 mill kroner
Samarbeid kommune og frivillige organisasjoner	10 mill kroner
Arbeidstrening	20 mill kroner
Tiltak for rusmiddelavhengige	100 mill kroner
Gradert barnehagepris - lavinntektsfamilier	150 mill kroner
Ekstra støtte til barnerike familier - 4 eller flere barn 2000 kroner pr. år	36 mill kroner

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen i forslaget til statsbudsjett reduserer tilskudd til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn med 4,862 mill. kroner, og at reduksjonen skal realiseres gjennom en styrking av støtten til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. Det registreres videre at tildelingen til fattigdomstiltak videreføres som i 2007. Disse medlemmer viser til at barn og unge i større bysamfunn er særlig utsatte i situasjoner preget av fattigdom. Derfor burde Regjeringens prioritering ikke være et kutt i posten og en passiv videreføring av nivået fra 2007, men derimot en styrking. Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn er et viktig bidrag for å gi barn og unge som lever i fattigdom bedre muligheter for sosial utvikling, for at de skal ha fritidsaktiviteter og ikke minst for å forhindre rekruttering til miljøer som er preget av rus og kriminalitet. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, hvor det foreslås en styrking på 10 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er et nederlag for velferdssamfunnet når unge mennesker henvises til sosialhjelp som det eneste grunnlaget for livsopphold. Der hvor velferdssamfunnet burde bidra med hjelp til aktivisering, arbeidstrening og en sjanse til arbeid, møtes fremdeles altfor mange med en passiv stønad. Disse medlemmer mener det bør være en målsetting at ingen skal motta økonomisk sosialhjelp som en passiv ytelse, og viser i den sammenheng til Høyres merknader i Innst. O. nr. 2 (2007-2008), hvor alle mottagere av økonomisk sosialhjelp skal få en individuell plan og møtes med en forventning om arbeid og aktivitet, selv om en ikke skal inn på Kvalifiseringsprogrammet.

Som ledd i forebygging av fattigdom viser disse medlemmer til Høyres alternative budsjett, hvor 10 mill. kroner avsettes til "Snu i døra"-prosjekter for unge sosialhjelpsmottagere, samt 10 mill kroner til skjermede tiltak for arbeidstrening av mennesker som sliter med rusproblemer og/eller psykiske lidelser, for eksempel Grønn omsorg. Bevilgningene skal øremerkes hhv. av de midler som er avsatt til ordinære arbeidsmarkedstiltak og til skjermede tiltak.

Disse medlemmer viser i tillegg til Høyres merknad under pkt. 2.6.2 hvor det fremlegges en omfattende liste med 31 tiltak på flere områder for å øke arbeidstilbudet, inkludere flere i arbeidslivet og reformere deler av offentlig sektor.

3.2.7.2.4 *Merknader frå medlemmen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremmer forslag om at nettorammen på rammeområde 7 settes til 244 821,2 mill. kroner, som er 315,7 mill. kroner høyere enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at det er en overordnet målsetting for arbeids- og sosialpolitikken å få flere til å stå i arbeid. Selv om arbeidsledigheten er rekordlav, er det et stort potensial for å øke arbeidsdeltakelsen blant funksjonshemmede, blant innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn, og blant seniorer.

Dette medlem er fornøyd med Regjeringens forslag om å fjerne avkorting av pensjon mot arbeidsinntekt for 67-åringer, men mener at slik avkorting bør fjernes også for 68- og 69-åringer. I Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett foreslås denne avkortingen fjernet. Dette medlem viser også til forslaget i Kristelig Folkepartis skatte- og avgiftsopplegg om et eget inntektsfradrag for seniorer i alderen 62-67 år. Disse forslagene vil samlet bidra til at flere velger å arbeide framfor å velge tidligpensjon, og flere vil velge å kombinere arbeid og pensjon også etter fylte 67 år.

Dette medlem registrerer med forbauselse at Regjeringen velger å kutte i tiden personer kan motta attføringspenger etter endt attføring, med den begrunnelse at det skal få personer tidligere tilbake til jobb. Dette medlem tror ikke at personer "velger" å motta attføringspenger i 6 måneder etter endt attføring fordi stønaden er så høy, men tror at det for mange faktisk er nødvendig. Som et ledd i en aktiv politikk for å bekjempe fattigdom, vil derfor dette medlem opprettholde dagens regelverk og har prioritert dette i Kristelig Folkepartis budsjettforslag.

Dette medlem viser til at selv om antallet registrerte yrkeshemmede hos NAV har falt noe, er det fortsatt et bekymringsfullt høyt antall mennesker som står i kø for å komme inn i et tilpasset attføringsløp. Dette medlem er enig i at en i dagens arbeidsmarked må satse på kortvarige og arbeidsrettede attføringstiltak. Men dette må ikke finansieres ved å skjære betydelig ned på tilbudene til den gruppen mennesker som vil trenge lengre kvalifiseringsløp og sammensatt bistand for å kunne lykkes i å komme tilbake til arbeidslivet på varig basis. Dette medlem foreslår derfor å øke antall arbeidsmarkedstiltak rettet særlig mot yrkeshemmede arbeidssøkere med 500 på årsbasis. Dette medlem viser videre til at arbeidsledigheten ventes å fortsette å falle fra dagens allerede rekordlave nivå, og mener at bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak som ikke er rettet særlig mot yrkeshemmede arbeidssøkere, kan reduseres noe. I Kristelig Folkepartis budsjettforslag anbefales det derfor at Regjeringen legger til grunn et lavere ambisjonsnivå for disse arbeidsmarkedstiltakene i annet halvår, lik en reduksjon på 500 tiltak, og samtidig kommer tilbake i Revidert nasjonalbudsjett 2008 med en ny vurdering av bevilgningsbehovet.

Dette medlem viser til at Regjeringen i sitt budsjettforslag krever inn økt trygdeprenie fra alle selv-

stendig næringsdrivende, og benytter dette provenyet til å innføre 100 pst. dekning for svangerskapspenger og fødsels- og adopsjonspenger opptil 6 G for samme gruppe. Dette medlem viser til at de tidligere regjeringspartier i flere år har arbeidet for å likestille selvstendig næringsdrivendes trygderettigheter ved svangerskap og fødsel med ordinære arbeidstakere. Dette må også omfatte sykepenger, omsorgspenger, og pleie- og opplæringspenger.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram lovforslag som fra 1. juli 2008 gir selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, rett til:

- 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G)

Samtlige endringer gjennomføres uten at trygdeavgiften for selvstendig næringsdrivende økes."

Dette medlem viser til at Regjeringen foreslår å redusere antall uker en permittert kan motta dagpenger, fra 34 til 30 uker. Med bakgrunn i utviklingen i permitteringer, mener dette medlem at det bør være forsvarlig nå å avvikle den særskilte forskriften om dagpengeplikt ved permittering, og i stedet legge til grunn lovens normalkrav om dagpengeperiode på 26 uker. Dette medlem viser videre til at fiskeindustrien har særskilt liberale regler for dagpengeperiode ved permittering, og mener at utviklingen i arbeidsmarkedet tilsier at også disse reglene skjerpes inn, fra dagpengeperiode på 2 år til 1 år. Dette medlem støtter for øvrig Regjeringens forslag om å innføre dagpengerett fra første dag i permitteringsperioden for arbeidstakere i fiskeindustrien.

3.2.7.2.5 *Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 244 252 528 000 under rammeområde 7, noe som er 253 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke at deltakelse i arbeidslivet er det viktigste tiltaket for at den enkelte borger på egen hånd kan sikre seg og sin familie mot fattigdom og sosial ekskludering. Dette medlem viser til at regjeringen Bondevik II gjennom sitt målrettede arbeid la grunnlaget for den positive utvikling vi i dag ser i med et arbeidsmarked i stadig bedring. Alle rapporter tyder nå på at ledigheten går langt fortere nedover enn tidligere antatt og også raskere enn det Regjeringen har lagt til grunn i forbindelse med statsbudsjettet for 2008. Det har ikke vært registrert lavere arbeidsledighet siden 1988. På grunn av den svært gunstige situasjonen på arbeidsmarkedet foreslår derfor dette medlem å redusere antall ordinære tiltaks-

plasser med 2500 i 2008. Enkelte grupper har imidlertid stadig problemer med å komme inn i arbeidslivet. Dette medlem foreslår derfor å øke antall tiltaksplasser for yrkeshemmede med 200, til en samlet kostnad av 28 mill. kroner, hvor 24 mill. kroner foreslås bevilget innenfor rammeområde 15.

Den gunstige arbeidsmarkedssituasjonen medfører etter dette medlems syn at det også er naturlig at en rekke ordninger justeres i takt med utviklingen på arbeidsmarkedet, dette gjelder for eksempel permitteringsordningen, lønnsgarantiordningen og enkelte av ordningene knyttet til dagpengeutbetaling.

Dette medlem viser til at Stortinget tidligere har uttrykt at det "normale" skal være at folketrygden betaler dagpenger i 26 uker for permitterte arbeidstakere. Ut fra konjunktursituasjonen er det der riktig å gå tilbake til det "normale" kravet på 26 uker.

I 2006 var nedgangen i antall dagpengemottagere på 37 pst., og denne utviklingen har fortsatt i 2007 med en ytterligere nedgang på 35 pst. sammenlignet med året før. Dette medlem foreslår også at ansatte i fiskeindustrien skal ha samme permitteringsregler som annen industri. Dette må sees i sammenheng med forslaget knyttet til økt lønnsomhet ved at fiskefradraget nesten doubles.

Dette medlem registrerer at Regjeringen også i sitt forslag til statsbudsjett foreslår en reduksjon i permitteringsperioden.

Dette medlem viser videre til at regjeringen Bondevik II foreslo for 2006 to innstramminger og en utvidelse i lønnsgarantiordningen, som ville gi redusert administrasjon men dekke lønnskrev. Samlet ville det gi over 90 mill. kroner i helårlig inndekning. Kun utvidelsen ble vedtatt, til en helårskostnad på 115 mill. kroner. Dette medlem foreslår å gjennomføre alle de foreslåtte endringene i budsjettet for 2008. Kombinert med at utviklingen i antallet konkurser er fallende, fra 5072 i 2003, 4297 i 2004 og 3502 i 2005 og i 1. halvår 2006 med ytterligere 27,1 pst., så finner vi det riktig å beholde bevilgningen til lønnsgarantiordningen på samme nivå som i 2006, på 440 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det i dag finnes rundt 5000 mennesker som ikke har bosted, og mange av de blir definert som uten boevne. De som i dag faller utenfor har ofte komplekse og sammensatte problemer, og dette medlem har tillit til at noe av denne problematikken kan møtes av tredje sektor.

Dette medlem vil derfor spesielt styrke overføringene til frivillige organisasjoner som har mulighet til å drive lavterskeltilbud, og som vet hvilken hjelp man må gi. Dette medlem ønsker å bidra til å få bostedsløse vekk fra gaten og gi denne gruppen et verdig tilbud. Dette er en gruppe mennesker som i liten grad forholder seg til det offentlige hjelpeapparatet, og det er derfor viktig at hjelp kommer på en så ubyråkratisk måte som mulig. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 15 mill. kroner til frivillige organisasjoner for å styrke tiltakene for bostedsløse.

Dette medlem ser at enslige foreldre i overgangsfaser har behov for økte stønader. Disse behovene kan være midlertidige ved forhold som utdanning og

omsorg for små barn. Dette medlem vil derfor foreslå en styrket bevilgning med 15 mill. kroner til overgangsstønad.

Dette medlem viser til at Venstre har som mål å innføre en borgerlønn, en garantert minsteinntekt for alle som av ulike årsaker ikke kommer inn i det ordinære arbeidslivet og dermed ikke kan forsørge seg selv. Samtidig skal ikke en ordning med borgerlønn føre til passivisering og hindre aktiv jobbsøking for mottakerne. Tilknyttet borgerlønn skal det være en personlig handlingsplan som bør være vidt definert. Den enkelte bruker skal selv være med å sette et mål for sin aktivitet, som ikke må være ensbetydende med lønnsarbeid, men kan romme en type aktivitet som gir den enkelte mulighet til å hjelpe seg selv til en bedre eller mer stabil tilværelse.

Dette medlem viser til at en økning i inntektene til sosialhjelpsmottagere vil gi verdighet til en gruppe mennesker som i dag altfor ofte er passive klienter. Det er tid- og ressurskrevende å gå fra kontor til kontor og hele tiden redegjøre for sine behov. En økning i denne gruppens inntekter vil gi mange mulighet til å bruke tiden annerledes, og dette i seg selv vil ha positive effekter som vanskelig lar seg måle i kroner og øre. Dette medlems løsning med borgerlønn vil bidra til å hindre at folk føler seg som klienter, motvirke passivitet, samt gjøre det enklere for den enkelte å vite hva man har krav på av minimalytelser fra det offentlige. Borgerlønn skaper mer verdighet og rettferdighet i sosialpolitikken fordi det åpner for mer individorienterte løsninger, som er dette medlems visjon.

Dette medlem ønsker derfor som et første steg å prioritere en prøveordning som gir langtidsmottagere av sosialhjelp en borgerlønn på 2,5 G. Prøveprosjektet skal i første omgang prøves ut i en del kommuner innenfor en samlet ramme på 300 mill. kroner.

Dette medlem viser til Kvalifiseringsprogrammet i NAV og foreslår å kutte tiltaket med 180 mill. kroner som overføres til ny borgerlønnsordning. Dette medlem mener at ordningen med borgerlønn er bedre siden det ikke skiller ut et a- og b-lag blant sosialhjelpsmottagerne, og vil være mer treffsikkert for den gruppen som trenger det mest.

Dette medlem viser til at familier med funksjonshemmede barn ofte har en tøff hverdag. Mange uttrykker at kampen mot systemet er den verste delen av deres hverdag. Det finnes en jungel av regelverk og særregler som det er vanskelig å ha oversikt over. Dette medlem ønsker et forenklet byråkrati som kommer dem som trenger det mest til gode.

Foreldre bruker uforholdsmessig mye tid på å skaffe seg oversikt over hjelpeapparatets muligheter og stønader. I tillegg til å klare hverdagen må foreldre også bruke svært mye tid på å orientere hjelpeapparatet om sitt barns behov, både for hjelpemidler og pleie. For foreldre som ønsker å ta vare på barna sine i hjemmet, bør det tilrettelegges et godt hjelpeapparat og en omsorgslønn det er mulig å leve av.

Dette medlem vil gjerne påpeke at det leves svært forskjellige liv, og at friheten til å gjøre dette er grunnleggende for et hvert menneske. Problemet er slik

dette medlem ser det at ordningen med omsorgslønn i dag er lite brukt, det er ingen standard for hvor høyt beløp som kan utbetales og i tillegg er det lagt betydelige byråkratiske hindringer i veien for ordningen.

Dette medlem viser til at den forskjellige standarden som det henvises til når det gjelder størrelse på omsorgslønn rundt i landet er utgangspunkt for forslaget. Det finnes en rekke ordninger på området blant annet knyttet til pleiepenger, men denne ordningen er i dag ikke tilstrekkelig, og utelukker de som ikke har hatt ordinært arbeid. Dette er bakgrunnen for forslag om å sette en standard for omsorgslønn og gjøre denne kjent og ubyråkratisk i den enkelte kommune.

I dag er det slik at lønnsutgifter er i rapporteringssystemene inne i ordinære lønninger innenfor helse og omsorgssektoren i kommunene. Det er således ikke mulig å skille ut lønn, verken total lønn til personer med omsorgslønn eller hva den enkelte kommune har lagt seg på med hensyn til lønnsnivå, eller hvilke andre betingelser som er knyttet til arbeidsforholdet.

Dette medlem ser omsorgslønn for familier med funksjonshemmede barn som en forenklingsreform som vil gjøre hverdagen lettere og gjøre at foreldre kan slippe noen av de vanskene som dagens system legger opp til. Dette medlem har ingen illusjoner om at dette vil løse alt, men være et betydelig bidrag. Dette medlem vil påpeke at det på dette grunnlag er viktig å gi foreldre som velger å være hjemme med funksjonshemmede barn en anstendig lønn å leve av. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 70 mill. kroner ekstra til omsorgslønn til foreldre til funksjonshemmede barn.

Dette medlem viser til at Arbeidstilsynet har fått en rekke nye oppgaver etter innføringen av Ot.prp. nr. 56 (2006-2007) om lov om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven (innleie, påseplikt for oppdragsgivere og innsynsrett for tillitsvalgte). Dette medlem vil styrke Arbeidstilsynets mulighet til å gjennomføre kontroller på arbeidsplasser for å sørge for at regelverket knyttet til helseskadelige kjemikalier blir overholdt. Derfor foreslås posten styrket med 4 mill. kroner.

Dette medlem viser til det store antall helseskader knyttet til kjemikalier og helsefarlige stoffer som en rekke arbeidsplasser underlagt Petroleumstilsynet møter. Dette medlem foreslår derfor å styrke Petroleumstilsynet med 4 mill. kroner.

Dette medlem er glad for at de nåværende regjeringspartier og Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har samlet seg om en felles pensjonsreform som skal være bærekraftig og stå seg over tid. Et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende at vi lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer, dersom vi skal løse den store arbeidskraftsituasjonen vi står overfor. Dagens AFP-ordning undergraver på sett og vis disse målsettingene, og det er avgjørende at en framtidig AFP-ordning bygger på pensjonsreformens hovedelementer, slik statsministeren ved en rekke anledninger har forsikret Stortinget

om. Desto mer overraskende er det at regjeringspartiet Sosialistisk Venstreparti har gått ut med uforbeholden støtte til Fellesforbundets krav til en ny AFP-ordning. Dette medlem mener at det må være en målsetting å redusere antall nye AFP-pensjonister. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative budsjett en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62-67 år slik at det anslagsvis vil bli 2000 færre AFP-pensjonister årlig, noe som vil gi et redusert statlig bidrag på 46 mill. kroner over post 666.70. Det vises for øvrig til merknader og forslag i Innst. O. nr. 1 (2007-2008) om skatte- og avgiftsopplegget 2008.

Dette medlem foreslår videre at det allerede nå tas nødvendige skritt for å bidra til at de som ønsker det, kan arbeide lenger uten å bli straffet økonomisk. Dette medlem støtter derfor Regjeringens forslag om å fjerne trygdeavkortningen for arbeidsinntekt for personer som er 67 år, men ser ingen god grunn til at dette ikke også skal gjelde for de som er 68 og 69 år og bevilger derfor 213 mill. kroner for å fjerne trygdeavkortningen for arbeidsinntekt for alle mellom 67 og 70 år.

Dette medlem viser til at det bevilges betydelige summer hvert år under støtteordningen "Tilskudd til biler" under grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv. Etter dagens retningslinjer har en stønadsmottaker rett til stønad til ny bil etter 11 år. Samtidig vet vi at bilparken stadig blir bedre og at gjennomsnittelig levetid for biler på norske veier i dag er 19 år. På denne bakgrunn foreslår dette medlem at retningslinjene endres slik at stønadsmottakere får rett til stønad til ny bil etter 12 år. En slik endring vil gi en innsparing på om lag 230 mill. kroner det første året etter endringen trer i kraft, men deretter ha en ubetydelig provenyeffekt

Dette medlem ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som virker. Dette medlem vil derfor sikre at selvstendig næringsdrivende gis like rettigheter til svangerskaps- og fødselspenger som andre arbeidstakere. En rekke gründere og entreprenører starter i det små med egen virksomhet. Det er derfor behov for at denne gruppen likestilles med henhold til trygderettigheter for svangerskaps- og fødselspenger. En likestilling av disse rettighetene vil også legge bedre til rette for at flere kvinner vil våge og evne å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre. Dekningsgraden for selvstendig næringsdrivendes trygderettigheter er i dag 65 pst. ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn. For å få full godtgjørelse i permisjonstiden i dag må selvstendig næringsdrivende tegne egne forsikringer, forsikringer som er forholdsvis kostbare og medfører en belastning som svekker rekrutteringen til slik virksomhet. Dette medlem mener at dagens trygdeordninger knyttet til svangerskap og fødsel for denne gruppen ikke legger til rette for en kombinasjon av småbarnsomsorg og yrkesaktivitet. Dette medlem er derfor glad for at Regjeringen foreslår å gi selvstendig næringsdrivende rett til svangerskaps- og fødselspenger fra folketrygden med 100 prosent dekning (inntil 6 G) med virkning fra 1. juli 2008. Dette medlem stiller seg imidlertid uforståelig til at en styr-

king av selvstendig næringsdrivendes rettigheter skal finansieres ved å innføre økt trygdeavgift for den samme gruppen. For 2008 medfører disse endringene en netto besparelse for staten på 35 mill. kroner, hvilket ikke akkurat kan sies å være en styrking av de selvstendig næringsdrivendes totale økonomiske situasjon.

Dette medlem foreslår derfor at selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggforsikring er tegnet, fra 1. juli 2008 gis rett til:

- a) 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)

- b) 100 pst. dekning av svangerskapsenger (inntil 6 G)
 c) 100 pst. dekning av fødsels- og adopsjonsenger (inntil 6 G)
 d) 100 pst. dekning av omsorgsenger fra 1. dag (inntil 6 G)
 e) 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringsenger (inntil 6 G)

Samtlige endringer gjennomføres uten at trygdeavgiften for selvstendig næringsdrivende økes. Dette medlem viser til forslag om nødvendige lovendringer knyttet til dette i Innst. O. nr. 1 (2007-2008).

3.2.7.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 7

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	244 505 528 000	244 505 528 000	243 684 828 000	244 316 228 000	244 821 228 000	244 252 528 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7		0	-820 700 000	-189 300 000	315 700 000	-253 000 000

3.2.8 Rammeområde 8 (Forsvar), under forsvarskomiteen

3.2.8.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)		
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd	4 800
451	Samfunnsikkerhet og beredskap	512 383
1700	Forsvarsdepartementet	333 386
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	989 000
1716	Forsvarets forskningsinstitutt	150 191
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet	610 796
1720	Felles ledelse og kommandoapparat	1 834 280
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	103 900
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	2 174 458
1731	Hæren	3 967 421
1732	Sjøforsvaret	2 846 940
1733	Luftforsvaret	3 406 254
1734	Heimevernet	1 082 867
1735	Etterretningstjenesten	834 347
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon	2 500 807
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	8 854 548
1790	Kystvakten	842 563
1791	Redningshelikoptertjenesten	31 835
1792	Norske styrker i utlandet	732 090
1795	Kulturelle og allmenntilgode formål	244 489
Sum utgifter rammeområde 8		32 057 355

Inntekter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)

3451	Samfunnsikkerhet og beredskap	136 228
4700	Forsvarsdepartementet	200
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	152 000
4720	Felles ledelse og kommandoapparat	2 418

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	2 700
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben	39 677
4731	Hæren	3 465
4732	Sjøforsvaret	23 140
4733	Luftforsvaret	58 180
4734	Heimevernet	1 796
4740	Forsvarets logistikkorganisasjon	225 244
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	273 230
4790	Kystvakten	375
4792	Norske styrker i utlandet	10 124
4795	Kulturelle og allmenntilgjengelige formål	2 316
4799	Militære bøter	500
Sum inntekter rammeområde 8		931 593
Sum netto rammeområde 8		31 125 762

3.2.8.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.8.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.8.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 8 settes til kr 33 125 762 000, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på kr 2 000 000 000.

Disse medlemmer mener det er viktig å øke overføringene til den spisse delen av Forsvaret, ut fra dagens sikkerhetspolitiske situasjon. Disse medlemmer mener Forsvarets bevilgninger i lang tid ikke har stått i forhold til oppdragene Stortinget pålegger Forsvaret å løse. Disse medlemmer foreslår derfor en kraftig styrkning av forsvaret med 2 mrd. kroner.

Disse medlemmer ønsker en forsvarspolitik og et forsvar som bygger på de utfordringer vi står overfor i dagens og morgendagens samfunn. Videre må Forsvaret være av en slik karakter at det lett kan tilpasses de ulike trusselbilder. Dette kan best sikres ved å beholde et grunnleggende forsvar med kjerneoppgaver på norsk jord, men med kapasiteter til å delta i operasjoner også andre steder i verden.

I de senere år er det oppdaget store og meget verdifulle forekomster av olje og gass i de store havområdene vi har ansvar for. Dette i tillegg til de rike fiskeforekomstene. At Norges grense- og ansvarsforholdene er uavklart i disse områdene, øker risikoen for konflikter og kriser. Kriser som det vil kunne være sterkt ønskelig at vi kan håndtere selv med egne ressurser,

fordi det vil kunne virke eskalerende dersom vi trekker inn allierte i en innledende krise.

Hæren

Disse medlemmer er opptatt av at Hæren nå må få forutsigbarhet i sine budsjetter, slik at Hæren kan løse de oppdrag de er pålagt. Det er behov for økt trening og innkjøp av materiell i øvings- og utdanningsammenheng. Dette er oppgaver som er viktige og nødvendige for å opprettholde et troverdig forsvar. Samtidig er det en klar dreining mot et større fokus mot nordområdene i den generelle sikkerhetspolitiske debatt, dette fordrer at Forsvaret har en vesentlig tilstedeværelse i Nord-Norge inklusiv Finnmark. Hæren har i så måte en viktig oppgave og må derfor sikres ressurser nok til å ha den nødvendige struktur i nordområdene. Videre er det et akutt behov for nye befal til Hæren for å løse de oppgaver Hæren er pålagt.

Sjøforsvaret og Luftforsvaret

Sjøforsvaret og Luftforsvaret er i den situasjon at det er til stadighet aktuelt å nytte fartøy i forbindelse med internasjonale operasjoner. Disse medlemmer er svært opptatt av at Norges tilstedeværelse i nordområdene må styrkes betraktelig, noe som medfører store krav til dyktighet, fleksibilitet og materiell.

Forsvaret er i ferd med å innføre nye fregatter og dette medfører da en kraftig økning i behovet for driftsmidler. Forberedelsene til innføring av nye motortorpedobåter (MTB) vil også belaste Sjøforsvarets budsjett. Det er derfor nødvendig å styrke driftsbudsjettet, slik at disse oppdrag kan løses på en hensiktsmessig og forsvarlig måte. Sjøforsvaret har også utfordringer med utdanning av mannskaper til en stadig voksende flåte.

3.2.8.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 31 575 762 000 på rammeområde 8, som er

kr 450 000 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at Regjeringens budsjettforslag legger opp til et forsvarsbudsjett med en utgiftsramme på 31,54 mrd. kroner, hvilket innebærer et reelt kutt på 172,5 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2007. Disse medlemmer registrerer at forsvarsbudsjettet under denne Regjeringen heller ikke i år fremstår som et prioritert område. Disse medlemmer viser til at Høyre styrket forsvarsbudsjettet for 2007, og vil foreslå en ytterligere styrking på 550 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener at Regjeringens manglende vilje til å prioritere de nødvendige midler til Forsvaret og den manglende evne til å gjennomføre Stortingets forutsetninger for omleggingen av Forsvaret, er svært uheldig. Forslaget til kutt i forsvarsbudsjettet vil innebære at ubalansen mellom Forsvarets ressurser og oppgaver fortsetter å vokse. Disse medlemmer anser at det åpenbare resultatet er at moderniseringen av Forsvaret forsinkes - noe Regjeringen selv viser i St.prp. nr. 1. Disse medlemmer anser dette som et meget uheldig signal ved inngangen til en ny langtidsperiode.

3.2.8.2.4 *Merknader frå medlemmen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at den store omstillingen som Forsvaret de siste årene har vært gjennom, skal gi Norge et moderne, fleksibelt og alliansetilpasset sikkerhets- og forsvarspolitisk virkemiddel. Dette medlem mener det har vært viktig at omstillingen er basert på et så bredt flertall som mulig i Stortinget, da dette sikrer stabilitet og forutsigbarhet. Dette medlem viser til at de strukturelle endringene er nødvendige for et tidsriktig forsvar, tilpasset dagens trusselbilde. Det er viktig å ha et troverdig nasjonalt forsvar som er tilpasset de nye sikkerhetsutfordringene. Dette medlem understreker i den sammenheng at beredskap langs kysten skal prioriteres høyere enn i dag, og at Forsvaret i større grad enn i dag skal innrettes mot å håndheve suverenitet og sikre stabilitet i våre havområder i nord. Dette medlem vil understreke at forsvarsbudsjettet bør sikre en høyest mulig operativ evne. Det er viktig med balanse mellom investeringsmidler og driftsutgifter. Forsvarets oppgaver, struktur og ressurstilgang må stå i forhold til hverandre. Dette medlem viser for øvrig til NOU 2007:15 Et styrket forsvar og Forsvarssjefens forsvarsstudie 2007, og avventer derfor Regjeringens forslag til nytt langtidsprogram.

Dette medlem vil peke på at forsvars- og sikkerhetspolitikken skal sikre trygghet for norske borgere, norsk territorium og norske interesser i en tid der trusselbildet er diffust og uforutsigbart. Dette medlem vil i den sammenheng understreke behovet for godt samarbeid mellom Forsvaret og sivile krefter i samfunnet. Dette medlem viser til at helhetssyn og samarbeid må være grunnlaget for et nytt totalforsvarsbegrep der de militære og de sivile ressursene ses i sammen-

heng. Det er nødvendig for å opprettholde et organisert og funksjonsdyktig samfunn, og for å beskytte befolkningen og samfunnets verdier. Dette medlem understreker at det er viktig å arbeide for en helhetlig sikkerhetspolitikk, for styrket samfunnssikkerhet og en god balanse i forholdet mellom militær og sivil beredskap.

Dette medlem vil peke på den viktige innsatsen som norske styrker bidrar med i internasjonale operasjoner. Dette medlem mener Norge har et ansvar for å bidra til internasjonal fred og stabilitet, og peker på at operasjonene også bidrar til styrking av Norges sikkerhetspolitiske stilling. Dette medlem vil videre understreke den nøkkelrollen som FN spiller som basis for norsk forsvars- og utenrikspolitikk. Internasjonale sikkerhetsutfordringer må finne sin løsning basert på FN-pakten, og internasjonale operasjoner må være folkerettslig forankret gjennom FNs sikkerhetsråd. Dette medlem vil understreke at NATO er hjørnesteinen i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk og er tilfreds med at Regjeringen vil videreføre Norges medlemskap i NATO, og bruke organisasjonen aktivt til å utvikle transatlantisk dialog, partnerskap, fremme fredsbevaring, nedrustning, rustningskontroll og konfliktforebygging.

Dette medlem viser til at Regjeringens krav til salg av forsvarseiendommer er betydelig redusert fra 2007 til 2008, og mener at det bør være grunnlag for å justere forsiktig opp kravet om realisering av eiendommer som Forsvaret ikke lenger har bruk for. Videre mener dette medlem at situasjonen i bygge- og anleggsmarkedet gjør det aktuelt å forskyve noe av byggeaktiviteten i Forsvaret noe ut i tid.

Dette medlem foreslår derfor at nettorammen for rammeområde 8 settes til 30 965,8 mill. kroner, som er 160 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.8.2.5 *Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 30 904 562 000 under rammeområde 8, som er 221,2 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at norsk sikkerhet ivaretas best gjennom å bidra til fred, frihet og demokrati i en rettferdig internasjonal utvikling. Det er viktig at norsk sikkerhetspolitikk er helhetlig i sin tilnærming til potensielle trusler og at det har et variert utvalg av sikkerhetspolitiske virkemidler. Økende gjensidig avhengighet preger det globale forholdet mellom stater. Norges ressursmessige rikdom og geopolitiske plassering krever forpliktende internasjonalt forsvarssamarbeid. Norges posisjon som energiexportør og forvalter av naturressurser i store havområder legger føringer for norsk sikkerhetspolitikk. Det er derfor viktig at Norge er i stand til å hevde suverenitet, suverene rettigheter og utøve myndighet i norske områder.

Dette medlem mener at norsk sikkerhetspolitikk må utformes slik at vi er i stand til å forsvare våre grunnleggende sikkerhetsinteresser, også sammen med

våre allierte. De sikkerhetspolitiske omgivelsene vil i fremtiden være mer diffus. Sikkerhetspolitikken må derfor ta høyde for et bredt og mer sammensatt risikobilde som kjennetegnes av glidende overgang mellom fred, konflikt og krig. Trusler kan oppstå og utvikle seg raskt og uten særlig forvarsel. Ikke-statlige aktører kan true sikkerheten og trekke Norge inn i konflikter. En bredere forståelse av sikkerhetsbegrepet har stor betydning for de oppgaver militære styrker kan bli satt til.

Dette medlem viser til at hovedformålet med den pågående omstillingen i Forsvaret er bedre operativ evne gjennom utviklingen av et mer moderne og flek-

sibelt forsvar som bedre er i stand til å samvirke og operere sammen med allierte, både ute og hjemme.

Dette medlem viser til at Regjeringen legger opp til en reell økning av posten nybygg og nyanlegg i forsvaret med 442,4 mill. kroner korrigert for priskompensasjon begrunnet med økte byggekostnader og at en vil legge til rette for en saktest mulig oppstart av diverse investeringstiltak. Dette medlem har forståelse for at en vil i gang med investeringer så raskt som mulig, men mener at disse kan faseforskyves noe, og foreslår derfor å halvere økningen i posten.

3.2.8.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 8

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	31 125 762 000	31 125 762 000	33 125 762 000	31 575 762 000	30 965 762 000	30 904 562 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7....			0 2 000 000 000	450 000 000	-160 000 000	-221 200 000

3.2.9 Rammeområde 9 (Næring), under næringskomiteen

3.2.9.1 SAMANDRAG

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)	
900 Nærings- og handelsdepartementet	240 023
901 Styret for det industrielle rettsvern	185 000
902 Justervesenet	79 400
903 Norsk Akkreditering	21 200
904 Brønnøysundregistrene	296 400
905 Norges geologiske undersøkelse	162 700
906 Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard	21 600
907 Sjøfartsdirektoratet	291 500
908 Skipsregistrene	16 400
909 Tiltak for sysselsetting av sjøfolk	1 710 000
912 Bedriftsrettet informasjonsformidling	16 500
913 Standardisering	26 000
922 Romvirksomhet	478 900
924 Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer	68 500
929 Norsk Designråd	25 000
931 Miljøtiltak	21 000
934 Internasjonaliseringstiltak	57 200
937 Svalbard Reiseliv AS	2 000
938 Omstillingstiltak	1 000
950 Forvaltning av statlig eierskap	10 764
953 Kings Bay AS	25 000
1550 Konkurransetilsynet	84 209
2421 Innovasjon Norge	1 186 600
Sum utgifter rammeområde 9	5 026 896

Inntekter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)

3900 Nærings- og handelsdepartementet	101
3901 Styret for det industrielle rettsvern	186 000

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
3902 Justervesenet	52 200
3903 Norsk Akkreditering	17 000
3904 Brønnøysundregistrene	427 300
3905 Norges geologiske undersøkelse	40 300
3906 Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard	2 200
3907 Sjøfartsdirektoratet	166 100
3908 Skipsregistrene	15 500
3939 Støtte til skipsbygging	14 000
3954 Pensjonsfond for tidligere ansatte ved Sydvaranger ASA	40 000
3961 Selskaper under NHDs forvaltning	65 095
4550 Konkurransetilsynet	201
5325 Innovasjon Norge	43 300
5612 Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S	22 500
Sum inntekter rammeområde 9	1 091 797
Sum netto rammeområde 9	3 935 099

3.2.9.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.9.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.9.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 9 settes til kr 3 832 599 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 102 500 000.

Disse medlemmers næringspolitikk bygger på at alle bransjer i utgangspunktet skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse som gir gode samfunnsmessige løsninger. En betydelig reduksjon av skatte- og avgiftstrykket, deregulering og konkurranseutsetting av fellesskapets oppgaver vil ha en dynamisk effekt på norsk økonomi. Disse medlemmers næringsbudsjett legger opp til en aktiv og målrettet næringspolitikk for å møte utfordringene i en skjerpet global konkurranse. Det skal satses målrettet og langsiktig på områder der Norge har særlige forutsetninger så som biomarin, energi, offshore, maritim og reiselivssektoren. Disse medlemmers aktive næringspolitikk innebærer en sterkere satsing på ulike innovasjonsordninger, eksportrettet virksomhet, turistmarkedsføring, forsknings- og utviklingskontrakter og fondskonstruksjoner.

Disse medlemmer ser med bekymring på den manglende risikokapitaltilgangen til norsk næringsliv og mener Regjeringens innsats på dette området er

svak og sterkt rammer muligheten for utvikling av bedrifter fra idé til produksjon. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om en betydelig styrking av Argentum fondsinvesteringer og forslag om opprettelse av nye fond for å styrke risikokapitaltilgangen til norsk næringsliv. Disse medlemmer stiller seg uforstående til viktigheten av at det offentlige skal spare store beløp investert i utlandet og mener betydelig midler bør tilbakeføres til det private næringslivet her hjemme og skape grunnlag for videre vekst.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at en fondsordning som alternativ til NO_x-avgift blir etablert senest innen 1. februar 2008."

3.2.9.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 3 681 099 000 på rammeområde 9, som er kr 254 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at en fremtidsrettet næringspolitikk som legger til rette for vekst er den beste garantien for å oppnå felles velferd. Næringspolitikken må stimulere til omstilling og den må tilby konkurransedyktige rammebetingelser med våre naboland. Økt satsing på forskning og utvikling, bedre infrastruktur, styrking av forenklingsarbeidet og gode handelsavtaler er sentrale elementer sammen med konkurransedyktige skattebetingelser for å oppnå økt vekst. I budsjettet for 2008 legger Høyre frem en rekke forslag som vil legge et godt grunnlag for nye arbeidsplasser og fortsatt god vekst i økonomien.

En fremtidsrettet næringspolitikk

Økt forskningsinnsats inklusiv næringsrettet FoU	709 mill. kroner
Infrastruktur (veibygging og kollektivsatsing)	520 mill. kroner
Reiseliv	30 mill. kroner
Lavere formueskatt på privat kapital investert i norske bedrifter. Gå imot Regjeringens forslag om redusert aksjerabatt	560 mill. kroner
Øke avskrivingsatts for maskiner med 5 prosentpoeng for investeringer med påvist miljøeffekt eller økt energieffektivisering	200 mill. kroner
NO _x , fiskebåt og cruise, fritak for avgift	120 mill. kroner
Ikke økt trygdeavgift for selvstendig næringsdrivende	95 mill. kroner
Forbedrede overgangsregler for rederiene	600 mill. kroner
Konkurransetilsynet	5 mill. kroner
31 forslag som øker arbeidstilbudet	

Disse medlemmer mener at Regjeringen svekker verdiskapingen og arbeidsplassene når den også neste år øker skatten på privat kapital som investeres i norske bedrifter. Forslaget om å fjerne den såkalte aksjerabatten rammer familieeide og privat eide bedrifter. Disse medlemmer vil også peke på at Regjeringen gjør svært lite for å bedre tilgangen på arbeidskraft. Mangelen på arbeidskraft bremses veksten og presser opp bedriftenes kostnader. I sitt alternative budsjett fremmer derfor Høyre en rekke forslag som vil øke arbeidstilbudet både gjennom å gjøre det mer lønnsomt å arbeide, gjennom å hjelpe mennesker som helt eller delvis er trygdet tilbake til arbeidslivet og gjennom å øke muligheten for arbeidsinnvandring.

Reiselivsnæringen er en stor og viktig næring, og bidrar med mange fremtidsrettede arbeidsplasser over hele landet. Reiseliv er en global bransje som er i sterk vekst. For at Norge skal få sin del av veksten er det viktig at vi er synlige i utlandet. Disse medlemmer ønsker å videreføre veksten ved å øke profileringen av Norge til 245 mill. kroner, som er 30 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag. 5 mill. kroner av økningen skal øremerkes Nordområdene. Disse medlemmer viser til at NO_x-avgiften rammer turistnæringen fordi cruiseskipene unngår norske havner for å slippe avgiften. Disse medlemmer av hensyn til turistnæringen foreslår derfor Høyre å fritta cruisenæringen for avgiften første halvår i påvente av at Regjeringen i samarbeid med næringene skal finne en løsning.

Forsknings- og utviklingskontrakter i regi av Innovasjon Norge er viktige bidrag for å øke forskningen i bedriftene. Disse medlemmer er sterkt kritisk til Regjeringens "hvileskjær" på forskning og foreslår å øke bevilgningene til forsknings- og utviklingskontrakter med 75 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Den økte bevilgningen skal blant annet gå til å styrke utviklingsarbeidet innen miljøteknologi og maritim sektor. Dette kommer i tillegg til at Høyre i sitt alternative budsjett øker forskningsinnsatsen betydelig både over Energidepartementets og kunnskapsdepartementets budsjetter.

Norsk sjøfartsnæring er global og konkurranseutsatt. Norge må ha konkurransedyktige rammebetingelser for å ha en norsk sjøfartsnæring i fremtiden. Regjeringens

forslag til overgangsordning til nytt skattesystem omtales annet sted i innstillingen. Disse medlemmer er tilfreds med at det foreslås et nytt og mer konkurransedyktig skattesystem for norske rederier, men er meget kritisk til overgangsordningen som Regjeringen har foreslått. Norske sjøfolk er en betydelig ressurs for sine rederier og en meget viktig ressurs som styrker tilhørigheten for maritime bedrifter til Norge. Disse medlemmer mener derfor det er viktig å ha ordninger som stimulerer rederier til å ha norske sjøfolk i nøkkelstillinger. Dette er med på å videreutvikle den maritime kompetansen. Kompetansemodellen er en modell som gir støtte til maritimt utdannet mannskap i nøkkelstillinger som innebærer at alt mannskap i offshoreflåten som er flagget i NOR er omfattet av modellen. Disse medlemmer vil erstatte dagens nettolønnsordning og refusjonsordning som er mindre treffsikker på å sikre maritim kompetanse med Kompetansemodellen som krever en bevilgning som er 317 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag. Det er i all hovedsak ikke maritimt personell på utenlandsfergene som er utelatt fra Kompetansemodellen i forhold til nettolønnsordningen.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen på politisk og faglig grunnlag har valgt å sette til side Konkurransetilsynets faglige vurderinger om inngrep i enkeltsaker. Regjeringen har satt andre hensyn enn konkurranse og forbrukernes beste først. Disse medlemmer er meget kritisk til Regjeringens overkjøring av Konkurransetilsynet. Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA), som er lokalisert sammen med Konkurransetilsynet, behandler klager om brudd på regelverket for offentlige anskaffelser. Disse medlemmer mener at sekretariatet til KOFA må styrkes for å kunne få ned restansene og fylle sine oppgaver med å ilegge gebyrer ved direkte ulovlige anskaffelser. Selv om saksbehandlingstiden har blitt redusert den siste tiden er målsettingene langt fra nådd, og disse medlemmer mener en permanent høyere bevilgning må til for at KOFA skal være i stand til å fylle sine oppgaver. Et sterkt og selvstendig konkurransetilsyn er viktig for å føre kontroll med konkurranseforholdene i norsk økonomi. Disse medlemmer ønsker å øke bevilgningen til hhv. Konkurransetilsynet

og KOFA utover Regjeringens forslag med 5 mill. kroner og 3 mill. kroner.

3.2.9.2.4 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti strekar under at verdiskaping er grunnlaget for velferd. Difor er næringspolitikk avgjerande for Kristelig Folkeparti. Denne medlemen meiner at næringslivet må byggjas nedanifrå, og at politikarane si viktigaste rolle er å leggja til rette for gode og påreknlege rammevilkår for verdiskaping. På denne måten kan næringslivet gje trygge arbeidsplassar og overskot til fordeling til viktige fellesskapsgodar.

Denne medlemen ønskjer difor eit skattesystem som ikkje øydelegg for entreprenørskap, innovasjon og vekst i næringslivet. Me treng ein velfungerande arbeidsmarknad som balanserar omsynet til fleksibilitet i næringslivet og sentrale rettar for arbeidstakarane. Det er naudsamme med verksam konkurranse i næringslivet for å få ei god utnytting av ressursane i samfunnet og for å unngå at monopolmakt blir samla på få hender. Ikkje minst er me avhengige av å ha ein kunnskapsbasert skule, og best mogleg høgare utdanning og forskning, for å ta vare på vår viktigaste ressurs, menneska.

Denne medlemen syner til at det i Kristelig Folkeparti sitt alternative skatte- og avgiftsopplegg er foreslått å auka rammene til SkatteFUNN med 25 pst. for å leggja til rette for forskning og innovasjon i næringslivet. Det vert foreslått å retta opp Regjeringa sitt kutt i avsetjinga til Brukarstyrt Innovasjonsarena, slik at overføringa vert auka med 26,4 mill. kroner. Kristelig Folkeparti har foreslått at det opprettast eit NOx-fond i forståing med næringslivet, under føresetnad om at mål om reduksjon av miljøutslepp skal vidareførast.

Næringslivet vil òg tena på framlegget om ein gradvis avskrivning av arveavgifta ved generasjonsskifte i familiebedrifter, reverseringa av Regjeringa sitt framlegg om auka trygdeavgift for sjølvstendige næringsdrivande, likestilling mellom sjølvstendige næringsdrivande og arbeidstakarar òg når det gjeld svangerskapspengar/omsorgspengar, 2 pst. auka avskrivningssats for maskiner og utstyr, at Regjeringa sitt framlegg om auka kraftverksbeskatning vert avvist og at det leggjast opp til mindre innkrevjing av redetiskatt ved å la 75 pst. av skattekreditten verte eigenkapital. Når det gjeld nettolønnsordninga for sjøfolk inneber Kristelig Folkeparti sitt opplegg ein overgang til kompetansemodellen. Dette vil sikra sysselsetting av maritimt utdanna mannskap i NIS- og NOR-registra. Denne medlemen strekar under at det må finnas særskilde løysingar for frakteflåten i denne samanhengen. Vidare foreslåast ein reduksjon i Innovasjon Noreg sine nettverks- og profileringsprogram, mellom anna for å finna rom for dei beskrivne skatte- og avgiftstiltaka.

Denne medlemen foreslår difor at nettoramma for rammeområde 9 vert sett til 3 603,1 mill. kroner, som er ein reduksjon på 332 mill. kroner i forhold til Regjeringa sitt framlegg.

3.2.9.2.5 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 2 621 099 000 under rammeområde 9, noe som er 1 314,0 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem understreker viktigheten av at Norge må ha bedrifter som lykkes i den internasjonale konkurransen for å sikre arbeidsplasser og velferd. Gode vilkår kommer ikke av seg selv - det krever satsing. For å skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelt gode næringsnøytrale rammevilkår for alle deler av næringslivet. Dette medlem ønsker generelle lettelsener i norsk bedriftsbeskatning, og vil samtidig føre en målrettet politikk for å hjelpe fremgründere og kunnskapsbasert næringsliv. Det offentlige støtteapparatet og de offentlige midlene skal rettes inn mot deler av systemet der det private kapitalmarkedet ikke kan fungere. Dette medlem mener det er avgjørende å følge handlingsregelen for bruk av norske oljepenger, fordi uansvarlig offentlig pengebruk gir høy rente og en sterk norsk krone som vil være ødeleggende for norsk konkurranseutsatt næringsliv.

Dette medlem har med uring fulgt debatten internt i Regjeringen og regjeringspartiene om eierskap i næringslivet det siste året. Norske bedrifter har et behov for gode eiere som tilfører økonomiske ressurser, nettverk, markedstilgang og kompetanse. Dette er som regel langt viktigere enn eiernes nasjonalitet. I de fleste tilfeller vil fellesskapets interesser ivaretas bedre ved å bruke lovverk, rammebetingelser og kontrollmyndighet enn gjennom statlig eierskap. Dette medlem stiller seg uforstående til statens bruk av 4,8 mrd. kroner til å kjøpe aksjer i Aker Kværner, noe som er en ren gavepakke til Kjell Inge Røkke som fortsatt beholder like stor kontroll over selskapet som tidligere. Det er også et oppkjøp som gjør at vi får en betydelig maktkonsentrasjon på statens hånd, uten at det har vært en prinsipiell debatt rundt det i det hele tatt. Det synes ikke som dette faktum bekymrer Regjeringen og regjeringspartier, og i det framlagte budsjettforslaget foreslås statens eiermakt i norsk næringsliv ytterligere styrket gjennom opprettelsen av et nytt statlig investeringsfond på 2,2 mrd. kroner, samtidig som det spredte private eierskapet svekkes gjennom avvikling av den såkalte aksjerabatten og innstramming i 80 prosentregelen. Dette er ikke en politikk dette medlem støtter og Venstre går i sitt alternative budsjett mot disse forslagene.

Dette medlem mener det offentlige bør konsentrere mer av innsatsen på generelle tiltak på områder der Norge ligger særlig dårlig an som for eksempel reiseliv, forskning og kompetanseutvikling. I tillegg til generell satsing på forskning, nærmere omtalt under rammeområde 16, foreslår dette medlem derfor å bruke 75 mill. kroner på å gjenopprette bl.a. ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN som Regjeringen fjernet i 2006 og å styrke den næringsrettede forskningen med 75 mill. kroner. I tillegg foreslår dette medlem en stor satsing på mar-

kedsføring av norsk reiselivsnæring og foreslår en økning i bevilgningene på 50 mill. kroner eller 14 pst. økning av Regjeringens forslag til budsjett.

Dette medlem mener at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av "skjemaveldet", og dette medlem ser det som en hovedoppgave å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter, samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av Internettbaserte løsninger. Dette medlem foreslår derfor å bruke 41 mill. kroner for å redusere gebyrene knyttet til Brønnoysundregistret med 10 pst.

Dette medlem mener at den sjøfartskultur som er utviklet over mange år både innenriks og utenriks, må sikres gjennom gode skatte- og avgiftsordninger. Disse må være konkurransedyktige nok til at norsk skipsfart forblir en viktig del av norsk næringsliv. Det må imidlertid ikke være slik at skatteordningen blir så gunstige for en næring, at de utkonkurrerer andre næringer som driver med lignende aktivitet. Dette medlem mener derfor at nettolønnsordningen for sjøfolk må avvikles fordi den oppfattes som urettferdig for landbasert reiseliv langs kysten og for fiskerinæringen. Spesielt i en

situasjon med et meget stramt arbeidsmarked virker det direkte ulogisk at staten skal bruke milliardbeløp på subsidiering gjennom skattefritak for en enkeltnæring. Dette vises i realiteten også igjen i Regjeringens forslag til statsbudsjett der bevilgningene til nettolønnsordningen foreslås økt med 380 mill. kroner, en økning på nesten 30 pst., med begrunnelsen i en sterk økning i lønnsnivået for mottakerne av ordningen, hvilket jo er et paradoks i seg selv all den tid ordningen ble til for å holde lønnsnivået nede.

Dette medlem viser videre til forslag om bedre sosiale ordninger for gründere og selvstendig næringsdrivende under rammeområde 7, forslag om økt satsing på forskning, bl.a. 80 mill. kroner mer til næringsrettet forskning under rammeområde 16, og en rekke skatte- og avgiftslettelser for næringslivet, bl.a. økning i avskrivningssatsene, lettelse i arveavgiften, økt fribehold for aksjekjøp i egen bedrift, halv arbeidsgiveravgift for lærlinger og dobling i beløpsgrensene i SkatteFUNN-ordningen samt reversering av en rekke næringsfiendtlige skatteskjerpelser foreslått av Regjeringen, nærmere omtalt under rammeområde 22. Alt dette er tiltak som er målrettet for å sikre et moderne og fremtidsrettet næringsliv som kan sikre velferden også i framtiden.

3.2.9.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 9

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	3 935 099 000	3 935 099 000	3 832 599 000	3 681 099 000	3 603 099 000	2 621 099 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7.....			0	-102 500 000	-254 000 000	-1 314 000 000

3.2.10 Rammeområde 10 (Fiskeri), under næringskomiteen

3.2.10.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)		
1000	Fiskeri- og kystdepartementet	110 731
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner	9 215
1030	Fiskeridirektoratet	310 980
1050	Diverse fiskeriformål	177 990
2415	Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	75 000
Sum utgifter rammeområde 10		683 916
Inntekter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)		
4000	Fiskeri- og kystdepartementet	6 010
4030	Fiskeridirektoratet	24 930
4050	Diverse fiskeriformål	11 250
5575	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdepartementet	53 280
Sum inntekter rammeområde 10		95 470
Sum netto rammeområde 10		588 446

3.2.10.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.10.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at føringstilskotet er eit viktig nærings- og distriktpolitisk verktøy. Ordninga er viktig for små fiskemottak, foredlingsbedrifter og for kystfiskarar. Fleirtalet foreslår derfor å styrkje føringstilskotet med 4 mill. kroner utover Regjeringa sitt forslag.

Fleirtalet sluttar seg elles til opplegget frå Regjeringa.

Fleirtalet foreslår at ramma blir sett til kr 592 446 000, som er ein auke på kr 4 000 000 kroner i forhold til Regjeringa sitt forslag.

3.2.10.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 10 settes til kr 563 776 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 24 670 000.

Disse medlemmer viser til at Framskrittspartiets fiskeripolitikk bygger på at næringen må få utvikle seg uten byråkratiske hindringer og gis konkurranse-dyktige rammebetingelser som gjør at overføringer og særlige reguleringer blir unødvendige. Selv om det har skjedd mye positivt for de selvstendige næringsdrivende i fiskerinæringen ved at næringsavtalen er opphevet og regelverk forenklet, så mener disse medlemmer at liberaliseringen av fiskerinæringen går for langsomt. Disse medlemmer mener at fiskerinæringens rammevilkår skal ha et næringsperspektiv og at dette også vil være den beste form for distriktpolitikk. Disse medlemmer erkjenner imidlertid at fiskerinæringen må reguleres til en viss grad, blant annet fordi ingen har naturlig eiendomsrett til havets ressurser. Forvaltningen av havets ressurser skal skje på en måte som er tjenlig for hele landet og for befolkningen langs kysten. Det er likevel for stor avstand mellom en fornuftig regulering basert på å sikre konkurransefrihet innen næringen og dagens mengde av regler og subsidiordninger.

Det er viktig med bærekraftig høsting av ressursen sjøpattedyr. Produkter av sjøpattedyr er en viktig eksportartikkel for Norge, og en økt fangst av sjøpattedyr som er hensyntatt i vårt budsjettforslag vil bidra til økt vekst i kystområdene. Disse medlemmer mener at fisk- og havbrukssektoren er pålagt for mange og høye særavgifter og vi fremmer derfor forslag om betydelig reduserte avgifter som vil legge grunnlag for ytterligere vekst for næringene. Det er behov for å kanalisere en større del av dagens forskningsmidler til fiskeri- og oppdrettsnæringen.

3.2.10.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 483 446 000 på rammeområde 10, noe som er kr 105 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at norsk fiskerinæring de seneste årene har oppnådd lønnsomhet og har kunnet gjøre nødvendige nyinvesteringer som følge av en politikk som har stimulert til økt lønnsomhet. Flåteleddet har gjennom ulike strukturingsordninger fått muligheten til å øke kvotegrunnlaget pr. båt. Dette er en politikk det har vært bred politisk støtte til de siste 25 år. Norsk fiskerinæring har siden valget i 2005 blitt påført en rekke tiltak og reguleringer som alene, og ikke minst i sum, bidrar til å svekke lønnsomheten. 2006 var et rekordår for Norsk sjømatnæring målt i eksportverdi, og det var første året at eksportverdien av oppdrett var høyere enn verdien på villfanget fisk. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å legge tilrette for lønnsomhet i alle ledd i sjømatnæringene og at norske myndigheter sikrer stabil og forutsigbar markedsadgang for norsk sjømat.

Disse medlemmer merker seg de betydelige utfordringene fiskerinæringen har med å rekruttere fiskere som følge av stor etterspørsel fra blant annet offshorenæringen. Regjeringens systematiske svekkelse av lønnsomheten i fiskerinæringen gjennom blant annet NO_x-avgift, strukturfrys, distriktskvoter, skjerpede leveringsforpliktelser har ytterligere økt disse problemene. Offshorenæringen har høy lønnsomhet, høy vekst og full nettolønn til samtlige sjøfolk. Disse medlemmer mener fiskerfradraget som sist ble økt til 80 000 kroner under regjeringen Bondevik II må økes til 150 000 kroner for å kompensere for rekrutteringsproblemer som fiskeflåten opplever som følge av en styrket nettolønnsordning og et meget stramt arbeidsmarked.

Disse medlemmer er sterkt kritisk til at Regjeringen ikke har fulgt opp sine løfter fra desember 2006 om å gå i dialog med næringene som er rammet av NO_x-avgiften med tanke på å få plass miljøfond eller en forpliktende miljøavtale. Måten avgiften kreves inn på i dag gir tilnærmet ingen miljøeffekt og fører til lengre transport ved at råstoffet leveres i utenlandske havner. Dette taper både miljøet og norske industribedrifter på. Disse medlemmer viser til eget forslag om å gi fritak til og med første halvår for fiskeri- og cruisenæringene som rammes hardest av Regjeringens symbolavgift. Hvis ikke Regjeringen har klart å få på plass en avtale innen Revidert nasjonalbudsjett for 2008 vil disse medlemmer på nytt vurdere å gi fritak videre.

Disse medlemmer ønsker større frihet og mer produksjon i oppdrettsnæringen. Norsk sjømat er en av våre største eksportartikler og en betydelig distriktsnæring. På grunn av streng norsk regulering av produksjonen og turbulente handelsforhold både med USA, EU og Russland har norsk oppdrettsnæring lavere mar-

kedsandeler enn vi kunne hatt, og får ikke ta stor nok del i veksten internasjonalt. Markedsadgang for norsk sjømat er et omfattende arbeid som tar tid og som må prioriteres høyt. Særnorske reguleringer må ikke være innrettet slik at vi sakter akterut som en av verdens ledende sjømatnasjoner. Disse medlemmer mener at norskekysten skal få ta del i veksten i oppdrettsnæringen og mener det må lyses ut 20 nye oppdrettskonsesjoner a 5 mill. kroner. Det vil gi en produksjonsøkning på omlag 2 pst. Konsesjonene skal fordeles etter en runde med prekvalifisering av potensielle kjøpere og fordeles ved loddtrekning.

3.2.10.2.4 Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti strekar under at fiskeri- og havbruksnæringa er avgjerande for verdiskaping og sysselsetting langs kysten.

Denne medlemen syner til Kristelig Folkeparti sitt alternative skatte- og avgiftsopplegg, der det mellom anna vert gjort framlegg om å auka fiskarfrådraget frå 80 000 kroner til 150 000 kroner. Dette vert gjort for å betra den utfordrande arbeidskrafttilgongen i fiskerinæringa. Denne medlemen foreslår òg at det opprettas eit NO_x-fond i forståing med næringslivet med verknad frå 1. juli 2008, under føresetnad om at målet om reduksjon av miljøutslepp skal vidareførast.

Denne medlemen sluttar seg til Regjeringa sitt framlegg til nettoramme for rammeområde 10.

3.2.10.2.5 Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 538 446 000 under rammeområde 10, noe som er 50 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at Norge med vår lange kyststripe og fem ganger så mye hav som land, rår over store fornybare ressurser. Klarer vi å utnytte disse optimalt, har vi potensial for en verdiskaping som kan være større og mer varig enn oljeinntektene. Med gode rammevilkår kan sjømatnæringene sikre vekst og inntektsgrunnlag langs hele kysten vår. Norge har innen fiskeri, havbruk og marin bioteknologi et stort konkurransefortrinn ut fra naturgitte forutsetninger og en omfattende kompetanse utviklet gjennom generasjoner, og gjennom målrettet forskning. Dette medlem vil utvikle en sjømatpolitikk som sikrer en konkurransedyktig og allsidig sjømatnæring.

Dette medlem ser at kystflåten i et samarbeid med reiselivsnæringen kan bidra til å utvikle nye reise-

livsprodukter. Slik opplevelsesturisme kan bidra til å styrke grunnlaget for å opprettholde en sterk kystflåte. For å lykkes med disse omstillingene er det behov for økt tilgang på risikokapital. Dette for å sikre nyskaping, produktutvikling, og satsing på eksportfremmende tiltak. Det er en forutsetning at Norge gjennom en aktiv handelspolitikk får redusert sine handelshindringer. Regelverket innenfor alle deler av sjømatsektoren må forenkles kraftig, og ha som hovedmål å sørge for miljøvennlig, bærekraftig forvaltning og lokal verdiskaping.

Dette medlem mener at fiskeressursene er en nasjonal ressurs og skal forvaltes nasjonalt. Dette medlem mener imidlertid at regionene skal få økt medbestemmelse på utformingen av fiskeripolitikken gjennom at det etableres forpliktende rådslag mellom nasjonale myndigheter, næringen og regionalt folkevalgte.

Dette medlem er av den oppfatning at den tradisjonelle fiskerinæringen skal reguleres gjennom kvotebestemmelser slik at langtidsbeskatningen ikke er større enn det økologisk bærekraftige. Det må reageres strengt på overtredelser og andre former for juks med disse kvotene. Norge må i internasjonale forhandlinger være en pådriver for å få et mer bærekraftig fiske. Fastsetting av kvoter må så langt som mulig bygge på økosystemforvaltning, slik at beskatning av en art ikke truer langtidsutbytte fra andre arter. Internasjonale avtaler og effektiv kontroll må sikre den økologiske balansen i Barentshavet og Nordsjøen.

Dette medlem mener at nettolønnsordningen for sjøfolk medfører at arbeidskraften forsvinner fra fiskeflåten og over til øvrig skipsfart på grunn av Regjeringens grove forskjellsbehandling mellom ansatte på fartøy som kommer inn under nettolønnsordningen og ansatte på fiskefartøy. Dette paradokset blir ikke mindre av at Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til nettolønnsordningen for sjøfolk med 380 mill. kroner, en økning på nesten 30 pst., med begrunnelsen i en sterk økning i lønnsnivået for mottakerne av ordningen, samtidig som Regjeringen foreslår en nominell videreføring av bl.a. fiskerfradraget, som i realiteten innebærer en skatteskjerpelse for denne gruppen. Dette medlem er uenig i en slik politikk og vil avvikle nettolønnsordningen og samtidig øke fiskerfradraget fra 80 000 kroner til 150 000 kroner og på denne måten styrke rekrutteringen til og rammebetingelsen for fiskerinæringen.

Dette medlem mener at det fortsatt er store uutnyttede muligheter innenfor oppdrettsnæringen og legger til grunn at det vil være mulig å selge nye oppdrettskonsesjoner også i 2008 på samlet om lag 50 mill. kroner.

3.2.10.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 10

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	588 446 000	592 446 000	563 776 000	483 446 000	588 446 000	538 446 000
Avvik fra St.prp. nr. 1						
Tl. nr. 1-7.....		4 000 000	-24 670 000	-105 000 000	0	-50 000 000

3.2.11 Rammeområde 11 (Landbruk), under næringskomiteen

3.2.11.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 3 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)		
1100	Landbruks- og matdepartementet	122 922
1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	155 897
1115	Mattilsynet	1 086 120
1138	Støtte til organisasjoner m.m.	26 190
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer	32 855
1141	Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket	105 587
1143	Statens landbruksforvaltning	322 586
1144	Ressursforvaltning og miljøtiltak i landbruket	6 097
1147	Reindriftsforvaltningen	59 100
1148	Naturskade - erstatninger og sikring	89 038
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	41 945
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	11 956 856
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	97 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift	22 726
Sum utgifter rammeområde 11		14 124 919
Inntekter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)		
4100	Landbruks- og matdepartementet	16 030
4112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	18 278
4115	Mattilsynet	125 697
4138	Støtte til organisasjoner	2 300
4143	Statens landbruksforvaltning	32 644
4147	Reindriftsforvaltningen	33
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	96 000
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet	718 838
Sum inntekter rammeområde 11		1 009 820
Sum netto rammeområde 11		13 115 099

3.2.11.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.11.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til det arbeidet som blir gjort av Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk. Fleirtalet foreslår å støtte Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk med ei overføring på 1 mill. kroner.

Fleirtalet sluttar seg elles til opplegget frå Regjeringa.

Fleirtalet foreslår at ramma blir sett til kr 13 116 099 000, som er ein auke på kr 1 000 000 i forhold til Regjeringa sitt forslag.

3.2.11.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative

statsbudsjett foreslår at ramme 11 settes til kr 6 900 229 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 6 214 870 000.

Disse medlemmer mener i motsetning til Regjeringen at landbrukspolitikken må legges opp slik at det utvikles en robust produksjon basert på markedsøkonomiske kriterier som offensivt kan møte ny internasjonal konkurranse i en situasjon der importvernet vil falle. Disse medlemmer er skuffet over at de øvrige partier på Stortinget ikke har tatt et oppgjør med det jordbrukspolitiske styringssystemet som har vært mislykket fordi man ikke har nådd ambisiøse mål knyttet til bosetting, sysselsetting og inntektsnivå. Dagens politikk medfører at hvert år forsvinner det mellom 2 000-3 000 produksjonsenheter. Totalt antall jordbruksbedrifter har gått ned fra 99 000 til 51 000 i perioden 1989 til 2006. Landbrukspolitikken har hatt som konsekvens betydelige kostnader i form av offentlige utgifter, høye priser på matvarer og innskrenket næringsfrihet for bøndene.

Disse medlemmer mener det haster med å innføre en ny landbrukspolitikk gjennom en entreprenørskapsmodell der et sentralt element vil være å styrke den private eiendomsretten og næringsfriheten. Landbruksnæringen må finne sin plass blant vanlige produksjoner som søker et marked i friest mulig konkurranse.

Konkurranse er den viktigste forutsetning for et godt entreprenørmiljø og derfor må de etablerte ordningene som hindrer dette avvikles, som jordbruksavtalen og de forvaltningsoppgaver som den finansierer. Disse medlemmer fremmer derfor en rekke forslag for å styrke bondens næringsfrihet og som avskaffer deler av det sosialistiske styringssystemet som lenge har utarmet den norske landbruksnæringen. Disse medlemmer fremmer forslag om å myke opp rigide produksjons- og markedsreguleringer som begrenser eller hindrer konkurranse. I en nedtrappingsfase for støttetiltak og subsidier kan bevilgninger gis over statsbudsjettet og vi foreslår en ordning med én milliard i omstillingstøtte for landbruket.

Disse medlemmer vil med dette forslaget legge til rette for næringsdrivende som ønsker en overgang til en mer markedsrettet produksjon og som vil benytte sine produksjonsmuligheter. Kombinasjonen av en målrettet omstillingsstøtte med en mulighet til å utnytte produksjonskapasiteten på gården vil skape en robust norsk landbruksnæring med et bedre inntekstgrunnlag enn det dagens regulerte økonomi kan tilby. Disse medlemmer visert til at Fremskrittspartiets landbrukspolitikk vil legge et godt grunnlag for både små og store matvareprodusenter som ønsker å utnytte de produksjonsmulighetene markedet gir i et tett samspill med norske forbrukere. Styrket konkurranse i det norske matvaremarkedet vil bedre forbrukerens innflytelse på produksjonen og medføre et bredere vareutvalg.

3.2.11.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 11 206 099 000 på rammeområde 11, noe som er kr 1 909 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer ønsker en fremtidsrettet landbruksnæring over hele landet. Det kan vi oppnå gjennom omstilling og nytenking. Utfordringene ved at globale handelsforhold er i endring kan brukes til å gjøre norsk jordbruk mer robust og konkurransedyktig med våre naboland. Disse medlemmer mener jordbrukspolitikken må bli mer fremtidsrettet og viser til Dokument nr. 8:79 (2006-2007) om en fremtidsrettet jordbrukspolitikk fremmet av Torbjørn Hansen, Petter Løvik, Gunnar Gundersen og Ivar Kristiansen. Hovedelementene i forslaget er at norske bønder i større grad skal være selvstendig næringsdrivende med muligheter for fremtidsrettet satsing, lønnsom drift og reell eiendomsrett til verdiene på det enkelte bruk. Dagens overregulerte støttesystem koster mye og gir lav lønnsomhet for bøndene, og likevel rask nedgang i bruk og

årsverk. Nedgangen i sysselsettingen i jordbruket gjør at det er det viktig å satse på andre virkemidler som stimulerer til bosetting i distriktene. Reiselivsnæringene er i sterk vekst og vil kunne skape ny næring i kjølvannet av strukturrasjonaliseringen i jordbruket. Nytenking på andre områder har også potensial til å stimulere til ny næring. Virkemidler som stimulerer til dette er blant annet penger til markedsføring av Norge som turistmål, høyere avskrivningssatser for miljøinvesteringer i industrien, satsing på forskning i små og mellomstore bedrifter gjennom blant annet SkatteFUNN, veibygging og satsing på økt kraftproduksjon.

Disse medlemmer vil vise til Åknesprosjektet i området rundt Geirangerfjorden, og det viktige sikringsarbeidet som ble igangsatt av regjeringen Bondevik II. Disse medlemmer mener Regjeringen bevisst har trenert det videre arbeidet med å få varslingssystemet på plass, og at det derfor umiddelbart må tilføres økonomiske midler til døgkontinuerlig overvåking. På denne bakgrunn vil disse medlemmer foreslå at det bevilges 16 mill. kroner til døgkontinuerlig overvåking. For utfyllende merknad om Åknesprosjektet vises det til Budsjett-innst. S. nr. 8 (2007-2008).

Disse medlemmer mener det er realistisk og nødvendig å gradvis redusere overføringsnivået til jordbruket. Dette må gjøres samtidig som man fjerner reguleringer som i dag legger hindringer på de i næringen som ønsker å satse. Det er også viktig å frigjøre budsjettmidler til andre formål som sikrer økt verdiskaping og vekst i økonomien. Disse medlemmer reduserer bevilgningene til landbruksbyråkratiet med 30 mill. kroner.

En stor del av jordbruksavtalen er rene bygdepolitiske tiltak som ikke spesifikt er øremerket jordbruket. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere bevilgningene til Landbrukets utviklingsfond med 330 mill. kroner. Reduksjonen i de direkte overføringene til jordbruksnæringen er på 1,5 mrd. kroner. Disse medlemmer mener det er en realistisk reduksjon i overføringene, hvis man ser det i sammenheng med støtten som ytes direkte og indirekte til jordbruket på ca. 19 mrd. kroner.

3.2.11.2.4 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti ønskjer eit aktivt landbruk i alle delar av landet. Dette er eit viktig virkemiddel for å oppretthalda hovudtrekka i busettingsmønsteret og eit levande kulturlandskap. Dette inneber at ein må leggja til rette for ein variert bruksstruktur som både tar omsyn til tradisjonelle familiebruk og gjer moglegheit for ulike samarbeidsformer.

Denne medlemen vil gje større valfridom for aktive jordbruksverksemdar. Samtidig skal det satsas på alternativ næringsutvikling, slik at dette vil gje grunnlag for ein meir robust og framtidretta landbruksproduksjon over heile landet.

Denne medlemen sluttar seg til Regjeringa sitt framlegg til nettoramme for rammeområde 11.

3.2.11.2.5 Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 13 105 099 000 under rammeområde 11, som er 10 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at landbruket skal ha en viktig plass også i framtidens Norge. Det er et mål å opprettholde et desentralisert landbruk med variert bruksstruktur, både av beredskapshensyn og for å sikre trygg mat.

Skal dette lykkes, krever det at moderniseringen av det norske landbruket fortsetter. Dette medlem ser på bonden som en selvstendig næringsdrivende med et spesielt forvalteransvar. Derfor er det viktig at gründermentaliteten får en viktig plass innenfor landbruket. Ressursgrunnlaget på bygdene må i større grad utnyttes til næringsutvikling og til bosetting også for folk uten direkte tilknytning til primærnæringene. Det må bli mer mangfold i landbruket. Lokale myndigheter må få større anledning til lokal tilpasning og til å se landbrukspolitikken i sammenheng med øvrig næringspolitikk. Landbruket må få mindre øremerking, færre skjemaer, færre og enklere retningslinjer.

I tillegg til å produsere mat og trevirke, må landbruket få en mer sentral rolle i å oppfylle samfunns mål om livskraftige lokalsamfunn, levende kulturlandskap og natur- og miljøgoder. Dette medlem ønsker overføringer til landbruket på om lag dagens nivå, men med mer produksjonsnøytrale og miljøvennlige tilskuddsordninger.

Dette medlem vil ha en mer aktiv bosettingspolitikk for de landbrukseiendommene som i all hovedsak er et sted å bo. Det bør bli enklere å få kjøpt småbruk, for å sikre bosetting og økt mangfold på bygdene. Dette medlem viser i så måte til forslaget fra Lars Sponheim og André N. Skjelstad om oppheving av det generelle forbudet mot å dele landbrukseiendom (Innst. O. nr. 43 (2005-2006)).

Dette medlem vil sikre Norge et fortsatt handlingsrom for en nasjonal landbrukspolitikk innenfor rammen av WTO og andre internasjonale avtaleverk. Alle land må sikres retten til en viss nasjonal jordbruksproduksjon bl.a. gjennom tollvern. Det er likevel åpenbart at WTO-avtalen vil kreve en omstilling av den norske landbrukspolitikken, ikke minst gjelder dette en felles forståelse av at avvikling av eksportsubsidier er nødvendig for å slippe den fattige delen av verden til. Dette medlem foreslår derfor en avvikling av de norske eksportsubsidiene til osteproduksjon gjennom omsetningsavgiften. Dette medlem foreslo også dette i forbindelse med behandlingen av jordbruksoppgjøret 2007-2008 i Stortinget våren 2007. Dette medlem viser videre til at det nå er produksjonsunderskudd på melk i Norge. Etterspørselsunderskuddet er på om lag 150 millioner liter melk, noe som er identisk med det volum melk som går med til produksjon av ost til eksport som subsidieres med kr 1,39 pr. liter. Det vil derfor på alle måter være bedre at pro-

duksjonsunderskuddet dekkes ved å avvikle eksport-subsidiene.

Dette medlem viser videre til at Regjeringen etter at den tiltrådte har kommet med en rekke nye innrømmelser i de pågående WTO-forhandlingene som vi får konsekvenser for norsk landbruk- og norsk landbrukspolitikk i årene som kommer. Dette er innrømmelser som er nødvendige for å komme fram til en avtale og som dette medlem støtter. Det er imidlertid på sin plass å minne om at landbruksministerens parti, Senterpartiet, omtalte den forrige regjeringens WTO-innrømmelser, som var langt mindre vidtgående enn det dagens regjering er villig til å gi, som "en dramatisk siste hilsen fra Venstre og Kristelig Folkeparti til bygde-Norge".

Det kompliserte regelverket og mange av landbrukets lover er et hinder for utvikling av et mer fleksibelt landbruk der de som har lyst til å satse på næringen får mulighet til å gjøre det. Dette medlem ønsker derfor en full gjennomgang av lov- og regelverk med sikte på en kraftig modernisering.

Dette medlem ønsker å videreføre jordbruksforhandlingene, men som en rendyrket inntektsavtale mellom bøndene og staten. Alle andre tilskudd og ordninger bør overføres til ordinære poster på statsbudsjettet og avgjøres og besluttes i åpne diskusjoner i vårt folkevalgte demokrati og ikke i lukkede forhandlinger innenfor det korporative system.

Dette medlem ønsker en gradvis oppmyking av regelverket innenfor melkeproduksjonen. Enkeltbruk i melkeproduksjonen må få muligheten til å utvikle produksjonen ved å kjøpe eller leie kvote og maksimalkvoten for enkeltbruk bør økes. Dette medlem ønsker også en fri omsetning av melkekvote innenfor dagens geografiske rammer. Dette medlem vil oppheve de geografiske begrensningene for deltakelse i samdrifter og oppheve begrensningene i antall deltakere. Det bør dessuten innføres en mulighet for å leie melkekvote, for å kunne gi brukerne mulighet til å foreta sine egne valg, uten at det fratrar framtidige eiere muligheten til å starte eller drive melkeproduksjon.

Dette medlem mener videre at de virkelig store utfordringene for norsk landbrukspolitikk er knyttet til den utviklingen vi nå ser internasjonalt, både i forhold til WTO-forhandlingene, men ikke minst det forhold at vi står overfor en mulig global matkrise, med underskudd på mat og betydelig økte priser på verdensmarkedet. OECD anslår i en rapport at verdens matvarepriser kommer til å stige mellom 20 og 50 pst. det kommende tiåret og at stigende priser på basisvarer som korn og melk kan føre til sosial uro og politiske problemer. Eksemplene er mange: Hveteprisene på verdensmarkedet har steget med 50 pst. på kort tid, og verdens kornlagre rekker bare til 50 dagers forbruk, det er de minste reserver verden har hatt på minst hundre år (bortsett fra under de to verdenskrigene). Melkeprisene i Europa har steget med 86 pst. i år. Prisen på egg forventes å stige med 50-60 pst. i Australia i høst og i Etiopia har kjøttprisene steget med 50 pst. det siste året. I tillegg kommer den kraftige økningen i etterspørsel etter kjøtt (spesielt svin) i Kina og India. Det

sier seg selv at når etterspørselen øker i to land som utgjør nesten 40 pst. av jordens befolkning, blir konsekvensene dramatiske. Dette er en utvikling som også vil få betydelige konsekvenser også for Norge og norsk landbrukspolitikk.

Dette medlem støtter en omlegging som gir kommunene ansvaret for kostnadene knyttet til vaktgodgjøringen for veterinærer som deltar i klinisk veterinær-vakt utenom ordinær arbeidstid, men stiller seg avventende til om det er behov for en egen tilskudds-post utover dette til stimuleringsstiltak for å sikre generell tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Dette medlem vil avvente den nye ordningen med kommunalt ansvar for klinisk veterinær-vakt før det eventuelt bevilges midler til en slik ordning.

Dette medlem mener også at verdiskapingsprogrammene for mat og skog er viktige for å øke nyska-

ping og entreprenørskap innenfor disse områdene. Imidlertid er det en erkjennelse at de samlede tilsagn til det trebaserte innovasjonsprogrammet har vært om lag 15 mill. kroner under den bevilgede ramme de siste årene. For inneværende år er det pr. 1. november gitt tilsagn om 18,6 mill. kroner innenfor en samlet ramme på om lag 35 mill. kroner. Dette medlem foreslår derfor at bevilgningene til programmet reduseres tilsvarende det forbruket det har vært på de siste årene. Dette medlem vil vise til Åknesprosjektet i området rundt Geirangerfjorden og det viktige sikringsarbeidet som ble i gang av regjeringen Bondevik II. Det er nå viktig at det etableres varslingsystemer og døgnkontinuerlig overvåking. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 16 mill. kroner til et nasjonalt senter for sikring lokalisert til Stranda kommune.

3.2.11.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 11

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	13 115 099 000	13 116 099 000	6 900 229 000	11 206 099 000	13 115 099 000	13 105 099 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7.....		1 000 000	-6 214 870 000	-1 909 000 000	0	-10 000 000

3.2.12 Rammeområde 12 (Olje og energi), under energi- og miljøkomiteen

3.2.12.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)		
1800	Olje- og energidepartementet	162 748
1810	Oljedirektoratet	445 400
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	462 200
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon	690 500
1830	Forskning	468 300
1831	Miljøvennlig gassteknologi	81 800
1832	Internasjonalisering	22 350
1833	CO ₂ -håndtering	995 000
1870	Petoro AS	242 000
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	26 300 000
2490	NVE Anlegg	6 000
Sum utgifter rammeområde 12		29 876 298
Inntekter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)		
4800	Olje- og energidepartementet	2 800
4810	Oljedirektoratet	56 200
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat	107 100
4825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon	431 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet	130 000
4831	Miljøvennlig gassteknologi	91 800
4860	Statnett SF	1 800
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	128 200 000
5490	NVE Anlegg	2 000
Sum inntekter rammeområde 12		129 022 700
Sum netto rammeområde 12		-99 146 402

3.2.12.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.12.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.12.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 12 settes til kr -100 035 802 000, som er en utgiftsreduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 889 400 000.

Disse medlemmer vil legge forholdene til rette slik at Norge bedre kan utnytte våre muligheter som energistormakt. En sterk olje- og energisektor vil skape grobunn for teknologiutvikling, høy verdiskaping og god levestandard. Dette bør komme landets innbyggere og næringsliv til gode gjennom sikker tilgang til energi til en fornuftig pris. Det er behov for en mer målrettet og handlekraftig tilnærming både på energi og petroleumsområdet.

Forskning på fornybar energi og Thorium

Disse medlemmer viser til at økt bruk av nye fornybare energikilder er et viktig bidrag for å gjøre energibruken mer fleksibel. Utviklingen og produksjon av alternative energikilder har også et stort potensial når det gjelder å skape nye arbeidsplasser. Dessverre er dagens støtteordning til fornybar energi feilslått, både ved at støttenivået er utilstrekkelig og at systemet er feil.

Disse medlemmer foreslår å satse på fornybar energi gjennom å øke fondet for energi- og petroleumsforskning med 10 mrd. kroner. Disse medlemmer foreslår også å sette av 10 mill. kroner til Thoriumforskning i 2008. Norge har store forekomster av grunnstoffet Thorium og man bør forske mer på hvilke muligheter for energiproduksjon som er knyttet til dette stoffet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen benyttes til teknologisk forskning for å bedre utvinningsgraden, økonomien og sikkerheten på kontinentalsokkelen, samt andre relevante energiforskningsprosjekter."

"Stortinget ber Regjeringen gjennomgå støtteordningen for fornybar energi, og fremlegge sak med vurderinger for potensialet i et grønt sertifikat marked med Sverige, samt endringer i støttenivået for Regjeringens eksisterende støtteordning."

"Stortinget ber Regjeringen vurdere tidligere avviste vannkraftutbygginger på nytt, og fremme egen sak om dette til Stortinget."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem tiltak for å stimulere til oppgradering og utvidelse av eksisterende vannkraftverk."

3.2.12.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr -98 956 402 000 på rammeområde 12, som er kr 190 000 000 mer på utgiftssiden enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer legger vekt på å føre en fremtidsrettet energipolitikk som gir en bærekraftig og sikker energiforsyning til akseptable priser. Videre vil disse medlemmer prioritere forskning og utvikling for økt verdiskaping og sysselsetting i årene fremover gjennom en offensiv utnyttelse av våre naturressurser og kompetanse.

Disse medlemmer tar de globale klimautfordringene på alvor. Disse medlemmer har merket seg at energiproduksjon og forbruk globalt sett er den viktigste kilden til utslipp av klimagasser. Disse medlemmer har merket seg at det Internasjonale Energibyrådet (IEA) i sitt referansescenario anslår at verdens energietterspørsel vil dobles frem mot 2030, og at fossilt brensel vil dekke om lag 80 pst. av det globale energibehovet i 2030. Disse medlemmer har merket seg at dette kan medføre at utslippene av CO₂ vil øke med 14 milliarder tonn sammenlignet med 2004. Dette er ikke bærekraftig. Skal vi unngå en økning i de globale klimagassutslippene, samtidig som utviklingsland og nyindustrialiserte land får dekket sine økende energibehov i årene fremover, og kan løfte sin befolkning ut av fattigdom, er det nødvendig med en kraftig satsing på fornybar energi så vel som CO₂-håndtering av fossile energikilder. Disse medlemmer mener at klimautfordringen må møtes med tiltak både nasjonalt og internasjonalt.

Disse medlemmer viser til at Norge har et stort potensial for produksjon av fornybar energi. Men disse medlemmer konstaterer også at støtteordningene for fornybar energi i Norge ikke er tilstrekkelige til å utløse mange nye prosjekter innen fornybar energi. Disse medlemmer viser her blant annet til at 9 av 10 vindkraftprosjekter har blitt lagt til side etter at regjeringen Stoltenberg II vinteren 2006 valgte å bryte forhandlingene med Sverige om et grønt sertifikatmarked, og i stedet foreslo en nasjonal støtteordning for ny fornybar energi. Disse medlemmer vil ha en betydelig styrking av satsingen på fornybare energikilder i Norge, og foreslår å øke bevilgningene til fornybar energi med 100 mill. kroner. Disse medlemmer foreslår videre å styrke Grunnfondet for fornybar energi med 10 mrd. kroner.

Disse medlemmer mener at forskning og utvikling av nye fornybare energikilder og CO₂-håndtering

for fossile energikilder er viktige elementer for å øse klimautfordringene. Disse medlemmer har merket seg at på begge disse viktige forskningsområdene har Regjeringen ikke foreslått budsjettøkning i 2007. Disse medlemmer foreslår derfor å øke bevilgningen til forskningsprogrammene RENERGI (nye fornybare energikilder) og Climit (miljøvennlig gasskraftteknologi) med til sammen 50 mill. kroner. Denne økningen i energiforskningen kommer i tillegg til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår en kraftig økning i satsingen på kunnskap, forskning og utvikling som vil komme energi- og miljøforskningen til gode.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Stoltenberg II har foreslått en betydelig skatteskjerpelse i kraftverksbeskatningen. Denne skattesjerpelsen rammer blant annet småkraftverk gjennom at nedre grense for grunnrenteskatt er senket fra 5 500 kVA til 1 500 kVA. Videre har regjeringen Stoltenberg II foreslått å fjerne risikotillegget ved beregning av normalavkastning for grunnrenteskatt, noe som medfører at en rekke kraftprosjekter vil få negativ nåverdi med gjeldende avkastningskrav i næringen, og dermed ikke vil bli realisert. Begge disse skattesjerpelsene kan redusere produksjonen av fornybar energi i Norge, og dermed bidra til økte klimagassutslipp.

Disse medlemmer viser til at under regjeringen Bondevik II ble de årlige bevilgningene over statsbudsjettet til petroleumsforskning økt fra ca. 100 mill. kroner årlig til nær 400 mill. kroner. Disse medlemmer viser videre til St.prp. nr. 1 (2005-2006) der regjeringen Bondevik II uttalte et ambisjonsnivå på å øke de årlige bevilgningene til petroleumsforskning til 600 mill. kroner årlig i løpet av denne stortingsperioden. Disse medlemmer mener at dette var et riktig ambisjonsnivå.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen Stoltenberg II dessverre ikke har et like offensivt ambisjonsnivå når det gjelder petroleumsrettet forskning som regjeringen Bondevik II hadde, og har holdt bevilgningene til petroleumsrettet forskning omtrent uendret i de to budsjettene Regjeringen har lagt frem. Disse medlemmer vil videreføre en sterk økning i petroleumsrettet forskning og utvikling, og foreslår en økt satsing på petroleumsrettet forskning med 50 mill. kroner.

3.2.12.2.4 Merknader frå medlemmen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil øke innsatsen innen energiomlegging og forskning på ny fornybar energi i forhold til Regjeringens forslag.

De globale klimaendringene er vår tids største politiske utfordring. FNs klimapanel har slått fast at de globale utslippene av klimagasser må reduseres med 80 pst. innen 2050 hvis vi skal greie å unngå de verste konsekvensene av global oppvarming. Norge må ta sin rettmessige del av kostnadene knyttet til nødvendige utslippsreduksjoner i Norge og utlandet.

Dette medlem vil peke på at det er nødvendig med en sterkere satsing på ny fornybar energi enn det

Regjeringen legger opp til. Norge har store naturgitte forutsetninger for produksjon av fornybar energi. Blant annet er potensialet for utbygging av vindkraft stort, men få av de planlagte vindkraftprosjektene er realisert. Det er viktig å realisere nye prosjekter som kan bidra til å dekke behovet for kraft i framtida. Dette medlem mener en ordning med grønne sertifikater kunne ha bidratt til å utløse ny miljøvennlig kraftproduksjon raskere og gitt et mer dynamisk produksjonssystem, og det er derfor ønskelig at Regjeringen gjenopptar forhandlingene med Sverige om etablering av en slik ordning. I påvente av et sertifikatmarked, må imidlertid støtteordningene for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder i Norge forbedres. For å utløse vesentlig ny produksjon, er det nødvendig å øke kapitalavsetningen på Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering samtidig som støttesatsene økes betydelig. Dette medlem vil foreslå å øke Grunnfondet til 30 mrd. kroner i 2008, og ytterligere til 40 mrd. kroner i 2009. Dette medlem vil også foreslå en økt bevilgning på 2 mill. kroner til konsesjonsbehandling i NVE.

Dette medlem mener det er nødvendig å øke bevilgningene til energiforskningen, spesielt forskning på ny fornybar energi. Det bør satses på forskningsområder der Norge allerede har et fortrinn men hvor manglende finansielle ressurser gjør det vanskelig å opprettholde eller utvikle vår posisjon. Disse områdene stemmer overens med Lavutslippsutvalgets teknologi-pakke og Nasjonal handlingsplan for klimaforskning. Det bør være et mål at energiforskning skal ligge på samme nivå som petroleumsforskningen. Dette medlem vil derfor foreslå å øke bevilgningen til RENERGI med 100 mill. kroner, totalt 200 mill. kroner, og foreslår et mindre kutt på PETROMAKS og DEMO 2000.

Dette medlem vil også foreslå å øke tilskuddet til utjevning av overføringstariffer med 10 mill. kroner utover Regjeringens forslag, totalt 40 mill. kroner. Dette vil gi en utjevning til 76 000 nettkunder i Distrikts-Norge med høy nettleie, og dette bevilgningsnivået vil i stor grad løse utfordringen med utjevning av nettleien.

I henhold til forvaltningsplanen for nordområdene er det viktig å få kartlagt miljøressursene og de geologiske forhold. Spesielt er det viktig å få kartlagt miljøet utenfor Lofoten og Vesterålen. Dette medlem mener imidlertid det er forsvarlig å gå saktere fram i kartleggingen av de geologiske forhold i området, og foreslår derfor en videreføring av bevilgningsnivået fra inneværende år.

Dette medlem foreslår en netto ramme på -99 144,4 mill. kroner for rammeområde 12, som er en utgiftsøkning på 2 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.12.2.5 Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at rammeområde 12 settes til kr -98 964 402 000, som er en

utgiftsøkning på 182,0 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Venstres hovedprioritet i energipolitikken er å bidra til å omstille Norge til et klimavennlig samfunn. Skal vi løse de internasjonale klimautfordringene, kreves det at rike land tar en lederrolle i arbeidet med å vise fattige land at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Dette medlem mener Norge har store muligheter til å legge om energibruken og ta i bruk ny teknologi i energiforsyningen og industrien for å redusere utslippene. Dette medlem vil vektlegge betydningen av å jobbe for å bruke energi mer effektivt, ta i bruk klimavennlige løsninger og utvikle nye klimavennlige teknologier for fremtiden. Som et ledd i en slik politikk synes dette medlem derfor Regjeringens forslag til bevilgning til videre arbeid med CO₂-håndtering er positivt. Dette medlem vil imidlertid påpeke at det haster å få på plass de nødvendige avklaringer for hvordan midlene skal benyttes i forhold til fremdrift om fullskala CO₂-håndtering ved gasskraftverkene på Mongstad og Kårstø slik Regjeringen har lovet.

Energisparing og energiomlegging vil bidra til å frigjøre kraft og redusere utslippene. Dette medlem vil derfor øke satsingen på tilskudd til energisparing i husholdningene med 50 mill. kroner. Samtidig er det behov for å bygge ut ny kraft for å sikre forsyningen og redusere utslippene. Dette medlem vil påpeke at Regjeringens ordning for støtte til fornybar energiproduksjon ikke gir tilstrekkelig støtte eller rom for å utløse mange av de positive prosjektene som ligger på vent. Dette medlem foreslår derfor å gjenoppta arbeidet med et felles svensk-norsk sertifikatmarked, og at støttenivåene økes til et nivå som utløser produksjon i påvente av en eventuell enighet med Sverige.

Dette medlem har merket seg Regjeringens "hvilskjær" innen forskningen. Dette medlem vil understreke at ny teknologi og videreutvikling av eksisterende løsninger er avgjørende for å lykkes i arbeidet med å omstille samfunnet til et lavutslippsamfunn, jf. lavutslippsutvalgets innstilling, NOU 2006:18. Dette medlem vil påpeke at den manglende innsatsen innen forskningen blant annet er en betydelig svakhet i Regjeringens politikk innen klimoområdet. Vi har sett en rekke eksempler på at pilotprosjekter innen fornybar energi flytter til utlandet fordi det ikke finnes støtte til slike prosjekter i Norge.

Dette medlem vil derfor foreslå å opprette en egen ordning med investeringsstøtte til pilotanlegg innen fornybar energi, slik som havmøller, bølgekraft og tidevannsenergi, med ramme på 100 mill. kroner og styrke forskningsinnsatsen innen fornybare energikilder over RENERGI-programmet med 200 mill. kroner.

Dette medlem mener det er viktig å styrke satsingen på energisparing, energiomlegging og fornybar varmeproduksjon over Enova SF. For å gi tilstrekkelige finansielle rammer og forutsigbarhet i dette arbeidet, vil dette medlem foreslå å øke kapitalinnskuddet til Grunnfond for fornybar energi og effektivisering med 10 mrd. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem vil påpeke betydningene av videre drift ved Norsk oljemuseum. Dette medlem vil vise til at museet i dag drives med lav andel statlige tilskudd i forhold til andre museer det er naturlig å sammenligne med. Norsk Oljemuseum bruker i dag av egenkapitalen for å sikre drift. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 2 mill. kroner til driftstilskudd til Norsk Oljemuseum.

Dette medlem mener at Norge er avhengig av sikker og tilstrekkelig tilgang på energi og en fortsatt utvinning og utvikling av petroleumsressursene på sokkelen. Petroleumsnæringen er en internasjonal næring. Dette medlem mener Norge har et ansvar for å ligge i forkant av utviklingen innen næringen, og mener miljøkrav vil bidra til å styrke næringens konkurransevne på lengre sikt. Petroleumsaktivitet på norsk sokkel må ta hensyn til andre aktiviteter og andre interesser knyttet til miljø, fiskeri og sjøfart. Dette medlem ønsker derfor å føre en politikk for skånsom petroleumsaktivitet. Skånsom aktivitet skjer gjennom etablering av petroleumsfrie soner der hvor miljøet er mest sårbart og gjennom strenge miljøkrav tilknyttet aktivitet i de områdene aktivitet er forsvarlig innenfor økosystemenes rammer. I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 8 (2005-2006), Innst. S. nr. 225 (2005-2006), vedtok Stortinget ikke å tillate petroleumsaktivitet i enkelte områder i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten på grunn av mangel på kunnskap om økosystemet og miljøverdier i områdene. I lys av dette foreslår dette medlem derfor å kutte bevilgningene til seismiske undersøkelser med 140 mill. kroner. Dette medlem foreslår videre et mindre kutt i prosjektene PETROMAKS og DEMO 2000 på samlet 30 mill. kroner.

3.2.12.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 12

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	-99 146 402 000	-99 146 402 000	-100 035 802 000	-98 956 402 000	-99 144 402 000	-98 964 402 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7..		0	-889 400 000	190 000 000	2 000 000	182 000 000

3.2.13 Rammeområde 13 (Miljø), under energi- og miljøkomiteen**3.2.13.1 SAMANDRAG**

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)		
1400	Miljøverndepartementet	436 142
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåking	388 518
1425	Vilt- og fisketiltak	76 442
1426	Statens naturoppsyn	129 109
1427	Direktoratet for naturforvaltning	660 520
1429	Riksantikvaren	355 146
1432	Norsk kulturminnefond	43 680
1441	Statens forurensningstilsyn	619 490
1445	Miljøvennlig skipsfart	2 000
1447	Miljøhensyn i offentlige innkjøp	4 000
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk	371 353
1471	Norsk Polarinstitut	169 422
1472	Svalbard miljøvernfond	8 500
2465	Statens kartverk	12 000
Sum utgifter rammeområde 13		3 276 322
Inntekter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)		
4400	Miljøverndepartementet	1 200
4410	Miljøvernforskning og miljøovervåking	4 000
4425	Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond	76 442
4426	Statens naturoppsyn	2 261
4427	Direktoratet for naturforvaltning	15 250
4429	Riksantikvaren	4 845
4432	Norsk kulturminnefond	43 680
4441	Statens forurensningstilsyn	26 561
4471	Norsk Polarinstitut	38 270
4472	Svalbard miljøvernfond	8 500
Sum inntekter rammeområde 13		221 009
Sum netto rammeområde 13		3 055 313

3.2.13.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN**3.2.13.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet**

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.13.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 13 settes til kr 3 066 493 000, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på kr 11 180 000.

Disse medlemmer viser til at grunnleggende for Fremskrittspartiets miljøpolitikk er blant annet følgende:

- Norsk industri og næringsliv skal operere under så strenge miljøkrav som det er mulig for industrien å håndtere.
- Lokale utfordringer må løses lokalt, globale utfordringer må løses globalt.
- Aktivt artsvern fremfor passivt arealvern.
- Aktive miljøtiltak fremfor passive avgiftstiltak.

Norge er et land med en unik natur og naturlandskap. Det er både et privat og offentlig ansvar å sikre et godt miljø og en forsvarlig utnyttelse og bruk av landets naturressurser. Disse medlemmer vil legge vekt på at myndighetene inntar en forvalterrolle, fremfor å bli en "museumsvokter" i miljøpolitikken.

Disse medlemmer mener en spekulativ bruk av såkalte miljøavgifter svekker miljøarbeidets troverdighet når inntektene ender opp i statskassen i stedet for å gå til miljøtiltak. Regjeringens NO_x-avgift er et godt eksempel på dette. Disse medlemmer mener fondsordninger burde brukes i langt større grad, hvor miljøavgifter som tas inn øremerkes til konkrete miljøformål.

Disse medlemmer viser til at bevaring og styrking av landets villaksbestander er en prioritert oppgave for Fremskrittspartiet. Det er grunn til å peke på at forsuring i enkelte elver fortsatt forårsaker fiskedød i Sør-Norge og at det fortsatt er elver som har behov for kalking hvor kalkingsprosjekter ikke er satt i gang. Derfor prioriterer disse medlemmer å styrke kalkingsbevilgningene i håp om at dette vil medføre at laksen returnerer til flere elver tidligere, enn tilfellet ville vært ved å følge Regjeringens opplegg. Disse medlemmer er glade for at Regjeringen i årets budsjett styrker bekjempelsen av lakseparasitten Gyrodactylus salaris, men mener det fortsatt ikke er tilfredsstillende for å sikre villaksen gode levekår for fremtiden. En forutsetning for å nærme seg en fullføring av gyrobekjempelsen i 2015, er at en sperre i Driva blir fullført i 2008, derfor øker disse medlemmer gyrobevilgningen med 40 mill. kroner.

Kunnskap om hvilke forhold som påvirker laksen i elv er av stor betydning for villaksforvaltningen. Disse medlemmer stiller seg derfor undrende til Regjeringens vilje til å la NINAs Villaksforskningsstasjon på Ims gå tapt og setter i sitt alternative budsjett av midler til fortsatt drift.

Det har lenge vært en uttalt målsetting fra et stort flertall på Stortinget å øke satsningen på maritim- og kystkultur. Denne målsetningen støtter disse medlemmer og prioriterer derfor å bevilge mer penger til fartøyvern, fartøyvernentra og kystkultur enn det Regjeringen legger opp til.

Disse medlemmer mener at en størst mulig del av miljøforskningen bør finansieres gjennom oppdragsforskning og ikke gjennom store grunnbevilgninger til noe favoriserte forskningsinstitusjoner. Inntil en opprydding i disse store og unødvendige basis-/grunnbevilgningene er gjennomført, mener disse medlemmer at det er riktig å kutte noe i de totale bevilgningene.

Disse medlemmer støtter ambisjonen om å stoppe reduksjon av artsmangfoldet innen 2010, men stiller seg sterkt tvilende til om passivt arealvern er veien å gå. Det er grunn til å peke på at det har vært drevet hogst til lokal industri og eksport i Norge i århundrer og at artsmangfoldet tilknyttet norsk skog nærmest ikke er påvirket av dette. Likeledes er det grunn til å peke på at norsk skogbruk har innført "Levende skog"-standard og at endringene i skogbruket for øvrig har medført at mengden nedfallsskog og dødsskog ikke har vært så stor som i dag på århundrer. Begge disse faktorene medfører at disse medlemmer nå mener at en vernepause er på sin plass og at tiden og ressursene nå heller bør benyttes til å opprettholde kulturlandskapet, utrede miljø- og samfunnsseffekt av gjennomført vern

og etablere forvaltningsplaner for allerede vernede områder. Derfor kutter disse medlemmer kraftig i de poster på Regjeringens budsjett som er avsatt til etablering av nytt vern.

Det blir stadig tydeligere at den rovdyrpolitikken stortingsflertallet ønsker å føre blir mindre og mindre akseptert i befolkningen og mer og mer uforenelig med utmarksbeite og opprettholdelse av livskvalitet i distriktene, særlig langs svenskegrensen. Løsningen på dette problemet er ikke å kaste mer penger etter rovdyrforvaltningen, det er å redusere bestandsmålene og gi lokale politikere mer direkte innflytelse over forvaltningen av norsk rovdyrpolitikk.

3.2.13.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 3 040 313 000 på rammeområde 13, som er kr 15 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer legger forvalteransvaret til grunn for sin politikk. Vi har et ansvar for at kommende generasjoner får et minst like godt utgangspunkt som vi selv har fått. Disse medlemmer tar derfor miljøutfordringene alvorlig, og vil prioritere tiltak som gir reelle miljøforbedringer, og vil ha effektive og treffsikre miljøtiltak. Respekt for privat eiendomsrett og bruk av markedet er nødvendig for en effektiv håndtering av miljøutfordringene.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett styrker miljøinnsatsen vesentlig i forhold til Regjeringens forslag ved økt forskningsinnsats bl.a. knyttet til klimaforskning, økt støtte til fornybar energi, økt mineraloljeavgift, økt kollektivsatsing og bedre avskrivningsregler for maskiner med påvist miljøeffekt.

Økt støtte til fornybar energi	100 mill. kroner
Økt klimaforskning	50 mill. kroner
Reduksjon av engangsavgift for flexiful biler	100 mill. kroner
Bekjempelse av Gyro	2 mill. kroner
Frivillig Skogvern - statlig ervev	20 mill. kroner
Kalking og lokale fiskeformål	5 mill. kroner
Oljevernberedskap	25 mill. kroner
Green campus	5 mill. kroner
Tilskudd nasjonalparksentre	2 mill. kroner
Bevaring kulturminner	3 mill. kroner
Ingen skatteøkning for småkraftverk	
Økt mineraloljeavgift - utover Regjeringens forslag	100 mill. kroner
Øke avskrivingsatts for maskiner med 5 prosentpoeng for investeringer med påvist miljøeffekt eller økt energieffektivisering	200 mill. kroner
Fornybarfondet	10 mrd. kroner

Disse medlemmer viser til at mangfoldet av livsformer er grunnlaget for menneskets eksistens, livskvalitet og velferd. Det biologiske mangfoldet er

utviklet naturlig over lang tid og gjennom kulturpåvirkning. Disse medlemmer vil ta vare på det biologiske mangfoldet for kommende generasjoner, og mener at det gjøres best gjennom en kombinasjon av vern og bærekraftig bruk. Skal vi sikre det biologiske mangfoldet, må vi også sikre områdene der artene lever. Disse medlemmer viser til at nær halvparten av de 3 000 artene som i dag er oppført på den nasjonale rødlisten over truede arter lever i skog. Vern av skog er derfor sentralt i arbeidet for å bevare vårt biologiske mangfold. Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II innledet et konstruktivt arbeid med berørte skogeiere gjennom frivillig vern av skog for å verne verdifull skog uten et høyt konfliktnivå. Disse medlemmer mener at dette verdifulle arbeidet bør videreføres. Disse medlemmer er derfor bekymret over at regjeringen Stoltenberg II ikke har foreslått å styrke arbeidet med nytt skogvern, men bare holdt bevilgningene til dette nominalt uendret fra 2007. Disse medlemmer foreslår derfor å styrke arbeidet med nytt skogvern med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer peker på at lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* ("gyro") er en alvorlig trussel mot villaksen i norske vassdrag. Disse medlemmer viser til at å sikre villaksen gjennom bekjempelse av denne parasitten var et satsingsområde for regjeringen Bondevik II. Disse medlemmer vil videreføre denne satsingen, og foreslår å øke bevilgningene til bekjempelse av "gyro" med 2 mill. kroner mer utover Regjeringens forslag.

For å beskytte laksen mot farene fra sur nedbør foreslår disse medlemmer dessuten å styrke bevilgningene til kalking og lokale fiskeformål med 5 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener at vern av fornminner og kulturminner er avgjørende for å forstå norsk kulturarv og historie. Vern gjennom bruk og verdiskaping er temaer på den politiske dagsorden som stadig blir viktigere. Disse medlemmer foreslår derfor å øke støtten til å ta vare på våre kulturminner med 3 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Videre foreslår disse medlemmer å øke Kulturminnefondet med 100 mill. kroner.

3.2.13.2.4 *Merknader frå medlemmen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil innenfor rammeområde 13 foreslå endringer som gir økte midler til viktige områder som skogvern, vern av biologisk mangfold, kulturminnevern, miljøovervåking og klimainformasjon.

Dette medlem mener behovene for økt innsats innen kulturminnevernet er godt dokumentert, og vil på denne bakgrunn foreslå en kapitalavsetning til Kulturminnefondet med 200 mill. kroner. Regjeringen har i sitt budsjettforslag for 2008 ikke satt av penger til Kulturminnefondet.

Dette medlem mener videre at det er behov for å øke bevilgningene til nytt skogvern med 15 mill. kroner utover Regjeringens forslag, totalt 104,48 mill. kroner. Skogvernet er helt avgjørende for greie å stanse

tapet av biologisk mangfold innen 2010 slik Stortinget har vedtatt. I Regjeringens budsjettforslag er bevilgningene til skogvern (barskog) redusert med 18 mill. kroner i forhold til inneværende år.

Dette medlem mener videre det er behov for økt innsats på områder som bevaring av fjellrev og miljøovervåking og miljødata. Det foreslås også å øke bevilgningen til klimainformasjonskampanjen (Klimaløftet) med 10 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Klimaløftet skal bidra til å skape forståelse, engasjement og lyst til å være med på et større klimaløft i befolkningen, og slik bidra til å redusere nasjonale utslipp av klimagasser.

Regjeringen har i sitt budsjettforslag satt av 50 mill. kroner til økt vrakpant for gamle dieslbiler. Ordningen med økt vrakpant er av Regjeringen beregnet til å gjelde 30 000 biler, men det er grunn til å anta at det riktige antallet er nærmere 5 000. Dette medlem foreslår derfor å redusere avsetningen til økt vrakpant i budsjettet med 22 mill. kroner til totalt 28 mill. kroner.

Dette medlem slutter seg til Regjeringens forslag om en nettoramme på 3 055,3 mill. kroner i rammeområde 13.

3.2.13.2.5 *Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 3 372 313 000 under rammeområde 13, som er 317,0 mill. kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle deler av verden og skape likeverdige muligheter for alle. Dette innebærer en forpliktelse til å skape et økologisk likt utgangspunkt for kommende generasjoner. Naturmiljøet er livsgrunnlaget. Å hegne om dette er avgjørende for vår eksistens. Miljøpolitikk er å ta hensyn til langsiktige effekter på miljøet, selv om forurensning og overutnyttning av ressurser kan gi kortsiktige gevinster. Dette medlem ønsker en framtidrettet miljøpolitikk. Dette medlem vil at Norge skal være et foregangsland og bidra til å finne løsninger også andre land kan benytte. Globalt står vi overfor tre hovedutfordringer i miljøpolitikken: Utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Dette medlem vil påpeke at Norge har et nasjonalt ansvar for disse miljøutfordringene. I tillegg gjenstår det mye regionalt og lokalt miljøarbeid i forhold til lokal luft- og vannkvalitet, ressurs- og avfallshåndtering, sikring av viktige naturområder og tilgang til natur.

Klimautfordringen er en av de største utfordringene menneskeheten står overfor. Dette medlem vil at Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet, og vi skal ta en lederrolle i arbeidet med å utvikle et godt, klimavennlig samfunn. Norges troverdighet som pådriver er avhengig av at vi reduserer egne utslipp, bidrar til utvikling av teknologi og viser at det er mulig å frikoble økonomisk vekst fra utslipp av klimagasser. Til tross for at Regjeringen har forsøkt å

fremstille satsingen innenfor klima- og miljøområdet som ambisiøs, inneholder ikke Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2008 de nødvendige bevilgningene for å nå opp til ambisjonene. Dette medlem vil vise til Venstres forslag under andre rammeområder som bidrar til et samlet skattesifte fra rød til grønn skatt på

om lag 3 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Dette medlem vil også vise til at Venstre foreslår økt innsats innen klima- og miljøtiltak med totalt 1 459,2 mill. kroner utover Regjeringens forslag under følgende rammeområder:

Venstres forslag til miljø- og klimatiltak over andre rammeområder	Mill. kroner
Sum rammeområde 4	30,0
Økte tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	30,0
Rammeområde 16	104,2
NAROM og artsdatabanken	4,2
Klimaforskning (CO ₂ -håndtering mv.)	100,0
Rammeområde 12	350,0
Tilskudd til energisparing i husholdningene	50,0
Forskning og utvikling innen fornybare energikilder	300,0
Sum rammeområde 17	970,0
Økt oljevernberedskap	100,0
Utvikling av hydrogen og biodrivstoff	20,0
Tilskudd og investeringer i kollektivtrafikk og jernbane	850,0
Totalsum andre rammeområder	1459,2

Dette medlem er skuffet over Regjeringens forslag til bevilgning under rammeområde 13, som i prinsippet kun har bidratt til oppretting av kuttene over Miljøverndepartementet i fjor. Dette medlem vil derfor foreslå en kraftig opptrapping av satsingen på miljøområdet.

Dette medlem legger stor vekt på den verdifulle innsatsen som gjøres av engasjerte personer i miljø- og kulturvernorganisasjonene. Det er avgjørende for et levende demokrati å ha ressurssterke organisasjoner for å forsvare interesser det i utgangspunktet ikke er knyttet økonomiske inntekter til. Dette medlem foreslår derfor å øke støtten til miljø- og kulturvernorganisasjonene med 2 mill. kroner

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 8 (2005-2006), Innst. S. nr. 225 (2005-2006), vedtok Stortinget ikke å tillate petroleumsaktivitet i enkelte områder i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten på grunn av mangel på kunnskap om økosystemet og miljøverdier i områdene. Forvaltningsplanen skal rulleres i 2010, og det skal da på ny tas stilling til områdenes status. For at denne behandlingen skal foregå på et faglig forsvarlig grunnlag vil dette medlem peke på at det er svært viktig å styrke kunnskapen om miljøverdier og økosystemene i områdene. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til kartlegging og innhenting av kunnskap om sjøfugl over SEAPOP-programmene med 10 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem vil påpeke viktigheten av norsk forskning i nordområdene. Til tross for godt utbygd

infrastruktur og tidligere satsinger har norske forskerdøgn generelt sett gått ned i Ny-Ålesund de siste årene. Zeppelin-observatoriet i Ny-Ålesund er unikt i verdenssammenheng, blant annet i forhold til å måle luftforurensning. Forskningen her har i den senere tid ligget på et kapasitetsminimum. I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 32 (2006-2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, sluttet Stortinget seg til at forvaltningen av villaksen i fremtiden skal være kunnskapsbasert. Den aktiviteten som foregår ved forskningsstasjonen på Ims er helt avgjørende for å nå dette målet. På denne bakgrunn foreslår dette medlem 4 mill. kroner til å styrke forskningsinnsatsen ved Zeppelin-observatoriet, med sikte på å øke antall norske forskerdøgn i Ny-Ålesund og 3 mill. kroner til å fortsette aktivitetene ved forskningsstasjonen på Ims.

Dette medlem har merket seg mange organisasjoners bekymring for manglende bevilgninger til bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris. Levende lakseelver er viktige for å bevare det biologiske mangfoldet og for reiselivet og turismenæringen i distriktene. Dette medlem deler denne bekymringen, og vil understreke at Norge har et særlig ansvar for å forvalte våre unike villaksstammer. Dette medlem foreslår derfor en økning av bevilgning til særlige tiltak for villaksstammene gjennom bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris med 10 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem er særlig bekymret for bevaringen av det biologiske mangfoldet. I tråd med vedtak som

ble gjort på toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg høsten 2002 om å redusere tapsraten for biologisk mangfold betraktelig innen 2010, ble det gjennom behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) vedtatt at Norge skal stoppe tapet av biologisk mangfold innen 2010. Regjeringens forslag til kutt i skogvernet bidrar ikke til å nå dette målet. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til skogvernet med 20 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke betydningen av friluftslivet også som et ledd i en styrking av folkehelsen og arbeidet for en bærekraftig utvikling. Det er viktig å sikre friluftslivets utfoldelse gjennom arealer for friluftsliv, rettighet for ferdsel, aktiviteter og liknende. Dette medlem foreslår en økning av bevilgning til friluftslivstiltak med 15 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem kan ikke se at Regjeringen har avsatt tilstrekkelige prosjektmidler til kulturminneåret 2009, noe dette medlem finner svært underlig. Dette medlem mener at Regjeringen bør engasjere seg aktivt i denne markeringen, fremfor bare å bevilge midler over for eksempel riksantikvarens budsjettkappittel. På denne bakgrunn ønsker dette medlem å bevilge 4 mill. kroner for å forsterke forberedelsene til markeringsåret.

Dette medlem vil vise til Stortingets behandling av kulturminnemeldingen St.meld. nr. 16 (2004-2005), Innst. S. nr. 227 (2004-2005), hvor Stortinget sluttet seg til meldingens klare anbefaling om å øke de årlige tilskuddene iht. Riksantikvarens behovsanalyse. Regjeringen Bondevik II fulgte opp denne anbefalingen og økte bevilgningene til Riksantikvaren betydelig i sitt forslag til statsbudsjett for 2006. Dette medlem er derfor skuffet over at fjorårets sterke opptrapping ikke følges tilstrekkelig opp i budsjettet for 2008. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til Vern og sikring av freda og verneverdige kulturminne og kulturmiljø med 15 mill. kroner.

Dette medlem viser til de store oppgavene Statens forurensingstilsyn har i forhold til å kontrollere miljøskadelige utslipp. Dette medlem vil derfor styrke SFTs mulighet til å gjennomføre kontroller, samtidig som tilsynet også bør styrkes for å kunne påse at regelverket knyttet til helseskadelige kjemikalier blir overholdt. Derfor foreslår dette medlem å øke satsingen med 4 mill. kroner.

Dette medlem har registrert at det i flere områder er uenighet mellom ulike organisasjoner om kostnadene og potensialet innenfor ulike klimatiltak. Det er nødvendig for beslutningstakere å ha et godt grunnlag å fatte vedtak på innenfor klimaområdet. Dette medlem vil legge vekt på betydningen av et godt og til enhver tid oppdatert faglig grunnlag for tiltakskostnadene, potensialet og gjennomførbarheten av ulike klimatiltak. Dette medlem foreslår derfor å styrke SFTs arbeid med klimatiltaksanalyser med 15 mill. kroner

Dette medlem er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer med hensyn på høye konsentrasjoner av miljøgifter. Mye er historisk forurensing som representerer en betydelig belastning for naturmiljøet. Regjeringen har bebudet økt innsats for å rydde opp i denne forurensingen. Dette løftet følges ikke tilstrekkelig opp. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til oppryddingstiltak for forurenset grunn og sjøbunn med 15 mill. kroner.

Dette medlem viser til at FNs klimapanel har slått fast at vi allerede i dag ser klimaendringene, at de er et resultat av menneskelig aktivitet og at endringene kan føre til store negative konsekvenser og at det haster å få utslippene ned. En rekke studier viser dessuten at det vil være langt rimeligere å gjennomføre tiltak i dag, fremfor å møte de negative konsekvensene i fremtiden. Rapporten "Betydningen av kommunal klimapolitikk. Virkemidler potensial og barrierer" utarbeidet av CICERO, Senter for klimaforskning, konkluderer med at kommunene sitter på virkemidler som kan bidra til å redusere utslippene med inntil 15 pst.

Dette medlem mener derfor kommunene har en sentral rolle i norsk klimapolitikk og at dette har blitt for lavt prioritert til nå. Dette medlem foreslår økte tilskudd til klimakommuner som skal fungere som storstilte demonstrasjonsprosjekter for hvordan man i kommunene, gjennom samarbeid mellom det offentlige, innbyggerne og lokalt næringsliv kan redusere utslippene av klimagasser. Effektive transportløsninger, utvikling av fornybare energikilder, løsninger for behandling av avfall og nytenkning innen rasjonell arealplanlegging er eksempler på tiltak og løsninger som kan utvikles gjennom ordningen. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 200 mill. kroner til tilskudd til klimakommuner.

3.2.13.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 13

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	3 055 313 000	3 055 313 000	3 066 493 000	3 040 313 000	3 055 313 000	3 372 313 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7.....		0	11 180 000	-15 000 000	0	317 000 000

3.2.14 Rammeområde 14 (Stortinget mv.), under kontroll- og konstitusjonskomiteen

3.2.14.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)		
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen	145 930
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	20 287
41	Stortinget	918 100
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	37 900
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	7 800
51	Riksrevisjonen	361 800
Sum utgifter rammeområde 14		1 491 817
Inntekter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)		
3041	Stortinget	8 300
3051	Riksrevisjonen	3 300
Sum inntekter rammeområde 14		11 600
Sum netto rammeområde 14		1 480 217

3.2.14.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.14.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.14.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 14 settes til kr 1 464 717 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 15 500 000.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår å øke tilskuddet til partigruppene på Stortinget. En analyse av tilskuddet for årene 2005 og 2006 tilsier at dagens nivå gir partigruppene en forholdsvis romslig økonomi og gruppene har til dels store summer på bok som er oppspart fra tidligere år. Stortinget finansierer gruppene romslig, samtidig som reglene for hva tilskuddene kan benyttes til er vesentlig innsnevret. Fremskrittspartiet foreslår derfor å redusere tilskuddet til partigruppene med 15,5 mill. kroner.

3.2.14.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 1 415 217 000 på rammeområde 14, som er kr 65 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

3.2.14.2.4 Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.14.2.5 Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 1 430 217 000 under rammeområde 14, som er 50 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Regjeringen foreslår en kraftig økning i bevilgningen til innkjøp av nye leiligheter for Stortingets ansatte i 2008. Dette medlem vil ikke argumentere mot et slikt behov, men mener at hoveddelen av et slikt innkjøp godt kan vente til 2009. Ikke minst med tanke på et urolig boligmarked, og et prisfall på denne type leiligheter de siste måneder, kan det faktisk også vise seg at en slik utsetting kan bli lønnsom.

3.2.14.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 14

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	1 480 217 000	1 480 217 000	1 464 717 000	1 415 217 000	1 480 217 000	1 430 217 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7		0	-15 500 000	-65 000 000	0	-50 000 000

3.2.15 Rammeområde 15 (Helse), under helse- og omsorgskomiteen**3.2.15.1 SAMANDRAG**

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 2 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)		
700	Helse- og omsorgsdepartementet	140 976
701	Forskning	208 306
702	Helse- og sosialberedskap	40 356
703	Internasjonalt samarbeid	53 556
710	Nasjonalt folkehelseinstitutt	850 957
712	Bioteknologinemnda	7 659
715	Statens strålevern	101 825
716	Statens institutt for rusmiddelforskning	34 982
718	Alkohol og narkotika	145 484
719	Folkehelse	216 650
720	Sosial- og helsedirektoratet	455 951
721	Statens helsetilsyn	71 644
722	Norsk pasientskadeerstatning	109 621
723	Pasientskadenemnda	26 696
724	Helsepersonell og tilskudd til personelltiltak	233 831
725	Nasjonalt kunnskapscenter for helsetjenesten	95 762
726	Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	158 904
727	Tannhelsetjenesten	63 102
728	Forsøk og utvikling mv.	66 497
729	Annen helsetjeneste	244 267
732	Regionale helseforetak	83 986 544
737	Kreftregisteret	83 808
742	Kontrollkommisjonene og andre utgifter under psykisk helsevern	35 496
743	Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse	6 385 338
744	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede	51 476
750	Statens legemiddelverk	155 203
751	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak	59 905
760	Utredningsvirksomhet mv.	14 588
761	Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet	1 301 734
2711	Spesialisthelsetjenester mv.	2 665 500
2751	Legemidler mv.	8 690 700
2752	Refusjon av egenbetaling	3 696 000
2755	Helsetjeneste i kommunene mv.	4 462 000
2790	Andre helsetiltak	320 000
Sum utgifter rammeområde 15		115 235 318
Inntekter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)		
3703	Internasjonalt samarbeid	17 500
3710	Nasjonalt folkehelseinstitutt	245 708
3715	Statens strålevern	40 167
3716	Statens institutt for rusmiddelforskning	2 023
3720	Sosial- og helsedirektoratet	3 630
3722	Norsk pasientskadeerstatning	1 083
3724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	17 168
3725	Nasjonalt kunnskapscenter for helsetjenesten	115
3732	Regionale helseforetak	350 000
3750	Statens legemiddelverk	86 152
3751	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak	164
Sum inntekter rammeområde 15		763 710
Sum netto rammeområde 15		114 471 608

3.2.15.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.15.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Stifinneren er eit tverretatleg og tverrdepartementalt tilbod som har vore i drift i snart 15 år. Dette er eit tiltak innanfor kriminalomsorga som fleirtalet meiner bør utvidast og utviklast, i samsvar med rusmiddelstrategien til kriminalomsorga. Samarbeidet mellom Oslo fengsel og Tyrilistiftelsen rundt tilbodet til innsette om å starte ein behandlingsspross i fengsel for så å fullføre behandlinga i institusjon, er vellykka. Tal frå Oslo fengsel stadfestar nytten av eit godt soningsinnhald i form av behandling, skule, arbeidstrening, ulike program, behandling og systematisk arbeid med soningsavslutning.

Fleirtalet meiner at ei utviding av Stifinneren sitt sonings- og behandlingstilbod, med ein raskare og meir individuelt tilpassa progresjon, framleis skal ha fokus på å hjelpe rusmiddelavhengige, på kriminalitet, vald og psykisk helse. Fleirtalet foreslår å auke ramma med 8 mill. kroner til styrking av dette arbeidet. Styrking av kvaliteten på tilbodet vil føre til færre tilbakefall og nye fengselsopphald. Forslaget inneber at ein frigjer rundt 35 soningsplassar i Oslo fengsel, og opprettar 20 nye behandlingssplassar i Tyrilistiftelsen.

Fleirtalet viser òg til Regjeringa sin opptrappingsplan for rusfeltet. Planen inneheld ei rekkje tiltak for å betre oppfølginga av personar med rusmiddelproblem. Dette er ein viktig del av arbeidet med å nedkjempe fattigdom. For ytterlegare å styrkje innsatsen for denne gruppa og mot fattigdom, foreslår fleirtalet å auke tilskotet til kommunale rustiltak med 17 mill. kroner utover Regjeringa sitt forslag. Den auka løyvinga skal forsterke tilbodet til menneske som har sona ferdig fengselsstraff, med særleg fokus på tiltak som kan bringe folk tilbake i arbeid. Støtta bør blant anna bli gitt til tiltak av typen "Lønn som fortjent" i regi av Kirkens Bymisjon.

Fleirtalet sluttar seg elles til opplegget frå Regjeringa.

Fleirtalet foreslår at ramma blir sett til kr 114 496 608 000, som er ein auke på kr 25 000 000 i forhold til Regjeringa sitt forslag.

3.2.15.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 15 settes til kr 116 378 658 000, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på kr 1 907 050 000.

Disse medlemmer ser med sterk bekymring på utviklingen knyttet til sykehusenes økonomi og utfordringene knyttet til ventelister og helsekøer. Bare det siste året er det blitt 20 000 flere mennesker i helsekø, og antallet er nå kommet over 200 000. Disse med-

lemmer ønsker derfor å gjennomføre en rekke omfattende tiltak for å styrke og bedre denne sektoren i sitt alternative budsjett for 2008.

Disse medlemmer foreslår å øke sykehusenes budsjett for 2008 med 1,7 mrd. kroner utover Regjeringens forslag, samtidig som private tilbydere likestilles med det offentlig helsevesen. For å sikre økt pasientbehandling og effektivitet økes også den innsatsbaserte finansieringen (ISF) fra 40 til 60 pst.

Disse medlemmer ser i likhet med Regjeringen behovet for effektivisering knyttet til spesialisthelsetjenesten, og mener det er svært mye ugjørt i denne forbindelse. Disse medlemmer ønsker derfor å legge ned de regionale helseforetakene, og opprette et statlig sykehusdirektorat. Dette vil føre til store effektiviseringsgevinster, samtidig som de geografiske forskjellene knyttet til grad og kvalitet av behandling den enkelte mottar vil bli visket ut. Videre må helsevesenet organiseres slik at medisinsk personell (leger, sykepleiere, etc.) benyttes til pasientrelatert arbeid i større grad, fremfor administrativt arbeid. I tillegg ønsker disse medlemmer å slette deler av sykehusenes gjeld, for å bedre likviditeten og det økonomiske fundamentet.

På investeringssiden foreslår disse medlemmer å skille dette ut fra det ordinære basistilskuddet, for på den måten å skaffe en bedre oversikt over nødvendige bevilgninger knyttet til både nyinvesteringer, vedlikehold, og gjenanskaffelse. For budsjettåret 2008 ønsker disse medlemmer å øke investeringstilskuddet til de regionale helseforetakene med 400 mill. kroner.

Raskere rehabilitering

Disse medlemmer har merket seg at hver sjette rehabiliteringsseng har forsvunnet under dagens regjering, noe som står i sterk kontrast til deres egen regjeringserklæring. Disse medlemmer ønsker å øremerke 300 mill. kroner til rehabiliteringsformål, slik at kapasiteten hos både offentlige, private, og ideelle institusjoner kan benyttes og behovet for disse tjenestene dekkes. Rehabilitering er svært samfunnsøkonomisk lønnsomt, samtidig som livskvaliteten for den det gjelder øker betydelig. Rehabilitering er et høyt prioritert området for Framskrittspartiet, og det er derfor en storstilt satsning på dette området i budsjettet for 2008.

Flere sykehjemsplasser

Disse medlemmer er svært misfornøyd med det nye investeringstilskuddet knyttet til bygging av sykehjem og omsorgsboliger, og mener innretningen er slik at dette blir nok en omsorgsboligreform, lik den utviklingen vi fikk etter 1997. Disse medlemmer har merket seg at det i dag mangler 16 000 sykehjemsplasser dersom man skal oppnå dekningsgraden Stortinget har vedtatt. Disse medlemmer vil derfor ha sterk fokus på sykehjemsbygging, og vil innrette investeringstilskuddet på en slik måte at det er lønnsomt for kommunene å bygge sykehjemsplasser.

Reduserte egenandeler

Disse medlemmer mener Regjeringen svikter dem som har det vanskeligst i samfunnet, så også i hel-

sevesenet. Regjeringens løfter om å redusere egenandeler i helsevesenet er ikke gjennomført, snarere tvert imot. Disse medlemmer vil derfor justere ned egenandelstak 1 til kr 1 500, fremfor en økning til kr 1 740 slik Regjeringen har foreslått. Dagens egenandelstak er på kr 1 660.

Økt medisinsk forskning

Disse medlemmer er av den oppfatning at den medisinske forskningen i Norge er på et for lavt nivå. Det vil derfor foreslås en økning til forskningen på til sammen 100 mill. kroner, herunder presiseres det at diabetes-, dements, kreft-, ADHD-, og stamcelle-forskning er prioriterte grupper.

Langsiktige virkninger

Det er dyrt og uverdig å la pasienter stå i kø. Disse medlemmer ønsker å avkrefte myten om at vår helsepolitikk kun baserer seg på økte overføringer til sykehus og andre helseinstitusjoner. Disse medlemmer er av den klare oppfatning at det er dyrt å la pasienter vente i månedsvis på behandling. I denne venteperioden vil selvsagt staten ha store utgifter knyttet til trygde- og sykepengeutbetalinger. En sterk satsning på helsesektoren, både økonomisk og organisatorisk, ved blant annet å benytte kapasiteten hos private og ideelle tilbydere, vil over tid redusere de offentlige utgiftene betydelig. Det vil med andre ord være samfunnsøkonomisk fornuftig å satse på helse, hvis man ser budsjettene over en lengre periode.

Videre er det anslått fra departementets side, at samenslåingen mellom Helse Sør og Helse Øst, vil gi en langsiktig innsparing på mellom 600-800 mill. kroner årlig. Disse medlemmer ser ingen grunn til å ha en helseregion for 50 pst. av befolkningen, mens man opprettholder 3 helseregioner for de resterende 50 pst. Ved å legge ned de regionale helseforetakene, og opprette et statlig sykehusdirektorat, vil samfunnet tjene store summer, samtidig som det ikke lenger vil være den enkeltes bostedsadresse som er avgjørende for hvilket helsetilbud man mottar.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å skille ut eiendomsmassen knyttet til de regionale helseforetakene i et eget selskap."

"Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for syketransporten og rehabiliteringstjenesten til NAV-systemet."

"Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for TNF-hemmerne og MS-medisinen til NAV-systemet."

"Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å innføre PSA-screening som en obligatorisk ordning for risikogrupper."

3.2.15.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 114 996 108 000 på rammeområde 15, noe som er kr 524 500 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer legger vekt på at alle skal ha tilgang til kvalitativt gode helsetjenester uavhengig av hvor man bor, alder, kjønn og diagnose. Det er et offentlig ansvar å sørge for å sikre nødvendig tjenester til alle. Disse medlemmer viser til at det fremdeles er for lang ventetid for nødvendig helsehjelp både innen somatikk og psykiatri. Videre mener disse medlemmer det er bekymringsfullt at køene nå har begynt å vokse igjen, særlig fordi regjeringen Bondevik II klarte å redusere køene år for år.

Disse medlemmer vil understreke at private aktører ikke bare er et supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten, men også en viktig del av det totale pasienttilbudet. Disse medlemmer vektlegger behovet for og nødvendigheten av at den offentlige helsetjenesten benytter seg av den kompetansen de private aktørene representerer, samt den ledige kapasiteten de tilbyr. Gjennom et konstruktivt samarbeid mellom offentlige og private aktører, vil kvaliteten og tilgjengeligheten til behandlingstilbudet bli bedre, og pasientenes valgfrihet øke. Avtaler som inngås mellom de regionale helseforetakene og de private aktørene må ta høyde for behandlingens reelle kostnad.

Selv om den norske helsetjenesten over år er kåret til blant de beste i verden, mener disse medlemmer det er et stort forbedringspotensial både når det gjelder tjenestenes kvalitet og innhold, helsetjenestens ressursbruk og styringssystemer og pasientenes valgfrihet, medbestemmelse og tilgang til nødvendig og relevant informasjon om tilbudet. Disse medlemmer mener videre det er et forbedringspotensial når det gjelder håndtering av feil og mangler innenfor helsevesenet, og vil i den forbindelse vise til de unødige belastninger dette medfører for den enkelte pasient, men også den ressursløsning dette innebærer for samfunnet som helhet.

Disse medlemmer mener det er stort behov for å styrke tilbudet innen rehabilitering, habilitering og rusbehandling. Fortsatt er det mange udekkede behov, og kapasitet og tilbud er ikke godt nok. Dette er etter disse medlemmers vurdering nødvendig for å gi flere mennesker en mulighet for å øke sin funksjonsevne etter sykdom eller skade, og dermed kunne delta aktivt i arbeids- og yrkesliv. Disse medlemmer understreker at Høyres satsing legger til rette for at også pasienter som ikke er sykemeldte skal få et bedre tilbud om habilitering og rehabilitering, herunder funksjonshemmede barn. Disse medlemmer viser til den fremlagte opptrappingsplan for rusfeltet. Disse medlemmer mener innholdet i opptrappingsplanen ikke innfrir forventninger som er skapt. Disse medlemmer mener det er nødvendig å øke veksttakten innenfor rusfeltet dersom vi skal klare å tilby en svært sårbar og utsatt gruppe den hjelp og behandling den

trenger. Disse medlemmer foreslår derfor å øke bevilgningen til habilitering og rehabilitering, herunder tiltak for rusmiddelavhengige med 550 mill. kroner.

Disse medlemmer mener videre det er et stort behov for kvalitetsløft i omsorgstjenestene, herunder et kunnskapsløft i sektoren. For mange er uten fagkompetanse, det kreves økt legedekning, økt tilgang på spesialister og økte ressurser til forskning på demens. Disse medlemmer foreslår en økning på 50 mill. kroner i tillegg til å styrke etter- og videreutdanning til personell i pleie og omsorgssektoren med 100 mill. kroner utover Regjeringens forslag som skal gå til økt kompetanse, mer forskning på demens og bedre omsorg ved livets slutt. Pengene foreslås bevilget over kommunaldepartementets budsjett.

Disse medlemmer viser til svar fra Helse- og omsorgsdepartementet på spørsmål nr. 91 om effektivisering av de regionale helseforetakene. Der fremkommer det at potensialet ved samordning er stort. For eksempel er estimert besparelse ved etablering av felles lønns- og innkjøpsfunksjoner å være 200 mill. kroner pr. år. I svaret vises det videre til en arbeidsgruppe som skal presentere en sluttrapport om dette ved utgangen av 2007. Det er grunn til å tro at rapporten vil dokumentere et betydelig potensial for bedre ressursutnyttelse mellom regionene i forhold til blant annet samordning av stabs- og støttefunksjoner på tvers av de regionale helseforetakene. På bakgrunn av dette mener disse medlemmer at kr 100 mill. kroner utover det Regjeringen allerede har budsjettet med vil være et moderat anslag på effekten av samordnings- og effektiviseringspotensialet. Dette vil etter disse medlemmers vurdering klart styrke helsetilbudet ved at ressurser vris fra administrasjon til pasientbehandling.

Disse medlemmer viser til at trinnprismodellen ble innført 1. januar 2005 for å redusere prisene på byttbare legemidler. En rapport fra Statens Legemiddelverk fra 2006 konkluderer med at prisnivået på generiske legemidler i Danmark og Sverige er lavere enn i Norge, og at apoteknæringen har god avkastning på salg av generiske legemidler. Disse medlemmer mener dette gir grunnlag for endringer i dagens trinnprismodell. Disse medlemmer viser til St.prp. nr. 1 (2007-2008) der det foreslås å øke trinnsatsen for trinnprismodellen i trinn to fra 1. januar 2008, slik at prisreduksjonen økes fra 55 pst. til 65 pst. for legemidler med omsetning under 100 mill. kroner, og fra 75 pst. til 80 pst. for legemidler som har omsetning over 100 mill. kroner. Disse medlemmer mener det sistnevnte kan reduseres til 85 pst. En slik endring i trinnprismodellen vil ifølge Helse- og omsorgsdepartementet gi en besparelse for folketrygden i 2008, kap. 2751, post 70 Legemidler på ca. 150 mill. kroner i forhold til gjeldende regelverk for 2007. Høyres forslag vil derfor gi en innsparing på 70 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til at innsparingen legger til rette for økt satsing på habilitering og rehabilitering, samt bedre kvalitet i omsorgstjenestene. Det vises til at Apotekforeningens har påpekt at prisen på patenterte legemidler er lavere i

Norge enn i andre nordiske land, og at det foregår en kryssubsidiering mellom generiske og patenterte legemidler. På bakgrunn av dette imøteser disse medlemmer den varslede gjennomgangen av legemiddelprisene, som grunnlag for å sikre at den statlige refusjonen for legemidler er rimelig.

3.2.15.2.4 Merknader frå medleimen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener alle skal ha likeverdig tilgang til helse- og omsorgstjenester. Dette må sikres gjennom et helhetlig tjenestetilbud, uavhengig av nivåer og avdelinger. Omsorg for mennesker som trenger helse- og omsorgstjenester må prioriteres sterkere, siden utfordringene vil bli stadig større i årene fremover. Det vil være dobbelt så mange eldre over 67 år i 2050, sammenliknet med i dag. Dette medlem mener dette må håndteres med fokus på innhold og kvalitet i tjenestene, i tillegg til økt kapasitet. Dette kan best sikres gjennom en tverrpolitisk forpliktende plan for eldreomsorgen. Dette medlem mener den nylig fremlagte Demensplanen som det redegjøres for i budsjettproposisjonen, må følges opp med økonomiske satsinger, og dette medlem foreslår stimuleringsstøtte for opprettelse av skjermede enheter for demente, stimuleringsstøtte for opprettelse av tilrettelagte dagtilbud for hjemmeboende demente og kompetansehevingstiltak, til sammen 135 mill. kroner utover Regjeringens forslag, der 100 mill. kroner går over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, ramme 6. Dette medlem foreslår ytterligere 50 mill. kroner til kompetanseheving i eldreomsorgen innen bemanning, utvikling av hjemmebasert omsorg, lindrende behandling for døende og forskning, og påpeker at en tverrpolitisk forpliktende eldreplan vil sikre at disse tiltakene trappes ytterligere opp i årene fremover.

Dette medlem mener helse- og omsorgstjenestene skal preges av en helhetlig tenkning med fokus på forebygging, behandling, rehabilitering og oppfølging. Det er viktig å se hele mennesket. Derfor bør det være et mangfoldig tjenestetilbud, for å dekke ulike menneskers behov. Ideelle og frivillige organisasjoner og institusjoner bidrar positivt i den sammenheng. Dette medlem mener den opptrappingsplanen for rusfeltet som Regjeringen nå omsider har lagt frem, mangler en tilstrekkelig økonomisk opptrapping for å gi et bedre helse- og omsorgstilbud for rusmiddelavhengige. Dette medlem foreslår ytterligere satsing på rusfeltet, gjennom økte midler til forebyggende arbeid i regi av frivillige organisasjoner, økt tilskudd til tiltak for barn av rusmiddelavhengige og psykisk syke, økt tilbud for rusmiddelavhengige i ideelle institusjoner, og tilskudd til kultur- og fritidstiltak for å sikre bedre oppfølging etter behandling. Dette utgjør til sammen en satsing på 40 mill. kroner.

Dette medlem mener habiliterings- og rehabiliteringsfeltet trenger et sterkere fokus i årene fremover. Å redusere lidelse og øke livskvalitet er viktige mål, samtidig som dette er god samfunnsøkonomi. Redusert behov for behandling, pleie, medisiner og større mulig-

het til å klare seg selv eller være i arbeid, er ønskede effekter av god habilitering og rehabilitering. Dette bør komme alle til gode, slik også Regjeringen tar til orde for i Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering 2008-2011, som ble lagt frem i høst. Dette medlem er derfor kritisk til at Regjeringen satser for ensidig på at rehabilitering skal rettes mot dem som er sykemeldt fra arbeid, siden dette utestenger kronisk syke, mennesker med nedsatt funksjonsevne, eldre og folk som er i arbeid. Dette medlem foreslår derfor å styrke habilitering og rehabilitering i helseforetakene, herunder bruk av tjenester fra private og ideelle opptreningsinstitusjoner, samt økt satsing på behandlingsreiser til utlandet.

Dette medlem foreslår utgiftsreduksjoner gjennom reduksjon av apotekenes avanse med ett prosentpoeng. Videre foreslår dette medlem å øke egenandelstak I og samtidig fjerne egenandelene for kronisk syke, uføretrygdede og minstepensjonister. Prosjektet "Raskere tilbake, tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte" har hatt en treg start, og midlene for inneværende år vil ikke bli brukt opp. Prosjektet synes også krevende å administrere. Dette medlem foreslår derfor kutt i bevilgningen til prosjektet med 200 mill. kroner, og viser til en bredere satsing på habilitering og rehabilitering, som beskrevet ovenfor.

Dette medlem viser til rapporter fra Sosial- og helsedirektoratet og Legeforeningen fra 2007 som viser at fokus på økonomi helt ned på avdelingsnivå på sykehusene er styrende for prioritering og kvalitet i helsetjenestene. Innsatsstyrt finansiering (ISF) var ment som et styringsverktøy for de regionale foretakene, og ikke som et prioriteringsverktøy for lønnsomme og ulønnsomme pasienter. ISF-systemet brukes til å legge krav om inntjening ved de enkelte tjenesteytende avdelinger. Dette kan også være til hinder for et helhetlig pasienttilbud, og dermed for bedre samhandling mellom avdelinger og nivåer i helsetjenestene, noe som er en av de største utfordringene i helsetjenestene i dag.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av sykehusenes samlede driftsunderskudd for 2007, akkumulerte gjeld og økonomiske styring, og presentere nødvendige forslag for Stortinget i tilknytning til Revidert nasjonalbudsjett 2008."

"Stortinget ber Regjeringen igangsette en bred utredning av systemet for sykehusfinansiering som bedre enn dagens stykkprissystem fanger opp behovet for helhet i tjenestekjeden fra forebygging og primærhelsetjeneste til spesialisthelsetjeneste og rehabilitering."

Dette medlem foreslår at nettorammen i rammeområde 15 settes til 114 450,6 mill. kroner, som er 21 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.15.2.5 Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 114 751 108 000 under rammeområde 15, noe som er 279,5 mill. kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil innenfor helsepolitikken prioritere mer til de som trenger det mest. Dette krever omprioriteringer og bedre samhandling mellom ulike deler av helsevesenet. Sosial ulikhet i helse er et voksende problem og henger nøye sammen med fattigdom. Det er svært viktig for å bekjempe fattigdom at det sattes på helsehjelp og behandling til de som alt for ofte faller utenfor også i helsevesenet. Rusmisbrukere må få bedre behandling og nødvendig helsehjelp.

Det viktigste forebyggende helsearbeidet skjer ved at det enkelte menneske tar et personlig ansvar for eget liv og helse. Stat og kommune har på sin side et klart ansvar for å tilrettelegge samfunnet slik at det minimaliserer risikoen for helseskade. Økt satsing på rehabilitering og forebyggende arbeid er viktig for å fordele ressursene bedre innenfor helsevesenet og sørge for at kronikere, rusmisbrukere og mennesker med funksjonsnedsettelse får en bedre hverdag. Regjeringens budsjett prioriterer i liten grad rehabilitering, og har ikke blitt det løftet for rehabiliteringsområdet som ble varslet.

For å frigjøre ressurser til de som trenger det mest, mener dette medlem at de mange som i all hovedsak er friske og har god økonomi bør kunne akseptere noe høyere egenandeler for helsetjenester, eksempelvis høyere egenbetaling for legekonsultasjoner og medisiner, mens andre grupper skjermes helt.

Dette medlem foreslår å effektivisere administrative systemer gjennom felles innkjøpsordninger i de regionale helseforetakene etter modell av Helse Sør, og budsjetterer med en besparing på 100 mill. kroner som følge av dette. Dette medlem viser til at Helse Sør har spart anslagsvis 200 mill. kroner på en slik omlegging og effektivisering.

For å frigjøre ressurser til de som trenger det mest, bør de mange som i all hovedsak er friske og har god økonomi kunne akseptere noe høyere egenandeler for helsetjenester, eksempelvis høyere egenbetaling for legekonsultasjoner og medisiner. Kroniske pasienter bør fortsatt skjermes gjennom tak på egenbetaling. Det bør også være ordninger som skjerner storforbrukere av mange ulike tjenester slik at de samlede egenandelene ikke blir for høye. Dette medlem foreslår derfor å øke egenandelen for legekonsultasjoner med 10 pst., men samtidig beholde nivået på egenandelstak 1 i tråd med Regjeringens budsjettforslag. Et slik forslag må sees i sammenheng med en betydelig økt satsing på bl.a. tiltak for rus, tannhelse og rehabilitering på samlet vel 600 mill. kroner i Vestres alternative statsbudsjett.

Dette medlem viser til at Regjeringen har foreslått å redusere prisen på byttbare legemidler gjennom å øke trinnprismodellen med 5 prosentpoeng i St.prp. nr. 1 (2007-2008), og budsjetterer med en innsparing på 80 mill. kroner som følge av dette. I tillegg blir pasi-

entenes egenbetaling redusert med 33 mill. kroner. Dette medlem mener det er rom for en ytterligere reduksjon og foreslår derfor å heve trinnsatsen i trinnsprismodellen med 10 prosentpoeng fra 1. januar 2008, fra 55 pst. og 75 pst., til hhv. 65 pst. og 85 pst.

Dette medlem er kjent med at endringer i trinnsprismodellen krever forskriftsendring og høring og ber Regjeringen iverksette dette i tråd med forslaget.

I tillegg vil dette medlem redusere apotekavansen med 1 prosentpoeng.

Dette medlem ønsker bedre styring av helseforetakene og en større bevilgning til pasientrettede tiltak innen helseforetakene. Stadige rapporter om høyt sykefravær innen helsesektorene tyder på at mange ansatte er utslitt av høyt press i stadige omstillingsprosesser og lever med konstante underbemanninger. Dette medlem mener det er behov for en større satsing på rehabilitering og foreslår at helseforetakene settes i stand til å kjøpe flere rehabiliteringsplasser for å hjelpe de mange som står i kø. Dette medlem prioriterer en større satsing på barne- og ungdomspsykiatri. Det er svært uheldig at barn og unge står lenge i kø for å få nødvendig behandling. For å møte utfordringene slik de nå fremstår innenfor psykiatrien, må alle ledd i tiltakskjeden styrkes på tvers av profesjoner og omsorgsnivå. Det må opprettes flere plasser i akuttpsykiatrien samtidig med økt satsing på psykiatrisk legevakt, samt dagsentre og hjemmebasert psykiatrisk oppfølging. Det psykiske helsearbeidet må etableres nærmest mulig der folk bor. Derfor prioriterer dette medlem større bevilgninger til helseforetakene innenfor området på til sammen 200 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at de som er avhengige av rusmidler først og fremst trenger behandling. Målet må ikke bare være rusfrihet, men også et verdig liv for dem som ikke klarer å bli rusfrie. Det må gis skikkelige behandlingstilbud, blant annet gjennom økt bruk av legemiddellassert rehabilitering (LAR). Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til ulike tiltak for rusmisbrukere med 240 mill. kroner.

Dette medlem viser til at helsesøstertjenestene mange steder har for dårlig kapasitet. Helsesøstertjenesten er en god, forebyggende og samfunnsøkonomisk billig måte å gi helse råd og tjenester på til ungdom. Mange unge har i dag problemer med eget kroppsbilde og behov for råd og veiledning gjennom ungdomstiden. Det er mange unge som sliter med psykiske vansker og som bør møtes på lavest mulig nivå i helsevesenet. Helsesøstertjenesten fanger opp mange problemstillinger gjennom det tillitsforhold som etableres til ungdom og som andre deler av helsevesenet ofte går glipp av. Dette medlem foreslår derfor 20 mill. kroner i økte bevilgninger til styrking av helsesøstertjenesten.

Dette medlem vil legge til rette for mer forskning på allmenmedisin og alderspsykiatri. Det er et stort

behov for mer kunnskap innenfor disse områdene. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til disse områdene med henholdsvis 5 og 2,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at i aldersgruppen unge mellom 10-19 år, går nå 12 370 på medisiner mot ADHD. Norge har et høyt forbruk av disse medisinene og ligger på topp i Norden sammen med Island.

Dette medlem viser til at det foreligger liten kunnskap om ADHD, både hva gjelder årsakene til ADHD, sykdommen som sådan og sykdomsforløpet. På dette grunnlag vil dette medlem foreslå å bevilge 5 mill. kroner til forskning på ADHD.

Dette medlem mener det er urimelig at tannbehandling er atskilt fra annen medisinsk behandling, og ønsker en offentlig refusjonsordning på lik linje med fastlegeordningen. Forskningsrapporter peker på at dårlig tannhelse er sosialt stigmatiserende og årsak til store smerter. Nyere forskning tyder også på at dårlig tannhelse kan være medvirkende årsak til hjerte- og karlidelser. Dette medlem ønsker derfor en gradvis overgang til en offentlig refusjonsordning hvor utsatte grupper blir prioritert i første omgang. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bruke 170 mill. kroner til økt offentlig finansiering av kostnadene knyttet til tannbehandling for disse gruppene.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme en opptrappingsplan for innføring av offentlig finansiering av tannhelsen."

Dette medlem viser til at det forebyggende helsearbeidet må ha konkrete målsettinger om å redusere skader og fallulykker hos eldre mennesker. Dette krever at forebyggingsperspektivet er en integrert del av samfunnsplanleggingen. Eldre har ulike behov. Tilbudene og ytelsene eldre mennesker mottar, må derfor i størst mulig grad tilpasses den enkelte. Eldre som får vanskeligheter med å klare seg selv, må i den grad de selv er i stand til det få velge mellom hjemmebasert omsorg, eldreboliger i tilknytning til fellestjenester eller institusjon, eller institusjonsbasert omsorg.

Alle som trenger hjelp i hverdagen, må få nødvendig bistand når de trenger det. Det gjelder så vel hjemmetjenester som plass i sykehjem eller omsorgsbolig.

Dette medlem mener at et tilbud om enkle vaktmestertjenester er et ledd i det forebyggende arbeidet som setter eldre mennesker i stand til å leve et verdig liv i sitt eget hjem så lenge helsen tillater det. En styrking av tilbudet om hjelp til enkle dagligdagse gjøremål vil være skade- og fallforebyggende, og en mulighet for å hindre lårhalsbrudd og andre fallulykker som rammer mange eldre. I første omgang foreslår derfor dette medlem å styrke dette tilbudet med 20 mill. kroner.

3.2.15.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 15

St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre	
Forslag til netto rammebeløp....	114 471 608 000	114 496 608 000	116 378 658 000	114 996 108 000	114 450 608 000	114 751 108 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7		25 000 000	1 907 050 000	524 500 000	-21 000 000	279 500 000

3.2.16 *Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning), under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen*

3.2.16.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)		
200	Kunnskapsdepartementet	210 633
220	Utdanningsdirektoratet	191 541
221	Foreldreutvalget for grunnskolen	7 371
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	118 544
223	Samisk utdanningsadministrasjon	31 887
225	Tiltak i grunnopplæringen	1 010 418
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	1 018 133
227	Tilskudd til særskilte skoler	64 150
228	Tilskudd til private skoler mv.	2 530 465
229	Andre tiltak	11 909
230	Kompetansesentre for spesialundervisning	640 013
252	EUs handlingsprogram for livslang læring	186 646
253	Folkehøgskoler	592 986
254	Tilskudd til voksenopplæring	192 722
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.	42 100
256	Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	53 734
257	Program for basiskompetanse i arbeidslivet	36 944
258	Analyse og utviklingsarbeid	37 160
270	Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	223 714
271	Universiteter	11 992 902
272	Vitenskapelige høyskoler	967 089
275	Høyskoler	7 944 588
276	Fagskoleutdanning	304 083
281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	823 854
283	Meteorologiformål	262 832
285	Norges forskningsråd	1 315 338
286	Fondet for forskning og nyskaping	939 560
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	153 673
288	Internasjonale samarbeidstiltak	1 165 103
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.	142 257
340	Kirkelig administrasjon	508 522
341	Presteskapet	764 985
342	Nidaros domkirke m.m.	43 977
920	Norges forskningsråd	1 154 000
1020	Havforskningsinstituttet	527 450
1021	Drift av forskningsfartøyene	170 750
1022	NIFES	135 100
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	415 690
1137	Forskning og innovasjon	361 111
2410	Statens lånekasse for utdanning	10 323 209
Sum utgifter rammeområde 16		47 617 143

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)		
3200	Kunnskapsdepartementet	3 110
3220	Utdanningsdirektoratet	17 814
3221	Foreldreutvalget for grunnskolen	264
3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	6 771
3225	Tiltak i grunnopplæringen	20 690
3230	Kompetansesentre for spesialundervisning	53 522
3256	Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	9 852
3281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	10
3286	Fondet for forskning og nyskaping	3 084 460
3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	21 500
3288	Internasjonale samarbeidstiltak	4 043
3340	Kirkelig administrasjon	26 525
3341	Presteskapet	17 991
3342	Nidaros domkirke m.m.	13 379
4020	Havforskningsinstituttet	260 750
4021	Drift av forskningsfartøyene	52 150
4022	NIFES	85 730
5310	Statens lånekasse for utdanning	141 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning	6 113 000
Sum inntekter rammeområde 16		9 932 561
Sum netto rammeområde 16		37 684 582

3.2.16.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.16.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringa har foreslått 350 nye stipendiatstillingar. Blant anna for å styrkje institusjonane si evne til å rettleie desse stipendiatane, foreslår komiteen å auke basistilskotet for universitet, vitskaplege høyskular og høyskular med 20 mill. kroner.

Fleirtalet viser òg til at Artsdatabanken skal vere ein felles kunnskapsbank for biologisk mangfald i Noreg, og skal forsyne det norske samfunnet med oppdatert og lett tilgjengeleg informasjon. Fleirtalet understrekar at Artsdatabanken med dette står heilt sentralt i arbeidet med bruk og vern av det norske naturmangfaldet.

Fleirtalet er tilfreds med å kunne registrere at Artsdatabanken har lagt fram ei ny raudliste for artar i Noreg, i tillegg til ei svarteliste over framande artar. Begge er heilt nødvendige verktøy for å ta vare på mangfaldet av plante- og dyreartar i Noreg. Fleirtalet vil understreke verdien av at arbeidet med desse listene blir følgt opp.

Fleirtalet ser òg svært positivt på at Artsdatabanken er godt i gang med å lage ein nettportal for folkeleg medverknad til registrering av biologisk mangfald i Noreg, i tillegg til å vere i ferd med å lansere eit nettba-

sert kartprodukt til bruk i regional og lokal arealplanlegging.

Fleirtalet foreslår å auke ramma ytterlegare med 7 mill. kroner til Artsdatabanken i 2008. Midlane skal brukast til å styrkje kunnskapen om mangfaldet i norsk natur og formidling av kunnskap til ulike brukargrupper i samfunnet. Løyvinga skal òg gå til førebuingane til publisering av ny raudliste i 2010.

Fleirtalet sluttar seg elles til opplegget frå Regjeringa.

Fleirtalet foreslår at ramma blir sett til kr 37 711 582 000, som er ein auke på kr 27 000 000 i forhold til Regjeringa sitt forslag.

3.2.16.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 16 settes til kr 38 492 825 700, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på kr 808 243 700.

Disse medlemmer mener Norge bør ha som mål at landets utdanningssystem skal ligge i verdenstoppen når det gjelder kvalitet og læringsresultater og som gjenspeiler at fremtidige arbeidsplasser i stor grad vil være kunnskapsintensive. Norge er blant de land i verden som bruker mest penger til utdanningssektoren, men resultatet plasserer oss ikke like tydelig blant verdens ledende nasjoner. Kunnskaps- og kapitalintensive næringer vil være nøkkelen til å videreføre Norges velstand etter oljealderen, og det er nødvendig med både

struktur- og systemendringer for å heve nivået på læringsresultatene innenfor utdanningssystemet, samt øke innsatsen innenfor forskningen.

I budsjettforslaget fra Regjeringen satses det for lite på utdanning og forskning i forhold til de uttalte målsettingene.

Disse medlemmer foreslår sterkt satsing på høyere utdanning og forskning, bedre kvalitet i grunnopplæringen, tilpasset undervisning og økt vedlikehold av skolebygg og kirker. Disse medlemmer foreslår også innført en egen finansieringsordning for fagskoler for å sikre kompetansebygging også innen pleie- og omsorgssektoren. Disse medlemmer foreslår videre å gi alle skoleelever i grunnskolen gratis frukt og grønt, samt gratis leirskole en gang i løpet av grunnskolen. Disse medlemmer foreslår også en styrking av det kirkelige demokrati og prestens mulighet for tilstedeværelse i menigheten.

Øremerket styrking av grunnopplæringen

Regjeringens påstand om at skolen nyter godt av økte overføringer til kommunesektoren er ikke dokumentert. Disse medlemmer har over flere år øremerket midler til grunnskolen. Disse medlemmer mener primært at grunnskoleopplæring skal finansieres gjennom et stykkprisfinansieringssystem hvor pengene følger eleven til den skolen eleven velger å gå på. Inntil et slikt system er på plass mener disse medlemmer at det er nødvendig å øremerke deler av bevilgningene til kommunene til satsning på grunnskole og bedre kvalitet i opplæringen. Derfor foreslår disse medlemmer å øremerke 400 mill. kroner til grunnskolen.

Disse medlemmer vil legge ned fylkeskommunen og finansiere videregående opplæring gjennom en stykkprisfinansieringsordning, hvor pengene følger eleven til den skolen eleven velger. Disse medlemmer mener elevtallsveksten i videregående skole og nødvendigheten av at fylkeskommunens aktivitet, så lenge den eksisterer, må konsentreres om å gi bedre opplæring på videregående nivå. Disse medlemmer foreslår derfor å øremerke 200 mill. kroner til videregående opplæring.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å innføre et finansieringssystem i grunnskole, videregående opplæring og fagskoler basert på at staten betaler skolepenger direkte til den skolen som eleven selv velger. Det legges til grunn en økonomisk likebehandling av offentlige og private skoler. Stykkprisen skal innrettes etter størrelse på skolen og differensieres etter elevenes individuelle behov for tilpasset opplæring."

"Stortinget ber Regjeringen fremme sak om oppjustering til 100 pst. tilskudd til friskolenes drift, og med opptrappingsplan for dette knyttet til den årlige budsjettbehandlingen."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret studiefinansiering, slik at staten garanterer for studielån i ordinære banker. Statens lånekasse for

utdanning omstruktureres til kun å håndtere stipendordninger for elever og studenter, samt administrering av garantiordningen. Dimensjoneringen av Statens lånekasse for utdanning reduseres i samsvar med overstående."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om byggvedlikehold innenfor universitets- og høyskoleområdet med vurdering og forslag mht. museale bygg spesielt samt rehabilitering, normalvedlikehold og behov for nybygg. Stortinget ber om at en tilsvarende ordning med rentekompensasjon som brukes for skolebygg også vurderes for denne sektoren. Stortinget forutsetter også at spørsmål knyttet til husleie for nye byggprosjekter behandles og avklares i saken."

"Stortinget ber Regjeringen opprette en ordning med kjøp av vitenskapelig utstyr til forskningsinnsats ved universitet og høyskoler for å gjennomføre en nødvendig oppgradering i løpet av en periode på 5 år og med finansiering over et eget utenlandsbudsjett."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om å fjerne MVA på digitale læremidler i grunnopplæringen og i høyere utdanning."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak for Stortinget om å justere målene for forskningsandel av BNP til henholdsvis 1,4 pst. for staten og 1,6 pst. for de private."

3.2.16.2.3 Merknader fra medlemmene i komiteen fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår å bevilge kr 38 391 682 000 på rammeområde 16, som er kr 707 100 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener at skolen er en av våre aller viktigste samfunnsinstitusjoner. Den opplæringen elevene får gjennom en 13-årig grunnopplæring skal gi like muligheter for alle elever til å utvikle sine talenter og ferdigheter, slik at de har et best mulig grunnlag for sitt videre liv. Både den enkeltes livsbetingelser og samfunnets muligheter for å skape morgendagens velferd, er avhengige at man lykkes i å skape en solid grunntdanning. I en tid hvor bruk av kunnskap og teknologi blir stadig mer sentralt, blir utdanningssystemets evne til å utvikle menneskers kunnskaper og ferdigheter avgjørende for den fremtidige velstandsutviklingen i Norge.

Disse medlemmer vil fremheve den omfattende kursendringen av norsk skole som regjeringen Bondevik II iverksatte gjennom utformingen og vedtakelsen av Kunnskapsløftet. En av målsettingene med Kunnskapsløftet er å endre den praksisen som har ført til at norsk skole ikke har klart oppgaven med å utjevne sosiale forskjeller blant elevene. Nye læreplaner med klare kompetansemål, et historisk kompetanseløft for lærerne og langt større vekt på kunnskap og læring er hovedgrepene i reformen. Alle elever skal gis den

samme sjansen til å realisere sine evner, uavhengig av hvilken bakgrunn de kommer fra. Reformens sterke vektlegging av at elevene skal tilegne seg grunnleggende ferdigheter, og at hver enkelt elev må få tilpasset opplæringen til sine forutsetninger, er helt nødvendige tiltak dersom man skal nå det overordnede målet om at alle elevene skal ha et likeverdig tilbud.

Disse medlemmer vil i den sammenheng vise til at Høyre foreslår å sette av 25 mill. kroner til leksehjelp og 15 mill. kroner til sommerskole, slik at opplæringen bedre kan tilpasses til den enkeltes behov og motivere til innsats og læring.

Disse medlemmer merker seg at Regjeringen viderefører den økonomiske satsningen på Kunnskapsløftet, og er positive til at timetallet på 1.-4. trinn utvides med fem uketimer. Likevel er disse medlemmer kritiske til at Regjeringen heller ikke i dette budsjettforslaget iverksetter tiltak for å ivareta behovet for flere lærere og økt lærerkompetanse. En timetallsutvidelse vil gi et stort behov for flere lærere, og kompetente, motiverte, engasjerte og faglig trygge lærere med høye ambisjoner på vegne av alle elevene er nøkkelen til godt læringsutbytte. Tall fra Samordnet opptak viser at det for studieåret 2007/2008 er 17 pst. færre som har søkt seg til allmennlærerutdanningene enn det var forrige studieår. I tillegg er frafallet på allmennlærerutdanningene rundt 24 pst. Mange av lærerne med høyest kompetanse nærmer seg nå pensjonsalder. For eksempel er om lag halvparten av lærerne i videregående skole over 50 år. Disse medlemmer viser til at Høyre har foreslått flere tiltak for å øke rekrutteringen til læreryrket og å styrke lærerkompetansen, og viser i den sammenheng til Dokument nr. 8:6 (2007-2008). Disse medlemmer foreslår på bakgrunn av dette å sette av 30 mill. kroner til seniortiltak for realfagslærere slik at disse får en økonomisk stimulans til å fortsette i skolen. Disse medlemmer viser til at Høyre går imot statlig støtte til frukt og grønt på ungdomstrinnet. Mat og kosthold er primært et ansvar for foreldrene, gjerne i samarbeid med skolen og kommunen. Disse medlemmer vil heller bruke de statlige midlene til å styrke kvaliteten og innholdet i skolen. Høyre foreslår derfor bl.a. å utvide uketimetallet med en ekstra time i matematikk på ungdomstrinnet. Det lar seg gjennomføre med de tiltak Høyre fremmer for økt lærerrekuttering og seniortiltak i skolen.

Disse medlemmer vil vise til at Høyre foreslår å bevilge 20 mill. kroner til kapitaltilskudd til friskoler, etter at dette tilskuddet ble fjernet av regjeringen Stoltenberg II i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006). Kapitaltilskuddet bidrar til å sikre driften og holde foreldrebetalingen ved friskolene på et nivå som gjør at skolene blir et reelt alternativ for alle, uavhengig av økonomi.

For disse medlemmer er det viktig å videreføre den målrettede stipendordningen for læremidler som ble innført i 2003 for elever i videregående opplæring. Den retter seg inn mot elever fra familier med svak økonomi, og gjelder elever på alle trinn i videregående opplæring. Regjeringens ordning for læremidler til videregående opplæring har vist seg å bli en utlånsord-

ning og ikke en ordning med gratis læremidler, i og med at Regjeringen ikke viderefører finansieringen av læremidler for VG2, men i stedet flytter bevilgningen til VG3. Disse medlemmer viser til at Høyre foreslår å legge midlene som nå skal brukes på utlånsordning i VG3 inn i den behovsprøvde stipendordningen, slik at midlene kommer elever på alle trinn til gode.

Disse medlemmer deler Regjeringens syn på at "Program for basiskompetanse i arbeidslivet" er et viktig og nødvendig tiltak for å sikre at voksne får nødvendige ferdigheter innen lesing, skriving, regning og bruk av IKT. Programmet ble opprettet under regjeringen Bondevik II, og er i særlig grad ment å gjelde de med lavest utdanning. Disse medlemmer viser til Høyres forslag om å styrke bevilgningen til dette formålet med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Høyres samlede satsing på kunnskap og høyere utdanning:

Leksehjelp	25 mill. kroner
En ekstra uketime i matematikk på ungdomstrinnet	60 mill. kroner
Sommerskole	15 mill. kroner
Prosjekter for økt fysisk aktivitet	5 mill. kroner
Seniortiltak realfagslærere	30 mill. kroner
Økte basisbevilgninger til universiteter og høyskoler	
reversering av Regjeringens kutt	278 mill. kroner
Vedlikehold universiteter og høyskoler:	50 mill. kroner
Oppstart Odontologibyggget Bergen, Patologibygg HiO	10 mill. kroner
Maritim Arktisk kompetanse UiTØ	5 mill. kroner
Studier i USA og ikke-vestlige land	5 mill. kroner
Studentbarnehager	3 mill. kroner
Basiskompetanse i arbeidslivet	20 mill. kroner
Samarbeid skole bibliotek	5 mill. kroner
Kapitaltilskudd friskoler	20 mill. kroner
Totalt	531 mill. kroner

Disse medlemmer er svært kritiske til at Regjeringen for neste år viderefører det store kuttet i basisbevilgningen til universitets- og høyskolesektoren som ble foretatt i inneværende års budsjett. Kuttet innebærer at Kvalitetsreformen i høyere utdanning ikke lenger er fullfinansiert. De uheldige skadevirkningene er nå i ferd med å melde seg med full tyngde. Studentene opplever at studietilbudet og mulighetene for faglig oppfølging blir dårligere. Institusjonene vil ha problemer med å nyttiggjøre seg de 350 stipendiatstillingene Regjeringen foreslår, fordi kuttet i basisfinansieringen har ført til sterk reduksjon i veiledningskapasiteten. Mange institusjoner praktiserer ansettelsesstopp. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Høyres forslag om å øke basisbevilgningene til universiteter og høyskoler med til sammen 278 mill. kroner, samt å styrke forskningsfinansieringen og øke avtallet post.doc.-stillinger med til sammen 30 mill. kroner.

Disse medlemmer mener Regjeringens kutt i bevilgningene til Norges Forskningsråd er svært uhel-

dige, og vil bidra til at de målsettingene et samlet storting har satt for landets forskningsinnsats vil bli vanskeligere å nå. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Høyres forslag om å bevilge 160 mill. kroner til Norges Forskningsråd, inkludert 50 mill. kroner til vitenskapelig utstyr for å styrke teknologiplattformene og de tematiske satsningene. Disse medlemmer vil videre foreslå å omdisponere 100 av de 350 foreslåtte stipendiatstillingene fra universiteter og høyskoler til frie stipendiat via Norges Forskningsråd. Disse medlemmer viser til at Høyre også foreslår økt forskningsinnsats over bl.a. Nærings- og handelsdepartementets og Olje- og energidepartementets budsjetter. Samlet fremmer Høyre en omfattende satsing på forskning i sitt alternative budsjett:

Næringsrettet forskning	75 mill. kroner
Norges forskningsråd	110 mill. kroner
Energiforskning/petroleumsforskning	100 mill. kroner
Vitenskapelig utstyr	50 mill. kroner
Forskerfinansiering post.doc.-stillinger	22 mill. kroner
Tilskudd ulønnet forskningsinnsats	
SkatteFUNN	10 mill. kroner
Arktisk forskning	5 mill. kroner
Energi og klima oppstart program med globalt perspektiv	10 mill. kroner
Utenrikspolitisk forskning	15 mill. kroner
Forskning barn/familie	10 mill. kroner
Forskning barnevern	10 mill. kroner
SkatteFUNN økte beløpsgrenser (påløpt)	150 mill. kroner
SkatteFUNN økt timesats (påløpt)	120 mill. kroner
Fritak formue og inntektsskatt forskningsinstitusjoner	20 mill. kroner
Narom - romrelatert opplæring	1,75 mill. kroner
Økning i forskningsfondet 20 mrd. kroner	
Totalt	709 mill. kroner

For disse medlemmer er det dessuten viktig at det store vedlikeholdsetterslepet som universitet og høyskoler melder om tas på alvor, og viser til Høyres forslag om å bevilge 50 mill. kroner til vedlikehold for institusjonene. Dette er ikke nok til å dekke etterslepet, men markerer en vilje til å bidra til at problemet blir løst. Samtidig er det nødvendig med systemreformer for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet og sørge for at nye bygg i fremtiden blir kontinuerlig vedlikeholdt. Disse medlemmer vil i den sammenheng vise til det helhetlige forslaget fra Høyre i Dokument nr. 8:18 (2007-2008).

Disse medlemmer vil understreke at dersom man skal nå målet om å bruke 3 pst. av BNP til forskningsformål innen 2010, er man avhengig av å holde et langt høyere tempo på opptrappingen av forskningsinnsatsen enn det Regjeringen legger opp til, ikke minst når det gjelder avsetninger til Fondet for forskning og nyskaping. Samtidig er det avgjørende at den

praksisen som er blitt innført under regjeringen Stoltenberg II med å øremerke fondsavkastningen til løpende utgifter, som kontingenten i EUs 7. rammeprogram, opphører. Denne praksisen gjør at fondet mister mye av sin betydning, ved at det ikke lenger sikrer langsiktige penger til forskning. Disse medlemmer viser til Høyres forslag om å styrke fondet med 20 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Det vil gi en økt avkastning på om lag 1 mrd. kroner i 2009.

Disse medlemmer vil peke på at antallet norske utenlandsstudenter synker, og at situasjonen er spesielt dramatisk når det gjelder antallet norske studenter som reiser til USA. Disse medlemmer viser til Høyres forslag om å bevilge 5 mill. kroner til første års utdanning av bachelorstudier i ikke-vestlige land samt støtte til "freshman-året" i USA.

Disse medlemmer er svært kritiske til at Regjeringen i budsjettproposisjonen for Kultur- og kirkedepartementet omtaler eierforholdet til Opplysningsvesenets fond på en annen måte enn det som tidligere har vært gjort. Det har vært forventet at beslutningen om eierforholdet ville bli tatt i forbindelse med behandlingen av forholdet mellom kirke og stat, og ikke foregripet gjennom en svært kort omtale i budsjettproposisjonen og uten noen nærmere forklaring eller begrunnelse. I St.meld. nr. 41 (2004-2005) heter det:

"Regjeringen [ser] det som mest naturlig å utsette å ta stilling til spørsmålet til utvalgssinnstillingen skal behandles. Regjeringen mener videre at spørsmålet om eiendoms- eller disposisjonsretten over Opplysningsvesenets fond ved et eventuelt skille mellom staten og Den norske kirke ikke kan avgjøres gjennom rettslige vurderinger alene, men gjennom politiske vedtak."

I Innst. S. nr. 108 (2005-2006) slutter en samlet komité seg til dette. Stortingsmeldingen om Gjønnesutvalgets innstilling forventes å komme til Stortinget tidlig i vårsesjonen 2008.

Disse medlemmer vil videre peke på at det er et stort behov for flere prester i Den norske kirke, og viser til Høyres forslag om å bevilge 15 mill. kroner til flere prestestillinger.

3.2.16.2.4 Merknader frå medlemmen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår en nettoramme på 38 120,5 mill. kroner på rammeområde 16, noe som er 435,9 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at en av de beste investeringene vi kan gjøre, er å investere i kunnskap. Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon. Dette medlem mener vi nå må ut av hvileskjæret Regjeringen har innført i utdanningspolitikken. Vi har forutsetningene, men da må det satses både på skole, høyere utdanning og forskning.

Dette medlem viser til at Regjeringen vil øke timetallet på småskoletrinnet med 5 uketimer. Dette medlem mener det er viktigere at ressursene brukes på å sikre at allerede eksisterende timer gir bedre læring og på å øke antall lærere i skolen. Dette med-

le m foreslår derfor å opprette 440 nye lærerstillinger for å øke lærertettheten i skolen. Videre foreslår dette medlem å bevilge 25 mill. kroner til forsøk med mentor-ordning for nyutdannede lærere.

Dette medlemmer har merket seg at Regjeringen ikke foreslår å videreføre rentekompensasjonsordningen for skolebygg. Dette medlem viser til at flere skolebygg i dag er i svært dårlig forfatning, noe som går ut over læringskvaliteten hos elevene og arbeidsmiljøet for lærerne. Dette medlem foreslår derfor å videreføre rentekompensasjonsordningen for skolebygg med 1 mrd. kroner.

Dette medlem vil fremsette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen videreføre investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for skolebygg med 1 mrd. kroner."

Dette medlem mener at det også er presserende behov for å styrke vedlikeholdsinnsatsen overfor verneverdige kirkebygg, og foreslår derfor å videreføre en bevilgning til rentekompensasjonsordningen for kirkebygg på 14,3 mill. kroner.

Dette medlem vil fremsette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen videreføre investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for kirkebygg med 500 mill. kroner."

Dette medlem er bekymret for den høye frafallsprosenten i videregående opplæring. Det er viktig å sette i gang tiltak for å bidra til at flere fullfører. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 25 mill. kroner til en tiltakspost for å begrense frafallet i videregående opplæring.

Dette medlem mener et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læremiljø. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 10 mill. kroner til et prøveprosjekt i hvert fylke der det på en utvalgt skole opprettes en stilling som skal styrke samarbeidet mellom hjem og skole. Prøveprosjektet skal koordineres av Foreldreutvalget for grunnskolen. Dette medlem har merket seg at det er sendt på høring et forslag om endring av FUGs mandat til også å omfatte hjem/skole-samarbeid i videregående opplæring. Dette medlem mener dette vil gi et behov for økt kompetanse og flere administrative stillinger i utvalget, og forventer at Regjeringen følger dette opp.

Dette medlem mener relasjonsbygging og konfliktløsning er viktig i et familieliv. Dette medlem ønsker å utvide faget Mat og Helse slik at det også kan inkludere samliv. Dette medlem mener dette kan bli et verktøy barnet kan ta med seg videre for å skape gode relasjoner og samliv. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 1 mill. kroner slik at Samlivssenteret på Modum Bad kan utvikle et undervisningsopplegg for dette.

Dette medlem mener det er viktig at muligheten for elever med spesielle behov til å få lærlingplass, gjøres tilgjengelig for flere. Dette medlem foreslår

derfor å øke tilskuddet til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Regjeringen foreslår å kutte støtten til folkehøgskolene med 4 mill. kroner på grunn av nedleggelsen av Kvås folkehøgskole. Dette medlem mener folkehøgskolene er en viktig del av vårt utdanningssystem. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet på nye områder og lærer studentene mye om menneskelige relasjoner. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til folkehøgskolene med 4 mill. kroner for å opprette en ny folkehøgskole på Dvergsnestangen.

Dette medlem viser til at nedgangen i tilskuddet til studentbarnehager over Kunnskapsdepartementet i de senere år vil kunne medføre økning i foreldrebetaling for studenter. Dette medlem er bekymret for hvilke konsekvenser dette kan ha for ulike grupper av studenter og for prinsippet om lik mulighet til utdanning. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til studentbarnehager med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Regjeringens ikke gjenoppretter fjorårets kutt på universitet og høyskoler. Dette medlem mener vi må satse på kunnskap, på utdanning og på forskning. Dette medlem foreslår derfor å gjenopprette Regjeringens kutt på høyere utdanning med 280 mill. kroner. Dette medlem foreslår også å øke forskningsfondet med 25 mrd. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Regjeringens kutt på private høyskoler. Dette medlem vil peke på viktigheten av tilbudet som gis av private høyskoler i Norge og at kuttet i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006) har satt flere institusjoner i en vanskelig situasjon. Dette medlem viser videre til at 3 høgskoler som i 2005 gikk over fra å være friskoler til å bli høgskoler, får lavere tilskudd enn om de hadde forblitt friskoler. Dette medlem foreslår å bevilge 5 mill. kroner for å rette opp kuttene.

Dette medlem viser til at Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder har endret status fra regionale høgskoler til universitet. Dette medlem viser videre til at de som statlige høgskoler har hatt andre rammevilkår enn de etablerte universitetene og vitenskapelige høgskolene, spesielt når det gjelder forskningsfinansiering. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder.

Dette medlem mener kirkepolitikken skal støtte opp under kirkens eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Dette medlem viser til at det er lokalmenighetene som representerer kirken i lokalsamfunnene. Det er nå stor prestemangel i flere deler av landet. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 26 mill. kroner til opprettelse av 52 nye prestestillinger, for å sikre at prestetjenesten i prostiene ikke blir svekket på grunn av prostenes endrede oppgaver i forbindelse med proste-reformen.

Dette medlem viser til at Regjeringen igjen kutter i overføringene til kirkelig virksomhet i kommunene, denne gangen med 24 mill. kroner. Dette

medlem viser til at dette forverrer den økonomiske situasjonen for mange av de lokale menighetene rundt om i landet. Dette medlem foreslår å øke bevilgningen til fellesrådene med 25 mill. kroner.

Dette medlem vil understreke at spørsmålet om eierskapet til Opplysningsvesenets fond skal vurderes i forbindelse med en avgjørelse av forholdet mellom stat og kirke. Dette medlem viser til at mange kirker lider under år uten oppussing. Dette medlem vil advare mot å bruke kirkens egne midler, som Opplysningsvesenets fond, for å rette opp i manglende offentlig prioritering av kirkebygg. Dette medlem viser til at Regjeringen ikke viderefører rentekompensasjonsordningen for kirkebygg til tross for at kirkene har et stort behov for oppussing. Dette medlem foreslår å videreføre ordningen med 500 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Stiftelsen Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep er et nasjonalt og økumenisk ressurs- og kompetansested for kirkelige miljøer, og et møte- og samtalested for kvinner og menn med overgrepserfaring. Dette medlem viser til at ressursenteret gjennom prosjektet Adam, ønsker et økt fokus på å også gi menn med overgrepserfaringer et kirkelig tilbud. Dette medlem foreslår å øke bevilgningen til ressursenteret med 2 mill. kroner for å gi en stilling til prosjektet Adam samt gi senteret bedre og mer forutsigbare rammebetingelser.

3.2.16.2.5 Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 39 059 082 000 under rammeområde 16, som er 1 374,5 mill. kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil påpeke at kunnskap er noe av det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, demokrati og dannelse. For dette medlem er det et mål at Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Forskning og høyere utdanning

Dette medlem vil særlig understreke betydningen av at man prioriterer forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Forskning og utdanning er sektorovergripende og av stor samfunnsmessig betydning, og må prioriteres deretter. En systematisk, langsiktig og forutsigbar satsing på høyere utdanning og forskning er den beste garantien for verdiskaping, utvikling og den generelle allmenndannelse på lengre sikt. For dette medlem er det å satse på forskning og høyere utdanning å investere i framtida.

En gunstig økonomisk situasjon for Norge gjør at mulighetene til å investere i framtida aldri har vært større. Det gjør man ved å satse på kunnskap og nye

ideer gjennom robuste bevilgninger og langsiktige, vedvarende satsinger på utdanning, forskning og næringsliv.

Dette medlem finner det derfor oppsiktsvekkende at de nåværende regjeringspartiene - som både i opposisjon, valgkamper og gjennom Soria Moria-erklæringen har erklært at de vil satse på kunnskap - så langt har presentert to budsjetter som i svært liten grad følger opp ambisjonsnivået som det er bred politisk enighet om, jf. bl.a. behandlingen av St.meld. nr. 20 (2004-2005). Den nåværende regjeringen har innført et økonomisk hvileskjær for forskning og høyere utdanning som ser ut til å vedvare. Dette medlem registrerer at denne Regjeringen overhodet ikke viser noen vilje til å prioritere forskning, innovasjon og kunnskap. Etter dette medlems syn er dette en defensiv og lite framtidrettet politikk, og konsekvensen kan blant annet bli mindre nyskaping og en lavere evne til å finansiere fremtidig velferd. Det er fint at Regjeringen har fått en egen statsråd for forskning og høyere utdanning, men det er den rød-grønne politikken som må endres på dette feltet dersom vi skal få se noen forbedring.

Dette medlem merker seg for øvrig at det knapt finnes noen referanse til målet om at norsk forskningsinnsats skal utgjøre 3 pst. av BNP i 2010 i det fremlagte budsjettforslaget.

Dette medlem viser til at budsjettforslaget for 2008 innebærer en svært lav realvekst (ca. 3 pst.) for forskningsområdet, jf. bl.a. NIFU STEP's rapport 30/2007. Etter dette medlems mening er dette for svakt, jf. bl.a. vekstmålet vedtatt i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 20 (2004-2005). På en åpen høring i Stortinget 6. november 2007 karakteriserte Akademikerne og Forskerforbundet budsjettforslaget som hhv. "kortsiktig og fragmentert" og "overraskende nøkternt og svakt".

Videre er det et faktum at en betydelig andel av "veksten" for forskningsområdet knyttes til økt kontingent til EUs rammeprogram - som i overveiende grad finansieres av økt avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping. Av den samlede veksten på 431 mill. kroner som følge av 10 mrd. kroner i fondskapital fra 2007, går nesten 80 pst. til å finansiere den store økningen i EU-kontingenten for 2008. Dette medlem vil påpeke at forskningsfondet - hvis opprinnelige intensjon ved opprettelsen i 1999 var å kunne skape strategisk handlingsrom i norsk forskning og etter hvert også har bidratt til å finansiere kvalitetsreformen - med dette er redusert til et regulært driftsfond som skal finansiere allerede eksisterende poster. Dette medlem vil advare sterkt mot denne utviklingen.

Dette medlem mener videre at den foreslåtte økningen i forskningsfondet heller ikke på noen måte kan karakteriseres som offensiv. Dette medlem foreslår i stedet å styrke fondsbeholdningen med 34 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Fondet vil etter dette utgjøre 100 mrd. kroner, og økningen på 34 mrd. kroner vil - gitt en rentesats på 5 pst. - medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 1,7 mrd. kroner i 2009 utover Regjeringens forslag. Dette

medlem vil understreke at et solid forskningsfond er den beste garantien for stabilitet og forutsigbarhet i de offentlige forskningsbevilgningene, forutsatt at Regjeringen benytter fondsavkastningen i tråd med det som er intensjonen bak fondet.

Dette medlem merker seg videre at Norges forskningsråd får en realnedgang i Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2008, blant annet som en følge av at rådet ikke får noen vekst i sin andel av fondsavkastningen. I en analyse av bevilgningsforslagene innenfor forskning og høyere utdanning i statsbudsjettet for 2008 gjengitt i NIFU STEP's rapport 30/2007 påpekes det for øvrig følgende:

"Særlig de siste to årenes bruk av fondsavkastningen har dessuten vært kjennetegnet ved at Regjeringen foretar en stadig mer detaljert øremerking av fordelingen av Forskningsrådets andel av fondsavkastningen. Den spesielle rolle som fondet har hatt for forskningsfinansieringen generelt og for Forskningsrådet spesielt, er dermed i ferd med å forsvinne helt".

Dette medlem finner det videre påfallende at de områder/virkemidler som får vekst i 2008 iht. Regjeringens forslag er områder/virkemidler som Forskningsrådet ikke har prioritert. Etter dette medlems mening burde Regjeringen i større grad benytte seg av det rådgivende kompetanseorgan Forskningsrådet faktisk er, snarere enn å innskjerpe rådets frihetsgrader og handlingsrom. Dette medlem minner blant annet om at Forskningsrådet har signalisert at det er behov for en betydelig satsing innenfor forskning på fornybare energiformer og CO₂-håndtering.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke Norges forskningsråd med 200 mill. kroner, hvorav 100 mill. kroner går en til en generell styrking av rådets programmer i tråd med rådets anbefalinger, mens 100 mill. kroner går til en forsterket forsknings-satsing på fornybare energiformer og CO₂-håndtering. Sistnevnte må sees i sammenheng med dette medlems forslag om å bevilge ytterligere 200 mill. kroner til FoU knyttet til fornybare energikilder.

Dette medlem merker seg videre at det i Regjeringens forslag er satt av midler til 350 nye stipendiatstillinger. Dette er positivt, men på langt nær nok - særlig sett i sammenheng med fjorårets nullvekst og brudd på opptrappingsplanen for stipendiater. Dette medlem vil understreke at behovet for forskerutdannet personale ved institusjonene er stort og vil øke i årene som kommer. NIFU STEP har anslått behovet for å være 520 nye stipendiater årlig frem til 2016 dersom man skal nå det såkalte en-prosent-målet - og da ikke før i 2020. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 56 mill. kroner til opprettelse av ca. 175 nye stipendiatstillinger.

Etter dette medlems mening er det også viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger, slik at doktorgradstipendiater etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner til opprettelse av ca. 100 nye postdoktor-

stillinger. Dette medlem imøteser for øvrig Regjeringens bebudede rekrutteringsmelding i 2008, og forutsetter at kommende budsjetter vil være langt mer ambisiøse mht. forskerrekruttering

Dette medlem viser videre til at Regjeringen heller ikke gjør noe for å rette opp fjorårets "hvileskjær" for universiteter og høyskoler: Fjorårets kutt på 274,3 mill. kroner i basisbevilgninger til sektoren reverseres ikke. Dette kan ikke sees på som noe annet enn et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad, og vil høyst sannsynlig medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud. Dette medlem vil derfor reversere reduksjonen i basisbevilgningene til universitets- og høyskolesektoren, korrigert for generell økonomisk vekst. Dette innebærer en samlet bevilgning på ca. 286 mill. kroner fordelt over flere poster. I tillegg ønsker dette medlem å bevilge 0,3 mill. kroner til drift av Nettverk for private høyskoler, for på denne måten å sikre at de private høyskolene kan styrke sin organisering og bli hørt i den utdanningspolitiske debatten.

Dette medlem har merket seg planene for utviklingen av ytterligere høyskoletilbud i Kristiansund, og er positive til dette. Kristiansund har ikke en egen statlig høyskole, men har hatt ulike former for desentralisert utdanning på høyskolenivå i byen siden 1958. Utdanningene har vært samlokalisert i Studiesenteret i Kristiansund siden 2000. Dette medlem mener det er viktig med en formell organisering av Studiesenteret, for dermed å kunne realisere planene om ytterligere utdanningstilbud på høyskolenivå i Kristiansund. En videre utvikling av utdanningstilbudet gjennom Studiesenteret i Kristiansund forutsetter et spleiselag mellom stat, kommune og næringsliv. Det er særlig viktig å legge vekt på etableringen av fagtilbud som er spesielt egnet for å tilbys i Kristiansund. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn 2 mill. kroner som administrativ oppstartsbevilgning.

Dette medlem merker seg videre at Regjeringen foreslår ca. 38 mill. kroner til vitenskapelig utstyr i sitt budsjettforslag, og at disse midlene øremerkes høyskolene. Etter dette medlems mening er dette for lite, gitt at det dokumenterte behovet for vitenskapelig utstyr i sektoren som helhet er på ca. 2,6 mrd. kroner frem mot 2010. Institusjonene sliter med et stort etterlep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr, utskiftingstakten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 200 mill. kroner til dette formål.

Innenfor kunstfeltet er det et spesielt behov for å bygge opp forskerkompetanse. Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid er en parallell til forskerutdanningene organisert som doktorgradsprogrammer. Programmet skal sikre kunstnerisk utviklingsarbeid på høyeste nivå og skal føre fram til kompetanse som førsteamanuensis. For å styrke dette arbeidet fore-

slår dette medlem å bevilge 2,5 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem ønsker også å styrke Artsdatabankens arbeid med 2,5 mill. kroner. Artsdatabanken er en uavhengig enhet ved Vitenskapsmuseet ved NTNU som skal gi elektronisk oversikt med informasjon om biologiske arter i Norge til bruk i miljøforvaltning, undervisning og forskning. I en tid der klimaspørsmålet er mer aktuelt enn noensinne er det viktig å sikre god og oppdatert informasjon om biologisk mangfold.

Tilsvarende viktig arbeid utføres ved NAROM (Norsk senter for romrelatert opplæring) på Andøya, bl.a. med tanke på å initiere og igangsette flere rekrutterings- og opplæringstiltak innenfor matematikk, naturfag og teknologi. Ikke minst er den romrelaterte nettressursen sarepta.org en nyttig læringsressurs i grunnskolen for viten om verdensrommet. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å øke støtten til NAROM med 1,7 mill. kroner.

Dette medlem merker seg videre at Regjeringens budsjettforslag ikke følger opp den gjeldende forskningsmeldingens ambisjon om å styrke basisbevilgningene til instituttsektoren. Dette er svært viktig for å styrke instituttene internasjonale konkurransevne og langsiktige kompetanseoppbygging, og avgjørende for den næringsrettede forskningen i Norge. Ved å bygge en sterk instituttsektor sikrer man innovasjon og verdiskaping i næringslivet, og bygger videre på et produktivt samspill mellom næringsliv og academia. Dette medlem vil derfor styrke den næringsrettede forskningen gjennom instituttsektoren ved å foreslå en bevilgning på 40 mill. kroner, samt å bruke 75 mill. kroner på å gjenopprette ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN som Regjeringen fjernet i 2006. I tillegg ønsker dette medlem å øke beløpsgrensene i SkatteFUNN-ordningen. Videre vil dette medlem styrke den næringsrettede forskningen, herunder brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og ordningen med Forsknings- og utviklingskontrakter, med til sammen 75 mill. kroner.

Studenter

Dette medlem viser til Venstres merknader i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007) og vil ytterligere understreke betydningen av studentbarnehager. Studentbarnehager har vært og er et viktig virkemiddel for å gi alle lik rett til høyere utdanning, blant annet fordi ordningen gir studenter med barn muligheten til å være heltidsstudenter. Studentbarnehager er ikke som andre barnehager ved at tilbudet der er tilpasset studerende foreldres behov for fleksibilitet. Dette medlem vil understreke at Regjeringens generelle barnehagesatsing ikke nødvendigvis tilfredsstillende studentenes behov for et særskilt barnehagetilbud. Videre mener dette medlem at det er en forunderlig diskrepans fra Regjeringens side å satse betydelige midler på barnehager, men i for liten grad å sikre tilbudet ved studentbarnehagene. Tilskuddet til studentbarnehagene er et viktig studentpolitisk virkemiddel som er med på å sikre lik mulighet til utdanning og bedre velferd for studenter med barn. Dette medlem foreslår på

denne bakgrunn å øke bevilgningen til studentbarnehager med 5 mill. kroner.

Dette medlem vil påpeke viktigheten av internasjonalisering av høyere utdanning, og minne om Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter. Dette medlem merker seg at Regjeringen fortsatt ikke har funnet økonomisk rom for å gjeninnføre utdanningsstøtte til første års utdanning på lavere grad (bachelornivå) i land i Asia, Latin-Amerika og Afrika i tråd med merknaden fra en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005-2006). Dette medlem mener det er viktig at norske utenlandsstudenter blir oppmuntret og har en reell mulighet til å studere i land i Asia, Sør-Amerika og Afrika. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 0,4 mill. kroner til gjeninnføring av utdanningsstøtte til første års utdanning i de berørte landene.

Dette medlem vil videre påpeke at norske studenter siden 1985 har måttet ta studier i USA uten studiestøtte til det såkalte "freshman-året". Dette har vært en medvirkende faktor til at antallet norske studenter i USA har vært sterkt synkende i alle årene etter 1985. Etter dette medlems mening er det svært viktig å øke antallet norske studenter i USA, og samtidig sikre at det å ta en bachelor-grad ved et amerikansk lærested ikke bare er forbeholdt dem med god personlig økonomi. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 9,8 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til freshman-året i USA.

Dette medlem er tilfreds med at Regjeringen har økt kostnadsrammen for studentboliger. Dette medlem merker seg at dette kun gjøres gjeldende for nye tilsagn gitt fra 2008. Den økte kostnadsrammen vil dermed ikke ha noen positiv effekt for en rekke prosjekter som allerede har fått tilsagn. Det er pr. i dag ca. 400 boliger som har fått tilsagn, men som ikke blir bygd på grunn av den gamle kostnadsrammen. Dette medlem mener at den økte kostnadsrammen burde hatt tilbakevirkende kraft, for på denne måten å sikre at disse boligene blir realisert.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å gi den økte kostnadsrammen for studentboliger tilbakevirkende kraft, slik at boliger som har fått tilsagn kan realiseres."

Grunnopplæringen

I tråd med satsingen på forskning og høyere utdanning vil dette medlem samtidig påpeke betydningen av en vedvarende og sterk satsing på grunnopplæringen. Skolen er en av våre viktigste oppdragende og "dannende" samfunnsinstitusjoner, som skal formidle allmenndannelse, verdier, kunnskap og kulturarv.

Dette medlem mener det er av avgjørende betydning at vi har kompetente og motiverte lærere i grunn- og videregående skole. I vårt moderne samfunn er det et stadig økende behov for kontinuerlig å oppdatere seg i forhold til sitt eget fagfelt, og lærere som yrkesgruppe er intet unntak. Dette medlem vil derfor påpeke at det er nødvendig for lærere i grunn- og videregående

skole å ha mulighet til systematisk å både fornye og komplettere sin fag- og yrkeskompetanse. Dette medlem vil i denne sammenheng også påpeke at man i Sverige nylig har lansert "Läraryftet" der kompetanseheving av lærerne gjennom videreutdanning er det bærende element.

Dette medlem mener - i likhet med en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité, jf. Innst. S. nr. 15 (2006-2007) - at det er behov for en systematisk ordning som varetar hensynet om faglig oppdatering for norske lærere på en bedre måte enn hva som er tilfellet i dag, og vil i denne sammenheng vise til Dokument nr. 8:81 (2005-2006) om å innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole.

Dette medlem mener at ordningen med et kompetanseår bør innledes med en begrenset prøveordning i utvalgte kommuner i samarbeid med partene i arbeidslivet, finansiert som et spleiselag mellom stat og kommune, og evaluert av en tverrfaglig forskergruppe innen utgangen av prøveordningens periode slik at man dermed kan ha kvalifiserte resultater å vise til i det videre arbeidet med ordningen.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 100 mill. kroner til igangsettelse av en slik prøveordning.

Dette medlem mener videre at utfordringene knyttet til fremtidig lærermangel er for store til å ignorere, og savner en vilje fra Regjeringens side til å ta dette spørsmålet på alvor. Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006-2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Ovennevnte representantforslag henviser til at halvparten av lærerne i videregående skole er over 50 år, mens det i grunnskolen er 37 pst. i samme aldersgruppe. Samtidig vises det til at gjennomsnittsalderen for ansatte i den videregående skolen er 49 år. I løpet av en tiårsperiode vil man derfor trolig måtte erstatte et ikke ubetydelig antall lærere i den videregående skolen. Tilsvarende gjelder også for grunnskolen. Parallelt med dette øker antallet elever. I ovennevnte representantforslag påpekes det at minimum fire elementer må vektlegges i utarbeidelsen av en nasjonal rekrutteringsplan for lærere. For det første må planen inneholde strategier for å gjøre læreryrket mer attraktivt og dermed få flere til å velge å bli lærere. For det andre må det utvikles strategier for å rekruttere lærere fra andre relevante yrker, for eksempel gjennom å etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend. For det tredje må man styrke og sikre systematisk kompetanseheving hos lærere. For det fjerde må man igangsette målrettede seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse lengst mulig i skolen.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 175 mill. kroner til utarbeidelse og oppstart av forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole.

Dette medlem vil videre påpeke at det med tanke på Kunnskapsløftet er et stort behov for å utvikle nye

læremidler til bruk i den samiske grunnskolen. Dette gjelder læremidler både til elever som har samisk som 1. språk og til de som har det som 2. språk. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 5 mill. kroner for å styrke produksjonen av samiske læremidler.

Dette medlem viser til det viktige arbeidet som utføres i forbindelse med samarbeidet mellom skole og hjem, og vil understreke at dette er et område som behøver ytterligere styrking for å gi barn et best mulig utbytte av opplæringa, jf. bl.a. Innst. S. nr. 164 (2006-2007). Dette medlem vil i denne forbindelse særlig vise til det viktige arbeidet Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) gjør. På denne bakgrunn ønsker dette medlem å styrke tilskuddet med 2 mill. kroner.

Dette medlem er opptatt av å bevare gamle handverksfag, og viser i denne forbindelse til omtalen i St.prp. nr. 1 (2007-2008) for Kunnskapsdepartementet hvor følgende påpekes:

"Flere gamle handverksfag er i ferd med å forsvinne. Dette kan føre til at viktig kompetanse går tapt. Faga er viktig å halde på, både i seg sjølve og som ein del av den norske kulturarven. Bruken av midlane skal innrettast slik at kunnskapen blir formidla til relevante aktørar innanfor fag- og yrkesopplæringa."

Dette medlem merker seg at Regjeringen har bevilget 5 mill. kroner til stipend for å styrke tradisjonelle handverksfag, men mener at det behøves et betydelig løft for at ikke disse fagene skal gå tapt. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke satsingen på tradisjonelle håndverksfag med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at det i 2006 ble gjennomført en evaluering av tilskuddsordningen for utvikling av musikk- og kulturskoler, og at evalueringen viste at ordningen har ført til økt kulturell og musikkaktivitet i kommunene. Dette medlem merker seg at Regjeringen foreslår å videreføre tilskuddsordningen på samme nivå som i 2007, men finner dette svært underlig sett i lys av ovennevnte evaluering, samt Regjeringens egen strategi for kunst og kultur i opplæringen. Dette medlem mener tvert imot at evalueringen viser at dette er en viktig ordning som det bør satses ytterligere på. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke satsingen med 2,5 mill. kroner.

Dette medlem mener også at det er nødvendig å styrke kvaliteten og kompetansen i rådgivningstjenesten, og viser i denne forbindelse blant annet til den brede omtalen av skolerådgivning i Innst. S. nr. 164 (2006-2007), jf. St.meld. nr. 16 (2006-2007). Dette medlem ønsker primært en integrert rådgivningstjeneste. Dersom man skal dele rådgivningsfunksjonen i en yrkesveiledningsdel og en sosialpedagogisk del, forutsetter dette en betydelig ressursheving og tydelige kompetansekrav. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke rådgivningstjenesten med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at leksehjelp er et viktig tiltak som gir bedre tilrettelegging av opplæringen for den enkelte elev. På denne bakgrunn foreslår

dette medlem å styrke satsingen på leksehjelp med 10 mill. kroner.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den foreslåtte ordningen ikke er god nok. Dette medlem viser at erfaringer så langt viser at ordningen i praksis er blitt en utlånsordning. Regjeringens bevilgning er ikke stor nok til at fylkeskommunene settes i stand til å kjøpe nye bøker for hvert årskull, og skoleeiere tvinges dermed i overveiende grad til å opprette en byråkratisk utlånsordning, som blir ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem går derfor imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler i Regjeringens forslag, og foreslår heller å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes dermed til 600 kroner pr. måned, og er et mye mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem ønsker heller ikke å prioritere forsøk med heldagsskole og utvidet timetall på barnetrinnet i grunnskolen, all den tid vi står overfor store utfordringer knyttet til lærermangel og kompetanseheving blant lærere. Dette medlem vil heller omprioritere Regjeringens foreslåtte bevilgninger på disse områdene til en målrettet satsing på kompetanse og rekruttering av lærere, jf. omtale ovenfor.

Dette medlem går videre imot Regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006-2007). Dette medlem mener at det ut fra dagens budsjettsituasjon vil være mye mer målrettet og effektivt å foreta en helhetlig omlegging av mva.-systemet der man innfører full mva. på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer,

og samtidig unntar frukt og grønt for mva. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep.

Dette medlem er mer opptatt av at vi har gode lærere, tilstrekkelig antall lærere og at skoleeier settes i stand til å foreta nødvendige utbedringer og investere i nye friske skolebygg gjennom en utvidelse og videreføring av rentekompensasjonsordningen for skolebygg, jf. dette medlems merknader under rammeområde 6, enn at vi skal ha en skolemåltidsordning som i beste fall kan karakteriseres som "halvveis".

Kirke

Dette medlem viser videre til Regjeringens forslag om å kutte 24 mill. kroner i driftstilskuddet til de kirkelige fellesrådene. Dette medlem vil påpeke at dette går ut over arbeidet i de lokale menighetene, og er uenig i en slik prioritering. Dette medlem ønsker derfor å reversere dette kuttet ved å bevilge 24 mill. kroner til de kirkelige fellesrådene.

Dette medlem har videre merket seg det viktige arbeidet som utføres av Kirkens ressurscenter mot vold og overgrep. Dette medlem er kjent med at ressurscenteret har behov for økte driftsmidler, og foreslår derfor å bevilge 0,5 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem beklager sterkt at Regjeringen langt på veg har konkludert vedr. eierforholdet til Opplysningsvesenets fond før forholdet mellom stat og kirke er avklart. Dette medlem mener at spørsmålet om eierskap av fondet naturlig bør vurderes i forbindelse med en avgjørelse om det framtidige forholdet mellom kirke og stat slik det er beskrevet i St.meld. nr. 41 (2004-2005).

3.2.16.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 16

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	37 684 582 000	37 711 582 000	38 492 825 700	38 391 682 000	38 120 482 000	39 059 082 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7....		27 000 000	808 243 700	707 100 000	435 900 000	1 374 500 000

3.2.17 *Rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon), under transport- og kommunikasjonskomiteen*

3.2.17.1 SAMANDRAG

Kap. Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 5 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)	
456 Direktoratet for nødkommunikasjon	516 193
1062 Kystverket	1 464 990
1070 Samfunnet Jan Mayen	29 450
1300 Samferdselsdepartementet	151 400
1301 Forskning og utvikling mv.	169 900
1310 Flytransport	501 400
1311 Tilskudd til regionale flyplasser	13 400
1313 Luftfartstilsynet	149 200

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 5 (2007-2008)
1314	Statens havarikommisjon for transport	47 000
1320	Statens vegvesen	15 425 000
1330	Særskilte transporttiltak	521 700
1350	Jernbaneverket	5 802 100
1351	Persontransport med tog	1 673 400
1354	Statens jernbanetilsyn	35 600
1380	Post- og teletilsynet	208 000
1560	Spesielle IKT-tiltak	60 899
1561	Internasjonalt IKT-samarbeid og utviklingsprogram	22 500
1562	Elektronisk samhandling og forenkling av forretningsprosesser	1 400
1563	IKT-sikkerhet	4 000
Sum utgifter rammeområde 17		26 797 532
Inntekter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)		
3456	Direktoratet for nødkommunikasjon	21 253
4062	Kystverket	631 798
4070	Samfunnet Jan Mayen	4 260
4300	Samferdselsdepartementet	2 300
4313	Luftfartstilsynet	101 300
4320	Statens vegvesen	438 000
4350	Jernbaneverket	477 300
4380	Post- og teletilsynet	174 500
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS	257 000
5623	Aksjer i Baneservice AS	200
5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS	38 000
Sum inntekter rammeområde 17		2 145 911
Sum netto rammeområde 17		24 651 621

3.2.17.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.17.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at jernbaneutbygging er ein viktig del av miljøsatsinga. For å auke kapasiteten i framtida, foreslår fleirtalet å styrkje satsinga på jernbane med 10 mill. kroner til planleggingsmidlar til Jernbaneverket og 3 mill. kroner til å gjeninnføre nattvogn frå Kristiansand.

Fleirtalet sluttar seg elles til opplegget frå Regjeringa.

Fleirtalet foreslår at ramma blir sett til kr 24 664 621 000, som er ein auke på kr 13 000 000 i forhold til Regjeringa sitt forslag.

3.2.17.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 17 settes til

kr 26 841 461 000, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på kr 2 189 840 000.

Det er ingen grunn til at Norge skal slite med virkningene av dårligere standard på samferdsel enn våre naboland og resten av Europa. Tvert imot tilsier vårt lands beliggenhet, våre lange transportstrekninger og vår spredte bosetting at vi sørger for effektiv kommunikasjon og reduserte avstandsulemper for næringsliv og befolkning.

Disse medlemmer fokuserer på en varig storsatsing på veiutbygging, stans i bruken av bompengemidler, og etablering av varig og forutsigbar finansiering av utbyggingsprosjektene innenfor samferdselsnettet, både på vei og jernbane/kollektiv. Dette gjøres ved å starte oppbyggingen av et infrastrukturfond hvor avkastningen øremerkes realinvesteringer i samferdsel. Slik etableres en basis for investeringer i vekst og verdiskaping i fremtiden.

Disse medlemmer prioriterer veiinvesteringer og veivedlikehold med følgende hovedgrep:

- Kraftig økning i veiinvestering og veivedlikehold i tråd med Framskrittspartiets primærforslag ved behandlingen av Nasjonal Transportplan for perioden 2006-2015.

- Ekstra innsats innenfor vedlikehold, på et nivå som stanser forfallet på riksveiene.
- Etablering av et infrastrukturfond med en første avsetning på 60 mrd. kroner. Avkastningen øremerkes realinvesteringer i infrastruktur fordelt med 70 pst. til vei, 25 pst. til kollektiv-/jernbaneinfrastruktur og 5 pst. til IKT/bredbåndsinfrastruktur.
- Midler fra et utenlandsbudsjett hvor anlegg av fast infrastruktur innenfor vei og jernbane importeres fra utenlandske entreprenørselskaper med lave innenlandske etterspørselsvirkninger.

Infrastrukturfond

Oppbyggingen av et infrastrukturfond, dvs. midler hvor avkastningen øremerkes investeringer i samferdselsinfrastruktur, vil utgjøre bærebjelken i en helt nødvendig opptrapping av innsatsen på samferdselsområdet. Første året gir et slikt fond 3 mrd. kroner i avkastning til investeringer. Av dette anvendes 2,3

mrd. kroner i 2008 med prioritering av veinettet, hvor behovene er mest prekære.

Etterfølgende år vil fondet, sammen med en moderat økning av ordinære, årlige bevilgninger til investering i samferdsel resultere i at de vesentligste deler av stamveinettet kan oppgraderes på 20 år i stedet for dagens 50-årsperspektiv - uten bruk av bompenger. Videre skaper planen rom for utbygging av viktige deler av det øvrige riksveinettet, og ikke minst vil det innenfor samme 20-års perspektiv kunne investeres tungt i oppgradering av dagens jernbaneinfrastruktur.

Disse medlemmer foreslår å starte oppbyggingen av et slikt fond i 2008 med en avsetning på 60 mrd. kroner og med 300 mrd. kroner som mål. Forutsetter vi en avkastning på 5 pst. av midlene, og en mulig fordeling av avkastningen med 70 pst. veginvestering, 25 pst. kollektiv/jernbane samt 5 pst. til IKT/bredbånd kan det til investeringer disponeres følgende i løpet av 5 års jevn avsetning:

År	2008	2009	2010	2011	2012	Videre årlig
Årlig avsetning (mrd. kroner)	60	60	60	60	60	0
Akkumulert fond (mrd. kroner)	60	120	180	240	300	300
Årlig avkastning (mill. kroner)	3000	6000	9000	12000	15000	15000
- Veier	2100	4200	6300	8400	10500	10500
- Jernbane/kollektiv	750	1500	2250	3000	3750	3750
- IKT/Bredbånd	150	300	450	600	750	750

Konkurransen innen luftfart fører til billigere og bedre flytilbud.

Konkurransen på det innenlandske markedet har ført til en kraftig reduksjon i prisenivået for flyreiser. Disse medlemmer ønsker at fokus på fjerning av konkurransehindrede regler skal fortsette med lavere priser og bedre tilbud på flyreiser som resultat.

Disse medlemmer mener at Avinor AS bør driftes som et "non profit" selskap, hvor et overskudd tilbakeføres brukerne i form av lavere avgifter. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag til utbytte fra Avinor AS i en situasjon hvor selskapet står foran store investeringsbehov.

Økt konkurranse, kutt i subsidier - samfunnsøkonomisk lønnsom jernbane

Disse medlemmer vil utnytte jernbanens sterke sider:

- Godstransport over lange distanser
- Persontransport i tettbefolkede områder.

Disse medlemmer viser derfor til infrastrukturfondet, og øremerkingen av en del av avkastningen fra "Oljefondet" til sikker og forutsigbar finansiering av samferdselsnettene i Norge. Dette muliggjør fullt ut dobbeltsporprosjekter og kapasitetsøkende tiltak i og omkring våre høytrafikkerte byområder. Allerede etter første år gir infrastrukturfondet rom for varig og forut-

sigbar opptrapping av investeringer i dagens jernbanelinnett.

Disse medlemmer mener at det innenfor drift og vedlikehold ligger et betydelig effektiviseringspotensial, som kan realiseres ved å videreføre de omstillingsprosjekter Regjeringen ved sin tiltredelse avlyste. Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett opprettholder midlene til vedlikehold av jernbaneinfrastrukturen og foreslår en reduksjon på drift som tilsvarer et forsiktig effektiviseringspotensial ved konkurranse, på om lag 12 pst.

Tilsvarende mener disse medlemmer konkurranse også om persontransporten, i likhet med godstransporten vil gi bedre kvalitet til lavere pris for brukerne og det offentlige. Forutsettes 15 pst. effektiviseringsgevinst på persontransporten ved hjelp av konkurranse, betyr de reduksjoner vi har foreslått på kjøp av persontransport minimalt, og kan gjennomføres på strekninger hvor tilbudet erstattes av bedre veier og bussbaserte kollektivtilbud. Disse medlemmers forslag dekker InterCity-togene på Østlandet, lokaltog i Oslo-området, samt pendlertrafikk i Bergens- Trondheims- og Stavangerområdet fullt ut, i tillegg til kjøp av annen persontransport med tog.

Disse medlemmer legger til grunn at utbygging av kollektivtilbud i og rundt de største byene (bybaner og lignende) samordnes med Jernbaneverkets strategi for utvikling av nærtrafikk.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal Transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak."

"Stortinget ber Regjeringen snarest legge frem egen sak om etterslep innenfor veivedlikehold på fylkesveier og kommunale veier med forslag til tiltak for å fjerne etterslepet. Det etableres en ordning med investeringsramme for ekstra veivedlikehold i fylkeskommuner og kommuner med rentekompensasjon tilsvarende den ordning som gjelder for skolebygg. Ordningen startes opp i 2008, og det forutsettes at Regjeringen kommer tilbake med inndekning av rentekompensasjonen i revidert statsbudsjett for 2008."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelsen av et Statens Transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdselssektoren."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om nedbetaling av all gjeld i bompengefinansierte prosjekter med statlige midler. Dette skal omfatte gjenstående bompengegjeld på prosjekter som er ferdigstilt og tatt i bruk, men som ikke er nedbetalt, og bompengefinansiering av prosjekter som er godkjent av Stortinget, men ennå ikke påbegynt eller tatt i bruk pr. 31. desember 2007."

"Stortinget ber Regjeringen opprette et infrastrukturfond pålydende 300 mrd. kroner. Fondet bygges opp over inntil 5 år, og avkastningen øremerkes realinvesteringer i veinettet, jernbane- og kollektivnettet samt bredbånd/IKT-infrastrukturen med forutsigbar og varig finansiering av infrastruktur-investeringene som overordnet mål. Fordelingen av fondets avkastning fordeles i størrelsesorden 70 pst. til veisektoren, 25 pst. til kollektiv- og jernbaneinfrastruktur samt 5 pst. til bredbånd/IKT-infrastruktur."

"Stortinget ber Regjeringen straks igangsette arbeid med å etablere nasjonal samferdselsstatistikk for de ulike transportsektorene basert på enhetlig og sammenlignbar måling av transportarbeid, transportøkonomi, energiforbruk og utslipp av klimagasser. Stortinget understreker at utslipp må vurderes i global sammenheng. Stortinget peker på at det vil være naturlig at denne oppgave utføres av SSB. Stortinget understreker at det haster med å få en foreløpig statistikk som kan benyttes i forbindelse med kommende rullering av NTP 2010-2019."

"Stortinget ber Regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter for å sikre deltagelse av internasjonale entreprenører. Stortinget ber Regjeringen bruke statlige reguleringsmyndighet for å sikre nødvendig planavklaring. Stortinget

peker på strekningen Gardermoen-Otta som aktuell strekning for et slikt forsøk."

3.2.17.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høgre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 25 126 621 000 på rammeområde 17, som er kr 475 000 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag. I tillegg har disse medlemmer foreslått og foreslår igjen et infrastrukturfond på 20 mrd. kroner.

Disse medlemmer fremmer også en rekke strukturtiltak samt forslag til alternativ organisering og finansiering som vil gi Norge bedre og raskere utbygging av nødvendig infrastruktur.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av bedre veier. Disse medlemmer vil peke på at store avstander og spredt bosetting gjør Norge som nasjon avhengig av gode transportløsninger. En effektiv infrastruktur er avgjørende for at bedrifter i Distrikts-Norge skal være konkurransedyktige. I dag er det en vel så stor utfordring å sikre gode mobilitetsløsninger for å tiltrekke seg arbeidskraft, som å korte avstanden til markedene. Veibyggning er både god distriktspolitikk og god næringspolitikk. Bedre veier er også avgjørende for å komme videre mot visjonen om null drepte og varig skadde i trafikken. Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av at vi i gode tider må investere i fremtiden for å sikre morgendagens velferd. Disse medlemmer vil derfor øke bevilgningene til investeringer i infrastruktur fordelt med 300 mill. kroner til veiinvesteringer og 170 mill. kroner til investeringer i jernbanen.

Den statlige andelen av veiinvesteringene må økes. Disse medlemmer har foreslått et veifond på 20 mrd. kroner for å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av riksveiene.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere et veifond på 20 mrd. kroner. Den årlige avkastningen skal komme i tillegg til ordinære bevilgninger, og benyttes til å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av riksveiene."

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av gode kollektivløsninger i et smidig transportsystem. Disse medlemmer vil peke på den svært vellykkede satsingen fra regjeringen Bondevik II med den såkalte belønningsordningen. Disse medlemmer vil ha en sterkere satsing enn Regjeringen på kollektivtrafikk i de store byene, for å redusere bilbruk og øke kollektivandelen. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen vil utvide antallet byområder som kan søke midler fra belønningsordningen med tre nye. Disse medlemmer er enig i dette, men er skuffet over at det ikke følger penger med. Disse medlemmer foreslår en styrking av belønningsordningen for kollektivtrafikk i storbyområdene med 40 mill. kroner.

Disse medlemmer er opptatt av å finne nye løsninger som kan gi raskere og mer rasjonell utbygging, drift og vedlikehold av veianlegg. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringens varslede modell for bygging av infrastruktur "prosjektfinansiering" ble skrinlagt i 2007-budsjettet. Disse medlemmer mener dette gjør det enda viktigere å jobbe videre med bygging av vei gjennom offentlig privat samarbeid (OPS). Erfaringene fra de første prosjektene er så gode at modellen bør videreføres på egnede strekninger. Høyre vil også i år fremme forslag om flere OPS-prosjekt i fagkomitéinnstillingen som avgis senere i høst, jf. kommende Budsjett-innst. S. nr. 13 (2007-2008). De gode resultatene bekreftes i en fersk rapport som Transportøkonomisk institutt (TØI) og Dovre International har utført på vegne av Samferdselsdepartementet, TØI-rapport nr. 890/2007.

Disse medlemmer understreker behovet for konkurranse for å sikre et best mulig tilbud til brukerne med de ressursene som er tilgjengelige. Disse medlemmer vil vise til at konkurranse på persontransporten på Gjøvikbanen har vært en stor suksess. Gjøvikbanen har etter konkurranseutsettingen fått et tilbud med mye bedre kvalitet, stor økning i antall avganger og universell utforming slik at den nå er tilgjengelig også for funksjonshemmede. Disse medlemmer vil peke på at bruken av anbud med kontraktsvilkår- og sanksjoner, kan vise seg å være et mer egnet og effektivt verktøy for å sikre den offentlige tjenestekvalitet med hensyn til adkomst for personer med redusert funksjonsevne, og andre krav til gode offentlige tjenester, fremfor lovfesting. Disse medlemmer ønsker konkurranse på de resterende persontransportstrekningene som drives av NSB.

Disse medlemmer vil ha økt konkurranse ved utbygging, drift og vedlikehold av jernbanens infrastruktur for å sikre mer midler til jernbaneinvesteringer. Disse medlemmer peker på at konkurranseutsetting ikke er noe nytt i jernbanesektoren. Tall fra Jernbaneverket for de siste årene viser at om lag 90 pst. av Jernbaneverkets investeringsbudsjett og om lag 35 pst. av vedlikeholdsbudsjettet har vært konkurranseutsett. Den ytterligere omstilling og konkurranseutsetting som Stortinget vedtok høsten 2004, og som ble satt i verk i 2005, førte til lavere kostnader for flere vedlikeholdsoppdrag på jernbanenettet. Innsparte midler bør brukes til å styrke jernbanen. Disse medlemmer understreker at sikkerhet fortsatt skal være et statlig ansvar og ha prioritet nummer én.

3.2.17.2.4 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil understreke at samferdsel er et viktig satsingsområde for Kristelig Folkeparti, og viser til at følgende hovedmål ligger til grunn for Kristelig Folkepartis prioriteringer på samferdselsområdet: Framkommelighet, tilgjengelighet, trafikksikkerhet og miljøhensyn.

Dette medlem viser til at framkommelighet er et grunnleggende behov i distriktene og i byområdene,

for næringslivet og for enkeltpersoner i hverdagen, inkludert funksjonshemmede. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjettforslag der bevilgningene til utbedring av rastruede strekninger over post 31 på kap. 1320 økes med 75 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Dette medlem peker på at rasfaren på norske veier er til stor belastning for befolkningen, og at rasene går oftere og er blitt mer uforutsigbare. Dette medlem understreker at det er nødvendig med raskere tempo i sikringen, samt ny kartlegging av rasutsatte områder.

Dette medlem viser til at trafikksikkerhet står sentralt i Kristelig Folkepartis samferdselspolitikk. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke bevilgningen til ekstra trafikksikkerhetstiltak, midtdele, med 30 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem mener staten må gi et godt fungerende tilbud på riksvegferjene, og mener situasjonen i dag ikke er tilfredsstillende for dem som er avhengige av gode fergetilbud. Dette medlem viser til at riksvegfergene er av stor betydning for distriktene. Dette medlem vil særlig peke på behovet for tilstrekkelig kapasitet, hyppige avganger og framfor alt forutsigbarhet uten forsinkelser, køer og gjensitting.

Dette medlem foreslår derfor en økt bevilgning til riksvegferjetjenester på 50 mill. kroner.

Dette medlem vil peke på behovet for bedre kollektivtrafikk og mindre bilbruk i byområdene. Dette medlem viser til at en slik utvikling vil bedre både framkommelighet og luftkvalitet i byene. Dette medlem registrerer at Regjeringen legger opp til en reell svekkelse av belønningsordningen. Dette medlem peker på at belønningsordningen for kollektivtrafikk i byene er et godt fungerende virkemiddel for mer og bedre kollektivtransport i byene. I en tid hvor befolkningen etterspør bedre kollektivtilbud, mener dette medlem at ordningen bør styrkes med 60 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti mener klimatrusselen må tas på alvor. Dette medlem vil peke på at transport utgjør en av de største utfordringene for bærekraftig utvikling i verden i dag. Miljøbelastningene fra transportsektoren bidrar til store samfunnskostnader, og sektorens energiforbruk er stort og økende. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til forserte planleggingsoppgaver på jernbane med 30 mill. kroner.

Dette medlem mener det er viktig å bidra til å stimulere ny og miljøvennlig teknologi i samferdselssektoren, og peker på at Norge har et spesielt ansvar for å ta i bruk ny teknologi. Det er etter dette medlems mening viktig at satsingen på utslippsfrie og klimanøytrale drivstoff fortsetter, og viser her til felles satsinger fra Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre i arbeidet med klimaplan.

Dette medlem foreslår at rammen for rammeområde 17 settes til 24 716,6 mill. kroner, som er en økning med 65 mill. kroner i forhold til Regjeringens opplegg.

3.2.17.2.5 Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kroner 25 771 621 000 under rammeområde 17, noe som er 1 120,0 mill. kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Samferdselssektoren må ta sin del av ansvaret for å redusere de nasjonale klimagassutslippene. Venstres hovedprioritet i samferdselspolitikken er derfor å intensivere utbyggingen av en konkurransedyktig infrastruktur for miljøvennlig og ressursparende gods- og persontrafikk. Dette er en av de viktigste nasjonale oppgavene i de kommende årene. Dette medlem synes det er positivt at Regjeringen har valgt å videreføre arbeidet med å utrede potensialet for høyhastighetstog i Norge, men vil peke på at det haster å få en konkret plan for hvordan satsingen skal innrettes og finansieres.

Regjeringen har lovet økt innsats innen kollektivtrafikken. I forslaget til statsbudsjett legger Regjeringen imidlertid opp til en svekkelse av belønningsordningen for kollektivtrafikken, ved at flere byområder innlemmes i ordningen uten at bevilgningen økes tilsvarende. Dette er et skritt i feil retning og bidrar ikke til den satsingen som er nødvendig for å løse miljø- og fremkommelighetsutfordringene i byområdene. Dette medlem vil derfor øke innsatsen på konkurransedyktig kollektivtrafikk i byområdene, øke kapasiteten på jernbanen, styrke satsingen på gang- og sykkelveger og bidra til å få mer gods over fra vei til jernbane. Dette medlem vil særlig peke på betydningen av å få realisert InterCity-triangelen med dobbeltspor. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke bevilgningene til belønningsordningen for kollektivtrafikken med 160 mill. kroner, øke bevilgningene til investeringer i jernbanen med 670 mill. kroner, foreslå planleggingsmidler for bybaner med 20 mill. kroner og øke innsatsen innen bygging av gang- og sykkelveger med 50 mill. kroner.

Innenfor en total økning på jernbane med 670 mill. kroner vil dette medlem prioritere følgende prosjekter:

- Opprusting stasjoner, kundeinformasjon
- Økt sikkerhet
- Planlegging dobbeltspor Sanbukta-Moss
- Planlegging dobbeltspor Oslo S-Kolbotn
- Alnabru Godsterminal
- Planlegging dobbeltspor Kolbotn-Ski
- Planlegging dobbeltspor Ulriken tunnel
- Ski stasjon første byggetrinn
- Gjevingåsen tunnel, oppstart
- Strømforsyning Gjøvikbanen
- Halden: Sporombygging driftsbanegård
- Forlengelse krysningsspor Lillestrøm

- Sandefjord: Krysningsspor Jåberg
- Kvam: Forelengelse krysningsspor
- Kløfta: Sporvekslere
- Planlegging og igangsetting x-spor Tuen, Bodung og Seterstøa.

Dette medlem vil også understreke betydningen av et transportsystem som er tilgjengelig for alle, og er derfor tilfreds med at Regjeringen viderefører BRA-programmet som regjeringen Bondevik II tok initiativ til.

Dette medlem vil også peke på behovet for at det utvikles og legges til rette for en mer miljøvennlig vegtrafikk. Det er særlig viktig å ta i bruk ny og miljøvennlig teknologi og miljøvennlige drivstoff. Den forrige regjeringen Bondevik II trappet regelmessig opp bevilgningene til forskning, utvikling og demonstrasjon innen hydrogen og biodrivstoff. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til formålet med 20 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem mener det er viktig å opprettholde en høy vegstandard med hensyn på trafikksikkerhet og fremkommelighet i byområdene og distriktene. Dette medlem har ingen tro på at det er mulig å bygge seg ut av trafikkproblemene i byområdene, men det er nødvendig å intensivere arbeidet med fysiske midtskillere og rassikring på riksveg og stamvegnettet dersom vi skal nå målet om null skadde og drepte i trafikken. Regjeringen ligger etter i satsingen på trafikksikkerhet. Dette er skuffende. Flere kilometer med fysiske midt-delere er et enkelt og rimelig tiltak som kan redde mange liv. Dette medlem har merket seg at Regjeringen forventer en økning i antallet skadde og drepte i trafikken for 2008, og foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner til bygging av fysiske midt-delere utover Regjeringens forslag. Dette medlem vil understreke viktigheten av åpne og trygge veger over hele landet og trekke fram behovet for forsterket rassikring. Dette medlem vil derfor foreslå å øke innsatsen på rassikring med 50 mill. kroner.

Dette medlem er bekymret over Regjeringens satsing på oljevernberedskap. Dette medlem legger vekt på føre-var-prinsippet i miljøpolitikken. Hovedinnsatsen må derfor legges inn på å forebygge forurensing. Dette medlem viser til at det må være et apparat med kort responstid og moderne utstyr for å bekjempe akutt forurensing, dersom uhellet først er ute. Dette medlem er bekymret over Regjeringens manglende vilje til å satse på å forebygge miljøskade. Dette medlem foreslår derfor en kraftig opptrapping innen oljevernberedskapen over kystverkets budsjett med totalt 100 mill. kroner hvorav 30 mill. kroner går til tømning av skipsvrak som lekker tungolje og hvorav 70 mill. kroner går til økt beredskap, økt slepebåtkapasitet og større utstyrsanskaffelser.

3.2.17.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 17

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	24 651 621 000	24 664 621 000	26 841 461 000	25 126 621 000	24 716 621 000	25 771 621 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7..		13 000 000	2 189 840 000	475 000 000	65 000 000	1 120 000 000

3.2.18 *Rammeområde 18 (Rammetilskudd mv. til kommunesektoren), under finanskomiteen*

3.2.18.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 18 (i hele tusen kroner)		
571	Rammetilskudd til kommuner	46 228 153
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner	15 878 216
575	Ressurskrevende tjenester	2 741 000
Sum utgifter rammeområde 18		64 847 369
Sum inntekter rammeområde 18		0
Sum netto rammeområde 18		64 847 369

3.2.18.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.18.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemmene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.18.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 18 settes til kr 65 447 369 000, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på kr 600 000 000.

Disse medlemmer viser til våre merknader til Kommuneopplegget for 2008, kapittel 2.3, og til våre merknader til rammeområde 6, punkt 3.2.6.

3.2.18.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 61 624 469 000 på rammeområde 18, som er kr 3 222 900 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer har som mål å flytte mer makt og ansvar tilbake til folk og lokalsamfunn. Høyre har tillit til våre lokalpolitikere. De som er nærmest utfordringene har også de beste løsningene. Høyre vil derfor at en større andel av skatteinntektene fra innbyggerne skal gå direkte til kommunene i stedet for til sta-

ten, for så å bli fordelt ut igjen. Disse medlemmer foreslår derfor å øke det kommunale skattøret til 12,5 pst., noe som vil innebære at 2 755 mill. kroner mer av kommuneskatten beholdes lokalt.

Disse medlemmer mener at kommunene som har vært flinke til å legge til rette for arbeidsplasser og verdiskaping skal premieres. Høyre vil i motsetning til den rød-grønne regjeringen at kommunene også i fremtiden skal få beholde en andel av skatteinntekten fra bedriftene, og foreslår i stedet å øke kommunenes andel av selskapskatten til 4,25 pst. Det motiverer kommunene til å legge tilrette for verdiskaping og arbeidsplasser, og bidrar til å sikre inntektsgrunnlaget for fremtidens velferd. Samlet gjør det økte skatteøret og økt andel av skatteinntekten fra bedriftene at kommunene får beholde 3,9 mrd. kroner mer av sine skatteinntekter lokalt. Dette styrker lokaldemokratiet og etablerer en klarere sammenheng mellom den politikken som føres lokalt og kommunenes inntekter. Disse medlemmer vil påpeke at Regjeringens kombinasjon av økte statlige overføringer og reduksjon av det kommunale og fylkeskommunale skattøret, i praksis betyr at incentivene til vekst svekkes. Disse medlemmer ønsker at kommuner som legger til rette for vekst og næringsvirksomhet, må få beholde en større andel av merinntektene de greier å generere, og viser til at Regjeringens omlegging betyr at penger omfordeles fra områder med høy verdiskaping til områder med lav verdiskaping. Disse medlemmer vil advare mot en overdreven tro på at offentlig sektor kan sikre systemsetting og verdiskaping i distriktene.

Disse medlemmer prioriterer å investere mer i kunnskap, forskning og infrastruktur, og føre en fremtidsrettet næringspolitikk som legger grunnlag for mor-

gendagens velferd. Overføringer til tiltak i regi av kommunal sektor på disse viktige områdene er i overkant av 400 mill. kroner. I tillegg skaper Høyres politikk mindre press på renten og kronen, noe kommunene tjener på. Et prosentpoeng i økt rente koster kommunene om lag 800 mill. kroner i økt renteutgifter på sikt.

Samlet sett gir Høyre i sitt alternative budsjett for 2008 kommunene et økonomisk handlingsrom på om lag det samme nivå som Regjeringen.

Disse medlemmer mener at fylkeskommunene skal konsentrere seg om sin primær oppgave, som er videregående opplæring. Den andre vesentlige oppgaven til fylkeskommunen er samferdsel. Høyre bevilger i sitt alternative statsbudsjett mer penger enn Regjeringen til dette området. Høyre støtter derfor Regjeringens forslag til skattere for fylkeskommunene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II investerte for fremtiden. Den forrige regjeringens skattelettelser og vekstfokuserende politikk har bidratt til optimisme og vekst. Det ser vi nå resultatene av. Sysselsettingen er sterk og det resulterer i økte skatteinntekter. Kommunene fikk i 2005 nesten 15 mrd. kroner i økte inntekter. Av dette var 6,6 mrd. kroner økte skatteinntekter. Denne skatteveksten har fortsatt i 2006 og 2007. Økt skattevekst er den viktigste faktoren for økt økonomisk handlingsrom for kommunene, mer så enn de statlige overføringene. Det viser hvordan lavere skattesatser som stimulerer til arbeid og vekstkraftige bedrifter bidrar til økte skatteinntekter til kommunene og staten. Fremtidsrettet og næringsvennlig politikk styrker den fremtidige velferden. God kommuneøkonomi er avhengig av langt mer enn størrelsen på de statlige overføringene.

Disse medlemmer viser til at Høyre har en helhetlig politikk hvor økte overføringer til kommunene kombineres med en økonomisk politikk som skaper vekst og optimisme. Høyre gir også kommunene større frihet. Dette gir kommunene muligheter til å gi gode tjenester med høy kvalitet til innbyggerne sine.

Disse medlemmer viser til at det var stor oppslutning blant landets lokalpolitikere rundt samarbeidsprosjektet "Fremtidens kommunestruktur" mellom regjeringen Bondevik II og KS. Et flertall av deltakerne mente at det var behov for endringer i kommunestrukturen og mange kommuner var inne i positive prosesser for å finne frem til gode lokale løsninger. Dette arbeidet har stoppet opp etter regjeringsskiftet. Kommuner som mener dagens struktur som et problem for å løse de oppgavene de har overfor sine innbyggere opplever at det ikke er noen drahjelp fra sentrale myndigheter for å sette denne problemstillingen på dagsordenen. Tvert imot har Regjeringen fjernet de stimuleringsmidlene som tidligere kunne brukes for å få til positive og frivillige prosesser. For å igjen få satt fokus på de utfordringene dagens kommunestruktur gir og stimulere kommuner til frivillig sammenslåing vil disse medlemmer foreslå å avsette 150 mill. kroner på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett i tilsagnsfullmakt til dette formålet. Pengene skal kunne gis til kommuner som frivillig slår seg sammen.

De skal brukes til infrastrukturtiltak som kan oppveie eventuelle negative konsekvenser av sammenslåing. Det kan for eksempel være veier og broer som fører til at kommunene knyttes bedre sammen, bredbåndsutbygging eller etablering av servicekontorer som sikrer nærhet til de viktige kommunale tjenestene.

Disse medlemmer mener det er behov for sterkere fokus på introduksjonsarbeidet i integreringspolitikken spesielt rettet mot kvinner og barn. Disse medlemmer vil fremme en rekke nye tiltak for å forsterke introduksjonsarbeidet og vil i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 prioritere å gi deltakere på introduksjonskurs med barn i barnehagealder tilbud om gratis plass fra og med høsten 2008, utvide tilbudet om språkkartlegging av alle 4-åringene til å gjelde hele landet og utvide retten til norskopplæring i introduksjonsordningen til å gjelde 500 timer. Disse medlemmer viser videre til at det er kommunene som har hovedansvaret for introduksjonsarbeidet. Regjeringen reduserte imidlertid kommunenes mulighet til å selv utvikle lokale gode løsninger i dette arbeidet ved å kutte i tilskuddsordningen for lokale introduksjonstiltak. Disse medlemmer foreslår i stedet å øke bevilgningen med 75 mill. kroner til disse formålene.

3.2.18.2.4 Merknader fra medlemmen i komiteen fra Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti konstaterer at opptrappingen i kommuneøkonomien stopper opp. Den reelle økningen i frie midler kan gå ned i 2008.

Det meste av økningen i overføringen til kommunene er øremerket til gode formål som barnehage, ressurskrevende tjenester, NAV reform, psykiatriplan og investeringer til sykehjem. Dette er formål som Kristelig Folkeparti støtter. Dette medlem vil likevel påpeke at pris- og lønnsveksten kan spise opp økningen i kommunesektorens frie inntekter. Lønnsveksten er høy, og stort press i byggemarked fører til høy prisvekst på kommunale investeringer. Sterkere befolkningsvekst gir også kommunene økte utgifter. Flere eldre betyr økte kostnader til pleie og omsorgsformål, og flere yngre betyr økte utgifter til skoler eller barnehager. De frie inntektene til kommunene stiger altså mindre enn kostnadene. Dette medlem foreslår derfor å øke kommunesektorens frie inntekter med 250 mill. kroner, hvorav 50 mill. kroner til fylkeskommunene og 200 mill. kroner til kommunene. Samtidig vil dette medlem trekke ut 270 mill. kroner av kommunerammen siden dette medlem ikke vil prioritere økt timetall i grunnskolen, men legger inn igjen 220 mill. kroner for å kunne øke antall lærerstillinger i skolen med 440. I tillegg ønsker dette medlem å beholde de 9,2 mill. kroner som Regjeringen har overført fra Barne- og likestillingsdepartementets fagbudsjett til kommunerammen som et øremerket tilskudd.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem å sette nettorammen i rammeområde 18 til 65 038,2 mill. kroner, som er 190,8 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.18.2.5 Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 64 126 769 000 under rammeområde 18, noe som er 720,6 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den foreslåtte ordningen ikke er god nok. Dette medlem viser at erfaringer så langt viser at ordningen i praksis er blitt en utlånsordning. Regjeringens bevilgning er ikke stor nok til at fylkeskommunene settes i stand til å kjøpe nye bøker for hvert årskull, og skoleeiere tvinges dermed i overveiende grad til å opprette en byråkratisk utlånsordning, som blir ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem går derfor imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler i Regjeringens forslag, og foreslår heller å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes dermed til 600 kr pr. måned, og er et mye mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem ønsker heller ikke å prioritere forsøk med heldagsskole og utvidet timetall på barnetrinnet i grunnskolen, all den tid vi står overfor store utfordringer knyttet til lærermangel og kompetanseheving blant lærere. Dette medlem vil heller omdisponere Regjeringens foreslåtte bevilgninger på disse områdene til en målrettet satsing på kompetanse og rekruttering av lærere, jf. omtale ovenfor.

Dette medlem går videre imot Regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. dette medlems merknader i Innst. S. nr. 230 (2006-2007). Dette medlem er mer opptatt av at vi har gode lærere, tilstrekkelig antall lærere og at skoleeier settes i stand til å foreta nødvendige utbedringer og investere i nye friske skolebygg gjennom en utvidelse og videre-

føring av rentekompensasjonsordningen for skolebygg enn at vi skal ha en skolemåltidsordning som i beste fall kan karakteriseres som "halvveis". Dette medlem mener at det ut fra dagens budsjettsituasjon vil være mye mer målrettet og effektivt å foreta en helhetlig omlegging av mva.-systemet der man innfører full mva. på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer, og samtidig unntar frukt og grønt for mva. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep.

Dette medlem registrerer at lærerdekningen i grunnskole og videregående skole ikke er økt de siste to årene. Til sammenlikning har veksten i årsverk innen helse og omsorg økt med 5 pst. de siste to årene. Videregående opplæring står for 2/3 av bruken av fylkeskommunens frie inntekter. Helt fram til 2005-2006 hadde videregående opplæring i fylkeskommunene en nedgang i lærerårsverk samtidig som en hadde en kraftig elevtallsvekst. Selv om det var en viss bedring i 2006 vil underfinansieringen av fylkeskommunen i 2007 og slik Regjeringen legger opp til i 2008 etter all sannsynlighet medføre at utviklingen i retning svekket lærertetthet i videregående opplæring videreføres. Dette medlem vil derfor omprioritere 500 mill. kroner fra kommunene og til fylkeskommunene for å styrke den videregående skolen.

Dette medlem støtter i og for seg ulike tiltak som kan gjøre det letter både for menn og kvinner å delta i lokalpolitikken, ikke minst gjelder det tiltak som gjør at kommunestyrene kan være mer mangfoldige og avspeile kommunens innbyggere på en noenlunde representativ måte. Dette medlem mener imidlertid at det er de ulike kommuner som best vet hvordan ulike ordninger kan tilrettelegges for sine egne folkevalgte, og ser ikke behovet for å bevilge statlige midler til ordninger som for eksempel "utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken".

3.2.18.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 18

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	64 847 369 000	64 847 369 000	65 447 369 000	61 624 469 000	65 038 169 000	64 126 769 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7..		0	600 000 000	-3 222 900 000	190 800 000	-720 600 000

3.2.19 Rammeområde 19 (Tilfeldige utgifter og inntekter), under finanskomiteen

3.2.19.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 19 (i hele tusen kroner)		
2309	Tilfeldige utgifter	10 880 573
	Sum utgifter rammeområde 19	10 880 573

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Inntekter rammeområde 19 (i hele tusen kroner)		
5309	Tilfeldige inntekter	50 549
	Sum inntekter rammeområde 19	50 549
	Sum netto rammeområde 19	10 830 024

3.2.19.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.19.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine merknader i kapittel 2 og under rammeområda 6, 10, 11, 15, 16 og 17, og foreslår ein reduksjon i avsette midlar til rammeområde 19 med 100 mill. kroner i forhold til Regjeringa sitt forslag.

Fleirtalet foreslår at ramma blir sett til kr 10 730 024 000 som er ein reduksjon på kr 100 000 000 i forhold til Regjeringa sitt forslag.

3.2.19.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 19 settes til kr 10 830 024 000, som er det samme som Regjeringens forslag.

3.2.19.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 10 180 024 000 på rammeområde 19, som er kr 650 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Det vises til forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008).

3.2.19.2.4 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at nettorammen for rammeområde 19 reduseres med 425 mill. kroner til 10 405,0 mill. kroner.

3.2.19.2.5 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 10 373 224 000 under rammeområde 19, som er 456,8 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til forslag om å avvikle eksportsubsidiene for osteproduksjon beregnet til 208 mill. kroner gjennom omsetningsavgiften, nærmere omtalt under rammeområde 11. Dette medlem viser i tillegg til at det i de siste budsjett har vært en sterk økning i driftsutgiftene i den offentlige forvaltningen, så også i forslaget for 2008. Effekten av å ikke prisjustere driftsutgiftene på statsbudsjettet, med unntak av lønnsposter, er anslagsvis et sted mellom 1,5 og 2 mrd. kroner. På denne bakgrunn foreslår dette medlem en generell innsparingsfullmakt i statsbudsjettets driftsutgifter på 248,8 mill. kroner.

Det vises til forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008).

3.2.19.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 19

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	10 830 024 000	10 730 024 000	10 830 024 000	10 180 024 000	10 405 024 000	10 373 224 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Til. nr. 1-7.....		-100 000 000	0	-650 000 000	-425 000 000	-456 800 000

3.2.20 Rammeområde 20 (Eksportkreditt), under finanskomiteen

3.2.20.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Inntekter rammeområde 20 (i hele tusen kroner)		
5460	Garanti-instituttet for eksportkreditt	503 900
	Sum utgifter rammeområde 20	0
	Sum inntekter rammeområde 20	503 900
	Sum netto rammeområde 20	-503 900

3.2.20.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.20.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.20.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 20 settes til kr -503 900 000, som er det samme som Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 6 (2007-2008) vedrørende forslag om å øke GIEKs tilsagns- og garantiansvarsramme for Alminnelig garantiordning fra 50 mrd. kroner til 60 mrd. kroner.

3.2.20.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre, Kristeleg Folkeparti og Venstre*

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til sine alternative statsbudsjett der det foreslås at nettorammen for rammeområde 20 settes til -503,9 mill. kroner, som er det samme som Regjeringen foreslår.

Disse medlemmer viser til at GIEKs u-landsordning gir norske bedrifter muligheten til å investere i fattige land. Videre stimulerer ordningen til investeringer i vital infrastruktur som vil være avgjørende for næringsutvikling og vekst i de fattigste landene. Administrasjonen i GIEK hevder på faglig grunnlag at rammen kan heves til 3 mrd. kroner uten nye avsetninger til grunnfondet.

Disse medlemmer mener at GIEKs u-landsordning må styrkes og viser til merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 6 (2007-2008).

3.2.20.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 20

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-503 900 000	-503 900 000	-503 900 000	-503 900 000	-503 900 000	-503 900 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7		0	0	0	0	0

3.2.21 Rammeområde 21 (Finansadministrasjon), under finanskomiteen

3.2.21.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 7 (2007-2008)
Utgifter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)		
1600	Finansdepartementet	297 600
1602	Kredittilsynet	209 500
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 238 900
1618	Skatteetaten	4 079 700
1620	Statistisk sentralbyrå	621 000
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	17 200

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 7 (2007-2008)
1631	Senter for statlig økonomistyring	305 700
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	11 595 000
1634	Statens innkrevingsentral	239 200
1637	EU-opplysning	4 300
1638	Kjøp av klimakvoter	515 000
1650	Statsgjeld, renter m.m.	17 359 500
Sum utgifter rammeområde 21		36 482 600

Inntekter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)

4600	Finansdepartementet	12 800
4602	Kredittilsynet	1 400
4610	Toll- og avgiftsetaten	269 900
4618	Skatteetaten	66 400
4620	Statistisk sentralbyrå	176 800
4631	Senter for statlig økonomistyring	43 000
4634	Statens innkrevingsentral	1 525 200
4638	Salg av klimakvoter	1 920 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift	450 181
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	54 586
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	8 932 200
Sum inntekter rammeområde 21		13 452 467
Sum netto rammeområde 21		23 030 133

3.2.21.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.21.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.21.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Framskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 21 settes til kr 21 844 713 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på kr 1 185 420 000.

Disse medlemmer foreslår å redusere driftsutgiftene til finansadministrasjon, og mener det er rom for å hente ut effektiviseringsgevinster. I mange tilfeller er systemene konstruert tungvint og irrasjonelt, noe som koster både næringslivet og det offentlige store beløp, uten at det skapes verdier i samfunnet.

Et eksempel på dette er ordningen med innførselsmerverdiavgift som for næringslivet og toll- og avgiftsmyndighetene anslagsvis koster 330 mill. kroner årlig (rapport, KPMG Law 2005). Systemet kunne vært betydelig forbedret og effektivisert gjennom å innføre såkalt "snudd avregning", men Regjeringen ønsker merkelig nok ikke en slik forbedring. Denne

posten er følgelig redusert med 100 mill. kroner, som er det offentlige andel av ressursløsingen. Reduksjonen er følgelig ikke ment å gå ut over tollvesenets bekjempelse av for eksempel narkotika og smugling for øvrig.

Innførselsmerverdiavgiften medfører dessuten en ekstra rentebyrde for næringslivet i og med at de på et tidlig tidspunkt må betale inn merverdiavgift, som de senere blir godskrevet med nøyaktig samme beløp. Statens rentetap som følge av endringen er også korrigert for med 190 mill. kroner, noe som vil komme næringslivet til gode.

3.2.21.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 22 896 133 000 på rammeområde 21, som er kr 134 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

3.2.21.2.4 Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at nettorammen for rammeområde 21 settes til 22 780,1 mill. kroner, som er 250 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at bevilgningene avsatt så langt i 2007 til kjøp av CO₂-kvoter ikke er benyttet, og mener på dette grunnlag at det er en betydelig sannsynlighet for at et lavere beløp enn den foreslåtte bevilg-

ning vil dekke det reelle behov også i 2008. Men dette medlem vil samtidig øke tilsagnsfullmakten for kjøp av CO₂-kvoter tilsvarende den foreslåtte reduksjon i bevilgningen.

3.2.21.2.5 Merknader frå medlemmen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 22 780 133 000 under rammeområde 21, som er 250 mill. kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener handel med utslippskvoter er et viktig bidrag til å innfri Norges klimaforpliktelser. Dette medlem vil imidlertid påpeke at behovet for kjøp av CO₂-kvoter vil avgjøres av i hvor stor grad det gjennomføres nasjonale klimatiltak. Dette medlem

mener at de fleksible mekanismene kun skal være et supplement til nasjonale tiltak og at minst halvparten av utslippsreduksjonene som forpliktelsen nå innebærer, skal tas nasjonalt.

Dette medlem viser til at det fortsatt ikke er kjøpt en eneste CO₂-kvote på tross at Regjeringen har satt av 105 mill. kroner til dette på inneværende års budsjett.

I påvente av en endelig etablering av et tilfredsstillende kvotehandelsystem, og ikke minst de pågående forhandlingene i Stortinget om Regjeringens utilstrekkelige forslag til klimamelding, foreslår dette medlem i første omgang å halvere bevilgningene til kjøp av CO₂-kvoter i 2008, men vil vurdere helheten i hele klimapolitikken, også den andel midler som skal avsettes til kjøp av CO₂-kvoter i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008.

3.2.21.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 21

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp.....	23 030 133 000	23 030 133 000	21 844 713 000	22 896 133 000	22 780 133 000	22 780 133 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7...			0 -1 185 420 000	-134 000 000	-250 000 000	-250 000 000

3.2.22 Rammeområde 22 (Skatter og avgifter), under finanskomiteen

3.2.22.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Inntekter rammeområde 22 (i hele tusen kroner)		
5501	Skatter på formue og inntekt	170 500 000
5506	Avgift av arv og gaver	2 700 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	180 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen	3 300 000
5509	Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	800 000
5511	Tollinntekter	2 027 000
5521	Merverdiavgift	190 700 000
5526	Avgift på alkohol	11 040 000
5531	Avgift på tobakkvarer	7 317 000
5536	Avgift på motorvogner mv.	46 073 000
5537	Avgifter på båter mv.	385 000
5541	Avgift på elektrisk kraft	6 187 000
5542	Avgift på mineralolje mv.	1 332 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	4 863 000
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	787 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	5 000
5548	Miljøavgift på klimagasser	261 000
5549	Avgift på utslipp av NO _x	871 000
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	1 137 000
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 109 000
5557	Avgift på sukker	210 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje	1 289 000
5565	Dokumentavgift	5 817 000

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
5568	Sektoravgifter under Kultur- og kirke departementet	40 145
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet	256 828
5574	Sektoravgifter under Nærings- og handelsdepartementet	1 200
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	208 100
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet	15 700
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	167 700
5700	Folketrygdens inntekter	194 300 000
Sum utgifter rammeområde 22		0
Sum inntekter rammeområde 22		833 699 673
Sum netto rammeområde 22		-833 699 673

3.2.22.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.22.2.1 Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.22.2.2 Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 22 settes til kr -812 304 673 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 21 395 000 000.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008) og Innst. O. nr. 1 (2007-2008) for en nærmere gjennomgang av Fremskrittspartiets prioriteringer innen rammeområde 22 (Skatter og avgifter).

3.2.22.2.3 Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår en inntektsramme på kr 828 779 473 000 på rammeområde 22, som er en reduksjon på kr 4 920 200 000 i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008) og Innst. O. nr. 1 (2007-2008) for utdyping av Høyres skatte- og avgiftsforlag.

3.2.22.2.4 Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til omtalen av Kristelig Folkepartis alternative skatte- og avgiftsopplegg i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008) og i Innst. O. nr. 3 (2007-2008).

Dette medlem fremmer forslag om netto 467,4 mill. kroner i økte skatteinntekter i 2008, hvorav 180 mill. kroner skyldes anslag på økte skatteinntekter som følge av forslag om fjerning av avkorting på pensjon for 68-69-åringene samt forslaget om et nytt flatt skatte-

fradrag for personer mellom 62-67 år. 287,4 mill. kroner skyldes virkningen av nye skatte- og avgiftsregler som foreslås i 2008. De samme reglene vil medføre en påløpt skatte- og avgiftslettelse på 351,3 mill. kroner.

Dette medlem fremmer forslag om at inntektsrammen for rammeområde 22 settes til 834 167,673 mill. kroner, som er 468 mill. kroner høyere enn hva Regjeringen har foreslått.

3.2.22.2.5 Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at rammeområde 22 settes til kr -832 944 873 000, noe som er en reduksjon på 754,8 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til regjeringen Bondevik IIs skattereform som gir flatere og enklere skatt gjennom en kraftig tilnærming av skattesatsene for arbeid og kapital og fjerning av den kompliserte og urettferdige delingsmodellen. Dermed har vi blant annet sikret skatteregler som belønner investeringer i bedrifter framfor utbytte til eget forbruk. Dette medlems mål for skattesystemet er et enklere, mer effektivt og miljøvennlig skattesystem, som er internasjonalt konkurransedyktig.

Dette medlem er skuffet over at Regjeringen ikke har benyttet denne anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning. Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring og at Regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret tilsier en langt mer offensiv omlegging enn Regjeringens forsiktige endring av enkelte avgifter. Dette medlem vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig adferd, og mindre skatt på arbeid, og foreslår i Venstres alternative budsjett en slik omlegging innenfor en ramme på vel 3 mrd. kroner. Dette medlem foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 3 mrd. kroner slik at Venstre i sitt alternativ foreslår endringer i Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg innenfor en ramme på vel 6 mrd. kroner, med en netto skatte- og avgiftslette

på 754,8 mill kroner. Bl.a. foreslås det både å justere innslagspunktet i toppskatten og økning i minstefradrag. Det foreslås økt økt bunnfradrag i formuesskatten, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivingssetter for næringslivet, styrking av SkatteFUNN-ordningen og rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende. Det foreslås videre endringer i arveavgiften som medfører utsatt arveavgift ved arv av familieeiendommer og fritak for arveavgift ved generasjonsskifte i bedrifter. På den annen side foreslås det en rekke økninger i avgifter som stimulerer til en mer helse- og miljøvennlig adferd i tillegg til at enkelte sær-goder knyttet til spesielle grupper av arbeidstakere fjernes.

Dette medlem foreslår videre en del endringer for å redusere antallet AFP-pensjonister og for å få flere til å stå lenger i arbeid i tråd med hovedintensjonene i pensjonsforliket. Venstre foreslår i sitt alterna-

tive budsjett derfor et eget skattefradrag på kr 3 000 for arbeidstakere mellom 62-67 år, kombinert med full trygdeavgift for AFP-pensjonister. Samlet mener dette medlem at disse tiltakene (en kombinasjon mellom gulrot og pisk) vil gi 2 000 færre AFP-pensjonister årlig.

Dette medlem vil stimulere til et sunnere kosthold/livsstil gjennom en om lag provenynøytral omlegging av mva-systemet kombinert med høyere tobakksavgifter. Konkret foreslår dette medlem at det ikke blir moms på frukt og grønt (0-sats), mens det blir full mva-sats (25pst.) på brus og sterkt sukkerholdig drikke og at den generelle matmomsen økes med ett prosentpoeng.

Dette medlem viser for øvrig til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008) og Innst. O. nr. 1 (2007-2008) for en detaljert beskrivelse av dette medlems forslag til endringer i skatte- og avgiftsopplegget.

3.2.22.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 22

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-833 699 673 000	-833 699 673 000	-812 304 673 000	-828 779 473 000	-834 167 673 000	-832 944 873 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7		0	21 395 000 000	4 920 200 000	-468 000 000	754 800 000

3.2.23 *Rammeområde 23 (Utbytte), under finanskomiteen*

3.2.23.1 SAMANDRAG

Kap.	Formål	St.prp. nr. 1 (2007-2008)
Inntekter rammeområde 23 (i hele tusen kroner)		
5611	Aksjer i NSB AS	349 000
5616	Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS	27 500
5618	Aksjer i Posten Norge AS	506 000
5622	Aksjer i Avinor AS	398 000
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge	571 000
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as	8 100
5631	Aksjer i A/S Vinmonopolet	46 802
5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet	950
5652	Innskuddskapital i Statskog SF	5 000
5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning	11 781 900
5680	Innskuddskapital i Statnett SF	283 000
5685	Aksjer i StatoilHydro ASA	15 773 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	73 300
Sum utgifter rammeområde 23		0
Sum inntekter rammeområde 23		29 823 552
Sum netto rammeområde 23		-29 823 552

3.2.23.2 MERKNADER FRÅ KOMITEEN

3.2.23.2.1 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

3.2.23.2.2 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 23 settes til kr-28 988 552 000, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på kr 835 000 000.

Disse medlemmer mener statseide selskaper ikke må bli gjenstand for så store utbytter at det går ut over investeringsevnen. Disse medlemmer foreslår derfor en reduksjon i Regjeringens foreslåtte utbytte fra Statkraft og Avinor.

3.2.23.2.3 *Merknader frå medlemene i komiteen frå Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å sette rammen på kr -30 019 952 000 på rammeområde 23, som er en økning på kr 196 400 000 i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer foreslår å ta ut noe mer utbytte fra selskapene NSB, Avinor, Posten Norge, Argentum og Vinmonopolet med til sammen 196,4 mill. kroner.

3.2.23.2.4 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremmer forslag om at netto inntektsramme for rammeområde 23 settes til 30 176,75 mill. kroner, som er 353,2 mill. kroner høyere enn hva Regjeringen foreslår. Dette medlem foreslår at en utbytteprosent på 75 pst. legges til grunn også for de heleide statlige selskapene Argentum fondsinvesteringer AS, Flytoget AS, Avinor AS og Statnett SF, samt at utbytteprosenten i Statkraft SF heves med 0,3 prosentpoeng i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.23.2.5 *Merknader frå medlemen i komiteen frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at rammeområde 23 settes til kr -30 076 052 000, noe som er en økning på 252,5 mill. i forhold til Regjeringens forslag.

Dette medlem legger til grunn at det er mulig å ta ut et noe større utbytte fra selskapene Avinor, Argentum, Statkraft og Flytoget enn det Regjeringen legger opp til. Samlet foreslår dette medlem derfor økt utbytte på til sammen 252,5 mill. kroner.

3.2.23.3 OPPSUMMERING AV FORSLAGA TIL RAMMESUMMAR FOR RAMMEOMRÅDE 23

	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp....	-29 823 552 000	-29 823 552 000	-28 988 552 000	-30 019 952 000	-30 176 752 000	-30 076 052 000
Avvik fra St.prp. nr. 1 Tl. nr. 1-7		0	835 000 000	-196 400 000	-353 200 000	-252 500 000

3.3 Oversikt over forslaga til rammevedtak

Oversikt over forslagene til netto rammebeløp for rammeområdene 1-23

Nr.	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
1 Statsforvaltning	13 952 774 000	13 952 774 000 (0)	13 681 174 000 (-271 600 000)	13 036 074 000 (-916 700 000)	13 776 774 000 (-176 000 000)	13 530 774 000 (-422 000 000)
2 Familie og forbruker	54 538 922 000	54 538 922 000 (0)	54 198 515 000 (-340 407 000)	54 024 922 000 (-514 000 000)	54 920 422 000 (+381 500 000)	54 280 322 000 (-258 600 000)
3 Kultur	5 205 531 000	5 205 531 000 (0)	4 333 123 000 (-872 408 000)	5 086 531 000 (-119 000 000)	5 221 531 000 (+16 000 000)	5 319 331 000 (+113 800 000)
4 Utenriks	26 611 649 000	26 611 649 000 (0)	16 932 594 250 (-9 679 054 750)	26 044 649 000 (-567 000 000)	27 067 149 000 (+455 500 000)	26 577 649 000 (-34 000 000)
5 Justis	14 405 132 000	14 405 132 000 (0)	15 158 132 000 (+753 000 000)	14 591 132 000 (+186 000 000)	14 488 132 000 (+83 000 000)	14 483 432 000 (+78 300 000)
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 783 718 000	9 813 718 000 (+30 000 000)	7 120 438 000 (-2 663 280 000)	9 588 218 000 (-195 500 000)	10 021 518 000 (+237 800 000)	9 856 518 000 (+72 800 000)
7 Arbeid og sosial	244 505 528 000	244 505 528 000 (0)	243 684 828 000 (-820 700 000)	244 316 228 000 (-189 300 000)	244 821 228 000 (+315 700 000)	244 252 528 000 (-253 000 000)

Nr.	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-7	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
8 Forsvar	31 125 762 000	31 125 762 000 (0)	33 125 762 000 (+2 000 000 000)	31 575 762 000 (+450 000 000)	30 965 762 000 (-160 000 000)	30 904 562 000 (-221 200 000)
9 Næring	3 935 099 000	3 935 099 000 (0)	3 832 599 000 (-102 500 000)	3 681 099 000 (-254 000 000)	3 603 099 000 (-332 000 000)	2 621 099 000 (-1 314 000 000)
10 Fiskeri	588 446 000	592 446 000 (+4 000 000)	563 776 000 (-24 670 000)	483 446 000 (-105 000 000)	588 446 000 (0)	538 446 000 (-50 000 000)
11 Landbruk	13 115 099 000	13 116 099 000 (+1 000 000)	6 900 229 000 (-6 214 870 000)	11 206 099 000 (-1 909 000 000)	13 115 099 000 (0)	13 105 099 000 (-10 000 000)
12 Olje og energi	-99 146 402 000	-99 146 402 000 (0)	-100 035 802 000 (-889 400 000)	-98 956 402 000 (+190 000 000)	-99 144 402 000 (+2 000 000)	-98 964 402 000 (+182 000 000)
13 Miljø	3 055 313 000	3 055 313 000 (0)	3 066 493 000 (+11 180 000)	3 040 313 000 (-15 000 000)	3 055 313 000 (0)	3 372 313 000 (+317 000 000)
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 480 217 000	1 480 217 000 (0)	1 464 717 000 (-15 500 000)	1 415 217 000 (-65 000 000)	1 480 217 000 (0)	1 430 217 000 (-50 000 000)
15 Helse	114 471 608 000	114 496 608 000 (+25 000 000)	116 378 658 000 (+1 907 050 000)	114 996 108 000 (+524 500 000)	114 450 608 000 (-21 000 000)	114 751 108 000 (+279 500 000)
16 Kirke, utdan- ning og forsk- ning	37 684 582 000	37 711 582 000 (+27 000 000)	38 492 825 700 (+808 243 700)	38 391 682 000 (+707 100 000)	38 120 482 000 (+435 900 000)	39 059 082 000 (+1 374 500 000)
17 Transport og kommunikasjon	24 651 621 000	24 664 621 000 (+13 000 000)	26 841 461 000 (+2 189 840 000)	25 126 621 000 (+475 000 000)	24 716 621 000 (+65 000 000)	25 771 621 000 (+1 120 000 000)
18 Rammetilskudd mv. til kommu- nesektoren	64 847 369 000	64 847 369 000 (0)	65 447 369 000 (+600 000 000)	61 624 469 000 (-3 222 900 000)	65 038 169 000 (+190 800 000)	64 126 769 000 (-720 600 000)
19 Tilfeldige utgif- ter og inntekter	10 830 024 000	10 730 024 000 (-100 000 000)	10 830 024 000 (0)	10 180 024 000 (-650 000 000)	10 405 024 000 (-425 000 000)	10 373 224 000 (-456 800 000)
20 Eksportkreditt	-503 900 000	-503 900 000 (0)	-503 900 000 (0)	-503 900 000 (0)	-503 900 000 (0)	-503 900 000 (0)
21 Finansadmi- nistrasjon mv.	23 030 133 000	23 030 133 000 (0)	21 844 713 000 (-1 185 420 000)	22 896 133 000 (-134 000 000)	22 780 133 000 (-250 000 000)	22 780 133 000 (-250 000 000)
22 Skatter og avgifter	-833 699 673 000	-833 699 673 000 (0)	-812 304 673 000 (+21 395 000 000)	-828 779 473 000 (+4 920 200 000)	-834 167 673 000 (-468 000 000)	-832 944 873 000 (+754 800 000)
23 Utbytte	-29 823 552 000	-29 823 552 000 (0)	-28 988 552 000 (+835 000 000)	-30 019 952 000 (-196 400 000)	-30 176 752 000 (-353 200 000)	-30 076 052 000 (-252 500 000)
Sum før låne- transaksjoner og overføring til og fra	-265 355 000 000	-265 355 000 000 (0)	-257 935 496 050 (+7 419 503 950)	-266 955 000 000 (-1 600 000 000)	-265 357 000 000 (-2 000 000)	-265 355 000 000 (0)
Statens pensjonsfond - Utland	265 355 000 000	265 355 000 000 (0)	257 935 496 050 (-7 419 503 950)	266 955 000 000 (+1 600 000 000)	265 355 000 000 (0)	265 355 000 000 (0)
Lånetransaksjo- ner mv.	0	0 (0)	0	47 900 000 000 (0)	45 200 000 000 (+45 200 000 000)	0 (0)

4. BESTILLINGS- OG TILSAGNS- FULLMAKTER

4.1 Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)

I sammenheng med budsjettet for 2008 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 45 200 mill. kroner, mot 37 886 mill. kroner i 2007.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 34 714 mill. kroner, mot 29 662 mill. kroner i 2007. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestil-

lingsfullmakter på 33 695 mill. kroner, mot 28 643 mill. kroner i 2007. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 10 487 mill. kroner, mot 8 224 mill. kroner i 2007. Utover fullmaktene i tabell 4.1 nedenfor (tabell 6.1 i proposisjonen), eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2009 etter de samme satser som for høsthalvåret 2008.

Tabell 4.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

1 000 kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
	72	EØS-finansieringsordningen		2 900 000
	73	Den norske finansieringsordningen		2 500 000
	74	Bilaterale samarbeidsprogram med Bulgaria og Romania		200 000
118		Nordområdetiltak mv.:		
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland		188 000
161		Næringsutvikling:		
	70	Næringsutvikling		550 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 000	
220		Utdanningsdirektoratet:		
	70	Tilskudd til læremidler mv.		20 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen:		
	21	Spesielle driftsutgifter		120 000
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger		115 000
285		Norges forskningsråd:		
	52	Forskningsformål		37 500
320		Allmenne kulturformål		
	73	Nasjonale kulturbygg		715 000
	78	Ymse faste tiltak		8 000
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	50	Kunst i offentlige rom		11 500
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
	1	Driftsutgifter	40 000	
551		Regional utvikling og nyskaping:		
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift		100 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak:		
	75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger		186 700
	78	Kompetansetilskudd		59 100
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	64	Investeringsstilskudd		400 000
634		Arbeidsmarkedstiltak:		
	76	Tiltak for arbeidssøkere		1 121 300
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	21	Spesielle driftsutgifter	180 000	

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
720		Sosial- og helsedirektoratet:		
	22	Elektroniske resepter	35 000	
761		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet:		
	60	Tilskudd til omsorgstjenester		1 000
907		Sjøfartsdirektoratet:		
	72	Tilskudd til NO _x -tiltak		20 000
920		Norges forskningsråd:		
	50	Tilskudd		107 500
1050		Diverse fiskeriformål:		
	76	Tilskudd til strukturtiltak for kapasitetstilpasning		6 000
	77	Tilskudd til NO _x -reduserende tiltak for fiskeflåten		100 000
1062		Kystverket:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 000	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000
1148		Naturskade - erstatninger og sikring:		
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m.		2 000
	71	Naturskade, erstatninger		39 000
1350		Jernbaneverket:		
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	700 000	
1380		Post- og teletilsynet:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 000	
1400		Miljøverndepartementet:		
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola		83 900
1426		Statens naturoppsyn:		
	32	Skjærgårdsparker mv.	6 500	
1427		Direktoratet for naturforvaltning:		
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		78 100
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner		30 300
	34	Statlige erverv, nasjonalparker		74 400
	35	Statlige erverv, nytt skogvern		71 400
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre		2 000
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg		6 750
1429		Riksantikvaren:		
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer		35 000
	73	Brannsikring og beredskapstiltak		2 000
	74	Fartøyvern		8 000
	77	Verdiskapingsprogram på kulturminneområdet		2 000
1441		Statens forurensningstilsyn:		
	39	Oppryddingstiltak	25 000	

1 000 kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
1472		Svalbard miljøvernfond:		
	70	Tilskudd		2 500
1700		Forsvarsdepartementet:		
	73	Forskning og utvikling		10 000
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
	1	Driftsutgifter	80 000	
1731		Hæren:		
	1	Driftsutgifter	900 000	
1732		Sjøforsvaret:		
	1	Driftsutgifter	800 000	
1733		Luftforsvaret:		
	1	Driftsutgifter	1 600 000	
1734		Heimevernet:		
	1	Driftsutgifter	300 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon:		
	1	Driftsutgifter	300 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
	1	Driftsutgifter	125 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 000 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	150 000	
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	150 000	
1790		Kystvakten:		
	1	Driftsutgifter	5 000 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten:		
	1	Driftsutgifter	90 000	
1792		Norske styrker i utlandet:		
	1	Driftsutgifter	100 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
	50	Overføring til Energifondet		400 000
	74	Naturgass		20 000
1830		Forskning:		
	50	Norges forskningsråd		33 000
2421		Innovasjon Norge:		
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter		100 000

Kilde: Finansdepartementet

For 2008 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

<i>Utenriksdepartementet</i>	
Import fra U-land	50 mill. kroner
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	
Innovasjon Norge	220 mill. kroner
GIEK	
Alminnelig garantiordning	50 000 mill. kroner
- eksport/investering i	
Utviklingsland	2 100 mill. kroner
- byggelån innenfor	
skipsbyggingsindustrien	5 000 mill. kroner
<i>Finansdepartementet</i>	
Den nordiske investeringsbank	
- Grunnkapital til Den	
nordiske investeringsbank	716 mill. euro
- Prosjektinvesteringsslån	341 mill. euro
- miljølån	63,5 mill. euro
<i>Olje- og energidepartementet</i>	
Gassco AS	1 000 mill. kroner

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2006 i St.meld. nr. 3 (2006-2007) Statsrekneskapen for 2006, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995-1996), jf. Innst. S. nr. 218 (1995-1996). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2008. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

4.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

5. GJENNOMFØRINGEN AV INNEVERANDE ÅRS BUDSJETT

5.1 Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)

Anslag på regnskap til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2007 utgjør 1 160,5 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens pensjonsfond - Utland. Dette er 45,0 mrd. kroner lavere enn det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Hovedårsaken til reduksjonen er lavere anslag på overføringer til Statens pensjonsfond - Utland, jf. nærmere omtale i pkt. 7.1.4 i proposisjonen.

Utenom utgifter til petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføring til Statens pensjonsfond - Utland anslås utgiftene 0,6 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Dette skyldes i stor grad nedsettelse av

anslagsendringer under folketrygden i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2007.

I saldert budsjett ble det bevilget 9,7 mrd. kroner under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen ble økt med 1,6 mrd. kroner våren 2007 for å ta høyde for økte utgifter til reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2007. Utgiftene til reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2007 ble høyere enn lagt til grunn for bevilgningen på kap. 2309 i saldert budsjett 2007 som følge av at lønnsveksten fra 2005 til 2006 ble høyere enn antatt ved fastsettelsen av grunnbeløpet fra 1. mai 2006, og dette ble det kompensert for ved regulering av grunnbeløpet fra 1. mai 2007. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppgjør og trygdeoppgjør mv. dekkes ved reduksjon av kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Lønnsoppjøret i staten og trygdeoppjøret mv. er gjennomført, og de bevilgningsmessige konsekvensene av lønnsoppjøret i staten og trygdeoppjøret mv. er i anslag på regnskap fordelt på en rekke kapitler og poster. Dette forklarer at nivået på driftsutgiftene er redusert i forhold til saldert budsjett, ettersom kap. 2309 i sin helhet er bevilget som driftsutgifter, mens merutgiftene til trygdeoppjøret bidrar til å øke overføringene på statsbudsjettet.

I nysalderingsproposisjonen senere i høst vil det bli fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen på kap. 2309.

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2007 anslås nå til 1 101,7 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland. Dette er en reduksjon på 38,3 mrd. kroner i forhold til det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Reduksjonen skyldes i stor grad reduserte overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland til statsbudsjettet som følge av at det oljekorrigerede budsjettunderskuddet nå anslås 28,8 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. I tillegg reduseres anslaget for inntekter fra petroleumsvirksomheten med 43,9 mrd. kroner fra saldert budsjett 2007 til anslag på regnskap. I motsatt retning trekker høyere skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge.

Inntekter utenom petroleumsinntekter, lånetransaksjoner og overføring fra Statens pensjonsfond - Utland anslås nå å bli 28,2 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt opp med 25,1 mrd. kroner. De reviderte tallene for 2007 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etterspørsel og lønns- og prisvekst. Direkte skatter og folketrygdavgifter er økt med 11,3 mrd. kroner. Inntektene fra merverdiavgiften er økt med om lag 11,3 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er satt opp med 2,5 mrd. kroner.

Utenom skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er anslaget for øvrige inntekter økt med 3,0 mrd. kroner. Siden Stortinget vedtok budsjettet for 2007 i fjor høst har utbyttebetalinger økt med 1,3 mrd. kroner. Salg av beredskapslageret for petroleumsprodukter som var

opprinnelig planlagt i 2006, innebærer at inntektene i inneværende år kan settes opp med 700 mill. kroner.

Tilbakebetalinger mv. av lån forventes nå å bli 65,9 mrd. kroner, som er 6,2 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Dette skyldes i stor grad innbetalinger til staten i forbindelse med tilbakekjøp av egne aksjer for selskapene Statoil ASA, DnBNor ASA, Hydro ASA og Yara International ASA.

Folketrygdens inntekter og utgifter er medregnet i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et stats-tilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2007 samtykket Stortinget i at det anslåtte finansieringsbehovet på 68,6 mrd. kroner ble dekket.

Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år, øker utgiftene under folketrygden med 2,8 mrd. kroner. For 2. halvår legges det til grunn en netto reduksjon i bevilgningene på 0,8 mrd. kroner under folketrygden medregnet utgifter til dagpenger. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 7,3 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 63,3 mrd. kroner. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet forslag til vedtak om folketrygdens finansieringsbehov i 2007 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket petroleumsvirksomhetens utgifter danner netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Inntekts- og utgiftselementene som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) og overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 21,3 mrd. kroner i 2007. Dette er 1,7 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett, og må ses i sammenheng med økte utgifter til investeringer.

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, avskrivninger og renter, og anslås til 132,9 mrd. kroner i 2007. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 143,1 mrd. kroner, noe som innebærer at anslaget har blitt redusert med 10,2 mrd. kroner. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂- og NO_x-avgift, samt aksjeutbytte fra Statoil ASA. Staten har i 2007 mottatt utbytte på om lag 14,0 mrd. kroner fra Statoil. Dette er 1,4 mrd. kroner høyere enn saldert budsjett. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten i 2007 anslås til 193,7 mrd. kroner, medregnet CO₂- og NO_x-avgift. Anslaget er 35,1 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 319,3 mrd. kroner i 2007. Dette er 45,6 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett 2007.

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond - Utland og Statens pensjonsfond - Norge. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond - Utland. Nettoinntektene fra petroleumsvirksomhet anslås å bli 319,3 mrd. kroner som er 45,6 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Samlet overføring fra Statens pensjonsfond - Utland til statsbudsjettet er i saldert budsjett fastsatt til 54,1 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet for 2007 anslås nå til 25,3 mrd. kroner, eller 28,8 mrd. kroner lavere enn bevilget beløp. Det er i anslag på regnskap for 2007 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som vil bli fremmet i 2. halvår og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av øvrige utgifter.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2007. Det vil i nysalderingsproposisjonen bli fremmet oppdaterte anslag for, og eventuelt forslag om, endret overføring fra Statens pensjonsfond - Utland til statskassen i 2007.

Statoil ASA gjennomførte flere tilbakekjøp av egne aksjer i markedet høsten 2006, noe som innebærer at staten i 2007 har innløst aksjer i selskapet. I forbindelse med kapitalnedsettelsen i selskapet har staten fått utbetalt vel 2,4 mrd. kroner. Denne innbetalingen, som føres som en lånetransaksjon i statsbudsjettet, overføres til utenlandsdelen av Statens Pensjonsfond.

Kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland anslås nå til 2 094 mrd. kroner ved utløpet av 2007, mens kapitalen i Statens pensjonsfond - Norge anslås til 120 mrd. kroner. Samlet anslås dermed kapitalen i Statens pensjonsfond til 2 214 mrd. kroner ved utløpet av 2007.

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens pensjonsfond - Utland. Statsbudsjettets finansieringsbehov vil derfor være knyttet til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån utenom overføringer til Statens pensjonsfond - Utland. I saldert budsjett 2007 ble brutto finansieringsbehov anslått til 65,6 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til 58,9 mrd. kroner. Nedgangen i finansieringsbehovet skyldes i stor grad at avdragene på statsgjelden i inneværende år anslås lavere enn tidligere lagt til grunn. Finansieringsbehovet i 2007 øker imidlertid isolert sett med knapt 5,0 mrd. kroner som følge av forslaget om at staten skal erverve 30 pst. av aksjene i Aker Holding AS.

Det er i proposisjonen videre redegjort for statsregnskapet 1. halvår 2007. I proposisjonens kapittel 8 er det redegjort for utviklingstrekk på statsbudsjettets utgifts-side 1999-2007.

5.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

6. ØKONOMISTYRING I STATEN MV.

6.1 Økonomistyring i staten

6.1.1 Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)

TILTAK FOR Å STYRKJA ØKONOMISTYRINGA I STATEN

I Gul bok orienteres det årlig om Finansdepartementets tiltak for å fremme resultatorientert styring, effektiv ressursutnyttelse og god økonomistyring i staten. Departementet vil i 2007 og 2008 prioritere å videreutvikle rammeverket for statlig økonomistyring, og å videreutvikle tilbudet av økonomitjenester til statlige virksomheter. Det vises til nærmere omtale i proposisjonen.

UTPRØVING AV VERKSOMHETSREKNESKAP FØRT ETTER PERIODISERINGSPRINSIPPET

Det vises til omtale i proposisjonen.

6.1.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

6.2 Budsjettering av investeringslån til de regionale helseforetakene

6.2.1 Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008) Gul bok

For at budsjettet skal gi et mer oversiktlig bilde av statens ressursbruk og den samlede etterspørselsvirkningen av finanspolitikken, foreslår Regjeringen at nye investeringslån til de regionale helseforetakene budsjetteres "over streken" fra og med 2008. Investeringslånene blir dermed regnet med både i statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd og i det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet.

OMTALE AV BUDSJETTERING AV INVESTERINGAR I GUL BOK 2007

I kapittel 9.3 i Gul bok 2007 ble det gitt en generell gjennomgang av budsjettering av investeringer på statsbudsjettet. Det ble trukket frem at budsjettssystemet bygger på fullstendighetsprinsippet og kontantprinsippet, som innebærer at utgifter til statlige investeringer som utgangspunkt skal være en del av statsbudsjettet. Det ble drøftet hvorvidt gjeldende budsjettpolitikk bør legges om slik at langsiktige investeringer i realkapital prioriteres framfor utgifter til drift og andre tiltak på statsbudsjettet, f.eks. ved lånefinansiering utenfor budsjetttrammene. Regjeringen ser det ikke som ønskelig å innføre nye særlige budsjettordninger for statlige investeringer. Som begrunnelse vises det blant annet til følgende, jf. Gul bok 2007, side 101:

"Handlingsregelen, som ligger til grunn for vår budsjettpolitikk, bestemmer hvor mye som hvert år kan brukes av petroleumsinntektene til drift, investeringer og overføringer (dvs. utgifter "over streken"). Regelen er dermed også avgjørende for størrelsen på de totale utgiftsrammene for de årlige statsbudsjettene. For at handlingsregelen skal kunne oppfylle sin budsjettpolitiske hensikt, bør det ikke etableres nye ordninger der ordinære statlige utgifter til drift, investeringer eller overføringer finansieres på annen måte enn ved bevilg-

ninger "over streken", for eksempel ved lån. Slike finansieringsordninger endrer ikke utgiftenes reelle karakter og deres virkninger i økonomien."

DAGENS MODELL FOR BUDSJETTERING AV INVESTERINGSLÅN TIL DEI REGIONALE HELSEFORETAKA

De regionale helseforetakene er selvstendige rettssubjekter som har et helhetlig ansvar for investeringer og drift i egen region. Helseforetakene tildeles midler over 70-poster i stedet for over ordinære drifts- og investeringsposter i statsbudsjettet.

Investeringer i helseforetakene finansieres ved bruk av midler fra basisbevilgningen, annen oppspart likviditet eller gjennom lån til investeringsformål. Tre store utbyggingsprosjekter delfinansieres i tillegg gjennom særskilte statlige investeringsstilskudd. I tillegg har noen investeringer vært finansiert gjennom Kreftrplanen og Opptrappingsplanen for psykisk helsevern.

Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 59 (2001-2002) ble det etablert en statlig låneordning til investeringsformål for regionale helseforetak. Årlige lånerammer har vært bevilget "under streken" i statsbudsjettet på kapittel 732 Regionale helseforetak post 90 Lån til investeringsformål i helseforetak. Denne føringsmåten ble fulgt som følge av at de regionale helseforetakene er organisert som selvstendige rettsssubjekter utenfor statsforvaltningen. De regionale helseforetakene har ikke adgang til å ta opp langsiktige lån i det private markedet. Det enkelte regionale helseforetaks andel av årlig lånebevilgning fordeles av Helse- og omsorgsdepartementet etter en samlet vurdering.

FORSLAG TIL NYTT SYSTEM FOR BUDSJETTERING AV INVESTERINGSLÅN TIL DEI REGIONALE HELSEFORETAKA

Gjeldende system for budsjettering av investeringslån til regionale helseforetak, der lånene blir bevilget "under streken", har medført at utgiftene ikke har inngått i statsbudsjettets underskudd før lånetransaksjoner og dermed heller ikke i det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Selv om de regionale helseforetakene er organisert som selvstendige rettssubjekt, er virksomheten i all hovedsak fullfinansiert ved statlige bevilgninger. Helseforetakenes virksomhet og økonomi atskiller seg i så måte ikke vesentlig fra statsforvaltningens virksomhet. Statsbudsjettet vil gi et mer oversiktlig bilde av statens ressursbruk og etterspørselsvirkningene av budsjettpolitikken dersom utgiftene til investeringslån bevilges "over streken" og dermed blir regnet med innenfor det oljekorrigerte og det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet, jf. gjennomgangen av budsjettering av investeringer på statsbudsjettet som det er vist til innledningsvis. På den måten vil utgiftene inngå i prioriteringen innenfor statsbudsjettets samlede rammer.

Regjeringen foreslår derfor at nye investeringslån til helseforetakene fra og med 2008 budsjetteres "over streken". Tilskuddene gis som lån til helseforetakene som helseforetakene skal nedbetale og betale renter for som under gjeldende system. Framtidige avdrag på lån

opptatt fra og med 2008 skal tilsvarende inntektsføres "over streken" på statsbudsjettet. Helseforetakenes adgang til å lånefinansiere investeringer opprettholdes, og den økonomiske styringsmodellen, der helseforetakene har et samlet ansvar for investeringer og drift, endres ikke. Samtidig innebærer omleggingen at utgiftene og inntektene knyttet til investeringslån budsjetteres og synliggjøres på statsbudsjettet som for andre statlige virksomheter. Statens utlån til helseforetakene fremgår i dag av statens kapitalregnskap. Det foreslås at utlån til helseforetakene etter budsjettomleggingen fortsatt skal fremgå av statens kapitalregnskap, jf. forslag til romertallsvedtak under Helse- og omsorgsdepartementet.

Lånerammen for investeringslån til de regionale helseforetakene utgjør 3,5 mrd. kroner i 2007. Det oljekorrigerte, og dermed også det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet, ville dermed ha vært 3,5 mrd. kroner høyere i 2007 dersom investeringslåneene var blitt ført "over streken". For å unngå brudd i tidsserien for det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet, er helseforetakenes investeringslån i 2007 og tidligere år innarbeidet som en regnskapsmessig korleksjon ved beregningen av det strukturelle underskuddet. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 3.2 i St.meld. nr. 1 (2007-2008) Nasjonalbudsjettet 2008.

MIDLER KNYTTA TIL INVESTERINGAR I HELSEFORETAKA I BUDSJETTFORSLAGET FOR 2008

I St.prp. nr. 1 (2006-2007) Helse- og omsorgsdepartementet ble det varslet en opptrapping av bevilgningene til sykehusene med til sammen 1 mrd. 2007-kroner over årene 2008 til 2010 for å sette sykehusene bedre i stand til å gjenanskaffe bygg og utstyr som de overtok i forbindelse med sykehusreformen. I budsjettforslaget for 2008 foreslås det å øke bevilgningen til dette formålet med 1,67 mrd. kroner. Dette innebærer en opptrapping av bevilgningen til gjenanskaffelse av bygg og utstyr som er vesentlig høyere enn varslet i St.prp. nr. 1 (2006-2007). Samlet vil det med Regjeringens forslag for 2008 bli tilført i underkant av 5,3 mrd. kroner til fornying av sykehusbygg og utstyr, vedlikeholdsinvesteringer mv.

Den foreslåtte bevilgningsøkningen vil føre til et lavere behov for låneopptak for å gjennomføre vedtatte investeringer. Tidligere utbyggingsvedtak og framdriftsplaner innebærer likevel et høyt finansieringsbehov også i 2008. For å sikre framdrift av tidligere vedtatte prosjekter foreslås lånerammen for 2008 satt til 1,72 mrd. kroner. I forslaget er det lagt til rette for igangsetting av planlagt utbygging og modernisering av Nordlandssykehuset i Bodø i 2008.

6.2.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet tar Regjeringens forslag til endringer knyttet til investeringslån for de regionale helseforetakene til orientering. Disse medlemmer er imidlertid av den oppfatning at en slik systemendring etter en tid må

evalueres, for med den hensikt å følge med på utviklingen og konsekvensene knyttet til endringene.

7. FLERÅRIGEBUDSJETTKONSEKVENSER 2009-2011

7.1 Hovedprinsippet

7.1.1 Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008) Gul bok

Budsjettframskrivingene skal være helhetlige ved at utgifts- og inntektsutviklingen i perioden 2009-2011 skal vurderes for alle poster i statsbudsjettet.

Det legges til grunn følgende hovedprinsipper:

- Utgifter til regelstyrte ordninger skal framskrives med de utgiftskonsekvenser som følger av regelverket. Det tas hensyn til bl.a. den demografiske utviklingen og virkningen av eventuelle regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjettåret.
- Utgifter til store, enkeltstående investeringer framskrives i takt med forutsatt framdriftsplan. På områder der flere enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen på uendret reelt nivå eller i tråd med tidligere vedtak. I denne sammenheng anses alle byggeprosjekter under Statsbygg, utenom bygg som inngår i den såkalte kurantbyggordningen, som enkeltstående investeringer.
- Det korrigeres for engangsutgifter og engangsinntekter i budsjettforslaget for kommende år. Tiltak på utgifts- eller inntektssiden som forutsettes satt i verk et stykke ut i kommende budsjettår, framskrives med helårsvirkning.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak på uendret reelt nivå.

I proposisjonen omtales videre de ulike elementene som vurderes i forbindelse med framskrivingen av flerårige budsjettkonsekvenser.

7.1.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet gjennom flere år har etterlyst mer forutsigbarhet i budsjettpolitikken. En måte å oppnå dette på er å i større grad innarbeide flerårige budsjettkonsekvenser for bevilgningsvedtak som fattes. En slik form for langtidsbudsjettering vil kunne bedre ta høyde for langsiktige konsekvenser av enkeltvedtak, og deres innvirkning på andre områder i økonomien over tid.

Erfaring tilsier at større enkeltinvesteringer pådrar seg store drifts- og oppgraderingskostnader gjennom investeringens levetid, samtidig som investeringen kan få konsekvenser for andre deler av virksomheten. Et eksempel på dette er de store anskaffelsene til Forsvaret, hvor det er anslått at anskaffelseskostnaden kun utgjør 1/3 av kostnaden, mens levetidskostnadene utgjør de resterende 2/3. Dette kommer klart til uttrykk

gjennom Forsvarets investering i nye MTB-er, hvor det i dag stilles spørsmål ved hvorvidt Forsvaret har tilstrekkelig økonomiske og personellmessige ressurser til å drifte båtene. Et annet eksempel vil være eventuell anskaffelse av nye kampfly, hvor bestykning, drift, vedlikehold og oppgraderinger vil utgjøre et langt høyere beløp enn den initielle investeringskostnaden.

Disse medlemmer ser også for seg at langtidsbudsjettering kan være anvendelig innenfor bevilgninger til helsesektoren, hvor raskere pasientbehandling vil raskere få folk tilbake i produktivt arbeid. Videre vil langtidsbudsjettering eksempelvis kunne innarbeide positive økonomiske ringvirkninger av redusert mottak av asylsøkere. Dette fordi en slik politikk vil kreve mindre bevilgninger til integreringstiltak og sosiale velferdsutgifter.

Også innenfor skattepolitikken er det ønskelig å i større grad utnytte de dynamiske effekter som lettelser i inntekts- og bedriftsbeskatning gir. Dette gjelder ikke minst mht. tilbud av arbeidskraft, og det faktum at folk flest i større grad blir i stand til å prioritere og betale for sin egen velferd.

Erfaringer fra Storbritannia viser at langtidsbudsjettering i større grad ansvarliggjør politikerne for de vedtakene som fattes. Dette skjer ved at Regjeringen legger prognosene for den årlige økonomiske veksten til grunn for sine budsjetter. Ut i fra disse tallene fordeles de økte økonomiske inntektene på forbruk og investeringer. Dette setter klare begrensninger for statens utgiftsvekst, samtidig som det ikke tillates å lånefinansiere til drift. Et slikt system vil sette tæring etter næring, og samtidig inspirere til økt økonomisk vekst. Disse medlemmer mener at Norge bør ta lærdom av de erfaringene som gjøres i Storbritannia.

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen selv påpeker at anslagene for "flerårige budsjettkonsekvenser" ikke omfatter anslåtte bevilgningskonsekvenser av politiske ambisjoner og fremtidig satsing og oppfyllelse av ulike målsettinger og varslede tiltak. Disse medlemmer mener at en slik utelatelse svekker troverdigheten i Regjeringens flerårige budsjettkonsekvensanalyse, noe for øvrig Regjeringen selv innrømmer ved å påpeke at den ikke ønsker å binde opp den fremtidige handlefriheten i budsjettpolitikken ytterligere.

Disse medlemmer mener at ovennevnte budsjettpraksis viser at Regjeringen ikke ønsker å presentere de reelle prognostiserte utgiftene på fremtidige statsbudsjetter, og at Regjeringen har som ambisjon å presentere nye velferdsreformer og investeringssatsinger istedenfor å finansiere de reformene Stortinget allerede har vedtatt. Disse medlemmer registrerer at Regjeringen håper slike nye vedtak vil kunne finansieres gjennom økt avkastning på utenlandsdelen av Statens pensjonsfond.

7.2 Tallmessig presentasjon

7.2.1 Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)

Gul bok

De flerårige effektene av forslaget til statsbudsjett for 2008 vil innebære en vesentlig vekst i utgiftene i perioden. På inntektssiden er det større stabilitet.

Det anslås en vekst i utgiftene på om lag 6 mrd. kroner fra 2008 til 2009, og ytterligere 4,4 mrd. kroner i 2010 og 5,7 mrd. kroner i 2011. Sett bort fra utgiftsveksten fra 2008 til 2009 er det i hovedsak den forventede utviklingen i folketrygdens stønadsordninger som bidrar til utgiftsveksten framover. Utgiftsveksten i folketrygden som følge av videreføring av gjeldene regelverk mv., anslås til 15,2 mrd. kroner over treårsperioden, og veksten er tiltakende. Øvrige utgifter er i beregningene samlet sett anslått å øke med 2,4 mrd. kroner fra 2008 til 2009. For 2010 og 2011 avtar økningen i utgiftene i forhold til 2008-budsjettet. Fra 2009 til 2010 går utgiftene ned med knapt 1 mrd. kroner, mens de går ytterligere ned med 0,4 mrd. kroner fra 2010 til 2011. Det understrekes at framskrivingene blir mer usikre desto lenger framover i tid de føres, bl.a. fordi flere uforutsette hendelser da kan bidra til å endre tallene. Metoden for framskrivingene innebærer at midlertidige tiltak som fases ut (f.eks. bygg), ikke erstattes med nye utgifter. Dette bidrar dermed isolert sett til lavere utgifter utover i perioden for framskrivingene.

På inntektssiden er det i tallene forutsatt langt færre tiltak som har budsjettmessige konsekvenser i årene framover. Totalt ligger det an til en inntektsreduksjon på om lag 0,7 mrd. kroner fra 2008 til 2009. For 2010 og 2011 anslås inntektene å gå ned med om lag 0,9 mrd. kroner og 1 mrd. kroner i forhold til 2008. Inntekter fra skatter og avgifter er ikke medregnet.

Samlet viser tallene dermed økte utgifter og reduserte inntekter på departementenes budsjetter på til sammen vel 7 mrd. kroner fra 2008 til 2009. Ytterligere budsjettsvekkelse i 2010 og 2011 utgjør henholdsvis om lag 4,6 mrd. kroner og 5,9 mrd. kroner i forhold til året før.

Skatte- og avgiftsinntektene øker over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene. Skattegrunnlagene øker trendmessig over tid, som følge av økt sysselsetting og produktivitet. Gitt strukturen i skatte- og avgiftssystem gir det økte skatte- og avgiftsinntekter til det offentlige. For de nærmeste årene anslås den underliggende veksten i skattegrunnlagene å styrke budsjettet med 8-10 mrd. kroner pr. år.

Ifølge retningslinjene for budsjettpolitikken skal bruken av petroleumsinntekter over tid følge utviklingen i forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland. Anslagene i Nasjonalbudsjettet 2008 innebærer at den raske veksten i fondskapitalen de siste årene vil fortsette noen år til. Forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland anslås å øke med rundt 10 mrd. 2008-kroner årlig i treårsperioden 2009-2011.

Den anslåtte utviklingen i fondskapitalen i årene framover er usikker og avhenger bl.a. av oljeprisen, avkastningen av fondskapitalen og valutakursen. I tillegg må bruken av oljeinntekter tilpasses konjunktursituasjonen og ta hensyn til de betydelige langsiktige utfordringene for offentlige finanser. Med fortsatt sterk vekst i fondskapitalen vil det i en situasjon med høy aktivitet i norsk økonomi være i tråd med handlingsregelen om bruken av petroleumsinntekter i noen år øker langsommere enn den forventede realavkastningen av Statens pensjonsfond - Utland. Det vil også redusere

behovet for krevende omdisponeringer når veksten i aldersrelaterede utgifter snart setter inn.

Framskrivningene i dette avsnittet legger til grunn uendret aktivitet i offentlig tjenesteproduksjon, herunder sysselsetting. Nye bevilgninger knyttet til økt aktivitet som følge av endringer i befolkningssammensetningen, opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger er ikke regnet med i framskrivningene. Ved vurderingen av handlingsrommet i budsjettpolitikken i årene framover må det også tas hensyn til at usikkerheten i anslagene øker jo lenger fram i tid en kommer.

Det vises til proposisjonen for nærmere omtale av flerårige budsjettkonsekvenser for følgende saker:

- Utgiftsveksten i folketrygden
- Finansieringsordninger under EØS-avtalen
- Fondet for forskning og nyskaping
- Statens lånekasse for utdanning
- Universitets- og høyskolesektoren
- Barnehager
- Nødnett
- Økt timetall i grunnskolen
- Gratis læremidler
- Rentekompensasjon for skoler, kirker og sykehjem
- Ny tilskuddsordning til omsorgsboliger og sykehjemsplasser.
- Innvandring og integrering
- Sykehusinvesteringer
- Kontantstøtte
- Barnetrygd
- Internasjonal romvirksomhet
- NOx-reduserende tiltak
- Statens Pensjonskasse
- Videreføring av byggeprosjekter (Statsbygg)
- Skatteetaten
- Klimavoter
- Rentekostnader i forbindelse med økt fondsavsetning
- Inntekter
- Fondsavsetninger
- Utbytte Statkraft
- Tilbakeføringer GIEK
- Salg av forsvarseiendom.

7.2.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

7.3 Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningen

7.3.1 Samandrag frå St.prp. nr. 1 (2007-2008)

I framskrivningene tas det kun med framtidige konsekvenser av vedtak som er innarbeidet i Regjeringens budsjettforslag til Stortinget. Politiske målsettinger som er kommet til uttrykk i for eksempel intensjonsklæringer, stortingsmeldinger, flertallsmerknader i Stortinget mv., er derfor ikke tatt med i tallmaterialet. Enkelte av disse målsettingene er forholdsvis konkrete når det gjelder framtidige bevilgningsbehov. Av slike utgiftssatsinger kan nevnes målsettingen om opptrap-

ping av forskningsinnsatsen, barnehagesatsingen, kulturløftet, bistand, fangst og transport av CO₂, kvalifiseringsprogrammet og etablering av en ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV), jf. nærmere omtale nedenfor.

Regjeringens mål om at samlet norsk forskningsinnsats skal økes til 3 pst. av brutto nasjonalprodukt (BNP) innen 2010 har tilslutning i Stortinget. De samlede utgiftene til forskning og utvikling (FoU) utført i Norge var nær 29 mrd. kroner i 2005, noe som tilsvarte 1,5 pst. av BNP. Dette er en reduksjon fra 1,6 pst. i 2004, noe som delvis skyldes høy nominell vekst i BNP, bl.a. som følge av høye oljepriser. Målet om å øke den samlede forskningsinnsatsen til 3 pst. av BNP innen 2010, er dermed enda mer krevende enn antatt da målet ble vedtatt. De samlede offentlige forskningsbevilgningene utgjør om lag 17,8 mrd. kroner i Regjeringens budsjettforslag for 2008. Den offentlige finansieringen av FoU over statsbudsjettet utgjør om lag 0,77 pst. av forventet BNP i 2008. Regjeringen foreslår i 2008-budsjettet en økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping på 6 mrd. kroner. Det gir økt avkastning fra fondet på om lag 300 mill. kroner i 2009, jf. nærmere omtale ovenfor.

Foreløpige beregninger viser at en innføring av en maksimalpris på 1 750 kroner (2005-kroner) vil medføre økte utgifter på statsbudsjettet med om lag 2,8 mrd. kroner. Av dette går om lag 1 mrd. kroner til redusert foreldrebetaling for etablerte barnehageplasser ved utgangen av 2008. Videre legges det til grunn at en lavere maksimalpris vil øke etterspørselen etter barnehageplasser. Økte utgifter knyttet til drift av disse nye plassene kan anslås til om lag 1,8 mrd. kroner på årsbasis. I tillegg kommer om lag 240 mill. kroner i engangsutgifter til investeringstilskudd og tilskudd til midlertidige lokaler. Konsekvenser for bevilgningen til kontantstøtte er ikke inkludert i beregningen.

Regjeringens mål er at bevilgningen til utviklings-samarbeid økes til 1 pst. av anslått brutto nasjonalinntekt (BNI) og at innsatsen deretter trappes ytterligere opp i perioden. For 2008 foreslår Regjeringen at bistandsbevilgningene økes til 0,98 pst. av anslått BNI. En bistandsramme på 1 pst. av anslått BNI ville innebære en økning på om lag 570 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag til bistandsbevilgninger for 2008.

Regjeringen har som mål at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal gå til kulturformål innen 2014. En jevn opptrapping av Kulturløftet fram til 2014 krever isolert sett at bevilgningene til kulturformål årlig økes med om lag 190 mill. kroner.

Regjeringen har varslet at den ønsker å utvide fedrekvoten til 10 uker. Fedrekvoten er allerede utvidet med en uke fra 1. juli 2006, til 6 uker. Samlet kostnad ved å utvide fedrekvoten med 5 uker anslås til om lag 700 mill. kroner, noe som tilsvarer i overkant 140 mill. kroner pr. uke.

Etableringen av en ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV-reformen) startet i 2006 og vil kreve betydelige gjennomføringskostnader både i 2008 og 2009. Samlet er utgiftene til IKT-plattform og organisatoriske omstillinger for reformen anslått til om lag 4,45 mrd.

kroner. I 2008-budsjettet foreslås det bevilget om lag 1 120 mill. kroner til statens andel av reformen, mens kommunenes utgifter anslås til om lag 250 mill. kroner. Inkludert forslagene i 2008-budsjettet, er det så langt bevilget vel 3 mrd. kroner. Det gjenstår dermed vel 1,4 mrd. kroner av de anslåtte utgiftene. Det tas sikte på at arbeids- og velferdskontorene skal være etablert i alle landets kommuner innen 2010. Utgiftene knyttet til gjennomføring av pensjonsreformen kommer i tillegg. Dette vil kreve betydelige administrative gjennomføringskostnader i årene fram til 2010, spesielt gjelder dette nødvendig IKT-utvikling.

Fra høsten 2007 etableres det et kvalifiseringsprogram med tilhørende kvalifiseringsstønad for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser fra folketrygden. Programmet vil være kommunalt og skal tilbys av de lokale NAV-kontorene etter hvert som disse etableres. Det foreslås bevilget vel 250 mill. kroner i tilnytning til programmet og stønaden i 2008, en økning på om lag 200 mill. kroner fra 2007. Det ventes at utgiftene til kvalifiseringsprogrammet og -stønaden vil øke betydelig etter hvert som programmet innføres i flere kommuner.

Regjeringen har lagt fram Omsorgsplan 2015 med en egen kompetanse- og rekrutteringsplan, mål om 10 000 nye årsverk, avtale med KS om kvalitetsutvikling i kommunene og satsing på omsorgsforskning. Regjeringen foreslår et nytt investeringsstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger med heldøgns omsorgstjeneste fra 2008. Det legges til grunn en målsetning om at det skal gis investeringsstilskudd til 12 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i perioden 2008-2015, med en samlet ramme for utbetalinger over statsbudsjettet på 6 mrd. kroner.

Med bakgrunn i tidligere stortingsvedtak er det igangsatt utbygging av et første byggetrinn i det nye nødnettet innenfor en kostnadsramme på 900 mill. kroner. Justisdepartementet har i tillegg innhentet tilbud på utbygging av et landsdekkende nett innenfor en samlet ramme for investerings- og driftskostnader på om lag 3,6 mrd. kroner. Første byggetrinn vil etter ny og revidert framdriftsplan være ferdigstilt og i bruk i løpet av 2008. Forslag om en eventuell landsdekkende utbygging av det nye nødnettet vil bli forelagt Stortinget etter at det er gjennomført en evaluering av første byggetrinn.

Regjeringen la fram St.meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk 25. juni 2007. Klimameldingen inneholder bl.a. langsiktige mål for klimapolitikken, sektorvise klimahandlingsplaner og sektorvise mål for de sentrale utslippssektorene i Norge. Det blir lagt frem handlingsplaner for petroleum og energi, transport, industri, primærnæringer og avfall, for kommunalt klimaarbeid og for driften av statlig sektor. Gjennomføring av tiltakene skissert i Klimameldingen vil kreve betydelige ressurser over framtidige års budsjetter. Den årlige budsjettmessige oppfølgingen og gjennomførin-

gen av tiltakene vil avhenge av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen. Regjeringen vil komme tilbake til oppfølgingen av enkelttiltakene i de årlige statsbudsjettene.

Regjeringen har varslet at den vil foreslå å øke Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivitet med ytterligere 10 mrd. kroner i 2009. Dette vil gi en samlet fondskapital på 20 mrd. kroner. Gitt dagens rentenivå vil avkastningen av fondet med dette øke med i størrelsesorden 500 mill. kroner i 2010, til en samlet årlig avkastning på om lag 930 mill. kroner. Videre er det i St.meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk varslet at Regjeringen vil foreslå å øke kapitalen i fondet ytterligere med inntil 10 mrd. kroner innen 2012.

I desember 2006 la NVE fram en omfattende og grundig rapport fra arbeid med forprosjekteringen av et fangstanlegg i tilknytning til Naturkrafts kraftverk på Kårstø. Ifølge NVEs rapport vil en forsvarlig og ambisiøs tidsplan tidligst gi oppstart ved årsskiftet 2011/2012. Investeringsutgiftene for CO₂-fangstanlegget er anslått til om lag 3,5 mrd. kroner, mens investeringsutgiftene for transportløsning med rør og lagring er anslått til 1,5 mrd. kroner. Dette gir en samlet investeringsutgift på om lag 5 mrd. kroner. Årlige driftskostnader er beregnet til om lag 370 mill. kroner. Samlede utgifter (nåverdi) ved prosjektet vil dermed bli 10-11 mrd. kroner. I tråd med tidsplanen fra NVE vil hoveddelen av investeringsutgiftene komme fra og med 2009 etter at investeringsbeslutningen er tatt.

Regjeringen arbeider også med CO₂-håndtering på Mongstad, jf. omtalen i St.prp. nr. 49 (2006-2007) Om samarbeid om håndtering av CO₂. Olje- og energidepartementet inngikk i juni 2007 en samarbeidsavtale med ulike energiselskaper om planlegging og forberedelse av testsenteret for CO₂-fangst på Mongstad. Avtalen vil løpe fram til investeringsbeslutningen for testsenteret i 2008. Formålet er å vinne kunnskap og utvikle løsninger som kan redusere både kostnadene og den tekniske og økonomiske risikoen knyttet til stor skala CO₂-fangst. Det er stor usikkerhet knyttet til statens samlede kostnader for testsenteret på Mongstad.

I tillegg er det på en rekke andre områder varslet økt innsats uten nærmere angivelse av bevilgningsmessige konsekvenser.

Omtalen ovenfor viser at oppfølging av disse satsingene i tråd med målsettingene samlet sett vil kreve betydelige bevilgningsøkninger. Tallene som er presentert i dette kapitlet, og omtalen av handlingsrommet i budsjettpolitikken på mellomlang sikt i St.meld. nr. 1 (2007-2008) Nasjonalbudsjettet 2008, viser at handlingsrommet i budsjettpolitikken er begrenset, og det vil bli krevende å følge opp de politiske målsettingene om økt innsats på ulike områder i perioden 2009-2011.

7.3.2 Merknader fra komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

8. ANDRE MERKNADER OG TEKSTFORSLAG FRAMSATT UNDER BEHANDLINGA I KOMITEEN

8.1 Fengsel Indre Salten/Fauske

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det må settes forgang i fremdrift knyttet til nytt fengsel i Indre Salten/Fauske, og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2008, med en konkret og forpliktende fremdriftsplan for fengsel i Indre Salten/Fauske, særlig med hensyn til avklaring av tomt."

8.2 Utenlandsbudsjettet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremsetter forslag om opprettelsen av et eget utenlandsbudsjett.

Oljeformuen kan brukes til fornuftige investeringer, bl.a. i infrastruktur, satsning på helse og eldreomsorg, og en fremtidsrettet styrking av kompetanse, forskning og utdanning. Dette vil øke effektiviteten i samfunnet.

De fleste anskaffelser fra utlandet vil ikke ha vesentlig effekt på norsk økonomi, og det vil ikke være riktig å hevde at eksempelvis kjøp av sykehusutstyr skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dette vil heller ikke gjelde for bekjempelse av sykdommer på internasjonal basis. Det vil derfor være riktig å skille ut slike anskaffelser og utgifter på et eget utenlandsbudsjett, og ikke regne disse utgiftene med når man ser på hva norsk innenlandsøkonomi kan tåle av innfasing av oljepenger.

Forutsetningen for postene på Fremskrittspartiets utenlandsbudsjett er at de ikke skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dersom noe annet skulle vise seg å være tilfellet, vil vi søke å innrette investeringen på en annen måte, eller foreta en alternativ anskaffelse fra utlandet.

UTENLANDSBUDSJETTET - utgifter til investeringer og tiltak utenfor Norge

FINANS: Klimakvoter (overført fra kap. 638)	515
HELSE: Sykehusutstyr	400
HELSE: Behandling i utlandet	100
NÆRING: Markedsføring av Norge, bl.a. som vinterdestinasjon	700
JUSTIS: Investeringsbudsjett politiet	100
UTENRIKS: Sykdomsbekj. i utlandet (HIV, tuberkulose, malaria, HVP-vaksinasjon etc.)	1 000
KUNNSKAP: Utstyr til universiteter og høyskoler	480
SAMFERDSEL: Riksveiinvesteringer utført av utenlandske entreprenører	4000
SAMFERDSEL: Investeringer i jernbane utført av utenlandske entreprenører	200
SUM	7 495

8.3 Opprettelse av og utvidelse av fond

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at på enkelte områder er forutsigbarhet og langsiktig planlegging spesielt viktig. Slik forutsigbarhet og stabilitet sikres best ved etablering av øremerkede fond. Avkastningen av fondene skal finansiere prosjekter. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om opprettelsen av flere nye fond.

8.3.1 Fond for energi- og petroleumsforskning

Disse medlemmer ser på petroleumsvirksomheten som en fremtidsrettet næring med fortsatt potensial for vekst og utvikling. Mye tyder på at olje- og gasssektoren blir en av Norges viktigste næringer i hele dette århundret, og vil være av stor betydning for en videre utvikling av vårt velferdssamfunn, sysselsetting og verdiskapning.

Disse medlemmer foreslår at det avsettes et forskningsfond på 10 mrd. kroner, der avkastningen av dette skal finansiere relevante og fornuftige forskningsprosjekter. Det er særlig viktig at det skapes en stabil organisasjonsform for et slikt fond, der avkastningen skal gå til målrettet forskning bl.a. for å bedre

utnyttelsesgraden av oljefelt, bedre teknologien for oljeleting og annen energiforskning. Opprettelsen av et slikt fond fører til at staten tar sitt nødvendige ansvar for forskningen, og at dette i stor grad vil være utgifter til bedring av fremtidig inntektsvervelse for staten.

8.3.2 Fondet for forskning og nyskaping

Disse medlemmer mener det er viktig med en progressiv og moderne forskningsaktivitet i Norge. Et av virkemidlene for å oppnå dette er å disponere fondsavkastningen fra fondet for forskning og nyskaping.

Disse medlemmer mener Regjeringens forslag er et tydelig signal på at en ikke prioriterer forskningsaktivitet i den grad som det tidligere er gitt uttrykk for. Regjeringen vil på denne måten bidra til å redusere muligheten for å nå målet om at 3 pst. av BNP skal gå til forskning innen år 2010. Dette er et dårlig signal overfor næringslivet, og vil ha konsekvenser for fremtidig etablering, eller mangel på sådan, av store internasjonale næringslivsaktører. Ved etablering av ny virksomhet er det grunn til å tro at internasjonale konserner vurderer hvilke muligheter en har for å få økonomisk uttelling for forskningsvirksomhet i virksomheten.

Disse medlemmer vil derfor øke denne posten med ytterligere 34 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Gitt en rentesats på 5 pst. vil en økning på 34 mrd. kroner medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 1 700 mill. kroner i 2009, utover Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser for øvrig til at Fondet for forskning og nyskaping plasseres som kontolån til staten med en rente som tilsvarende statsobligasjoner med 10 års bindingstid. Disse medlemmer mener det kan være nødvendig å gå gjennom denne forvaltningsformen og få vurdert andre fondsforvaltningsmodeller for Fondet for forskning og nyskaping.

8.3.3 *Infrastrukturfondet*

Oppbyggingen av et infrastrukturfond, dvs. midler hvor avkastningen øremerkes investeringer i samferdselsinfrastruktur vil kunne utgjøre bærebjelken i en helt nødvendig opptrapping av innsatsen på samferdselsområdet. Hensikten er å etablere varig, sikker og forut-

sigbar finansiering for infrastrukturprosjekter over flere år.

I nær fremtid vil fondet, sammen med en moderat økning av ordinære, årlige bevilgninger til investering i samferdsel resultere i at de vesentligste deler av stamveinettet kan oppgraderes på 20 år, i stedet for dagens 50-årsperspektiv, uten bruk av bompenger. Videre skaper planen rom for utbygging av viktige deler av det øvrige riksveinettet, og ikke minst vil det innenfor samme 20-års perspektiv kunne investeres tungt i oppgradering av dagens jernbaneinfrastruktur.

Disse medlemmer foreslår å starte oppbyggingen av et slikt fond i 2008 med en avsetning på 60 mrd. kroner med et nivå på 300 mrd. kroner som mål. Forutsetter vi en avkastning på 5 pst. av midlene, og en mulig fordeling av avkastningen med 70 pst. veginvestering, 25 pst. kollektiv/jernbane samt 5 pst. til IKT/bredbånd kan det til investeringer disponeres følgende i løpet av 5 års jevn avsetning:

År	2008	2009	2010	2011	2012	Videre årlig
Årlig avsetning (mrd. kroner)	60	60	60	60	60	0
Akkumulert fond (mrd. kroner)	60	120	180	240	300	300
Årlig avkastning (mill. kroner)	3000	6000	9000	12000	15000	15000
- Veier	2100	4200	6300	8400	10500	10500
- Jernbane/kollektiv	750	1500	2250	3000	3750	3750
- IKT/Bredbånd	150	300	450	600	750	750

8.4 Forslag om å øke grensen for oppgaveplikt fra kroner 2 000 til kroner 15 000

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet går inn for å øke grensen for oppgaveplikt for arbeidstjenester i hjemmet til 15 000 kroner. En økning av denne grensen vil medføre at arbeid som i dag faller inn under definisjonen "svart arbeid" blir lovlig og vil i stor grad gjøre skattepliktige "vennetjenester" og lignende lovlig skattefritt. Bestemmelsen ligger i Forskrift 30.12.1983 nr. 1974 om begrenning av lønnsoppgaveplikten.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

A

Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 681 174 000
2 Familie og forbruker	54 198 515 000
3 Kultur	4 333 123 000
4 Utenriks	16 932 594 250
5 Justis	15 158 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	7 120 438 000
7 Arbeid og sosial	243 684 828 000

"Stortinget ber Regjeringen heve den skattefrie grense for arbeid i hjemmet til 15 000 kroner."

9. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2008, med en konkret og forpliktende fremdriftsplan for fengsel i Indre Salten/Fauske, særlig med hensyn til avklaring av tomt.

Rammeområde	Kroner
8 Forsvar	33 125 762 000
9 Næring	3 832 599 000
10 Fiskeri	563 776 000
11 Landbruk	6 900 229 000
12 Olje og energi	-100 035 802 000
13 Miljø	3 066 493 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 464 717 000
15 Helse	116 378 658 000
16 Kirke, utdanning og forskning	38 492 825 700
17 Transport og kommunikasjon	26 841 461 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	65 447 369 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 830 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	21 844 713 000
22 Skatter og avgifter	-812 304 673 000
23 Utbytte	-28 988 552 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-257 935 496 050

B

Stortinget ber Regjeringen sørge for at en fondsordning som alternativ til NO_x-avgift blir etablert senest innen 1. februar 2008.

C

Stortinget ber Regjeringen snarest legge frem egen sak om etterslep innenfor veivedlikehold på fylkesveier og kommunale veier med forslag til tiltak for å fjerne etterslepet. Det etableres en ordning med investeringsramme for ekstra veivedlikehold i fylkeskommuner og kommuner med rentekompensasjon tilsvarende den ordning som gjelder for skolebygg. Ordningen startes opp i 2008, og det forutsettes at Regjeringen kommer tilbake med inndekning av rentekompensasjonen i revidert statsbudsjett for 2008.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om etablering av et statlig barnevernstilsyn.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen utrede behovet og muligheten for etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i MUL-land. Fondsforvaltningen settes ut til den eller de som er best egnet. Fondet bør kunne investere i eksisterende bedrifter samt delta i etableringen av nye bedrifter. Det søkes å finne mekanismer for å inkludere norske bedrifter i prosjekter der dette er naturlig.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding om å sikre et bedre samarbeid og en klarere ansvarsfordeling mellom strafferettspleien og psykiatri, barnevern, samt utdanningssektoren i løpet av 2008.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen utrede og igangsette prosjekt med å leie soningsplasser i gjerningspersonens opprinnelsesland, eller i andre land med ledig soningskapasitet.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag som tillater private å forestå fengselsdrift. Slik privat fengselsdrift skal gjelde for kortere dommer hvor forholdene ikke er ekstraordinære.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen innføre avgiftsfritak på tjenestekjøretøy for politiet fra og med 1. januar 2009.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen igangsette forsøk med elektrosjokkpistoler i politiet.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for økt kompetanse i kommunal sektor for å bekjempe korrupsjon og økonomisk kriminalitet.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for et nytt lokale for spesialenhetene og alternativ plassering av et moderne og fremtidsrettet treningssenter for politioperative disipliner i Oslo.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen avvikle bruken av fremskutt prøveløslatelse. Det igangsettes ikke nye tiltak med soningsrabatter.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008 fremlegge en beskrivelse og

vurdering av kommunale omsorgstiltak ved prøveløslatelse av psykisk utviklingshemmede som er idømt særreaksjoner eller varetektssurrogat.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen senke innslagspunktet i finansieringsordningen for ressurskrevende tjenester fra kr 800 000 til kr 600 000 i statsbudsjettet for 2009, samtidig som den enkelte kommunes utgifter utover innslagspunktet legges til grunn for den statlige kompensasjonen. På sikt senkes innslagspunktet til kr 400 000 pr. bruker.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2009 legge til grunn at satsen for den kommunale andelen av selskapsskatten tilbakeføres til 4,25 pst.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen sørge for at uførepensjon/tidsbegrenset uførestønad tildeles utelukkende på medisinske kriterier.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen innføre en ordning der alle som mottar uføreytelser, både permanente og midlertidige, etterprøves minste hvert 4. år.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen innføre krav til mottakere av uføreytelser om deltakelse i tiltak, arbeidstrening eller opplæring basert på individuell plan i samarbeid med NAV.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen sørge for at NAV innfører individuell plan for alle mottakere av uføreytelser som har en mulig restarbeidsevne.

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen benyttes til teknologisk forskning for å bedre utvinningsgraden, økonomien og sikkerheten på kontinentalsokkelen, samt andre relevante energiforskningsprosjekter.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå støtteordningen for fornybar energi, og fremlegge sak med vurderinger for potensialet i et grønt sertifikat marked med Sverige, samt endringer i støttenivået for Regjeringens eksisterende støtteordning.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen vurdere tidligere avviste vannkraftutbygginger på nytt, og fremme egen sak om dette til Stortinget.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen legge frem tiltak for å stimulere til oppgradering og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å skille ut eiendomsmassen knyttet til de regionale helseforetakene i et eget selskap.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for syketransporten og rehabiliteringstjenesten til NAV-systemet.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for TNF-hemmerne og MS-medisinen til NAV-systemet.

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å innføre PSA-screening som en obligatorisk ordning for risikogrupper.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen om å innføre et finansieringssystem i grunnskole, videregående opplæring og fagskoler basert på at staten betaler skolepenger direkte til den skolen som eleven selv velger. Det legges til grunn en økonomisk likebehandling av offentlige og private skoler. Stykkprisen skal innrettes etter størrelse på skolen og differensieres etter elevenes individuelle behov for tilpasset opplæring.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen fremme sak om oppjustering til 100 pst. tilskudd til friskolenes drift, og med opptrappingsplan for dette knyttet til den årlige budsjettbehandlingen.

Forslag 30

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret studiefinansiering, slik at staten garanterer for studielån i ordinære banker. Statens lånekasse for utdanning omstruktureres til kun å håndtere stipendordninger for elever og studenter, samt administrering av garantiordningen. Dimensjoneringen av Statens lånekasse for utdanning reduseres i samsvar med overstående.

Forslag 31

Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om byggvedlikehold innenfor universitets- og høyskoleområdet med vurdering og forslag mht. museale bygg spesielt samt rehabilitering, normalvedlikehold og behov for nybygg. Stortinget ber om at en tilsvarende ordning med rentekompensasjon som brukes for skolebygg også vurderes for denne sektoren. Stortinget forutsetter også at spørsmål knyttet til husleie for nye byggprosjekter behandles og avklares i saken.

Forslag 32

Stortinget ber Regjeringen opprette en ordning med kjøp av vitenskapelig utstyr til forskningsinnsats ved universitet og høyskoler for å gjennomføre en nødvendig oppgradering i løpet av en periode på 5 år og med finansiering over et eget utenlandsbudsjett.

Forslag 33

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om å fjerne MVA på digitale læremidler i grunnsopplæringen og i høyere utdanning.

Forslag 34

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak for Stortinget om å justere målene for forskningsandel av BNP til henholdsvis 1,4 pst. for staten og 1,6 pst. for de private.

Forslag 35

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal Transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak.

Forslag 36

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelsen av et Statens Transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdselssektoren.

Forslag 37

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om nedbetaling av all gjeld i bompengefinansierte prosjekter med statlige midler. Dette skal omfatte gjenstående bompengegjeld på prosjekter som er ferdigstilt og tatt i bruk, men som ikke er nedbetalt, og bompengefinansiering av prosjekter som er godkjent av Stortinget,

men ennå ikke påbegynt eller tatt i bruk pr. 31. desember 2007.

Forslag 38

Stortinget ber Regjeringen opprette et infrastrukturfond pålydende 300 mrd. kroner. Fondet bygges opp over inntil 5 år, og avkastningen øremerkes realinvesteringer i veinettet, jernbane- og kollektivnettet samt bredbånd/IKT-infrastrukturen med forutsigbar og varig finansiering av infrastruktur-investeringene som overordnet mål. Fordelingen av fondets avkastning fordeles i størrelsesorden 70 pst. til veisektoren, 25 pst. til kollektiv- og jernbaneinfrastruktur samt 5 pst. til bredbånd/IKT-infrastruktur.

Forslag 39

Stortinget ber Regjeringen straks igangsette arbeid med å etablere nasjonal samferdselsstatistikk for de ulike transportsektorene basert på enhetlig og sammenlignbar måling av transportarbeid, transportøkonomi, energiforbruk og utslipp av klimagasser. Stortinget understreker at utslipp må vurderes i global sammenheng. Stortinget peker på at det vil være naturlig at denne oppgave utføres av SSB. Stortinget understreker at det haster med å få en foreløpig statistikk som kan benyttes i forbindelse med kommende rullering av NTP 2010-2019.

Forslag 40

Stortinget ber Regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter for å sikre deltagelse av internasjonale entreprenører. Stortinget ber Regjeringen bruke statlige reguleringsmyndighet for å sikre nødvendig planavklaring. Stortinget peker på strekningen Gardermoen-Otta som aktuell strekning for et slikt forsøk.

Forslag 41

Stortinget ber Regjeringen heve den skattefrie grense for arbeid i hjemmet til 15 000 kroner.

Forslag fra Høyre:*Forslag 42*

A

Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 036 074 000
2 Familie og forbruker	54 024 922 000
3 Kultur	5 086 531 000
4 Utenriks	26 044 649 000
5 Justis	14 591 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 588 218 000
7 Arbeid og sosial	244 316 228 000
8 Forsvar	31 575 762 000
9 Næring	3 681 099 000
10 Fiskeri	483 446 000
11 Landbruk	11 206 099 000

Rammeområde	Kroner
12 Olje og energi	-98 956 402 000
13 Miljø	3 040 313 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 415 217 000
15 Helse	114 996 108 000
16 Kirke, utdanning og forskning	38 391 682 000
17 Transport og kommunikasjon	25 126 621 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	61 624 469 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 180 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	22 896 133 000
22 Skatter og avgifter	-828 779 473 000
23 Utbytte	-30 019 952 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-266 955 000 000

B

Stortinget ber Regjeringen fjerne finansieringskravet for boliger i bostøtteordningen for husstander med mottaker av attførings- eller rehabiliteringspenger, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsbegrenset uførepensjon, eller person som har sosial stønad som eneste inntekt fra og med 1. januar 2008.

C

Stortinget ber Regjeringen fjerne funksjonskravet for boliger i bostøtteordningen for husstander med mottaker av attførings- eller rehabiliteringspenger, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsbegrenset uførepensjon, eller person som har sosial stønad som eneste inntekt fra og med 1. juli 2008.

Forslag 43

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 avvikle funksjonskravet, arealkravet og finansieringskravet i bostøtteordningen for alle grupper med unntak av funksjonskravet for husstander med barn under 18 år (barnefamilier).

Forslag 44

Stortinget ber Regjeringen forsterke og videreføre strategien "På veg til egen bolig" frem til etter at evalueringen er gjennomført og ny strategi etablert.

Forslag 45

Stortinget ber Regjeringen etablere et veifond på 20 mrd. kroner. Den årlige avkastningen skal komme i tillegg til ordinære bevilgninger, og benyttes til å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av riksveiene.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 46*

A

Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 776 774 000
2 Familie og forbruker	54 920 422 000
3 Kultur	5 221 531 000
4 Utenriks	27 067 149 000
5 Justis	14 488 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	10 021 518 000
7 Arbeid og sosial	244 821 228 000
8 Forsvar	30 965 762 000
9 Næring	3 603 099 000
10 Fiskeri	588 446 000
11 Landbruk	13 115 099 000
12 Olje og energi	-99 144 402 000
13 Miljø	3 055 313 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 480 217 000
15 Helse	114 450 608 000

Rammeområde	Kroner
16 Kirke, utdanning og forskning	38 120 482 000
17 Transport og kommunikasjon	24 716 621 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	65 038 169 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 405 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	22 780 133 000
22 Skatter og avgifter	-834 167 673 000
23 Utbytte	-30 176 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-265 357 000 000

B

Stortinget ber Regjeringen sørge for ekstra bevilgninger i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2008 slik at frivillige organisasjoners utgifter til tjenestemoms i 2006 kompenseres fullt ut. Det forutsettes at det i tilbakebetaling av innbetalt tjenestemoms tas høyde for påløpte renter i perioden.

C

Stortinget ber Regjeringen etablere et Barnas Hus i Oslo/Akershus-området i løpet av 2008.

D

Stortinget ber Regjeringen legge fram lovforslag som fra 1. juli 2008 gir selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, rett til:

- 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G)

Samtlige endringer gjennomføres uten at trygdeavgiften for selvstendig næringsdrivende økes.

E

Stortinget ber Regjeringen videreføre investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for skolebygg med 1 mrd. kroner.

F

Stortinget ber Regjeringen videreføre investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for kirkebygg med 500 mill. kroner.

Forslag 47

Stortinget ber Regjeringen fordele alle pengene i Norsk Tippings fond til frivillige lag og organisasjoner i 2008.

Forslag 48

Stortinget ber Regjeringen kompensere for frivillige organisasjoners utgifter til merverdiavgift på alle tjenester som er avgiftsbelagt fra og med 1. juli 2001.

Forslag 49

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for nye lokaler for Polithøgskolen i sammenheng med operativt treningssenter på Østlandet.

Forslag 50

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av sykehusenes samlede driftsunderskudd for 2007, akkumulerte gjeld og økonomiske styring, og presentere nødvendige forslag for Stortinget i tilknytning til Revidert nasjonalbudsjett 2008.

Forslag 51

Stortinget ber Regjeringen igangsette en bred utredning av systemet for sykehusfinansiering som bedre enn dagens stykkprissystem fanger opp behovet for helhet i tjenestekjeden fra forebygging og primærhelsetjeneste til spesialisthelsetjeneste og rehabilitering.

Forslag fra Venstre:*Forslag 52*

A

Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 530 774 000
2 Familie og forbruker	54 280 322 000
3 Kultur	5 319 331 000

Rammeområde	Kroner
4 Utenriks	26 577 649 000
5 Justis	14 483 432 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 856 518 000
7 Arbeid og sosial	244 252 528 000
8 Forsvar	30 904 562 000
9 Næring	2 621 099 000
10 Fiskeri	538 446 000
11 Landbruk	13 105 099 000
12 Olje og energi	-98 964 402 000
13 Miljø	3 372 313 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 430 217 000
15 Helse	114 751 108 000
16 Kirke, utdanning og forskning	39 059 082 000
17 Transport og kommunikasjon	25 771 621 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	64 126 769 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 373 224 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	22 780 133 000
22 Skatter og avgifter	-832 944 873 000
23 Utbytte	-30 076 052 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-265 355 000 000

Forslag 53

Stortinget ber Regjeringen, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008, legge fram en egen sak om forbedring av vilkårene for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, herunder hvilke krav en overføring av ansvaret for disse til barnevernet stiller til kompetansen og hvilke ressurser som må tilføres barnevernet for å utøve ansvaret på en tilstrekkelig god måte.

Forslag 54

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endring i forskriftene for produksjonstilskudd for aviser

slik at det blir satt et maksimaltak på kr 30 000 000 for hvor mye en enkeltavis kan motta i produksjonstilskudd.

Forslag 55

Stortinget ber Regjeringen fremme en opptrappingsplan for innføring av offentlig finansiering av tannhelsen.

Forslag 56

Stortinget ber Regjeringen om å gi den økte kostnadsrammen for studentboliger tilbakevirkende kraft, slik at boliger som har fått tilsagn kan realiseres.

10. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til St.meld. nr. 1 (2007-2008), St.prp. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-7 (2007-2008) og rår Stortinget til å gjere slike

vedtak:

I

Rammevedtak

For Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2008 blir det fastsett følgjande rammer for løyvingar i samsvar med inndelinga i rammeområde vedtekne av Stortinget 18. oktober 2007 og supplert 6. november 2007:

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 952 774 000
2 Familie og forbrukar	54 538 922 000
3 Kultur	5 205 531 000
4 Utanriks	26 611 649 000
5 Justis	14 405 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 813 718 000

Rammeområde	Kroner
7 Arbeid og sosial	244 505 528 000
8 Forsvar	31 125 762 000
9 Næring	3 935 099 000
10 Fiskeri	592 446 000
11 Landbruk	13 116 099 000
12 Olje og energi	-99 146 402 000
13 Miljø	3 055 313 000
14 Konstitusjonelle institusjonar	1 480 217 000
15 Helse	114 496 608 000
16 Kyrkje, utdanning og forskning	37 711 582 000
17 Transport og kommunikasjon	24 664 621 000
18 Rammetilskot o.a til kommunesektoren	64 847 369 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 730 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon o.a	23 030 133 000
22 Skattar og avgifter	-833 699 673 000
23 Utbytte	-29 823 552 000
Sum før lånetransaksjonar og overføring til og frå Statens pensjonsfond - Utland	-265 355 000 000

II

St.meld. nr. 1 (2007-2008) - Nasjonalbudsjettet 2007 - blir å leggje ved protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 20. november 2007

Reidar Sandal
leiar og ordførar

Vedlegg 1**Referat i Stortingets møte 6. november 2007. Sak nr. 5 pkt. 2**

Budsjettkapitlene i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-4 (2007-2008) fordeles på rammeområder og sendes de respektive komiteer i samsvar med Stortingets vedtak om fordeling til komiteene i Innst. S. nr. 2 (2007-2008). Nye

kapitler og romertall som ikke ble fordelt i Innst. S. nr. 2 (2007-2008), fordeles slik:

- Kap. 169: utenrikskomiteen, rammeområde 4.

Referat i Stortingets møte 13. november 2007. Sak nr. 9 pkt. 2

Budsjettkapitlene i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 5-7 (2007-2008) fordeles på rammeområder og sendes de respektive komiteer i samsvar med Stortingets vedtak om fordeling til komiteene i Innst. S. nr. 2 (2007-2008). Nye kapitler og romertall som ikke ble fordelt i Innst. S. nr. 2 (2007-2008), fordeles slik:

- Kap. 847: arbeids- og sosialkomiteen, rammeområde 7
- Romertall II og VI: finanskomiteen, rammeområde 21.

Vedlegg 2**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til Stortinget, datert 5. november 2007****Nasjonalbudsjettet 2008 - Trykkfeil**

Det opplyses om følgende trykkfeil i St.meld. nr. 1 (2007-2008) Nasjonalbudsjettet 2008.

Kap. 1, side 7:

Midt på siden i første spalte står det:

"For neste år ventes en vekst både i sysselsetting og arbeidsstyrke på om lag 20 000 personer, og det ligger an til at ledigheten vil holde seg rundt 2,5 pst."

Det skal stå:

"For neste år ventes en vekst både i sysselsetting og arbeidsstyrke på om lag 25 000 personer, og det ligger an til at ledigheten vil holde seg rundt 2,5 pst."

Kap. 2, side 39:

I fjerde avsnitt i første spalte står det:

"Det er to færre virkedager i 2008 enn i 2007. Dette bidrar isolert sett til å redusere timeverksveksten med drøyt 1/2 prosentpoeng i 2008. Samlet sett anslås timeverkene i denne meldingen å øke med 3 1/4 pst. i 2007 og 1 pst. i 2008."

Det skal stå:

"Det er to flere virkedager i 2008 enn i 2007. Dette bidrar isolert sett til å øke timeverksveksten med drøyt 1/2 prosentpoeng i 2008. Samlet sett anslås timeverkene i denne meldingen å øke med 3 1/4 pst. i 2007 og 1 1/2 pst. i 2008."

Det gjøres oppmerksom på at timeverksanslagene i tabell 2.5 og ellers i meldingen er korrekte og basert på riktig antall virkedager.

Kap. 2, side 52:

I fotnote 2 til tabell 2.6 står det:

"Norges Banks anslag for årslønn inkluderer anslåtte kostnader knyttet til innføring av obligatorisk tjenestepensjon."

Dette gjelder ikke for 2008, og fotnoten utgår derfor.

Kap. 2, side 54:

I siste setning i andre avsnitt i boks 2.10 står det:

"Offentlig konsum anslås nå å øke med 3,1 pst. og offentlige investeringer med 8,6 pst., hhv. 0,4 og 8,4 prosentpoeng høyere enn lagt til grunn i *Revidert nasjonalbudsjett*."

Det skal stå:

"Offentlig konsum anslås nå å øke med 3,1 pst. og offentlige investeringer med 8,6 pst., hhv. 0,4 og 8,4 prosentpoeng høyere enn lagt til grunn i *Nasjonalbudsjettet 2007*."

Kap. 3, side 81:

I avsnitt 3.5.1, andre avsnitt, femte setning står det:

"Mens antall sysselsatte har økt med 70 pst. de siste 50 årene, har antall arbeidede timer økt med bare 9 pst."

Det skal stå:

"Mens antall sysselsatte har økt med 70 pst. de siste 60 årene, har antall arbeidede timer økt med bare 9 pst."

Kap. 3, side 81:

I tabell 3.10 oppgis antall personer utenfor arbeidsstyrken i perioden 1995 -1999 til å være 789. Det riktige antallet er 882.

Kap. 4, side 100:

I tabell 4.2, fotnote 10, andre setning står det:

"Samlet påløpt provenyvirkning i 2008 er 4 mill. kroner når påløpt virkning av endringer i grunnrenteskatten for kraftverk (særskatt) og i eiendomsskatten (frivillig, kommunal skatt) for kraftverk (til sammen 64 mill. kroner) holdes utenfor skatteløftet."

Det skal stå:

"Samlet påløpt provenyvirkning i 2008 er 4 mill. kroner når påløpt virkning av endringer i grunnrenteskatten for kraftverk (særskatt) og i eiendomsskatten (frivillig, kommunal skatt) for kraftverk (til sammen 63 mill. kroner) holdes utenfor skatteløftet."

Kap. 5, side 127:

I boks 5.2, første avsnitt, siste setning står det:

"I gjennomsnitt hadde fondene investert 7 pst. i eiendom ved utløpet av 2005, hvorav 4 pst. var i unoterte eiendomsinvesteringer."

Det skal stå:

"I gjennomsnitt hadde fondene investert 7 pst. i eiendom ved utløpet av 2006, hvorav 4 pst. var i unoterte eiendomsinvesteringer."

Kap. 5, side 135:

I avsnitt 5.4.3.2 under overskriften "Valg av revisor" står det i siste setning: "Revisjonskontrollen vil kunne innebære å innhente informasjon fra ekstern revisor (som indikert ved de stiplede linjene i figur 5.6)."

Det skal stå:

"Revisjonskontrollen vil kunne innebære å innhente informasjon fra ekstern revisor *og selskapet* (som indikert ved de stiplede linjene i figur 5.6)."

Kap. 6, side 170:

I avsnitt 6.4.3 står det i første setning:

"Kommunene har det overordnede ansvaret for viktige velferdstjenester som skole, pleie- og omsorgstjenester, barnehage, samferdsel, sosiale og tekniske tjenester og sysselsetter om lag 19 pst. av *arbeidsstyrken*."

Det skal stå:

"Kommunene har det overordnede ansvaret for viktige velferdstjenester som skole, pleie- og omsorgstjenester, barnehage, samferdsel, sosiale og tekniske tjenester og sysselsetter om lag 19 pst. av *totalt antall sysselsatte*."

Kap 7, side 197:

I avsnitt 7.6.1 under overskriften "Arbeid i internasjonale fora" står det i siste avsnitt:

"Regjeringen vil legge til grunn *av* WTO-avtaleverket ikke må ta fra fattige land styringsrett og virkemidler som har vært viktig for å utvikle vårt eget samfunn til et velferdssamfunn."

Det skal stå:

"Regjeringen vil legge til grunn *at* WTO-avtaleverket ikke må ta fra fattige land styringsrett og virkemidler som har vært viktig for å utvikle vårt eget samfunn til et velferdssamfunn."

Kap 7, side 221:

I avsnitt 7.7.1, sjette avsnitt, andre setning refereres det til boks 7.6. Den riktige referansen er til boks 7.5.

Vedlegg 3**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til Stortingets presidentskap, datert 31. oktober 2007****St.prp. nr. 1 (2007-2008) Statsbudsjettet 2008 - rettelser og feil**

Jeg vil med dette gjøre oppmerksom på at det er enkelte feil i forslaget til vedtak i St.prp. nr. 1 (2007-2008) Statsbudsjettet 20086 (Gul bok 2008). Det er også trykkfeil som ikke har betydning for forslagene til vedtak.

Feil med betydning for forslag til vedtak

Under Finansdepartementet er det i Gul bok 2008 to bevilgningsforslag på kap. 4634 Statens innkrevingsentral som skulle vært fremmet som ett bevilgningsforslag. Dette gjelder post 84 Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m. på 25 mill. kroner og post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning på

125 mill. kroner. Disse beløpene på til sammen 150 mill. kroner skulle vært fremmet på kap. 4634, post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning.

For at det aktivitetsbaserte tilskuddet fra staten til private og offentlige laboratorier og røntgenvirksomheter, inkludert egenandel skal utgjøre 40 pst. er det i budsjettforslaget lagt til grunn en justering av tilskuddene til basisbevilgningen til helseforetakene (kap. 732, postene 72-75), refusjon for poliklinisk virksomhet ved sykehus mv. (kap. 732, post 77) og tilskuddet til private laboratorier og røntgeninstitut (kap. 2711, post 76), jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2007-2008) Helse- og omsorgsdepartementet. En ny gjennomgang av beregningsgrunnlaget tilsier at den fordelingen som ligger til grunn for bevilgningsforslagene i Gul bok 2008 bør justeres. Basisbevilgning til helseforetakene skal settes

ned med 69,7 mill. kroner, mens bevilgningen til refusjon for poliklinisk virksomhet ved sykehus mv. økes med 55,9 mill. kroner og bevilgningen til tilskudd til private laboratorier og røntgeninstitutt økes med 13,8 mill. kroner.

Disse justeringene i fordelingen mellom bevilgningene til helseforetakene og folketrygden påvirker en rekke tabeller i Gul bok 2008 og tilhørende omtale, herunder tabell 1.3, tabellen under pkt. 3.8, tabell 44, tabell 5.1 og tabell 5.2.1 tillegg påvirkes oversiktstabellen på s. 118 og enkelte av tabellene i vedlegg 1.

Det vil bli fremmet forslag om endringer i statsbudsjettet for 2008 i tilleggsnummer til St.prp. nr. 1 (2007-2008) i tråd med omtalen ovenfor, herunder også endring av romertallsvedtaket om finansiering av folketrygden. Feilene som angår bevilgningsvedtakene påvirker ikke de samlede utgiftene og inntektene. Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet og forslag til overføring fra Statens pensjonsfond - Utland er dermed det samme som i Gul bok 2008.

Trykkfeil uten betydning for forslagene til vedtak

I tredje avsnitt i omtalen under kap. 10.5 *Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningene* på side 113 omtales konsekvensene av å sette ned maksimalprisen for foreldrebetaling per heldtids plass til 1 750 kroner (2005-kroner), tilsvarende 1 940 kroner i 2008. Omtalen og budsjettvirkningen som oppgis (3,5 mrd. kroner) er ikke korrekt. Omtalen skulle vært som følger:

"Foreløpige beregninger viser at en innføring av en maksimalpris på 1 750 kroner (2005-kroner) vil medføre økte utgifter på statsbudsjettet med om lag 2,8 mrd. kroner. Av dette går om lag 1 mrd. kroner til redusert foreldrebetaling for etablerte barnehageplasser ved utgangen av 2008. Videre legges det til grunn at en lavere maksimalpris vil øke etterspørselen etter barnehageplasser. Økte utgifter knyttet til drift av disse nye plassene kan anslås til om lag 1,8 mrd. kroner på årsbasis. I tillegg kommer om lag 240 mill. kroner i engangsutgifter til investeringstilskudd og tilskudd til midlertidige lokaler. Konsekvenser for bevilgningen til kontantstøtte er ikke inkludert i beregningen."

